Irina Loghin

O Viață de Cântec

"Glasul să-ţi fie precum cristalul pe ape, să ai veşnic sensibilitatea lui unică de cleştar şi de foc totodată."

Grigore Vieru

"Tinerețe, nu pleca/ De la inimioara mea/ Bătrânețe, poți să pleci,/ Eu rămân tânără-n veci/ Că omul cu suflet bun,/ Niciodată nu-i bătrân!/ Când vin supărările/ Eu pornesc cântările,/ Inima şi sufletul/ Le-astâmpăr cu cântecul/ Cu cântecul şi doina/ Eu învelesc lumea/ Mulți dușmani ar vrea să mor/ Ce rău le-am făcut eu lor?/ Eu nu ştiu decât să cânt/ De când sunt pe-acest pământ/ Cânt din toată inima/ Pentru că iubesc lumea!"

Adevărații rapsozi cântă cu vocea de la Dumnezeu şi cu inima către oameni şi Dumnezeu!

"Lume bună, lume dragă,
Ia ascultă-mă ce-ți spun,
Eu sunt tot Irina voastră
Iar voi tot ce am mai bun!"

„Cântecul" Vieții Mele sau "Viața" Cântecului Meu...

„Mamă, mamă, ce-ai crezut/ Când pe lume m-ai născut/ În loc să-mi dai scutecul/ Mi-ai dat, mamă, cântecul//Cântecul și glasul dulce/ Să ies, mamă, în răscruce/ Ca de dragoste și chin/ Cu cântecul să m-alin// Și-ntr-o zi de sărbătoare/ Să-ntinzi, mamă, masă mare/ Când o scârțâi portița/ Să știi c-a sosit fetița/ Când o scârțâi fântâna/ Să știi c-a sosit Irina// Pân-atunci, măicuță bună/ Sărut mâna ta bătrână/ Îți sărut din depărtare/ Mâna ce m-a crescut mare/ La o umbră de fântână/ Plânge mama mea bătrână/ Ieși, măicuță, până-n seară/ Numele de mi-l presară/ Prin pădurea cea de pini/ Că m-am dus printre străini" ... Cred că aceste versuri exprimă nespus mai bine decât aș putea-o face eu dragostea mea de Cântec și pentru Public. Tot timpul am ascultat muzica sufletului meu…

Ce dor îmi e de tine, măicuța mea cea sfântă! Numai așa pot să încep o carte a destinului meu, cu tine - icoana mea purtată în suflet oriunde am mers de mi-am vărsat durerea în cântec... Îți sărut mâinile tale crăpate de trudă și îmi îngrop obrazul plâns în căușul palmelor tale. Știu că m-ai auzit mereu cântând de acolo de unde te odihnești și mi-ai vegheat copiii și pe cei dragi sufletului meu, pe oamenii care mă iubesc și mă îmbrățișează cu sinceritate! Și mi-ai dăruit cântecul să mă pot hrăni din el când mi-a fost anevoie...

Trăiesc prin muzică și muzica m-a trăit pe mine...

Aceasta este povestea destinului meu: „Asta-i soarta mea". De câte ori ascult cântecul și vorbele lui simple, parcă mă văd într-o oglindă, parcă îmi zăresc toată viața curgând deodată cu apa Teleajenului.

Așa mi-a fost dat... Am fost o călătoare, o pribeagă, dar nu și o risipitoare. Cântărețul nu este totuna cu fiul risipitor din *Biblie* care pleacă prin lume și risipește averea părintelui ca să se întoarcă mai apoi acasă și să ceară iertare pentru cele făptuite cu necugetare, precum stă scris în Cartea Sfântă. Eu am dus cu mine pretutindeni, în țară și în lume, comoara și zestrea cântecului românesc – doinele, sârbele, horele, baladele, geamparaua, cântecele de petrecere, colindele – și n-am risipit nimic din ele pe unde am fost. Dimpotrivă, am fost un ambasador al folclorului, le-am crescut valoarea și renumele, căci le-am făcut cunoscute pretutindeni unde mi-a îndrumat bunul Dumnezeu calea.

Având în vedere atâția și atâția ani în care am slujit cu credință tradițiile și spiritul românesc autentic, apreciez faptul că ***Eu nu îmi aparțin mie, eu aparțin***

publicului! Îmi face plăcere ce îmi spuneau foarte mulți cunoscuți și foarte mulți prieteni care m-au auzit cântând pe scenă sau care mi-au ascultat CD-urile: că nu-și pot stăpâni lacrimile, emoțiile și trăirile intense atunci când mă aud cântând și mărturisind marea dragoste pe care o port iubitorilor de muzică populară și folclor.

În ceea ce privește publicul, am fost întotdeauna premiantă și am luat cele mai importante diplome! Nu o spun cu scopul de a mă lăuda, cum ar putea interpreta gurile rele, pentru că tatăl meu mă povățuia mereu să fiu sinceră, corectă și să respect omenia, ci pentru a le îndruma corect pașii tinerilor care pășesc în lumea atât de zbuciumată și tumultuoasă a folclorului de astăzi. Nimic nu se obține fără muncă și fără sacrificii. Oricât le-ar fi de greu, îi sfătuiesc pe tineri să nu renunțe la visurile lor și să nu uite că succesul îl obțin cei care se îndârjesc să meargă mai departe, în ciuda tuturor dificultăților, atunci când toți ceilalți au renunțat.

Aș dori aici să le mulțumesc tuturor celor care mi-au ascultat cântecele, mă iubesc și mă vor iubi: *"Datorită dumneavoastră am ajuns să cânt până la această vârstă, vă mulțumesc din tot sufletul că m-ați ales de fiecare dată, că m-ați preferat tot pe mine! În cântecele mele m-am străduit să cuprind toate etapele importante ale vieții noastre trecătoare, cu bune și cu rele, cu bucurii și necazuri. Vă iubesc din toată inima!".* Mai doresc să vă mai destăinui încă un aspect: în primele momente ale apariției ale mele pe scenă, **Măria Sa, Publicul**, mi-a intrat în suflet și încă de atunci îi port o dragoste fără margini si un devotat respect! Nu cred că aș fi putut trăi fără acest public!... Vă iubesc și vă respect atât de mult că tot așa vreau să mor: cu această dragoste și cu acest respect față de lume și față de cei care m-au ascultat cântând. Vreau ca publicul să știe și să cunoască dragostea mea nemărginită care i-o port cu sfințenie în suflet, vreau să afle că îl apreciez nespus și cu toată puterea: îl simt, pur și simplu, ca o rădăcină a ființei mele. Doresc ca această carte să fie o oglindă fidelă a omului Irina Loghin, cu bucuriile și necazurile trăite, așa cum se întâmplă în viață fiecăruia dintre noi.

După ce mi-am dat seama cum curge firul vieții, atât la mine, cât și la ceilalți oameni, m-am gândit că toate cântecele sunt variații pe tema ***„M-ai întoarce, Doamne, roata" și că ele m-au făcut să mă imortalizez cu roata fântânii. Viața noastră e ca și roata, vecină cu ghizdurile de piatră. Coborâm lanțul și găleata goală ca s-o umplem, o ridicăm la suprafața pământului ca s-o golim, să ne potolim setea noastră și a animalelor, să udăm grădina, să pregătim bucate, să ne spălăm pe noi și hainele noastre. Apoi, iar se golește și reluăm coborârea pentru a o umple din nou... Plin și Gol. Gol și Plin...***

„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat", spune poetul nostru Lucian Blaga. Așa înțeleg eu arta și folclorul, miracolul cântecului popular, într-un fel mai simplu, dar numai către veșnicie privind, către ce va rămâne după mine drept zestre nemuritoare. De-a lungul carierei am fost întrebată adeseori dacă într-o cântare de petrecere ori de jale răzbate ceva din viața mea, din ceea ce am trăit. Cu certitudine,

da! Cu cât mai des și mai atent îmi ascult cântecele, cu atât mai mult îmi dau seama că aici găsesc crâmpeie din viața mea, descopăr valorile trainice ale unei existențe pentru care am muncit pas cu pas, cu toate cele ce sunt date omului pe pământ, de la dragostea de părinți până la credința în ***Dumnezeu, icoană statornică.***

Prin toată agitația noastră în lume, trebuie să înțelegem un lucru important: Ca picătura de rouă e trecerea noastră prin lume... **Viața se scurge foarte repede: oare câți dintre noi nu am simțit că până mai "ieri" eram copii, la mama și la tata, fără griji sau probleme, iar "azi" suntem oameni în toată puterea cuvântului luând viața în piept cu tărie și ca "mâine" ne pregătim să devenim bătrâni…?!**

Cântecul popular e ca o casă în care poți să intri cu sufletul tău: aici găsești camera de primire, camera cu lada de zestre, cu năframe și cu icoane. Odată ce ai intrat o schimbi și tu puțin: cu chipul tău și cu viața ta, câtă vreme vei hotărî să rămâi aici… Și eu m-am strecurat și în câteva cântece populare, așa cum au făcut toți rapsozii și lăutarii noștri. Dar e un cântec cu adevărat reprezentativ pentru mine: *„Prunule cu creanga-n vânt/ Lasă-ți frunza la pământ/ Să-mi săruți pământul meu/ Cum îl sărutam și eu// Pe la noi, pe la Văleni,/ Crescui fată de munteni,/ Fată mare cu cozi lungi,/ Printre meri și printre nuci,// Codrul și frunza de fag/ Mă primeau mereu cu drag,/ Tot ce-am vrut mi-au dăruit/ Dar eu, vai, le-am părăsit,/ Și de-atunci eu cânt mereu/Cu mult drag, sătucul meu".*

Putem avea veșnicie prin artă... Arta are mereu în ea ceva real și ceva ireal, precum cusăturile de pe ii, de pe fote, cu flori, brăduți, fluturi, tot soiul de motive care adună frumosul din natură și trec cu mult de marginile lui. Poți spune că o doină de jale nu aprinde în tine, când o asculți, un dor mistuitor de viață?! Am învățat să răspund celor ce mă întreabă prin alte întrebări simple, dar pline de miez, printr-o poveste. Îmi place să descreștesc frunțile printr-o glumă cu tâlc. Fug de oamenii posaci și încruntați, care dramatizează totul și pozează în victime. Dar, dacă simt că cineva e la ananghie, sar iute în ajutor. Așa sunt și nu mă voi schimba niciodată. Prețuiesc discreția, fug de iubitorii de scandal și de măscăricii promisiunilor fără cuvânt. Iubesc oamenii adevărați, care se uită în ochii tăi când îți vorbesc, care știu să plângă, dar și să râdă!

Povestea vieții mele am scris-o ca să vă înseninez, ca să vă împărtășesc din experiențele mele și să vă dăruiesc ce am eu mai curat și mai bun. Și, totodată, de ce să nu vă povestesc și lucruri care ne vor face să râdem?!... Nu uitați, vremelnicia noastră ne paște din urmă și nu ne iartă pe niciunul dintre noi...

Frații mei, dragii mei, nu mai fiți triști, nu mai lăsați răul să vă întunece viața. Uitați-vă la iarbă, o tai cu coasa și crește fâneață și mai frumoasă... Luați aminte cei care mă ascultați și încercați să fiți mai buni unii cu alții, mai îngăduitori și mai cu frică de Dumnezeu. Gândiți-vă că totul se întoarce, nimic nu este întâmplător și nimic nu este veșnic…

Casa Părintească și Frații

”Astă-noapte-am lăcrimat/ Inimioara mi-a oftat/ M-am visat la mine-n sat// Și măicuța era vie/ Iară eu-n copilărie/ Mama tânără era/ Cu mâna mă mângâia/ Cu glas dulce îmi șoptea/ Oriunde ai fi, copile,/ Să știi că sunt lângă tine/ Și la rău, da’ și la bine//„

M-am hotărât să vă împărtășesc din povestea vieții mele, din copilăria minunată vegheată de icoana părinților, de frații și surorile mele, de neajunsurile vremii, dar și de momente fermecătoare pe care nimeni și nimic nu mi le va putea șterge din minte! Doresc să vă las drept zestre taina trecerii mele prin această lume.

M-am gândit să vă dăruiesc, dincolo de timp, câteva mărturii ale zborului meu prin această lume...Uneori mi-am dorit să fiu cuc, să pot străbate cu glasul meu depărtările îngropate în frunzișurile luncii mele din Gura Vitioarei, loc unde m-am născut pe 19 februarie 1939. ***„Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai...”***, așa începe **„Miorița”** noastră pe care m-am încumetat să o cânt și eu, cu sufletul înseninat de moartea care ne paște pe fiecare dintre noi… Așa am deschis eu ochii într-o „gură” de plai, un cătun de pe malul Teleajenului, umbrit de pomi înalți: când eram micuță îmi păreau așa de înalți... Un plai brăzdat de prigorii iuți și zvelte , viu co-

lorate, făcându-şi cuibul în lut... În jurul nostru, dacă avem timp să privim, găsim numai pilde care ar trebui să ne pună pe gânduri- iată cum din lut ia naştere o aşa minunăţie de culoare înzestrată de Dumnezeu cu şansa de a zbura! De la codru am învăţat să stau dreaptă în faţa vieţii şi de la păsări să inund valea cu doina sfântă a inimii mele! *„Sus pe craca nucului, cucule,/ Cântă puiul cucului,/ Îşi strigă numele lui/ Prin frunzişul codrului,/ Din zori până-n asfinţit/ Ai cântat de-ai răguşit/ Pui de cuc nu mai cânta,/ Numele nu-ţi mai striga/ Că şi eu am tot doinit,/ Nimeni nu m-a auzit/ Că şi eu am tot cântat,/ Nimeni nu m-a ascultat.../ De-aş avea aripi ca tine,/ Aş zbura cucule-n lume/ Să cânt pe cine iubesc/ Să ştiu pentru ce trăiesc,/ Măi, cucule...“* Adeseori am stat şi m-am gândit de unde are atâta forţă această pasăre micuţă de poate sfredeli împrejurimile cu minunatul său glas! Micuţă, am apărut şi eu pe lume, rod al iubirii între doi părinţi cu frica lui Dumnezeu, hotărâţi să lupte cu sărăcia pentru a-şi creşte proprii copii: şase la număr, atâţia câţi le fuseseră hărăziţi de Cel de Sus. În acea perioadă, ţara noastră era marcată de urmările nefaste ale celui de-al Doilea Război Mondial, de pierderile umane şi spirituale, ca să nu mai zic şi de cele materiale.

Am deschis ochii într-o casă cu două odăiţe, fiind al cincilea copil din cei şase ai familiei mele -Margareta, Ionel, Elena, Florica şi, născut după mine, fratele Nicolae. Opt fiinţe ne-am înghesuit în casa părintească pe care şi astăzi o primenim primăvara şi o păstrăm ca pe un bun al nostru inestimabil, ca pe o comoară lăsată moştenire de la mama şi de la tata. În ciuda sărăciei zburdam pe prundul Teleajenului şi nu părea că băgăm de seamă greutăţile zilei de mâine, lipsurile materiale pe care în vremea aceea mulţi le cunoşteau. Trebuie ca tinerii să citească, să găsească undeva aceste mărturii şi dovezi ale sărăciei acelor oameni şi acelor vremuri. Tinereii ar trebui să înţeleagă faptul că nu ţi se dă tot binele de la început! Într-o astfel de casă în care, atunci când întunericul cobora devreme după venirea toamnei, schimbam tot mai des gazul în lampa care ardea, pereţii răsunau de cântec, încât vecinii veneau să asculte pe la poartă cum făcea tata cor cu noi. Primele cântece de la tata le-am ştiut: el învăţase să cânte la călugării unde fusese şcolit vreo 3-4 ani. Îi puseseră şi potcapul acela negru, dar a cunoscut-o pe mama şi n-a putut să reziste, pentru că s-a îndrăgostit foarte tare de ea, fiind una dintre frumoasele din Gura Vitioarei... Mama era tare plăcută şi foarte simpatică! Îi făcea să râdă pe toţi! Te durea pântecele de atâta râs, când îşi dădea drumul la gură... Eu cred că am moştenit vioiciunea şi inteligenţa nativă sănătoasă a mamei: mulţi spun că aş mai avea şi talentul de a povesti cu atâta haz tot soiul de întâmplări. Mi se umple inima de tandreţe şi şăgălnicie ori de câte ori îmi aduc aminte de părinţii mei pe care îi divinizam. Tata, într-adevăr, era un bărbat foarte frumos, bine făcut. Aş putea spune, mai frumos decât maică-mea. Dar şi maică-mea, prin felul ei de a fi, putea să atragă orice bărbat. Tata avea în sânge cântatul, nu avea diapazon, dar nimerea din gât orice tonalitate voia; era un om plin de viaţă, nu îi plăceau supărarea şi tristeţea şi era mai tot timpul pus pe şotii. Părinţii mei s-au iubit pe tot parcursul vieţii. Noi, ca şi copii, nu prea înţelegeam multe. Ţin minte că, de fiecare dată, când pleca la serviciu, o lua în braţe pe mama, o pupa cu aşa foc de parcă nu s-ar fi văzut de cine

știe câtă vreme. La fel făcea când venea de la serviciu. Se sărutau în fața noastră, a copiilor. Vă dați seama ce însemna asta, acolo, la țară, și pe vremea aceea… Era ”un lucru mare”, dar noi ne obișnuisem cu acest mod de a fi al lor, de a exterioriza marea afecțiune ce o aveau unul față de altul. Când am crescut mai mari și discutam și noi cu alți copii de seama noastră, acestora li se părea un lucru curios. Atunci când am devenit și mai mari, când am putut discerne singuri binele de rău, ne-am dat seama cu adevărat că pe părinții noștri îi lega o dragoste puternică, un respect deosebit, ce a ținut până când pământul i-a primit pe amândoi. Acum, acest respect a rămas în memoria noastră, a copiilor și a nepoților.

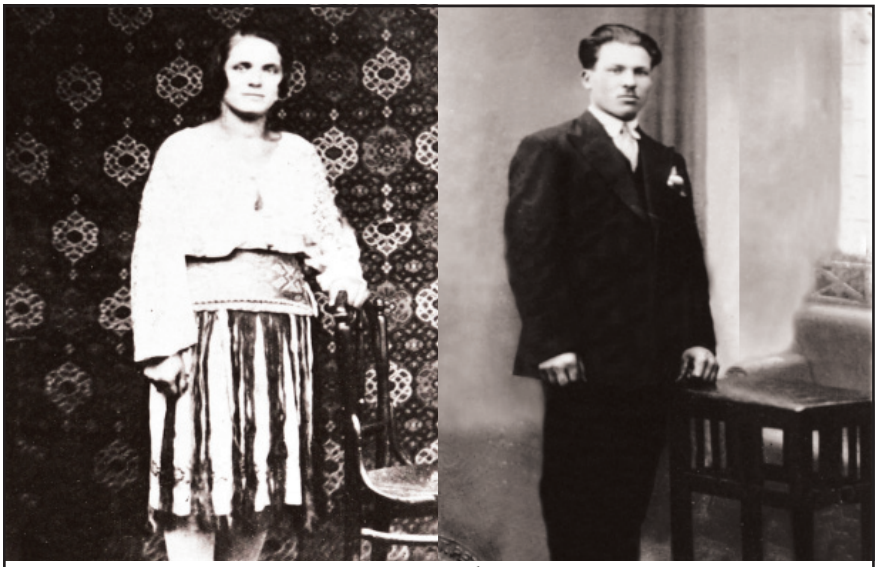

Mama și tatăl artistei

Mama avea doar patru clase primare, dar era foarte ageră, era vulpoi! Te prindea din mers când voiai s-o duci cu ceva. Eu nu am putut niciodată să o înșel sau să o mint. Avea o minte din acelea care te taie ca briciul! Tata așeza la masă pe oricine venea la noi. Din toată sărăcia, el se punea să-i servească pe cei ce-i intrau în casă, să-i îmbie cu țuică de Văleni și cu mâncare. Zicea: *de la mine nu pleci: aici rămâi cu mine, stăm, bei ceva și mănânci până te saturi*, așa îi îndemna pe cei care îi așeza la masă. Era gospodar priceput, bun meșteșugar, printre altele era vestit în făcutul butoaielor din lemn de salcâm. Când făcea tata unul, ținea o viață! A făcut pentru toată comuna, lumea și acum îl pomenește: *„butoiul pe care l-a făcut nenea Efrim nu poate să-l facă nimeni, așa a înțepenit, parcă este nou și acum*”. Tatăl meu era un om înzestrat de Dumnezeu, orice ocupație ar fi îmbrățișat, s-ar fi descurcat de minune. A fost dulgher, dar a lucrat și la sonde. Când a cunoscut-o pe mama, Elena sau Lenuța - cum o alintau toți-, era logofăt, le făcea mâncare oamenilor aici la Valea Călugărească.

Frații mei dragi sunt parte din sufletul meu! Nu am să înțeleg vreodată cum în alte familii frații se invidiază, se dau in judecată sau chiar se urăsc?!... Vrajba între frați este un mare păcat pe care îl săvârșim unii dintre noi, negândind suficient la cât de trecători suntem cu toții. Când ne întâlnim, toți cei șase frați la casa părintească, parcă ne încărcam bateriile pentru un an de zile! Este extraordinar să existe relațiile astea între frați și surori, pentru că, până la urmă, cu ce ne alegem?!...

Sora mea cea mai mare, ***Margareta***, a fost numită jandarmul familiei. Personalitate puternică și foarte serioasă -nu întâmplător profesorii de la Universitatea „Spiru Haret" au insistat foarte mult să vină secretară la această instituție- Margareta ne-a crescut și avea șapte ani când m-am născut eu. Îmi spunea că mă lua în brațe și mă ducea să îmi dea mama să sug pe holdă. Săraca, sora mea, la numai șapte ani, se căra cu mine atât cât o țineau puterile... Bineînțeles ca a pus odată copaia peste mine că țipam rău, a răsturnat copaia doar-doar m-oi potoli! Era și ea tot un copil care avea grijă de un alt copil. Peste multă vreme, la ea am locuit 3 ani pe când eram la Ansamblul „Ciocârlia" și ne-a ajutat pe noi toți lucrând, mai apoi, la Comitetul Central ca funcționară.

Fratele meu mai mare, ***Ionel***, este ceea ce se poate numi un țăran care s-a autodepășit, a reușit să facă 17 ani de școală, cu toate greutățile vremii. Cel mai năzdrăvan dintre toți: a fost un drăcușor de copil, ne-a pus la punct uneori, dar am și învățat multe lucruri de la el. A vrut să fie tehnician veterinar, dar a terminat și școala pomicolă. Trăiește la Boldești, județul Prahova, împreună cu soția lui, Oara, fată care este protagonista unei întâmplări pline de haz pe care o sa v-o istorisesc tot în această carte.

Elena este următoarea fată a dragilor mei părinți, înzestrată cu un talent culinar deosebit. „Cantina orașului" sau bucătăreasa Vălenilor, cum era cunoscută de toată lumea. Vreo 50 de ani a încântat lumea cu bucatele ei delicioase pe care doar ea se pricepea să le gătească atât de bine. Când mă duc pe la ea, îmi pregătește tot ce știe că îmi plăcea din tinerețe, ce ne făcea și mama. Ne face păsat, colivă, chiar dacă nu e pomenirea niciunui mort. Păsatul se face la noi când sunt moșii. Știți cum se macină la moară făina aceea de porumb, dar măcinată mai mare ca mălaiul grișat. Acela e păsatul. Îl iei și îl speli până ies toate tărâțele alea deasupra, dar apa nu o arunci, apoi îl fierbi în lapte sau în apa respectivă. Unele persoane pun untură încinsă, însă eu pun ulei de măsline. Prietenele mele și lumea, în general, mă întreabă să le dau rețete, tot așa cum mă roagă să le spun versurile la vreun cântec. Poate o să realizez o cărticică plină cu rețete nemaipomenite, vegetariene bineînțeles, că nu e bine să mâncăm cadavre... Am rămas deja cunoscută cu această exprimare șocantă, dar atât de adevărată!

Următoarea soră a mea este ***Florica***, mai apropiată de vârstă cu mine. Vulpea, așa o alintam! Cânta mult mai frumos decât mine și era tare îndrăzneață. Cu ea m-am făcut cunoscută în toată zona și mergeam la căminul cultural la toate serbările. Tare mult i-a semănat mamei: haioasă, bună gospodină, iubitoare și spirituală. Mă mai duceam la ea cu cunoștințe de aici din București și ea ne punea masa sub prunii aceia înfloriți în curte, la ea acasă, în centrul comunei. Iar când veneam cu

musafirii, ea, glumeață cum era, zicea: „Hai că mă duc să iau Rosenthalul acuma". Și venea cu niște farfurii, una de un fel, alta de altul, una ciobită, alta crăpată... Bine, avea și ea un serviciu bun, dar ca să își păstreze umorul ne spunea că ne aduce serviciul cel bun, Rosenthalul. M-am gândit adesea că marile glume se fac de către oamenii simpli, de la țară, care știu atât de bine să corecteze educația celor din jur cu un banc sau cu o șotie..."Bate șaua să priceapă magarul"... știu țăranii noștri să mânuiască cuvintele și gesturile atât de bine încât înlocuiesc cu lejeritate marile discursuri.

Născut la șapte ani după mine, după ce s-a întors tata din război, a apărut ***Nicolae***, fratele meu mai mic. El a fost un copil precoce, zic eu. La trei ani citea ziarul. Era unul la noi care dăduse în nebunească de atâta știință, iar mamei îi era teamă să nu înnebunească și el. Cum să citești ziarul la trei ani?! Dar, așa era. Foarte ager! Dacă ar fi intrat în politică, ar fi fost un politician de nădejde. Are 66 de ani, pensionar. A terminat Școala de Ofițeri la Sibiu, pe urmă s-a înscris la zi și a terminat Electronica, iar de acolo a intrat la pompieri, ca inginer electronist. E foarte capabil, cu el mă consult de multe ori. Și are dreptate în tot ceea ce spune.

Mama și Tata, Amintiri din Copilărie

Am avut, cum se spunea atunci, origine sănătoasă. Marele noroc este faptul că m-am născut într-o familie de oameni curați și harnici, trăind în iubirea lui Dumnezeu, a cântecului și a învățăturii de carte, în respectul față de muncă și cu grija de a nu risipi marele har ce mi-a fost dăruit. De câte ori cad pe gânduri, mă tulbură poate perindarea timpului, văd un alai de imagini care-mi scaldă lumina ochilor, portretele sfinte ale părinților, obiecte, scene, locuri dragi, gesturi. Nimic nu este întâmplător în destinul nostru. Am copilărit în această „gură de rai", Gura Vitioarei, unde am deprins a doini și a iubi vietățile din jur, tot ce mă înconjura... *„Aoleu, frate peline,/ Amară-i frunza pe tine,/ Amară-i frunza pe tine/ Ca și inimioara-n mine// Dragoste dulce ca mierea/ Cum de te făcuși ca fierea/ Că mi-e amar sufletu'/ Mai amar ca pelinu'/ De oftat ce-am oftat tare/ S-a făcut pelinu mare/ Luai coasa să cosesc/ Dar din coasă nu-l răzbesc/ Eu îl tai, el crește iar/ Mai înalt și mai amar."* Mi-am spus aceste vorbe în gând adesea, aud parcă doinindu-se pe drum și am senzația că toate sunt lângă mine, că nu m-am despărțit vreodată de copilăria mea!

La numai șase ani am fugit la școală singură, fericită fiind că o să știu să citesc și să scriu... De mică nu m-am dat înlături de la greu, am înfruntat viața așa cum mi-a fost dată de la Dumnezeu!... Ce viață… ! Ce amintiri… ! Tata ne tundea la zero, din cauza păduchilor, mama săraca se străduia din toate puterile ei să ne păstreze fără pată, dar așa erau vremurile... M-am dus la școală rasă în cap și învățătoarea

m-a întrebat: *„Tu ce ești, băiat sau fată?”*, *„Sunt fată”*, am răspuns eu. *„Aoleo! Și de ce te-ai tuns?” „Să nu iau păduchi!”* La care învățătoarea le-a zis colegilor mei: *„e foarte bună ideea! Ați văzut exemplu? Ia, să vă tundeți și voi!”* Mi-a fost rușine, dar asta este. Fetele aveau părul lung, bogat, și al meu fusese la fel, dar m-am obișnuit și tunsă, mai ales că mi-au urmat și alții exemplul. M-a întrebat a cui sunt și m-a trimis să stau în banca a treia. Mi-a zis să vină părinții să mă înscrie, iar eu, de colo, i-am răspuns mândră că m-am înscris singură. A încercat să-mi mai taie elanul, întrebându-mă dacă n-aș vrea să vin la școală de la anul, dar răspunsul meu a venit clar și răspicat *„Eu acum vreau“*. Cred că i-am căzut simpatică din acea clipă.

La școală câteva dintre colegele mele veneau deosebit îmbrăcate. Se născuseră în familii mai înstărite peste care avea să cadă mai apoi năpasta... Una era Oara, viitoarea mea cumnată pomenită mai sus. Venea cu haină din blăniță de miel albă, frumoasă, superbă, arăta foarte bine. Mai erau și alți copii cu părinți înstăriți, îmbrăcați la fel de frumos. Eu purtam o haină de-a lui tata, legată cu o sfoară în jurul taliei. Pur și simplu, o îmbrăcam și mă înfășuram cât mai mult, aici, pe piept și strâns pe mijloc, să nu se desfacă și să îmi țină de cald. Aș dori, dragul meu cititor, să poți zâmbi atunci când te apleci asupra poveștii mele... Știi, cred, că dragii de copii nu sunt niște îngerași toată ziua și mai fac pățanii nevinovate, chiar dacă uneori din ciudă sau ambiție. Nu știu dacă aveam ciudă pe fata aceasta, mai degrabă cred că era prea alintată pentru gustul meu, prea neîndemânatică... Această fiică de burghez s-a dovedit, în timp, a fi o ființă extraordinară; mă împac foarte bine cu ea. Însă atunci, ducându-ne la școală, trebuia să trecem Teleajenul fără să mai mergem până la puntea mare, destul de îndepărtată de noi. Fata spuse: *„Hai să trecem și o luăm pe aici direct.”* Era iarnă. Trecem... Am fost rezistentă la viața mea. Și ea zise: *„Te rog să mă iei în spate că eu nu pot să trec, nu pot să mă descalț să intru în apă”*. Am luat-o cu tot cu haina aia frumoasă în spate și, pe la mijlocul apei, i-am dat drumul în Teleajen… S-a făcut ciuciulete, cum se spune! A venit pe brânci, a început să țipe că nu putea să iasă și am scos-o tot eu! Bineînțeles că eu am ajuns la școală, dar ea a lipsit, căci trebuia să se schimbe, să-și usuce hăinuțele. Am făcut-o sau nu cu intenție, nu mai pot să îmi amintesc, dar nici nu mi-a părut rău că a căzut! Nu mi-a părut rău, că avea blana aceea frumoasă… ! De atunci, nu-mi amintesc să mai fi trăit vreodată sentimentul invidiei, care poate o fi atins în ziua aceea sufletul meu de copil sărac. Între timp ai ei erau cu ochii pe fratele meu, care era băiat inteligent, mai răsărit ca alții, frumușel și, unde mai pui, învăța foarte bine. Și eu învățam bine, doar că nu mă prea omoram cu matematicile... Vara, părinții celei care avea să-i devină soție îl luau pe fratele meu ca argat. Mama se tocmise cu ei să le păzească oile numai pentru mâncare. I-a zis mama vecinei noastre bogate: *„Nu vreau bani că-ți duce oile, numai să-i dai să mănânce, că mănâncă mult și eu n-am de unde să-i dau, că le fură mămăliga la ăștia mai mici.”* Și fratele se ducea și primea mâncare pentru munca pe care o făcea. Mânca însă foarte mult și, după vreo lună de zile, ca să vedeți cum se întoarce roata, a venit mama acestei fete, viitoarea lui soacră, de i-a

zis mamei: *„Lenuțo, eu nu pot să-ți mai țin fecioru', pentru că mănâncă foarte mult, așa că nu mai pot să-i dau oile să le ducă la păscut."* Mai târziu fratele meu avea să le devină ginere, iar fetița pe care am răsturnat-o în apa Teleajenului mi-a devenit o minunată cumnată. Iată cum paznicul de la oi care era atunci fratele meu a devenit om împlinit si cu carte, cu o nevastă de toată isprava!

Una dintre amintirile mele cele mai plăcute este că ***după un an de zile la școală deja dirijam corul clasei mele și corul altor clase, chiar și mai mari***. M-a remarcat învățătoarea că sunt foarte muzicală și s-a bucurat că am darul acesta de la Dumnezeu, să cânt frumos. Atunci am interpretat prima dată în fața colegilor mei: *"E așa senină slava și-i atâta pace-n aer,/ Stau culcat și torc întruna dintr-a gândurilor caier,/ Parcă-o văd acas' pe mama,/ Chip de sfânt într-un pervaz./ Slabă, slabă, sărăcuța și cu lacrimi pe obraz"*. Melodia aceasta o cântam, o auzeam la radio, la difuzoare din acelea cu galenă. Fratele meu se mai pricepea și ne improviza ceva din niște scânduri pentru că nu era nici un aparat de radio în comuna noastră. La serbările școlii eu eram organizatoarea, eu eram cu corul, eu eram cu cântatul! Îi selecționam pe cei care aveau voce să cânte și le spuneam: "Tu ești solist, tu vei interpreta, tu ești actor..." , răspundeam de toate serbările acelea de acolo. Aveam această pornire și bucurie a cântecului, a spectacolului, pentru că tata crea în casă o adevărată atmosferă, o sărbătoare a cântecului. Făcea cor cu noi. Aveam o bancă specială: ne așezam pe ea, tata dădea tonul și noi cântam pe două sau trei voci. Tata avea și bune noțiuni de tehnică interpretativă. Îmi amintesc de faptul că în acea perioadă cântam "Vaporul Titanic". Nu prea înțelegeam eu bine semnificația versurilor, pentru a da dimensiunea exactă a tragediei din 1912, dar îmi plăcea foarte mult cum suna melodia. Mă atrăgea muzica. A venit odată la noi o caravană cu film ce mi-a plăcut mult de tot. Se numea "Răsună valea". Credeam că sunt pe o altă lume, era ceva fantastic. Apoi, la fel de mult, mi-a plăcut când a venit *"Guliver în țara piticilor"*.

După ce am trecut prin toate aceste etape, m-au descoperit și m-au luat la stația locală din Vălenii de Munte și când am terminat clasele primare eram solistă la stația locală.

În perioada de vară, ca să îmi ajut familia, mergeam să plantăm puieți. Nu ne dădeau bani, ne dădeau alimente, ulei și zahăr. Pentru mine era de-ajuns. Mai munceam, copil fiind, la Ocolul Silvic și la pepiniere. Aveam numai șapte-opt ani și mă duceam cu mâncare acasă la sfârșit de săptămână. Erau perioade foarte grele, fiind copil mă duceam și munceam cu ziua, la săpatul câmpului pentru a obține un ban în plus. Numai noi știm cât greu am dus. Primeam 20 de lei pe ziua de sapă și era o bucurie pentru mine. Se bucurau și părinții noștri la sărăcia de atunci! ...

În copilăria mea peste Europa de Est se năpustea o lungă noapte a istoriei, primii mei ani de viață se suprapun pe cei ai foametei, ai dărilor impuse României de sovietici ca plată a despăgubirilor. Așa, ca prin vis, îmi aduc aminte o scenă de coșmar trăită la noi în cătun; multe îmi colindă prin fața ochilor cuprinși de lacrimi... Într-una dintre zile doi nemți veniseră să ia apă de la fântână. Parcă văd cum au

apărut ca din senin câțiva ruși care i-au înconjurat și... le-au zburat creierii fără milă! Ăsta este războiul dintotdeauna: moarte și cruzime, nu câștigă nimeni decât pustiul... Nu suntem în stare să ne respectăm noi, oamenii, între noi și să dăruim cât suntem pe aceasta lume bine și bucurie... Am înțeles mai apoi ce a însemnat pierderea Basarabiei pentru acest neam, mai ales că tatăl meu era originar din zona Chișinăului. Poate e și acesta unul dintre motivele atașamentului meu profund față de Basarabia și față de tot ce înseamnă pământ românesc!

Erau vremuri foarte grele și îmi amintesc de perioada bombardamentului din război. Într-o râpă era o tranșee și ne ascundeam cu toții acolo, toți cei din cătunul nostru. Ca să ajungem acolo, oamenii făcuseră un fel de trepte. Destul de greu ajungeai până acolo. Cred că este, într-adevăr, cea mai veche amintire pe care o țin minte… Aveam doar câțiva anișori. Tata ne-a trezit la trei noaptea să ne ducă acolo. Nu era plecat, încă, la război. Din cauza bombardamentului, din cauza fricii, a panicii, am început să plâng și să țip. Tata mă ruga, mă implora să tac. Atunci mi-a dat prima palmă. *"Vrei să ne audă dușmanul?"* m-a întrebat nervos el. După ce mi-a dat palma, tata a devenit blând și m-a strâns în brațe, liniștindu-mă. Am așteptat până s-a limpezit cerul și avioanele au plecat. Alte amintiri cu tata le am la reîntoarcerea din război, când vroiau rușii să-l ia prizonier și se ascundea sub o piatră, iar noi îi duceam mâncare. A fost foarte greu…

Sărăcia în care s-a zbătut familia mea mă va proteja la puțină vreme după de necazurile celor înstăriți, cărora li se spunea chiaburi, dușmanii poporului... Vai de suferințele îndurate de țăranii înstăriți, cu pierderea pământului, a cailor, a turmelor cu mii de oi, cu pușcăria unii, alții cu deportarea.

În aceste condiții, de mică am învățat să lupt, să nu mă las înfrântă de greutățile vieții, să câștig prin mine însumi, prin forțele mele. Mi-a plăcut munca, dar și cartea. Și învățam: întotdeauna mă duceam cu lecțiile învățate vai de mine pe unde! Pentru că era foarte greu, mai ales iarna! Gândiți-vă că locuiam în două cămăruțe mici care, v-am spus, există și acum. Eram mulți și înghesuiți. Totuși nimic nu ne-a doborât dorința de a învăța. În aceste două cămăruțe părinții mei ne-au crescut ! Aveam și un fel de holuleț din care am făcut și bucătăria și am băgat acolo încă un pat, ca să putem să ne mai împărțim câte un pic de spațiu. Ne-a făcut tata un pat lung și ne culcam de-a curmezișul, de-a latul patului. Așeza un fel de extensie, un scaun, ca să avem unde ne pune picioarele, să nu ne atârne pe jos. După ce ne-am mărit a făcut din holul acela o bucătărie și a pus acolo un pat. Pe urmă, tata a făcut o bucătărioară de vară din chirpici, în curte. Și acum este tot bucătărie. Stăteam și iarna acolo, era așa de cald și de bine…! Tata a făcut cărămida aceea de pământ cu paie, țin minte că îl ajutam... Punea pământul, punea paiele și apă. Căram de la Teleajen apă cu găleata, o amestecam cu pământul cleios galben și băteam, mai bine zis călcam cu picioarele, frământam compoziția aceea ca un uriaș aluat ... Tata întindea cărămizile, chirpicii de lut, le tăia pătrat și le punea să se usuce la soare. În toiul verii făcea treaba asta. Pe urmă a înălțat pereții cu ele și a făcut această cameră.

Acum când ne ducem acasă ne îngrămădim cu toții acolo.

În aceste împrejurări am terminat cele patru clase primare și m-am dus apoi la Văleni unde am făcut încă trei clase, deci șapte clase. **Mergeam până la școală, 7 kilometri pe jos -14 kilometri dus-întors, prin prundul pustiu, până ieșeam din cătun la strada principală! Trebuia să mă scol la cinci dimineața ca să ajung la Văleni**. Făceam tot drumul singură, alți colegi nu mai veneau cu mine, pentru că nu aveau posibilități. Nici eu nu aveam o situație mai bună, că tot așa de "golașă" eram, dar m-am dus din ambiție și am terminat cele șapte clase.

Copilăria celor care s-au născut la țară, stă sub semnul responsabilităților. Și azi fiecare copil are un rost în gospodărie: dă mâncare la păsări și la animale, sortează legume sau porumb, smulge buruieni, culege una sau alta, are grija lemnelor, a florilor din grădină, a pomilor. Lucram și ne plăcea să trebăluim toată ziua prin grădină, adică știam că așa trebuie să facem pentru a ne fi bine. Nu că ne trimitea cineva! N-aveam nici butelii de aragaz, pe urmă au apărut. Aveam șase ani când mama ne culca seara devreme, nu ne duceam să pierdem timpul pe drum, pe stradă. Ne culcam devreme și cu noaptea-n cap ne trezea și ne lua la cărat de lemne... ***Am avut o copilărie foarte muncită.*** Era pădurea la un kilometru de noi și trebuia să urcăm dealul, nu găseam lemne la intrare în pădure. Veneam cu brațul plin, cu croznia de lemne din pădure. Croznia o făceai din sfoară. Se punea sfoara în două, așezai lemnele și le puneai în spate, ca pe un rucsac modern. Intrau mult mai multe așa și mergeai mult mai ușor. Și puneam frunze la spate, să nu ne jeneze, așa am cărat mult timp. **Cred că cine a avut o copilărie chinuită, muncită, este un om care va avea toată viața lui un respect față de muncă.** Nu poți deveni un om întreg în toată puterea cuvântului, dacă nu te osenești de mic. Prin munca noastră răsplăteam eforturile părinților de a ne crește! Îi simțeam că suferă din cauza neajunsurilor noastre. Aceasta a fost o mare nenorocire pentru mine când am văzut cât de mari erau greutățile și sacrificiile părinților. Nu știam ce să fac, să pot să îi ajut, să le mai ușurez povara asta. Lacrimi mi se zbat în ochi atunci când mă gândesc cum ne dădea mama mămăliga cu porția și ne spunea săraca : *„Uite, acum e dimineață, trebuie să vă ajungă porția până mâine seară..."*. Eram tare slabă și uscată, dar asta nu mă împiedica să fiu puternică și ambițioasă, să se mândrească ai mei cu mine! Toți copii am încercat să le aducem numai bucurii prin tot ce am făcut: muncă, învățătură sau chiar distracție. Zilele noastre erau adesea pline de bucurie, iar serile ne aduceau intimitatea unui cuib bogat în iubire și înțelegere, pe cât era de sărac material...

Mama era tot timpul cu noi, cu gloata de copii. Ne mai dădea câte-o leapșă la fund. Seara, când venea tata de la serviciu, ne plângeam lui: *"Ne-a bătut mama!". "Da?* – întreba el – *și v-a bătut cu mâna goală?"*. Acest climat de familie cred că mi-a fost de mare ajutor în formarea mea ca om.

La lăsatul serii povesteam câte în lună și în stele împreună. Tata ne istorisea

tot felul de lucruri și amintiri din război: avea un dar miraculos de a ne povesti câte și mai câte! Mai exagera el de multe ori și mama îl lua peste picior și zicea: *„Ei, un venetic și el p-aici!"* Pentru că el venea din Basarabia. Îi spunea așa în sensul bun, al drăgălășeniei. Tata ne povestea și cum a fost în India, unde a lucrat când eu aveam treisprezece ani. Așa am ajuns să îndrăgesc melodiile indiene mult de tot! Acel an cât a stat tata acolo a fost pentru noi un chin! Cu cât dor am putut să-l așteptăm și cât a plâns mama când a plecat! Țin minte că a plecat în India într-o noapte, pe la ora trei. Trebuia să construiască sonde acolo: vreo șase persoane de la Schela Boldești au plecat . Atâtea grozăvii și atâtea minunății povestea tata ! Zicea despre India: „Măi, stăteam într-o noapte de pază (ce șarm avea cu accentul lui de basarabean!). Eram paznic și, la un moment dat, a venit o broască țestoasă...". Și se uita prin cameră să compare broasca aceea cu ceva, să ne spună ce mărime avea broasca și noi stăteam toți cu gura căscată: "Era așa de mare broasca aia, cât soba asta!". Făcuse el o sobă, o plită, în casă. Și, noi, copiii, tare ne miram de o așa arătare.

În așteptarea povestirilor lui tata parcă o văd pe mama râzând, pe toți ai mei cuibărindu-se unul în altul, gata de noi aventuri... Ne zicea că atunci când au ajuns în India i-a așteptat la aeroport președintele țării. Despre el, ne spunea : „Avea un coc pieptănat, cât ligheanul ăsta!". Iar mama spunea: "Aoleo, lasă-le încolo de minciuni!". Noi de-abia așteptam să exagereze tata, ca să ne amuzăm ce comparații făcea el. Am avut părinți extraordinari! De aceea le-am simțit lipsa mult, mult de tot, după ce am plecat de acasă! Aproape că mă duceam în fiecare săptămână să îi văd, deși în condiții destul de grele, cu trenurile alea în care n-aveai loc și te sufocai! Pe scările trenului călătoream ...Nu i-am lăsat să sufere cu absolut nimic! Când s-au îmbolnăvit, la toți medicii am fost, la toți profesorii, numai să îi putem salva. Tata s-a prăpădit la șaptezeci și nouă de ani, mama la optzeci și trei de ani. Nu știam cum să facem să fie mai bine, ***știam că după ce se prăpădesc părinții, gata, s-a dus orice urmă de copilărie ...*** De-aia le spun tuturor să aibă grijă de părinți ca de ochii din cap, că numai după ce ne părăsesc începi să-ți faci probleme, să te întrebi ce n-ai făcut pentru ei... Ce aș fi putut să fac pentru ei?! Nu i-am lăsat să trăiască fără condiții civilizate, fără canalizare și ce le mai lipsea acolo, la țară. Le-am băgat apă acasă să nu mai care cu găleata de la fântână. Aveau toate condițiile, nu le lipsea nimic. Mulți dintre oamenii simpli și săraci mor cu zile, din păcate. E-adevărat că nu poți să forțezi destinul unui om și că, până la urmă, când se rupe ața, s-a dus și viața, dar în același timp mulți oameni amărâți mor pentru că nu au bani de medicamente, nu știu să își facă un control, n-are cine să-i ducă sau nu se hrănesc cum trebuie. ***Omul nu este întreg fără iubirea de familie. Menirea noastră este să ne ajutăm părinții cu toată ființa,*** să nu îi dăm uitării după ce creștem și ne luăm zborul uitând de sacrificiile lor! Dar ce vă tot bat eu la cap cu teoria... atât vă doresc: să aveți așa copii precum ați fost voi părinților voștri! Înțeleg aici suficient cei care trebuie să înțeleagă...

Am plecat să muncesc de la o vârstă foarte fragedă. Cred că și această forțată

maturizare mi-a adâncit dorul de părinți, de satul copilăriei mele, care m-a urmărit toată viața. Un dor care răsună profund în cântecele mele.

„Foaie verde și-o lalea/ Maică, măiculița mea/ Când eram la tine fată/ Nu mai umblam supărată// Dar de când te-am părăsit/ Sufletul mi s-a umbrit/ Că nu-i lumea ca la noi/ Și mi-e tare dor de voi// Mamă, noaptea când adorm/ Către tine mă întorn/ Pe aripi de vise dragi/ Pân' la casa dintre fagi// Și te văd șezând la sfat/ Cu vecinele din sat/ Ori m-aștepți și-mi ieși în cale/ Cu vecinele din vale// Mamă când visul dispare/ Mă prinde dorul cel mare/ Dor de tine neîncetat/ Și de oamenii din sat." Toate dorurile și of-urile mele se adună în acest cântec.

Adevărul este că s-au împletit, ca într-o cunună, sentimentele, dorurile și nostalgia după dragii mei părinți și frați, după satul și lumea de acasă, după acel peisaj al copilăriei plin de păduri, de pășuni și de florile grădinii, când alergam toată ziua în natură. Teiul de la poarta casei noastre mi se părea că ajunge până la cer, când eram copil. Acum, când îl revăd, este un simplu pomuleț. Doar dealurile au rămas aceleași și cântatul păsărelelor. E o plăcere să te plimbi pe potecile ce urcă spre munte. Prin toate turneele în lume unde mi-a fost dat să cânt, ajungeam mereu să povestim cu românii din diaspora despre satele copilăriei noastre.

Omul nu va ajunge om întreg fără iubirea de familie. Există diferite obiceiuri, ritualuri, cum ar fi cel de Lăsata Secului și am învățat să țin posturi. Nu mâncam de dulce: nici lapte, nici brânză, absolut nimic. De Lăsata Secului ne făcea mama câte un lighean de gogoși, care erau prăjitura noastră favorită. Gogoși cu esență de rom. Era ritualul acesta al sărbătorii și ce de bunătăți ne făcea mama! Iar de a doua zi știam că nu mai aveam voie să mâncăm de dulce. Venea rândul postului.

Sunt ani și ani de când eu sunt într-un post permanent, dar nu încetez să îmi aduc aminte de sărbătorile din copilărie. Veneau surorile, mătușile și ne întâlneam cu toții, toate neamurile. Era sărbătoare mare! Un prilej de reunire a familiei, de pregătire pentru un nou ciclu de viață care stătea să vină. Nu m-aș fi săturat niciodată de copilăria lângă părinți, de casa părintească, de vocea lor chemându-mă pe nume, de acea dulce apropiere a mâinilor părinților ce îți șterg o lacrimă, îți alină bolile copilăriei sau îți dăruiesc o bomboană care îți atâță poftele de cum o vezi. În noi toți, satul rămâne cuibărit ca un măr de aur în sân, luminos cum e lumânarea ce-o păstrăm cu grijă în mână, la Înviere. Revedem căsuțele cu puține odăi și bătătura în care alergam odinioară. Acum, dacă ne întoarcem în satele copilăriei, sunt tot mai puține case și tot mai puține oameni. Agitația lumii ne-a cuprins pe toți. Pe lângă școală –de altfel, de neînlocuit-, contează și școala vieții, a legăturilor umane și a tradițiilor, la care toți învățăm alături de cei dragi, de familie, de cei mai în vârstă.

În seara de Crăciun și de Paști era o regulă ca noi să ne ducem la biserică, toți copiii cu tata împreună, iar mama să stea acasă să pregătească masa. Dimineața de Crăciun ajungeam acasă, că ne duceam la ora trei noaptea la slujba pentru Nașterea Domnului, și veneam dimineața. Și forfoteau sarmalele și mama ne

aştepta cu masa. Era extraordinar… Parcă simt şi acum mirosul acela! A fost cea mai mare plăcere pe care am simțit-o! Iar de Paşti, când erau toți zarzării înfloriți şi toți pomii, mama punea masa în curtea casei şi ne aştepta când veneam de la Înviere, că veneam, dimineața, pe la şase-şapte. Răsărea soarele când veneam de la Înviere. Mergeam la slujbă, la miezul nopții, când învia Isus Hristos, şi ținea slujba până dimineața. Trebuia să stăm la slujbă pentru că noi cântam la strană. Şi asta era cea mai mare plăcere a noastră! Se îmbrăca mama frumos atunci, se lega altfel cu baticul, le avea ea pe ale ei. Simțeam că e sărbătoare! Mama, în fața copiilor sau a noastră, a fetelor, nu se lăsa cu capul descoperit niciodată. Când vedea că vine cineva, că intră pe poartă, repede se ducea şi îşi punea baticul în cap. Sau să o vedem pe mama în cămaşă de noapte sau pijama?! Niciodată! Avea un uriaş bun-simț, care este tot o formă de respect profund pentru cei din jurul tău

Împreună cu tata

Mai aveam un of al copilăriei. Din pricina faptului că întotdeauna am avut piciorul foarte mare, mama nu şi-a dat seama că, deşi sunt cea mai mică de vârstă, am talpa piciorului mai mare decât pantofii pe care mi-i cumpărase. Şi mi-a luat pantofi mai mici, dar mie mi-au plăcut aşa de mult că m-am încălțat cu ei şi îmi ieşea călcâiul în afară mult. Mă băteau de nu mai puteam: i-am băgat în apă ca să îmi intre piciorul în ei. Şi pentru mine a fost un chin faptul că am purtat număr mare! Lumea spune, mai în glumă, mai în serios, că trăiesc pe picior mare.

Omul care a copilărit la țară, printre țărani, învață două lecții de la această comunitate. Învață să fie matur din copilărie, căci i se dau în grijă animale, grădina, fâneața şi parte din treburile gospodăriei şi mai învață să rămână tânăr la suflet. Surorile mai mari îşi leagănă frații şi surorile mai mici; părinții dau în grija copiilor oile şi alte animale şi păsări; înveți de copil nu doar să te joci şi să-ți vezi de şcoală, ci şi rosturile câmpului, ale gospodăriei, ale familiei. Înveți sărbătorile, dar şi necazurile. Îți petreci bunicii şi străbunicii pe ultimul drum, ştii rostul ierburilor de leac, cum să întorci fâneața cosită ca să se usuce, cum să uzi grădina. Înveți să cânți, să joci, să povestești, să spui snoave, să țeşi, să brodezi, să faci mămăligă, să sapi porumbul, să legi fasolea pe arac, să culegi fructele, dar ce nu înveți?!... Şi aşa devii om întreg! Omul întreg ştie ce este viața şi ce este moartea, ce este veşnica întoarcere la obârşie.

„Foaie verde trei alune/ Mult am colindat prin lume/ Pe cărările de dor/ Pe aripa doinelor... Mi-am lăsat copilăria/ Unde cântă ciocârlia/ La căsuța dintre fagi/ Mi-am lăsat părinții dragi.“

Iubirea față de cei ce ne-au dat viață și ne-au crescut este o iubire fără margini. Nu mă voi vindeca vreodată de această pasiune, doar Dumnezeu și cântecul dăruit de Sus m-au ajutat sa trec peste durerea dezrădăcinării și pierderea părinților mei ... Nu pot să citesc fără să nu izbucnesc în plâns Repetabila povară a lui Adrian Păunescu. Am ascultat-o, dar numai în suspine. M-am străduit să cânt cu foc și jale versuri cutremurătoare: ***”Inimioara mea, te rog nu ofta/ Că te-aude măicuța/ Ea și din pământ, din mormântu-adânc/ Simte dacă râd sau plâng/ De-aș întoarce zilele ca-ntr-o carte foile,/ Aș da vremea înapoi/ Să fii iar mamă cu noi...“*** Parcă acum îi văd cum mă așteaptă amândoi părintii mei dragi în bătătură, cuminți și cu mămăliga aburind... Se uitau la mine ca la Dumnezeu, dar nu m-au ridicat niciodată în slăvi! Îi întrebam: „M-ați văzut la televizor?“ „Da, te-am văzut la televizor, toată lumea de-aici te-a văzut, dar lasă că e loc și de mai bine! Ei, dacă acesta e darul de la Dumnezeu!“. Pe mama o întrebau mulți: „Vai, dar ce simțiți dumneavoastră?“ Iar mama răspundea: „Ei, e un copil ca toți copiii, să-i dea Dumnezeu sănătate! Da, cântă și pe mine mă face să plâng că a plecat!“. Modestia mamei mele nu o lăsa să mă laude sau să țină nasul pe sus că, vai, eu sunt mama Irinei Loghin! Nici vorbă! Tata cred că era tare mândru de mine, el însuși avea o voce nemaipomenit de frumoasă. Ne spunea că atunci când i s-au pus ielele (un fel de ursitoare!) i s-a prezis că dacă va avea copii va avea noroc pentru că toți îi vor aduce faimă și cinste. El numai atâta ne spunea, vorbea cu puțin accent moldovenesc: „Măi fetelor, să nu mă faceți de râs!“. Tatăl meu era un om deosebit, de un caracter aparte. Era un om drept și am învățat multe de la el. Nu cred că greșesc cu nimic dacă afirm că am învățat de la el ce înseamnă perfecțiunea, bineînțeles, atât cât poate fi aceasta comună oamenilor. Îmi amintesc cum ne povățuia: *„Fetelor, să nu mă faceți de rușine! Să nu mințiți. În viață, să fiți buni cu cei din jurul vostru. Să-i faceți să se simtă bine cu voi, în compania voastră, să vă dorească să fiți cu ei. Să vă caute. Să nu dați dovadă de ură, de răutate. Să nu mințiți niciodată pentru că, atunci, oamenii vă vor ocoli. Să creați în jurul vostru o atmosferă plăcută, de glume, de cântece. Numai așa veți fi iubiți de toată lumea. Să faceți totul să nu vă creați dușmani. Chiar dacă vreunul e pus pe dușmănie, pe invidie, căutați în așa fel să-l înțelegeți. Căutați să-l faceți să-i fie rușine pentru că v-a vrut de dușmani.”*

Era respectuos, dădea bună ziua tuturor copiilor pe drum, copil mic dacă-l vedea zicea: „bună seara sau bună dimineața”. Era un om bun, dăruia tot ce avea. Venea de la serviciu cu pâine pe vremurile alea grele și o dăruia la toți cei care erau necăjiți și amărâți. Punea pâinea la piept și tăia cu briceagul: „Vino, măi, să-ți dau și ție o felie de pâine“ le zicea copiilor și săracilor. Copiilor amărâți care îi ieșeau în cale mereu le dădea să mănânce! Același lucru îl fac și eu cu toți sărmanii, la fel ca tatăl meu! Nu pot să trec pe lângă cineva pe care-l văd că suferă și să nu îl ajut. Văd bătrâne amărâte care abia au cu ce să-și cumpere mâncare... o bătrânică îi ceruse vânzătoarei să-i cântărească doar un crenvurști pentru că n-avea bani! Parcă mi le

scoate Dumnezeu în cale...

Sunt întrebată adesea cum am depășit ruperea de satul natal. *"Floare mândră de crăiță,/ Ce departe ești, măicuță,/ Departe mai sunt și eu, / Și mă arde dorul tău, // Când eram copilă-n sat,/ Mult de grijă mi-ai purtat,/ Dar acuma n-are cine,/ Tu nu mai ești lângă mine,/ Trimite-mi pe vânt și nori, / Al inimii tale dor,/ și mai trimite-mi pe soare,/ Dragostea de surioare,/ Și să știți că seara-n prag,/ Pe toate vă plâng cu drag…"* M-au ajutat cântecul, doinele și horele, găsești în ele toată filozofia simplă a satului. Adeseori cad pe gânduri și nu-mi plac cuvintele mari. Încerc să povestesc simplu ce am trăit atunci. Nu este ușor să descriu ce se întâmplă, cum am simțit ruperea bruscă! Într-adevăr a fost ca o sfâșiere, mai ales că nu stăteam nici în mijlocul satului. Eram, cum v-am spus, mai izolați și mai feriți de lumea mare în acest „picior de Paris", cum i se spunea locului din cauza fetelor tare frumoase. În centrul comunei se derulau toate distracțiile. Acolo aveam un scrânciob în care ne dădeam, cu patru brațe, mânuit manual. Nu erau jocuri electronice și calculatoare, ca în prezent. Ne duceam de Paști, prima zi, a doua și a treia zi, să ne dăm cu scrânciobul acela! Așa ne bucuram de lucruri simple și nu eram nemulțumiți de ce aveam! Pe această modestie am pus ochii de mică pentru toată viața, tot așa am pus sufletește ochii pe oameni. De fapt nu m-am desprins de cătunul meu niciodată, voi muri cu gândul acolo, la cântecul puiului de cuc care pătrundea depărtările!

Mă cuprinde și acum tihna satului meu și mă gândesc să vi-o transmit si vouă, dragii mei! Pădurea înaltă, dealurile, cărările și podețele, prundul Teleajenului, drumul către școală, copacii semeți, zmeurișul, trilul păsărilor, liniște și iar liniște... N-am regăsit această pace nicăieri și am păstrat-o cât am putut în adâncul ființei mele: ea m-a ajutat să trec peste stavilele vieții! Cea mai mare cumpănă a vieții mele a fost pierderea părinților care au fost icoane pentru mine și i-am iubit enorm! Ruptura de părinți a fost cumplită, nu mă voi vindeca toată viața! ***"Câte griji are o mamă, câte doruri o doboară,/ Câte nopți le face zile să-și vadă copiii bine/ Și când vine toamna vieții, fetele ca și băieții/ Se împrăștie prin lume, mama singură rămâne/ Tu ești mamă cel mai mare între frați și surioare/ Dar ești mamă prea departe și de dor inima-mi arde/ Astăzi toți v-ați răspândit, mie părul mi-a albit,/Așteptând din depărtare să primesc câte-o scrisoare/ Bate vântul dintr-o parte, eu nu primesc nicio carte/Bate vântul parc-ar plânge, dorul iarăși mă ajunge /Inima-mi arde ca para, cum arde nisipul vara/ Inima-mi arde ca focu', de dor nu-mi mai găsesc locu'…"*** Simțeam mirosul laptelui fiert de dimineață. Nu mă lăsa până când nu mâncam și îmi spunea: "Uite, e o zi frumoasă astăzi, să fii bună cu lumea, să le zâmbești!", iar tata zicea: "Taică, dacă vezi un copil pe stradă, dă-i bună ziua!". Mi-a fost foarte greu să mă despart de ei! Mergeam des acasă, tot la două săptămâni. Făceam naveta, lucram la laboratorul fabricii de geamuri din Scăieni, dar mergeam acasă mereu. Băieții, fratele mai mare decât mine stăteau tot timpul la școală, pe la Văleni. Ei s-au rupt mai ușor de părinți. Eu am fost cea care a stat tot timpul lângă ei și eu țineam toată curățenia casei. Îmi spunea un vecin de lângă noi de-acolo ***"topor de oase"*** pentru că nu stăteam niciodată locului! Văruiam, mergeam și la tata mare, la mama mare și le văruiam și lor, îmi plăcea

foarte mult curățenia! Tot timpul erau pereții proaspeți și albi și, poate o să râdeți, pe jos dădeam cu balegă de vacă și cu pământ. Îl frământam bine și dădeam pe jos. Lipeala aceea, că așa îi zicea, umplea casa de un miros de curățenie și de proaspăt! Așa am trăit. Pe urmă, după ani, a pus tata dușumea. Jos șprențul casei, brâul, cum se zice pe la noi, îl vopseam cu culori naturale. Era o râpă acolo, Râpa Movilei, unde ne duceam și luam pământ gălbior și dădeam cu pământul acela, să fie o diferență mare între brâul casei și restul pereților. Era un crem așa închis, foarte frumos! Ce înseamnă culorile naturale! Știam să le iau și să le amestec, știam cât trebuie să pun, să iasă totul frumos. Vopselele le foloseam și la colorarea puloverelor, a fustelor pe care le lucram noi. Aveam oi și asta era îmbrăcămintea noastră zdravănă de iarnă: fuste pe care le lucram singure, ciorapi de lână, mănuși de lână, pulovere de lână. Le vopseam albe dacă erau oile albe și negre dacă erau oile negre. Ca să avem și alte culori, mergeam și cojeam coajă de măcriș sau arin și preparam vopsea naturală din cojile acelea. Mama amesteca și măcriș, avea culoarea foarte puternică. Verde, un verde prăzuliu, așa îi ziceam. Iar arinul, jupuiam cozile arinului și ieșea o culoare extraordinar de frumoasă. Ieșea un gri. Pe urmă a apărut undeva la Văleni, la Radovici, o vopsitorie unde se vopsea cu tot felul de culori. Dar mama numai cu culorile astea naturale vopsea. De atunci s-a sădit în mine încrederea asta în natură, în produsele naturale! Era simplu, dar minunat! Din ce trăiam noi pe vremurile acelea?! Ia să vă explic eu și să vă minunați, stimați carnivori! Puneam roșii, dovleci, porumb, cartofi și... trăiam. Erau legume ecologice. Mai aveam vacă și oi. Nu erau produse crescute cu îngrășăminte chimice, țăranii îngrășau pământul cu bălegar. Abia acum ne dăm seama cât de sănătos mâncam atunci! Ieșeam din iarnă cu cartofii pe care îi culegeam de pe acea jumătate de pogon de pământ pe care o aveam. E un semnal pentru această lume, care nu mai știe să muncească și să facă agricultură sănătoasă. Nu mai știe să are, să semene, să sape, să culeagă roadele sau poate că nu i-a învățat nimeni și n-au idee cum să folosească pământul care stă în paragină peste tot în țară. Noi trăiam din tot ce produceam pe o bucățică de pământ. Făceam porumb pe care uneori îl mai și cumpăram, mămăliga era baza! Dar cartofii pe care îi băga mama în nisip stăteau proaspeți până în anul următor, până ce apăreau cartofii noi. Îi puneam în nisip, morcovii și țelina la fel. În beciul casei se așezau grămezi de nisip și se păstrau proaspete toate legumele și fructele acolo. Astăzi le punem în pungi de plastic! La țară se poate trăi foarte sănătos, cel puțin dacă mă gândesc la experiența pe care am avut-o în familia mea. Împărțea mama în așa fel merindele încât ne ajungea până ce apăreau legumele noi. Prunele la fel! Apoi făcea compot de prune, dar noi îl mâncam ca pe-o ciorbă, cu mămăligă. Aveam și zarzăre, la noi la corcodușe li se zice zarzăre. Când începeau să se pârguiască erau așa de dulci! Din acelea roșii și galbene și mici. Le mâncam când erau aproape din floare. Ce sănătoase erau! Merele la fel, nu le stropea nimeni. A sădit tata, la un moment dat, meri și peri. Aveam mere ionatane, pere și trăiam din ele, mâncam atâtea fructe din petecul acela de pământ! Dar pământul era lucrat cum trebuie...Să nu râdeți de mine că m-am apucat să fac elogiul unui mod de a te hrăni, de a munci

și de a trăi din agricultură și că mă gândesc în același timp la un titlu al unei lucrări din Antichitate, Munci și zile. Un prieten de-al meu, doctor, îmi spunea când a auzit că o să-mi public cartea vieții mele: „Irina, tu, la cât ai cântat și ai muncit în viață, nu poți să pui un titlu mai adevărat despre tine decât acesta ***„Munci și zile”***, chiar dacă l-a pus Hesiod la cartea lui...“ Cine ar mai așeza azi cuvântul muncă în titlul unei cărți?!... Lumea aproape că se rușinează să folosească acest cuvânt.

Neastâmpărul Inocenței

Poveste după poveste, vreau să vă dăruiesc totul din cartea vieții mele... Și cum vă spuneam eram mai băiețoasă, de fel. Îmi vine în minte o întâmplare hazlie, cum am scăpat odată oile într-o grădină la nenea Toma, un moș al dracului. Avea un gard din acela cu mărăcini mulți, uscați. Cătină peste cătină, din aceea înaltă. Mă jucam cu alți copii, care erau și ei tot cu oile la păscut. În timp ce mă zbenguiam cu ceilalți, afurisitele de oi au găsit o gaură și au intrat acolo , au început să pască la el în fâneață. Până m-am dus să le scot apăruse nenea Toma, care a dat peste oi și s-a supărat. Afurisitul de moș a dus oile la primărie într-un țarc să vină proprietarul să-i plătească paguba. Așa a aflat tata, care m-a chemat și mi-a dat o bătaie, de o țin minte și în ziua de azi. A fost prima, dar și ultima bătaie de la tata. Eram furioasă pentru cele petrecute și de ciudă mi-am zis că am să mă răzbun. M-am dus într-o seară la moș Toma, era deja întuneric. Cât curaj să fi avut eu, o mână de om, fricoasă și sperioasă cum vă ziceam mai devreme, să mă duc pe la zece-unsprezece noaptea singură, sus pe deal, unde era grădina omului... Acolo, am aprins focul cu chibriturile în cele patru colțuri ale grădinii care s-a încins îndată, fiind locul uscat.. Lumina a inundat negura cerului, se vedea parcă mai mare acolo pe deal altceva, încât lumea a crezut că este ceva dumnezeiesc, apocalipsă sau o minune de sus... Aveai senzația că a coborât cerul! Ieșise toată comuna și se minuna de acea lumină! Așa m-am răzbunat eu pe bietul om. Ca să vezi ce aprigă eram de pe atunci și cum înfruntam temerile și slăbiciunile atunci când îmi puneam ceva în cap... Bine că nu s-a întâmplat vreo nenorocire!

Acum îmi vine în gând o altă întâmplare. Acasă la mine, la casa mea părintească, ieșeam noaptea să ne ducem la toaletă. De regulă când ieșeam afară mai trezeam o soră, acum însă, nu știu ce mi-a venit să ies singură. Nici nu am ieșit bine pe prispa casei că mi-am aruncat instinctiv ochii pe casa vecinei. Era un drum de țară, iar casa țaței Stelica se afla vizavi de noi. Am ieșit pe scări și am văzut în stradă o lumină mare, nu mai vedeam casa țaței Stelica. Totul era luminat. Era o lumină mare cât toate zilele. Copil fiind, eu am crezut că îi arde casa. Și doar nu eram somnambulă și nici halucinații nu am avut! Am văzut-o cum ardea, cum era

o lumină roșiatică, iar casa ei era parcă blocată de lumina aia. M-am dus în casă zicându-mi: „Să o trezesc pe mama, să-l trezesc pe tata?! Arde casa aceea acolo!“ Am ieșit din nou. Se mai micșorase lumina, nu mai era așa de puternică. Pe urmă am intrat iar în casă, că eram somnoroasă și m-am culcat din nou. Bineînțeles că numai pe urmă am spus. Strada nu era asfaltată și a doua zi erau rotocoale rotunde în stradă, în drumul acela mare. Parcă le făcuse cineva cu un băț. Rotunde, rotunde! ***Ce a fost acela dacă nu un OZN?!...*** Dar atunci nu mi-am dat seama... I-am spus și mamei: „Am văzut o lumină mare, de parcă ardea casa țaței Stelica!“ „Eee, oi fi visat maică!“ Aveam doar zece ani. E posibil... Dupa aceea a mai apărut un OZN în curtea liceului din Văleni, a fost văzut de fetele de la internat și un profesor a scris o carte despre asta, fiind și el martor ocular. Eu habar nu aveam atunci! Am zis că ardea casa țaței Stelica, iar a doua zi se vedeau rotocoalele alea, trasate în praf, nu am să le uit! Nu știam ce sunt, pe urmă apăruseră informații. Nici mama nu știa.

Ha, ha ha... Am cunoscut și lumea extraterestră, nu numai terestră, pe care am străbătut-o în lung și în lat, nu-i așa?! Poate nimic nu e întâmplător. Hai să facem o glumă! Eu cred că extratereștrii ăia au auzit pe planeta lor că pe Pământ este o femeie care cântă și care este sortită să ajungă o stea și au vrut să vină să mă răpească, să mă ducă la ei! M-am ascuns repede în casă la mama și n-au mai avut curaj să vină după mine! M-au căutat la liceu, dar nu m-au mai găsit! Au venit tocmai în poarta mea! Nimic nu e întâmplător! Chiar astăzi mă gândeam. ***Cine crede în OZN-uri poate avea și un simț al umorului, ce fel o fi omul care tot timpul glumește! Nicolae Iorga, cel care a trăit pe meleagurile care m-au dat și pe mine, spunea că umorul e ca parfumul florilor, nu izvorăște din suflete veștede.*** Eu spun întotdeauna cu plăcere acest citat. Trebuie să ai un suflet viu, treaz, bogat în trăiri . Să simți nevoia să aduci în sufletul și în viața altora o rază de bucurie. Mai ales că râsul este și o terapie. Când ai zis râs, ai zis sănătate. De aceea spun oamenii de știință să râdem cât mai mult!... Dar nu să râzi ca prostul!

Altădată, la noi acolo, fiind zona sondelor, m-a trimis mama să iau țiței. Era o groapă uriașă, cam de vreo patruzeci de metri pătrați, unde coborau niște trepte spre o țeavă din care picura țițeiul. Probabil la șurub era mai slab și picura câte puțin până se strângea într-o gropiță. Toți se duceau să își ia țiței în sticlă, să aibă cu ce să facă focul în casă. Trebuia să stau să aștept să picure și, cum nu aveam răbdare, ce-mi trece mie prin cap?!... Găsesc eu un pietroi cât toate zilele de mare! Mai era o fată cu mine, a lui Stoican, așa îi zicea. Ea stătea sus pe mal și eu i-am zis: *mă duc eu!* Ea a încuviințat: *Bine, du-te tu, că vin și eu pe urmă!* Zic: *tu stai acolo*. Năzdrăvană cum eram, am început să dau cu pietroiul ăla mare în țeavă. Când a țâșnit țițeiul acela, era un spectacol! S-a înălțat în sus, cam la vreo 10 metri în aer, iar jetul care a țâșnit m-a bușit peste față și m-a împins cu putere, căzând peste glugile de coceni ale unei vecine, pe casa femeii. Țițeiul se revărsa în Teleajen de ieșeau peștii la suprafață! Au murit mulți pești atunci, săracii! Eu, când am văzut boacăna făcută, tare m-am speriat! Eram neagră de țiței, iar fata care era cu mine zice: *eu fug, frate!* Iar eu m-am dus sus pe deal. Venea lumea ca la balamuc cu bidoane, că acea zonă

s-a umplut toată de țiței și ieșea pe urmă afară, se revărsa. M-am dus speriată acasă, mama era prin grădină, iar eu eram neagră ca dracu'! Eram sigură că am făcut ceva grav și îmi era teamă să nu mă închidă, m-ar fi pedepsit legea dacă se afla. Și mama s-a temut să nu pățesc ceva... *Ce-ai făcut fată, du-te și te spală!* M-am dus și m-am spălat și am plecat iar unde făcusem trăsnaia. Am umplut vreo șase bidoane de a avut mama țiței ani de zile. Tot satul și-a luat țiței de acolo, fiecare cât a vrut. Când umpleam bidoanele pentru mama, sătenii tot întrebau cine făcuse nenorocirea aceea. Eu ziceam că nu știu, dar aveam inima cât un purice.

Așa eram de mică, imprevizibilă... ca și viața. Cred că felul acesta de a fi m-a ajutat să nu mă plictisesc vreodată de locurile și lucrurile simple pe care le aveam, să nu îmi doresc altceva decât să colind potecile copilăriei și să strâng în brațe pe cei dragi!

Firul amintirii înaintează asemenea izvoarelor de munte care coboară spre vale. Povestea copilăriei mele, cum mă duceam cu vitele la păscut, cum eram o fetiță firavă, dar curajoasă, chiar băiețoasă, netemătoare la scaieții de pe islazuri, la urzicile sălbăticite în iarbă, la șerpii strecurați cu pielea rece prin pădure sau la malul apelor, la haitele de lupi care cine știe pe unde pot ajunge să bântuie. Un loc aparte îl ocupă un eveniment din copilăria mea care m-a marcat foarte mult. Aveam șase ani, atunci am fost foarte zguduită... Părinții mei creșteau oi, vaci și capre. Am mâncat mult lapte de capră! Ne era așa de foame când mergeam cu ele la păscut pe deal încât le mulgeam acolo. Le scoteam clopotul de la gât când ne era foame și beam laptele din clopot. Nu știam noi atunci de bacterii… Întâmplarea pe care vreau să v-o povestesc a fost cutremurătoare pentru mine și nu numai pentru mine! Eram cu fratele meu Ionel și cu tânărul care avea să se însoare cu sora mea cea mare, Margareta. Mă luaseră și pe mine cu vitele la păscut. Cumnatul avea vreo cinci vaci și noi aveam doar două. Eram pe o vâlcea, îi spune Valea Danciului. Atunci s-a petrecut o cumpănă din viața mea! Ei m-au luat să mă mai duc după oi, să le mai întorc, când ele se îndepărtau prea tare... Vâlceaua aceea, Valea Danciului, era așa ca o șoavă, o vale îngustă și adâncă. Ne urcam până la pădure și pe-o parte și pe alta erau lăstari. Era o pădure tânără. Noi ne-am oprit și vacile au urcat pe pereții acelei șoave și au ajuns la Vârful Dorului. Și s-au dus și oile după ele. Băieții atunci m-au îndemnat: „Du-te să întorci oile de-acolo, aproape că nu le mai vedem". Zic: „Păi e departe, mi-e urât până acolo. ..", iar ei îmi răspund: „Și ce dacă, du-te! Suntem noi aici!" Și ei, copii fără minte... M-am dus să întorc oile, adică să le aduc înapoi. Ei stăteau jos, pe vâlcea și aveau grijă de merele pe care le pusesem la copt. Vitele se urcaseră prea sus pe Valea Danciului. Am început să urc printre lăstari timp de jumătate de oră, până în vârf. Când am ajuns, vacile pășteau pe acolo, dar oile nu le-am văzut, nici caprele... La un moment dat mă duc și zic: „hai, bâr, bâr, hai" și, sub un mărăcine văd la pândă, stând cu botul pe labe, așa, un cap de câine. Noi acasă aveam o cățea lup pe care o adusese tata de undeva și am crezut că-i Dolfa mea și m-am dus lângă ea: „Dolfa, Dolfa!", deși știam că era acasă, nu venea cu noi. Și văd că se mai ridică vreo câțiva așa-zișii câini!... Era o haită de lupi, care stătea să atace oile! Atunci mi-am dat seama! Ce spaimă am putut să trag! Am început să țip în așa

hal și am luat-o înapoi pe poteca pe care urcasem, iar oile au ieșit din toate lăstărișurile și s-au luat după mine! Și oile au simțit pericolul și, la țipetele mele, lupii s-au ridicat și stăteau cu ochii țintuiți asupra mea, cu niște ochi sălbatici și sângeroși de-mi înghețau spinarea. Eu eram exact lângă ei și am început să fug pe șoava aia tot țipând. Cei de jos au crezut – fratele meu cu viitorul cumnat, care erau la vreo jumătate de kilometru – că eu țip ca să strâng oile, să le întorc înapoi. Dar când s-au uitat cum veneam pe șoava aceea și-au dat seama de pericol și au început ei să fluiere! La un moment dat oile m-au întrecut și, când am întors capul înapoi, mi-am dat seama că lupii erau... după mine! Nu vă spun prin ce am trecut. Am alergat cât m-au ținut picioarele, deși eram... epuizată. La țipetele băieților lupii s-au oprit într-un final, iar eu reușisem să ajung la ei. Eram albă ca varul. În momentul când am ajuns la ai mei, am avut curajul să mă uit și eu. Oile fugeau încontinuu, s-au dus către sat, iar haita lupilor s-a oprit și se uita la noi.

Foarte marcată am fost! M-am speriat așa de tare încât părinții, ca să-mi revin, m-au dus la biserică pe la sfintele daruri, prin fața altarului, ca să-mi revin. Am rămas cu frica aceea în mine. Multă vreme am avut coșmaruri în somn. Și acum când sunt singură acasă îmi este foarte urât, am teamă din orice.

Pe urmă am trăit o altă întâmplare groaznică, chiar a doua zi de Paști. Tata ne lua pe toți copiii să cântăm la strană în Noaptea de Înviere, iar mama ne aștepta cu masa cu toate bunătățile făcute de Paști. A doua zi, la fel. Am pus de dimineață masa în curte, țin minte că erau pomii înfloriți, era o frumusețe! După ce am mâncat, am zis să scot puțin oile la păscut. M-am dus cu fata unei vecine mai departe de sat, unde era o poiană superbă, Buzești se chema. Eram departe de sat și nu se vedeau casele. Era Teleajenul, iar mai în sus de noi era pădurea de lăstar din acela des, nu erau copaci înalți. Apoi venea pădurea mare, în locul acela numit „la Vârful Dorului". Am început să ne jucăm țintar. Ceva, nu știu ce, m-a făcut să-mi arunc ochii către lăstar și mi s-a părut că văd pe cineva. Nu am dat importanță. A doua oară, la fel. Apoi fata cu care eram l-a văzut și mi-a zis: *"parcă văd pe cineva că vine către noi.*" M-am uitat și eu și am văzut cum iese un bărbat cu barbă din lăstarul acela care era la vreo 200 de metri de noi. Cât ai clipi ne trezim cu el lângă noi: venea cu pași repezi ca un uliu care se repede asupra prăzii. Eu am încremenit, aproape că nu mai puteam să respir de spaimă. M-am uitat cu groază cum a înșfăcat-o pe fată de lângă mine ca pe o cârpă. Ea a început să țipe și să se zbată, nu știa ce se întâmplă. Eu eram mai înaltă de statură și mai voinică decât ea, iar omul cu barbă, căruia nu-i vedeam ochii, probabil s-a gândit că era mai ușor să o ia pe ea... Mi-am imaginat că e vreun dezertor, evadat de la pușcărie; așa cred că a și fost. Am început să țip tare și am luat-o la fugă prin tot prundul acela spre sat. Fugeam așa de tare, să nu vină omul acela sălbatic după mine! Drumul era cam de 20 de minute cel puțin, iar eu fugeam ca o săgeată. Țipam în tot cătunul... Oamenii m-au auzit și m-au întâmpinat, să afle ce se întâmplase... A venit toată lumea, cu furci, cu sape. Pe mama ei tot eu am anunțat-o: *„Țață, a luat-o!"*. *"Cine?"*, întreabă ea. *Unul, un fel de om al pădurii, a venit unul și a luat-o!"*, de-abia am putut eu să-i răspund. Ne-am întors cu toții înapoi, bărbații intrau prin lăstari și la un moment dat a ieșit și

ea. Era murdară de sânge pe picioare. O violase! A văzut-o toată lumea! Maică-sa a luat-o și a dus-o la spital și, de rușine, a spus că nu i s-a întâmplat nimic. O cumnată a mamei mele o sfătuise să spună asta... Cert este că, după acest incident îngrozitor, ea a dispărut din comună. După ce s-a mărit, s-a dus la școală, a terminat clasele primare și a plecat. Niciodată nu i-am amintit de întâmplarea aceea. Vine, stăm de vorbă, mă m-ai ajută la treabă cât sunt acolo. S-a măritat într-o altă comună, acum are băiat însurat. Iar eu nu am deschis vreodată acest subiect, nu am vrut să-i aduc aminte de nenorocirea aceea de atunci. O singură dată am vorbit cu ea despre asta, acum câțiva ani. Țin minte că era la mine în curte și mătura și mi-a zis *„Măi, Irina, mă bucur că nu ai fost tu în locul meu". „Eu, prima dată am înghețat...". „Dacă erai în locul meu, astăzi, nu mai ajungeai ce ai ajuns... Să-i mulțumim lui Dumnezeu că suntem în viață"*. Așa este țăranul adevărat, mulțumit cu soarta lui, milostiv și bun, chiar dacă a avut de îndurat multe rele.

Dumnezeu m-a scăpat de două ori: o dată de haita de lupi, fioroasele patrupede gata să mă sfâșie, și apoi de animalul acela biped, de criminalul cu două picioare. Că acela nu putea să fie om, mi-am zis eu de multe ori. Aceasta este o întâmplare tristă și foarte dureroasă, dar simt nevoie să vă împărtășesc pe de-a-ntregul toată viața mea, cu bune și rele…

Ale Tinereții Valuri

Oare câți dintre noi nu au simțit of-ul fetei mari cuprinsă de flacăra iubirii nevinovate?! Numai așa se poate cânta iubirea, unită fiind cu codrul, cu păsările lui măiastre, cu lacrimi ca un puhoi de ploaie sau ca ninsoarea ce cade în neștire.

Am cântat iubirea de când mă știu, cred că am iubit dintotdeauna, fără a ști de ce... Firul amintirii hoinărește în perioada iubirii nehotărâte și a impasului su-

fletesc. Precum în balada populară „Zburătorul" au avut loc și în făptura mea transformări, iar puritatea acestor ani m-a condus către o viitoare și curată maturizare.

Fiecare dintre noi am trăit o iubire de neuitat în copilărie. Vă voi mărturisi în continuare o întâmplare demnă de luat în seamă… deși eram eu cam băiețoasă, sinceră să fiu până la capăt, îmi plăcea să fiu cu ochii după băieți. Să tot fi avut vreo 10 ani… Au venit pe la noi niște țigani nomazi cu corturile și le-au instalat pe prundul gârlei. M-a trimis mama la Cooperativă să cumpăr ceva. Ca să ajungem în centrul comunei trebuia să trecem peste Teleajen, acolo unde erau ei cu corturile. Pe vremea aceea aveam cozile părului lungi, foarte lungi. Pe frunte, părul șaten îmi era cârlionțat. Cum mergeam eu, așa, unde mă trimisese mama, văd lângă un cort un țigănuș, să tot fi avut vreo 14-15 ani, ce bătea la un tuci. M-am uitat la el. Când a întors capul, așa, ca din senin, a început să cânte:

"Neghiniță neagră,
Puiculiță dragă"

Era un model de frumusețe: părul negru, bogat, fața albă și niște ochi verzi-verzi, care parcă ardeau. Într-o secundă m-a fulgerat!... Era dezbrăcat de la brâu în sus, avea umerii lați, iar pe cap purta o pălărie neagră. Mi-am dat seama că a cântat pentru mine. Când m-am întors de la Cooperativă, din nou am trecut pe acolo. M-a întrebat de unde sunt și i-am spus că sunt din cătun... *"M-ai vino pe aici"*, mi-a zis el. În fiecare dimineața eram la ei. M-au pus la masă și am mâncat o ciorbă foarte gustoasă. Mâncarea lor mi se părea extraordinar de bună deși să nu vă spun în ce condiții se pregătea. La un moment dat mi se făcuse frică pentru că, la noi în sat, se vehiculau fel de fel de povești cu fete și copii răpiți de țigani. Dar gândul mi-a fost la el multă vreme. Înainte de a pleca, mi-au propus să merg cu ei… M-am speriat…

Între timp, am mai crescut și mi-a căzut drag un băiat pe nume Gogu. Îmi plăcea foarte mult, chiar dacă eram o copiliță! Era cuminte, bine educat. Doamne, cemi mai plăcea!!! Nu era ca ceilalți. La școală în recreație alți copii urlau, țipau, dar el totdeauna stătea cuminte, fără să deranjeze, foarte liniștit. Nu știu ce sentimente am avut eu pentru el, cert este că ne mai duceam împreună cu vitele, începuserăm să vorbim. De-acum eram domnișoară! Cred că aveam unsprezece ani când el m-a sărutat undeva, într-o poiană, pe Titila îi spune. M-a luat așa, prin surprindere, cu atâtea emoții! Amândoi aveam emoționați. Țin minte și acuma sărutul acela furat... Numai faptul că m-a sărutat pe gură a fost ceva extraordinar. În momentul când mă gândeam la acel sărut, mi se înmuiau picioarele, mă luau fiorii! Îmi zic cu mintea de acum: Ia uite ce înseamnă primul sărut!, fiind și de la băiatul care nu-mi era indiferent, pe care pusesem ochii din clasele primare... Am fost constantă în sentimente, nu mi-a plăcut să am în suflet mai mulți! Numai pe el mi se părea că-l văd, că-l aud, era destul să foșnească ceva. Parcă tremura sufletul în mine. *„Măi, bădiță, de-al tău drag/ Nu văd locul unde calc/ Nu văd cerul plin de stele/Nici luceafăru-ntre ele/ Nu văd frunza codrului/ Și nici ramurile lui/ Printre flori și iarbă verde/ Numai chipul tău se vede."* ***Nu am uitat primul sărut***. De nu era pasiunea mea pentru cântec și dorința să fiu tot mai bună, cine știe?!... Dacă ai darul acesta de la Dumnezeu, atunci mai trebuie să știi că vei fi un veșnic călător, chemat de oamenii de pretutin-

deni să le aduci bucuria muzicii și a vocii tale. ***Și nu te grăbești la măritiș...***

Când am intrat la serviciu, viața mi s-a schimbat cu totul... M-am rupt de iubirea asta, deși el a terminat liceul tot la Văleni. Eu pierdusem doi ani pentru că mă angajasem, pe urmă mă înscrisesem mai departe să-mi termin liceul. Am rămas la internat la Văleni, că îmi era foarte greu să ajung acasă în cătun la noi. *„Cât oi trăi și oi fi fată/ N-oi mai iubi niciodată/ Băiat nefăcut armata/ Neică, ochii tăi, mult mi-e drag de ei/(...)// Plânge inima mea toată/ Dac-oi mai iubi vreodată/ Băiat nefăcut armata.“* S-a întrerupt relația, dar el se vede că m-a iubit în continuare pentru că, în momentul când a ajuns să-l ia militar (atunci serviciul militar era obligatoriu, nu facultativ, ca în prezent), mi-a scris din armată, însă eu nu mai simțeam la fel. Îmi scria așa: „De-abia acum îmi dau seama că îmi lipsești, tu din copilărie ai fost în sufletul meu tot timpul. De-abia aștept să termin stagiul militar, pentru că eu mă gândesc deja și la căsătorie“.Țin minte scrisoarea aceea! Nu-mi era încă indiferent ce îmi scria el, zicea că: ”sper să fie de acord și părinții tăi ca să fim împreună. Întâi să fii tu de acord și pe urmă și părinții tăi.“ Și, mai jos, în amintire, o inimioară cu săgeată: „Frumoasă ești fetițo, frumos nume mai ai, frumoasă ți-e gurița, dar nu știu cui o dai! Gogu“. Era perioada aceea de romantism în care se scriau tot felul de strofe și dedicații de album, astăzi ne distrează citirea lor, dar atunci erau pline de emoție și candoare. Altfel erau relațiile între doi tineri, cred că bunul simț și educația contau mai mult în acele vremuri! În momentul când a venit din armată ne-am întâlnit o dată, însă eu iubeam pe altcineva, nu mai aveam aceleași sentimente din trecut... Sărutul acela însă mi-a rămas pe viață. Oftez și acum gândindu-mă la cât de frumoasă și curată este iubirea lăsată de Dumnezeu... Cred că Gogu trăiește. Parcă l-am zărit odată, eram la sora mea și l-am văzut trecând pe la poartă. Ar fi frumos dacă ar avea posibilitatea să citească această carte.

Prin ce am mai trecut eu în tinerețea mea! Îmi vine să strig, de parcă mi-aș aminti o chiuitură: *„Trecui pe lâng-o vâlcea/ Văzui tinerețea mea/ Nu știu unde se ducea/ Tinerețe, vezi cum ești/ Unde naiba te grăbești?.../ Mi-a văzut-o sufletul/ S-o întoarcă nu putu/ Și-a văzut-o inima/ N-a putut-o întorna// Cum e viața omului/ Ca și frunza codrului/ Îl îmbracă florile/ Pe urmă ninsorile/ Tinerețe, vezi cum ești/ Unde oare te grăbești// A căzut neaua pe nuc/ Și mă-ntreabă cum o duc/ Parcă n-ar ști, n-ar vedea/ Că sunt albă ca și ea“*. Am cântat despre trecerea tinereții dintotdeauna, nu mi-a fost frică de nicio perioadă a vieții, așa trăiau strămoșii noștri în vechime, privind viața și moartea în ochi. Simt asta din adâncul ființei mele încă din copilărie! O să încerc să vă fac să simțiți și voi din fiorul pe care îl am atunci când mă bucur sau plâng... Închideți ochii, dragii mei, și o să vă țin strâns de mână colindând la mine în cătun... Plecam la baluri cântând așa pe potecă împreună cu mamele noastre, treceam prundul acela al gârlei cale de aproape un kilometru și ajungeam în centrul comunei. Ne duceam foarte des la bal, lumea respecta tot soiul de credințe și de legi, dar știind să se și distreze în ciuda atâtor greutăți. Mi-a fost greu în perioada aceea pentru că aveam încă două surori mai mari nemăritate și dintre ele eu eram cea mai înaltă. Mulți băieți aveau impresia că eu sunt cea mai mare, deși aveam doar doisprezece-treisprezece ani! De multe ori mama, imediat

după serbare, mă trimitea acasă! Să nu cumva să le-o iau înainte surorilor mele, să râdă lumea că pe ele nu le-au invitat băieții la dans și m-au invitat pe mine. Multe astfel de întâmplări se petrec la baluri... Bineînțeles că nu venea să mă invite băiatul pe care îl doream, veneau alții! De exemplu, a venit unul odată să mă invite la dans. Eram lângă mama și nu știai unde se uita băiatul că era sașiu, și zice: „Duduie, dansați?“ Mama se uită la mine și-i spune: „Poftim?!... Nu dansează!“, la care acesta nu se lasă și insistă „Păi de ce nu dansează?“ „Pe mine mă inviți?“ L-am întrebat pentru că se uita aiurea, el era cu capul către mine, dar ochii erau aiurea: „Da, da, cu tine vreau să dansez“. Mama i-a dat de înțeles că nu mă lasă să dansez cu el... Bineînțeles că nu m-am prins în joc cu el! Mama ochea câte unul care îi plăcea ei și îi cunoștea și familia. Regula era să înceapă hora băieții, doi pași înainte, doi pași înapoi și noi, fetele, trebuia să ne alegem băiatul, să ne așezăm în dreapta lui în horă. Și mama mă trimitea la acela pe care îl știa ea! Eu nu mă duceam și era scandal însă, de multe ori, nu aveam încotro și mă duceam și nu mai scăpam toată noaptea de băiatul acela! Pentru mine noaptea era un chin că trebuia să mă conducă acasă pe urmă. Mama după noi și noi în față până ajungeam acasă, aceasta era regula. Mama era nelipsită, stătea și ne ținea paltoanele, că nu erau scaune acolo sau garderobă! Așa am petrecut! Foarte des visez balurile acelea care se făceau sâmbăta și, de sărbători, duminica. Hora duminicii era după-amiază. Se juca afară dacă era timp frumos și în Căminul Cultural. Eram tot tineretul acolo sau ne plimbam întâi pe șosea, așa, perechi-perechi. Toată comuna era plină de perechi de tineri! Noi n-am mai prins costumele naționale, doar la serbări ne puneam costumul național. În rest ne îmbrăcam în ce aveam noi cel mai frumos! Eu am avut ca prima mea rochiță una de culoare ciclam, iar primii mei pantofi au fost din cârpă

Cât de frumoasă este minunea ce se întâmplă în noi când trăim fiorul iubirii! Să te ferească Dumnezeu să nu te îndrăgostești în viață! Eu am iubit, cunosc această sfântă și mare tulburare a ființei omenești. ***N-aș fi putut să cânt așa cum cânt, dacă n-aș fi iubit***. Tare m-am îndrăgostit pe când mergeam la plantat puieți vara, la Cheia, de brigadierul Ocolului Silvic pe nume Vișinescu. Aveam cincisprezece ani atunci, el era cu vreo douăzeci de ani mai mare. Avea o ingineră silvică care îl însoțea, iar eu eram foarte geloasă pe ea! Nu îl vedeam decât pe el în fața ochilor și afară era atât de frumos, sufletul meu înflorea!

„Foaie verde și-o lalea/ Iar mă-ncearcă dragostea/ Eu nu vreau s-o mai ascult/ Că am pătimit prea mult...// Cade frunza de pe nuc/ Nu știu încotro s-apuc/ Prin păduri să rătăcesc/ Dragostea s-o ocolesc...// Stau sub mărul înflorit și mi-e dor de ce-am iubit/ Pică floarea mărului/ Peste rana dorului// Du-te dor și nu te-ntoarce/ Lasă-mi inimioara-n pace/ Dorul parcă nu m-aude/ Tot la inimă s-ascunde.“

Eu nu mai văzusem până atunci un bărbat așa frumos! Bine, până la vârsta mea fragedă de atunci, ce puteam eu să îmi dau seama. Țin minte că s-a făcut un fel de foc de tabără. Era prima dată când vedeam un foc de tabără, o serbare câmpenească care se dădea pentru că terminasem plantatul puieților. El a venit, strecurându-se prin mulțimea aia la mine, și mi-a zis: *„Irina, dansezi?“*. Mi-au sunat în cap mulți ani cuvintele respective, cred că mai aud și în ziua de astăzi întrebarea aceea! M-am

topit toată!... Nu mai ştiam unde sunt şi ce fac, parcă zburam! M-a luat în braţe şi a început să danseze cu mine un tango. Dansam aşa de uşor că a şi remarcat: *„Ce uşoară eşti la dans!"* Pentru mine nici nu pot să spun ce a însemnat asta! Seara, când m-am culcat, după ce s-a terminat banchetul, eu numai cu povestea asta am fost în gând! A doua zi zburdam, eram prietenă cu toată lumea! Mi se părea bărbatul unic, ceva extraordinar.

"Ghiocel din deal adus / Câte flori pe deal în sus / toate cu badea le-am pus, măi// Când le-am pus, le-am sărutat/ La-nflorit le-am adunat/ şi lui badea i le-am dat// I le-am dat cu bucurie / Să le poarte-n pălărie / drag să-mi fie numai mie." Nu pot să nu exclam către voi, semenii mei: chiar nu vă dezmeticiţi auzind şi citind astfel de versuri?! Cum de mai puteţi trăi, unii dintre voi, în vulgaritate, mizerie şi înjosire de neam??? Valută, verzişori, merţane, euroi, mahala de proastă calitate... Doamne, tare tristă sunt când văd cum se duce pe apa sâmbetei tot ce au reuşit să facă ai noştri bătrâni! Eeeh... nu mai zic nimic, că poate supăr şi nu ăsta e ţelul meu, ci să îndrept pe calea cea bună pe cei care au apucat-o pe cărări greşite!

Revin la dragostea mea neîntinată precum ghiocelul din deal cântat mai sus. În anul următor încă nu-mi trecuse dragostea pentru el. M-am dus la rând vreo patru ani în acelaşi loc si el era tot acolo. Mă rog, poate se mai atenuaseră cât de cât sentimentele mele faţă de el, dar am fost foarte îndrăgostită. Mă întâlnesc şi astăzi cu sora lui, care este ingineră la Târgovişte şi îmi face mare plăcere! Este la fel de fină şi are exact trăsăturile lui, ale lui Vişinescu. I-am mărturisit cât de îndrăgostită am fost de fratele ei! În vremea povestirii mele ea era mică, avea vreo cinci anişori. A venit cu ea odată pe-acolo pe la Cheia. Cântasem în seara aceea aşa în legea mea, că n-aveam orchestră, n-aveam nimic şi se îndrăgostise şi ea de vocea mea! Şi mi-a spus: *"Îmi povestea fratele meu că e o cântăreaţă extraordinară la plantat şi cântăreaţa aceea o să ajungă mare!"* Sora acelui bărbat care mi-a vrăjit inima mi-a dat cadou vreo câteva ştergare acum vreo doi ani, pe care le păstrez cu mare drag. Din păcate, el s-a prăpădit. Dumnezeu să-l odihnească! Mi-a rămas după atâta timp adânc înfipt gândul că am trăit intens toate poveştile de dragoste, pe care le-am exprimat în cântec cum am putut de bine.

După ce am încercat astfel de trăiri, m-am dus laborantă la Ploieşti, unde l-am cunoscut pe Dracinski, un inginer manierat care a venit după o perioadă, pur şi simplu, să mă ceară de nevastă. Dintre surorile mele se măritase doar Margareta, sora cea mai mare, dar mai aveam încă două surori înaintea mea nemăritate. Acest Dracinski a venit la ai mei într-una dintre duminici hotărât în cererea lui. Erau aşa de încântaţi părinţii să aibă ginere un inginer... Şi mie îmi plăcea foarte mult, am învăţat foarte multe lucruri de la el. Mama i-a zis: *"Cu dragă inimă, dar la noi dacă se mărită cea mică înaintea celor două mai mari, râd şi curcile! Nu se poate, înseamnă că pe celelalte nu le mai cere nimeni?!.. Trebuie toate la rând."* El a rămas trăznit şi a zis: *"Dar nu înţeleg, mie îmi place Irina, dacă mi-ar plăcea Elena sau Florica, aş cere-o pe una din ele! Mie de Irina îmi place!"* Mama i-a spus: *"E prea mică, lasă să mai crească, să mai treacă timpul. Maică, eu ce-am în guşă, şi-n căpuşă!"*. Şi aşa am pierdut partida, aşa a fost să fie... A trecut timpul, m-am dus la Şcoala Populară de

Artă la Ploiești și am continuat să ne întâlnim. Cu acest inginer am fost prietenă vreo patru ani, ajunsesem aproape la cununie cu el. ***Nici nu știu dacă trebuie să spun, pare incredibil, dar eu am rămas domnișoară până la 27 de ani.*** Parcă le văd pe fetele din ziua de azi, din ce în ce mai tinere, care nu mai sunt domnișoare, că le umflă râsul. Or să mă creadă fraieră! Nu mă pot abține să nu vă zic un banc: *"No, zi, tu, Ioane, tu când te-ai însurat, femeia ta o fost fecioară?" „Da' de unde,o fost Vărsător..."* Lăsând gluma la o parte, tata a spus un cuvânt: *"Vă măritați domnișoare, eu vreau să vă păstrați pentru cel care va fi bărbatul vostru! Să nu mă faceți de râs!"* Deci asta ne-a băgat tata în cap și asta am și făcut! Nu că am făcut neapărat că a spus tata, dar era respectul acela părintesc! Și doream să mă mărit fată mare. Când am venit în București, la Ansamblul Ciocârlia, nici nu voiam să spun că sunt domnișoară, dar ne-au făcut un control periodic și doctorița m-a găsit pe mine și pe încă o fată virgine... Cu Dracinski a fost numai o prietenie curată! Femeie am devenit târziu... De ce nu m-am măritat mai târziu cu el?! Pentru că am venit și am dat concurs în București și viața mea s-a schimbat sau, mai exact, eu am iubit mult prea tare cântecul și publicul ca să mă gândesc la măritiș ca la o prioritate! Pot spune că nu aș fi avut parte de cariera pe care am avut-o, căci el nu dorea să studiez, era gelos pe toată pasiunea mea pentru muzică. Am trăit în viața mea cumpăna acestor alegeri, am mers pe drumul rațiunii și am fugit de iubirea care îmi putea închide porțile cântecului sau care nu mă merită. Am vrut să-mi simt capul pe umeri și picioarele pe pământ, chiar și atunci când am fost profund îndrăgostită. Am fost singură de fapt de foarte tânără și adesea tristă, poate m-am considerat uneori fără noroc, clar este că n-aș mai vrea să mai trăiesc din nou viața ce mi-a fost dată. Să nu se mai întâmple, am spus ... Fiecare om are o taină a tristeților și a bucuriilor sale, poate e taina nenorocului, știu eu, vorba cântecului: *"Trecând ieri pe lângă apă/ Mi-a căzut norocu-n baltă/ Eu am vrut din nou să-l scot/ Ce folos că nu mai pot, măi,/Măi noroace, măi noroace/ De te-aș prinde,ce ți-aș face/ De te-aș prinde la un loc/ Cu chibritu ți-aș da foc/ Că la toți le-ai dat cu carul/ Numai mie cu paharul/ La toți le-ai dat cu ocaua/ Numai mie cu ulceaua// Norocule, floare rară/ Mai vino la mine iară/ Că te-oi răsădi-n grădină/ Și te-oi pune la inimă/ Și te-oi aștepta pe lună/ Ca să-mi faci inima bună"*. De prisos orice vorbă în plus...

Atmosfera de Familie

Faptul că eu mă trag dintr-o familie în care am fost șase copii la părinți este o experiență tot mai rară în zilele noastre. La noi a fost casa plină totdeauna de veselie. Și eu îmi doream acest lucru, la rândul meu. O vecină de lângă noi avea doisprezece copii și eram invidioasă pe ei că erau mai mulți. Seara stăteau împreună și fetele își făceau zestrea: erau opt fete și patru băieți, adică dublu față de câți eram noi! Doream ca familia să fie întotdeauna unită și să existe comunicare între

părinți și copii. Familia cu mulți și doriți copii este o minune pe acest pământ! Prin cântecul meu am spus asta încercând să mă apropii de inima voastră, să vă fac să vă iubiți mai mult, să vă deschideți sufletul fiecare, părinți către copii și copii către părinți! Să îi înțelegeți mai ușor pe părinții voștri atunci când poate exagerează cu grijile, când vă cicălesc, chiar când vă pedepsesc . În cântecul ***„De ce, mamă, de ce, tată?“*** se reproșează părinților că au oferit o viață senină și că nu și-au învățat odrasla că există și rău pe lume, lipsind-o de povețe și chiar de pedeapsa cu o palmă părintească. Îmi vine să plâng acum când vă rog să vă puneți voi, copii, în pielea părinților voștri. Ascult cântecul ***„Pasărea pe-o cracă plânge“*** și găsesc în cuvintele lui toate grijile măicuțelor noastre pentru noi, apoi ale noastre când devenim părinți la rândul nostru și nu știm ce să mai facem ca să ne ocrotim puii. Parcă tot n-am vrea să-și ia zborul de lângă noi... Poate prea mult îi ocrotim și îi cocoloșim.E o cântare veche, iar muzica e dumnezeiască: *„Puișor de rândunea/ Ce plângea și ciripea/ A căzut din cuibul lui/ În mijlocul drumului“*. Iar măicuța lui: *„I-a cărat în cioc mâncare/ Până ce a crescut mare“*. Cântecul spune o poveste cu tâlc, luați aminte la ce aveți de gând să săvârșiți voi, prichindeii mamei voastre... *„Puișor de rândunea/ De ce n-ai avut răbdare să crești puișor mai mare.../ Sărăcuța mama ta nu-și găsește liniștea/ C-ai zburat de lângă ea.../ Dacă mama ta n-ar fi/ Cine te-ar mai ocroti?...“*. O, Doamne, ce bine e să fii sub „aripa părintească“. De câte ori ascult „Pasărea pe-o cracă plânge“ mă gândesc la părinții mei și la copiii mei deopotrivă și vă spun tuturor cu inima deschisă că singurii care vă iubesc necondiționat pe lumea asta sunt părinții voștri! Poate pentru unii, care nu au avut mama alături, am fost eu mamă, am simțit asta uneori și lacrimile nu contenesc atunci să îmi brăzdeze obrazul... ***”Lumea ne desparte și ne-adună iar/ Valurile vieții noastre nu mai au hotar/ Ai plecat, copile, tot printre străini/ Ce amară-i pâinea, mamă, printre mărăcini.“*** Am și un drag fiu „adoptiv”, Fuego, cu care am realizat cântece de la mama la copil, vlăstar vrednic de părinții lui! Viața mea personală m-a ajutat să vă transmit în cântec iubirea și grija pentru copii și v-am considerat copii ai mei pe toți aceia care mi-ați arătat dragostea voastră. Întotdeauna mi-a plăcut și simțeam nevoia să fie casa plină. Așa parcă ne ocoleau relele și stările de depresie.

Întotdeauna aveam mari emoții și palpitații în momentul când pleca mama de acasă. Mă rugam tot timpul la Dumnezeu să vină înapoi sănătoasă. Când întârzia îmi făceam probleme... Când voiam să văruiesc în toată casa o trimiteam cu furca și torcea la surorile ei, ca să pot să mă învârt în casă și să-mi văd de treburi și ea să lucreze o treabă mai ușoară și eu să îmi asum greutățile! Eram o copilă, aveam doisprezece-treisprezece ani! Știam că mama are probleme cu inima, că face palpitații, și atunci îi spuneam: „Du-te, matale, mamă, la surorile matale, că eu rămân aici să fac restul!“ Și pleca de dimineață și îi spuneam să nu care cumva să vină până seara. Din când în când mai întârzia și mă întrebam de ce nu vine? *„Dacă vine cineva să mă anunțe de rău despre mama?!“*, mă întrebam. Am trăit cu teama asta. Când venea acasă, găsea și mâncarea caldă! Făceam atâta mâncare, felurile acelea simple pe care de la mama am învățat să le fac! Mămăliga pe care m-a învățat mama s-o fac, n-o face nimeni! Și cei care mănâncă, nu pregetă s-o laude! Așa o așteptam pe mama, cu tot felul de surprize. Atunci meniul era: ciulama de praz, dacă o făceam

cu lapte bine, dacă nu, fără. Și în ziua de astăzi o mănânc cu atâta plăcere! Ciorba de praz acră, cu zeamă de varză și cu orez. Era așa de sănătoasă și așa de bună! O făceam și cu cimbru deasupra. Mâncarea de cartofi. Nu era carne, nu erau posibilități să cumperi carne, nu aveai nici bani și nici măcelării nu erau la noi. Că vorbeam despre emoții, cu tata la fel eram! Îl așteptam să vină seara de la Boldești, unde lucra ca maistru sondor și mă gândeam înfricoșată să nu aflu ceva de rău despre el! Când îi vedeam acasă seara eram cea mai fericită! Iar ei vorbeau așa de frumos, mama cu tata! S-au respectat foarte mult! Mult a iubit-o tata pe mama! Avea dânsa o fire care te cucerea: era bună gospodină, curată! Sfătoasă, cu umor, prietenoasă cu toată lumea! Toate prietenele ei o căutau pentru că avea o fire luminoasă care îți descrețea fruntea. Și copiii mei au prins-o pe mama în viață, o căutau tot timpul să le spună povești. Tare mai râdeau Ciprian cu Irinuca de ce putea să le spună ! Tot felul de întâmplări din astea hazlii, era spontană în discuții, pusă pe glume, pe șotii! O bunică adevărată și o mamă extraordinară!

Adesea în momentele de restriște ale sufletului meu mă întorc cu mintea la ei, îi strâng în brațe și le spun cu hotărâre că nu voi înceta să îi iubesc! Uităm uneori să-i prețuim și să-i purtăm în suflet. Eu am dorit toată viața să le fac cinste prin tot ce am realizat! Și dacă se spune că de undeva, de acolo de sus, ne privesc, cred că nu pot să nu se bucure în fiecare clipă de cum am rămas eu, în simplitatea mea de munteancă și în iubirea mea pentru cei din jur ! Dragostea asta de oameni ei mi-au sădit-o în suflet. Am rămas impresionată în locuri îndepărtate, cum ar fi Australia, de cum își zâmbesc trecătorii pe drum și nu contează vârsta sau rangul lor. Cum au putut să își păstreze bunătatea și generozitatea, că necazuri, bănuiesc, că au și ei, și probleme multe?!... La noi ești privit ciudat dacă zâmbești, dacă nu ceri nimic și ajuți pe cel de aproape, ești păzit la fiecare colț de cineva care vrea să profite sau să îți facă rău.

Poate că ar trebui să reînvățăm să zâmbim și să fim fericiți. Mai ales, să îi facem pe alții fericiți. Să nu ne zgârcim să le dăruim vecinilor, necunoscuților, un semn de bunătate! Părinții mei, în simplitatea lor, înțelegeau lucrurile acestea și, slavă Domnului, că au reușit să ni le transmită! „*Ai unul dintre cele mai minunate zâmbete din lume*", îmi spune lumea din când în când și nu o iau ca pe un compliment, ci ca pe o dovadă că mi-am respectat și îmi respect părinții, că nu am uitat marea lecție de viață primită de la dânșii.

Întâmplări haioase cu Mama

Țin minte că eram la ansamblu și mama a venit odată în București la mine, dar la sora mea Margareta nu a mai apucat să meargă și-mi spune: *„Nu mai am timp să mă duc și pe la Margareta, că nu i-am tăiat și ei o pasăre, n-am avut timp. Hai să-i spunem că nu mai trec pe la ea, că n-am venit decât la tine, să stau o jumătate*

de zi ". Și ne-am dus să facă cumpărături în oraș și să o duc la tren. Am făcut toate cumpărăturile și trebuia să mergem la gară. Și-mi spune mama: *„Păi nu, acum sun-o la telefon și să-i spui că am fost, dar nu am avut timp să trec pe la ea"*. Mi-era teamă să sun, aveam și eu rețineri, dar mama: *„Sun-o, sun-o!"* Zic: *„Lasă că o sun eu de acasă!" „Nu, sun-o acum, să știe că am plecat, că sunt cu tine în gară, că m-ai dus în gară!"* Zic: *„Păi n-am telefon!" „Uite, telefon!"* Erau telefoane publice, știa că sunt cabine telefonice. Și atunci am format eu numărul, ea stătea lângă mine. Între timp, au mai venit vreo cinci, șase oameni. Se strângeau la coadă să dea telefon. Eu formasem numărul, dar soră-mea nu îmi răspundea. Iar mama zice: *„De ce s-a strâns lumea asta aici?" „Stă la rând să dea telefon." „Păi, vorbește!" „Stai că sună." „Păi, vorbește!" „Stai că sună."* La un moment dat, mama se enervează: *„Păi, ce faci, vorbește! Stai ca proasta, c-o ieși ea de pe undeva!"*. N-avea răbdare, iar oamenii aceia care așteptau erau agitați și nervoși. Mama avea și bunul-simț al țăranului și al omului simplu să nu îl lase pe altul să aștepte după el!

Pe urmă am adus-o iar la București la un control medical la Spitalul Colțea, știam o doctoriță acolo. Am plecat pe bulevardul 6 Martie unde stăteam atunci. Lume multă și în dreapta și în stânga. Îi zic mamei: *„Nu putem să mergem alături, matale te ții după mine"*. Eu eram grăbită, trebuia să ajung și la ansamblu, iar ea, săraca, mergea după mine, dar parcă se tot oprea... Era pe vremea aceea moda studenților cu barbă iar ea, dacă i-a văzut cu barbă, se uita la ei, se oprea și zicea: *„Săru' mâna, săru' mâna"*. Mergând, mergând, mi-am dat seama că ea se oprește, și-i zic: *„Cui îi spui săru' mâna?"* Iar mama: *„Eeee, mamă, ce dă popi!"*

Sper să vă înveselesc cu vorbele mamei mele, era extraordinară în spontaneitatea ei... Pe la Universitate era unul care vorbea la telefonul public, noi ne duceam către el și omul acela spunea cuiva la telefon: *„Da, da. Aaa, săru' mâna, săru' mâna"*. Iar mama de colo: *„Să trăiești, maică, da nu știu al cui ești, nu te cunosc!"*

Draga de ea! ***Măicuța mea a fost o comoară!*** Seamănă atât de mult cu tot ce înseamnă un țăran adevărat! Puțini au mai rămas țărani adevărați în ziua de astăzi! Sfătoși, inteligenți, cu mintea ascuțită și, mai ales, cu bunătatea sufletului lor.

Avea mama niște bujorei în obraji... Am dus-o la un doctor odată, era unul mai în vârstă așa, și-i zice: *„Dezbracă-te!*, iar mama-mi spune: *„Zise să mă dezbrac!" „Dezbracă-te să te consulte!"„Păi ce-mi face?" „Te pune la aparat."* S-a dezbrăcat ea cu chiu cu vai și a consultat-o doctorul. La final acesta o bate pe obraji și îi zice: *„Du-te acasă că ești roșie ca un drac! Ești sănătoasă tun."* La care mama zice: *„Păi, cum să fiu sănătoasă, maică!"*, iar doctorul: *„Ești roșie ca un drac!" „Maică, ăsta nu e zdravăn! Ăsta e nebun la cap!"*

Am rămas cu amintirile despre părinții mei! *„Foaie verde și-o lalea/ Maică, măiculița mea/ Când eram la tine fată/ Nu mai umblam supărată/ Dar de când te-am părăsit/ Sufletul mi s-a umbrit/ Că nu-i lumea ca la noi/ Și mi-e tare dor de voi, măi, măi./ Mamă noaptea când adorm/ Către tine mă întorn/ Pe aripi de vise dragi/ Pân' la casa dintre fagi/ Și te văd șezând la sfat/ Cu vecinile din sat/ Ori m-aștepți și-mi ieși în cale/ Cu vecinile din vale./ Mamă, visul când dispare/ Mă prinde dorul cel mare/ Dor de tine ne-ncetat/ Și de oamenii din sat."...*

Părinții, Icoane printre Sfinți

Ochii mi se umbresc de tristețe atunci când rememorez plecarea părinților mei din această lume. Mulți dintre cei care îmi vor citi povestea, o vor trăi alături de mine... Știu că cea mai grea pierdere este aceea a părinților, de atunci niciunul dintre noi nu mai suntem copii, ne înstrăinăm; unii de tot, ne închidem în noi și suferim până plecăm la rândul nostru... Totul este să fii împăcat că ai făcut tot ce ți-a stat în putere pentru ai tăi părinți.

Tata este cel care a plecat primul... A fost cumplit, fiind și primul deces din familia mea. Dânsul nu ne-a spus vreodată că ar avea o problemă, avea acel bun simț tipic țărănesc să nu împărtășească din anumite aspecte intime. Apoi traiul acela sub pădure, în aer curat, l-a ajutat să reziste bolii mult timp. A avut cancer la prostată, nemiloasă boală! S-a prăpădit la șaptezeci și nouă de ani, dar putea să mai trăiască mult, fiind un om foarte puternic! Cum s-a întâmplat? Era în ziua de Sfântul Gheorghe. Îl operaseră medicii în București și mai rezistase trei ani acasă. Eu mă duceam mai mereu acasă și el simțea treaba asta. Îi făceam bucurie, dar și observa că mă duc foarte des acasă. Zicea: „Ce vreți? Să mai fiți cu mine în ultimele clipe?“ Mă rănea treaba asta... Atunci, în ziua de Sfântul Gheorghe, mi-a venit să mă duc acasă. L-am găsit pe tata dormind... Așa a fost să fie, trebuia să fiu lângă el atunci! Am întrebat-o pe mama ce face. Zice: „Păi, doarme. De la prânz“. Am stat lângă el și l-am privit. Ore în șir… Parcă îmi luam la revedere de la el. Avea ochii albaștri. La un moment dat i-a deschis. Nu m-a văzut și i-a închis din nou și continua să doarmă. L-am mai mângâiat eu pe mâini și peste vreo jumătate de oră s-a trezit și mi-a zis: „Tu ești! Am avut niște dureri foarte mari, m-am culcat și mi-a zis Ionel că vine el cu o injecție. Și o să îmi fie foarte bine, să îmi mai ia din durerile astea.“ El trebuia să facă deja morfină. „Da, ticule, o să vină Ionel.“. „În seara asta, mi-a promis că vine.“ Am rămas lângă el. Luase și un somnifer foarte tare. Am plecat apoi până la sora mea, Florica, peste apă. I-am spus și ei: „Ticu nu s-a mai trezit de la prânz.“ Între timp a venit cineva la noi de peste gârlă, din cătun și ne-a spus: „Haideți, că nenea Ifrim trage să moară.“ Ne-am dus acasă, dar deja murise. Erau femei care i-au ținut lumânarea. Am luat-o în primul rând pe mama și am dus-o de acolo. Eu mi-am pierdut cunoștința, refuzam să cred! După vreo oră m-am trezit! Nu s-a mai putut înțelege nimeni cu mine. Atunci sora mare, asta din București, împreună cu Florica, m-a luat și m-a dus la Cernica la preotul Argatu. Ce bine e să ai pe cineva în familie mai curajos! M-au dus acolo la sfinția-sa. Îmi revenisem între timp, dar eram distrusă, se terminase tot pe lumea asta! Nu mai era nimic frumos pentru mine, nu mai conta nimic! Preotul Argatu mi-a zis cu glas poruncitor și blând totodată: „Știi foarte bine, ne-am născut să și murim! Să-ți fie clar! Dacă tu

îl jelești așa de mult, îl chinui în felul acesta. Trebuie să înțelegi că tata a murit, s-a dus la locul lui, dacă a făcut bine, și sunt sigur că a făcut bine pe lumea asta. Că a adus slavă lui Dumnezeu în biserică." Preotul știa că tata a fost și călugăr, un motiv în plus să mă povățuiască astfel. „Trebuie să îi dai liniștea asta tatălui tău și să fii tare. Te duci acasă și îi faci tot ce trebuie pentru înmormântare. Trebuie să fii alături de toți ceilalți". Așa m-a liniștit sfântul părinte! Mi-a dat putere să trec peste momentul acela și să înțeleg că de fapt ***moartea e singura certitudine pe care o avem***. Până la urmă acolo ne ducem cu toții. Îmi aduc aminte că, atunci când urlam din cauza pierderii lui tata, și o rudă de la țară mi-a zis așa: „Trebuie să înțelegi că toți murim. Mor regii, tocmai murise atunci regele Hussein al Iordaniei, mor împărații. Toți murim, niciunul dintre noi nu este nemuritor!". Vorba cântecului: *Crezi că trăiești mai mulți ani,/Vrei cu bani să-ți cumperi viață,/Ce minciună, ce speranță!/ Eu îți spun că nu-i așa,/Viața n-o poți cumpăra./Cât ți-e scris, atât trăiești./N-ai cum să te împotrivești,/Viața doar un sfârșit are/Nu-i o marfă de vânzare,/Ați văzut regi și-mpărați/Și nici ei n-au fost iertați,/ De-ar fi fost să facă plată,/N-ar fi murit niciodată.*" Câtă înțelepciune și adevăr în versurile acestea!

Am stat toată noaptea la preotul Argatu și mi-a spus de viețile sfinților. ***Ce mult contează puterea lui Dumnezeu, deja eram alta!*** M-am dus apoi acasă și mi-am văzut de toată treaba pe care o aveam cu înmormântarea. Mama era la sora mea peste gârlă, a stat numai în rugăciuni. Nu avea putere să plângă, a stat îngenuncheată la icoane și s-a rugat să li se ierte păcatele și ei și lui tata. Rugăciunea pe noi toți ne liniștește foarte mult. Pe tata l-au dus direct în biserică. Preotul a spus: „Aduceți-l în biserică, pentru că a fost slujitorul nostru". Nimeni nu a mai fost dus în biserică în afară de preoți, dar pe tata l-au dus înăuntru sub bolți, între icoane, picturi sfinte, nu departe de porțile împărăției, de șiragul de sfinți ai iconostasului. Am stat la biserică de priveghi trei seri. Atunci am văzut atâta lume care venea cu lumânare la tata, din câte zece comune au venit! Nu aș fi crezut că tata a fost așa de iubit de nu vedeam atâta puhoi de oameni. Am respectat datinile de înmormântare din Prahova. Se fac pomeni la trei zile, la șase zile, la șase săptămâni. Tămâiatul la cimitir, pomenile de dimineața. Am dat la săraci tot ce avea tata, la persoane de vârsta lui.

Retrăiesc aceste pierderi... În fiecare zi, îmi revăd cu sufletul părinții. Parcă ar trăi încă o viață în mine, au rămas atât de aproape... *„La o umbră de fântână/ Plânge mama mea bătrână,/Ieși,măicuță,până-n seară /Numele-mi de mi-l presară/ Prin pădurice de pini /Că m-am dus printre străini..."*

Ce frumos este cuvântul MAMĂ și cât de scump îmi este! M-am lansat cu melodiile despre mamă nu întâmplător, sentimentele acestea ale mele se transmit prin cântec! Dumnezeu să o ierte! Uluitor de ageră și simplă, așa de simpatică, mucalită. ***Numai oamenii foarte generoși și buni sunt mucaliți, pentru că, de fapt, ei vor să îi facă pe ceilalți să se simtă bine, să se amuze, să le fie bine.*** Astfel de oameni sunt un izvor de veselie pentru alții și de stare de bine. Era și foarte darnică, avea cerșetori cărora le dădea o sită de mălai, care era destul de măricică, le dădea prune uscate, le dădea ce avea prin casă. Nu-i lăsa să plece niciodată nemâncați de la poarta noastră. O știau toți de generoasă!

Am foarte multe amintiri și triste și hazoase cu mama, pe unele dintre ele vi le-am povestit. După ce ne-am mărit, ea, totdeauna când ajungeam acasă obosiți, avea ceva hazliu de spus. La mesele de Paști și de Crăciun era în centrul atenției și noi stăteam și o savuram! O ascultam și ne amuzam foarte mult! ***Dumnezeu să o ierte pe unde o fi! Ne-a iubit așa de mult!*** Vedeți însă avea ea un fel al ei de a iubi, fără să ne sărute vreodată! Era mai mult respectul acesta, dragostea nemărginită de mamă! Că nu știu ce e și cu sărutul acesta până la urmă. Te săruți că asta este moda, dacă a ajuns să fie o modă. Un sărut era o atingere superficială față de profunzimea sentimentelor. Simțeam dragostea ei, simțeam că ne veghează! Și acum o simt cum ne ocrotește, de unde este ea! Când închid ochii o văd de multe ori. Cu tot felul de povețe, cu bunătatea ei. A fost foarte atașată de toți copiii, pe toți îi iubea la fel. A fost și o femeie puternică. ***Părinții par supraoameni.*** Mie mi s-a părut că măicuța mea nu a fost niciodată obosită, niciodată bolnavă. Noi toți ne mai îmbolnăveam, iar ea niciodată. Ne doftoricea pe toți, dar noi niciodată nu i-am simțit suferința. Abia după ce m-am mărit, mi-am dat seama ca avea și ea foarte multe suferințe. Parcă o văd de Sfânta Maria sau nu știu când, țin minte că era o zi sfântă, în care se purta busuioc la brâu. ***Mama se scula de dimineață și își punea busuioc la brâu. Nu am să uit niciodată mirosul acesta de busuioc proaspăt pe care îl lăsa când trecea.*** În zilele de sărbătoare, în afară de duminici, la Sfinții Trei Ierarhi sau Schimbarea la Față sau Sfânta Paraschiva, își punea busuiocul acela. Pe unde trecea dânsa era toată casa parfumată! Lumea a uitat ce important era busuiocul în casa țăranului. Planta curățeniei trupești și sufletești, pomenită atâta în cântecul popular: *„Firicel de busuioc,/ La toți le-ai adus noroc/ Mie de ce nu mi-ai dat/ Că de mică te-am purtat, / Te-am purtat la pieptul meu/ M-a mințit mirosul tău / Te-am ținut sub căpătâi,/ Dragostea să mi-o mângâi,/ Mă sculam noaptea pe lună/ Și te țineam la inimă/ Am crezut că mi-alin dorul/ Și că mi-aduci puișorul/ După ce-am văzut norocul/ Am aruncat busuiocul/ Și m-am dus în grădiniță,/ Printre flori de lămâiță,/ Lămâița se uscase,/ Cine mi-era drag plecase...“*

Mama a trăit optzeci și doi de ani. După ce s-a prăpădit tata, voiam să o avem mai tot timpul lângă noi. Ne băteam pe ea, care cum să o luăm, ca să nu stea singură la casa părintească, deși ea acolo se simțea cel mai bine. Vorba cântecului: ***Hai, mamă, la mine!/ Nu vreau să ridici un pai,/Numai la mine să stai!”***. La un moment dat, am dus-o la un consult la Otopeni, la Ana Aslan, unde a beneficiat de un tratament corespunzător. Mă duceam în fiecare zi la ea că era aproape de București, și mi-a zis: „Eu aici vreau să mă țineți! Îmi place foarte mult aici.“ Își găsise și niște prietene pe acolo. Știți cât a stat mama la Aslan?! Doi ani! O lăsam unde credea ea că se simte bine. Pe urmă a venit la mine pentru că mi-a spus: „Acum vreau să vin la tine, că ți-au crescut copiii mari“. A stat la mine aproape un an de zile. Nu o forțam să stea niciodată peste voia ei, o lăsam să facă cum simte că e mai bine. Se mai ducea pe la țară, mai stătea câte o lună, două la casa părintească, acolo sub pădure unde era superb. Ne aștepta să ne ducem și noi. ***Bucuria ei era să ne vadă în prag***

acasă, în portiță... Sfârșitul și l-a găsit la sora din Văleni. Mama era pregătită de sfârșit precum ciobănașul mioritic: senină în fața morții neîndurătoare. Îi era tare greu după ce tata murise, își reproșa multe și își dăduse seama cât de important i-a fost o viață întreagă, îi era dor de el... *„Trebuie să vă obișnuiți că odată o să plec de pe această lume. Voi nu trebuie să jeliți atâta, asta este viața! Vă va veni și vouă rândul, la vârsta pe care o am eu acum, să dea Dumnezeu să trăiți peste suta de ani. Și eu mi-aș dori să trăiesc, nu îmi doresc moartea, dar asta e legea vieții.“* Avea atâta bun-simț! Zicea: *„Maică, să nu cad la pat, să ajung să îmi aduceți plosca“*. Era pregătită și cu mormântul. A murit așa de ușor! A făcut accident vascular. Sora mea plecase la serviciu și a lăsat-o acasă. Mama când s-a ridicat din pat a căzut. A intrat în comă. Când am ajuns eu la Văleni îi făcuseră cateterism, crezând că o să o salveze. A stat în comă o zi și o noapte, dar doctorii nu au mai putut face nimic. Și așa s-a prăpădit mama. Nu-mi venea să cred. Nu m-am mai dus la preot, dar tot prin rugăciuni am rezistat. Ce a făcut mama când s-a prăpădit tata, același lucru l-am făcut eu când s-a prăpădit mama. Am îngenuncheat în fața icoanei ore în șir și ***m-am rugat să i se ierte păcatele***. Parcă se rupe ceva din tine atunci, este groaznic! ***Iubind așa de mult părinții, trebuie să te întărești, să fii tare atunci, să îți găsești prieteni ca să treci peste încercarea asta***. Atunci vezi care îți sunt prieteni adevărați, alături de tine la aceste nenorociri. Singurătatea este foarte rea în aceste momente! Trebuie să ne gândim la copiii noștri, din timp trebuie să îi pregătim, cum au făcut și părinții noștri. ***Trebuie să știm că e lege și că toți vom muri. Ăsta este cursul vieții!*** Și dacă jelești ce rezolvi? Este același lucru! Nimeni nu știe ce o fi pe lumea cealaltă, dar trebuie să credem că ne vom revedea toți cei dragi.

Nici eu nu sunt tare în fața morții, ceilalți frați ai mei sunt mai puternici. ***De fiecare dată când mă duc la casa părintească, parcă îmi văd părinții în bătătură.*** Îi văd prin curte așteptându-mă și îmi este foarte greu! Îmi este anevoie să și dorm acolo. Sunt îngropați în cimitirul din sat, la noi în comună, frații îngrijesc mormintele. Sunt foarte frumoase cimitirele de Paști la țară. Mă trece un sfânt fior când văd sutele de luminițe aprinse la morminte, oamenii aprind și celor care nu mai au rude sau care au fost uitați de urmași. Este un moment de grație divină Învierea în cimitir, sărbătoarea acolo este prezentă înainte de a fi în bucatele de pe mesele țăranilor. ***Mormintele sunt cu movilițe de pământ și cu cruci.*** La noi nu sunt cavouri, iar eu nu am vrut să mă ridic mai presus de alții. *„Nu fugi după avere/ Omule cât ai putere/ Că viața e o părere//* ***Strânge omul ca furnica,/ Moare și nu ia nimica/ Patru scânduri și un cui/ Asta e averea lui“***. **Dumnezeu zice că din pământ suntem și în pământ ne întoarcem. Trebuie să facem ceva și să lăsăm în urma noastră o cale a sufletului, ceva frumos și bun...** Casele se duc, dar copiii ne rămân și ne moștenesc, cu bune și rele, să sperăm mai mult cu bune. ***Copiii sunt sensul vieții noastre! Nu am vrut să vă întristez cu această parte și de aceea am dorit să închei aici cu Lumina Sfântă a Învierii și cu speranța viitorului, a copilașilor noștri scumpi!***

ION CERNEA, Bărbatul Vieții Mele

„Am căutat fericirea deplină, nu focul de paie..."

”În poienița cu dor / Cerui sfatul florilor / Le-ntrebai de știu să-mi spună/ Care dragoste-i mai bună/ Floricica de sulfină/ Își întrebă o vecină/ Să mă sfătuiască bine/ Că și ea a fost ca mine/ A iubit doi pui de crin/ Și-a lăsat-o-n mare chin/ Cu unul s-a măritat/ Dar făcu mare păcat/ Te sfătuiesc, sora mea/ Să iubești pe cine-i vrea/ Dar ai grijă ce alegi/ Ce floare mândră culegi/ Să-ți culegi floarea mai dragă/ S-o ții la piept viața-ntreagă.“

Cum l-am cunoscut pe acela care mi-a devenit mai târziu soț, Ion Cernea?! Maestrul Cernea, cum i se spunea încă de tânăr, campion mondial la lupte greco-romane, unul dintre sportivii cei mari ai României și ai lumii...

Aveam un grup de prieteni de la Ansamblul ”Ciocârlia“ cu care ne simțeam extraordinar. Benone Sinulescu a fost la un moment dat la Festivalul de la Helsinki, iar după ce s-a întors mi-a spus: „Irino, hai că am cunoscut un grup de sportivi extraordinari. Pe Martinescu, pe Ion Cernea. Și mă întâlnesc cu ei la ștrand“. Acuma intră Cernea în scenă! Când ajungem, Cernea era lungit pe un cearșaf. Era acolo toată trupa de luptători, gașcă bună, băieți simpatici și respectuoși, de la lupte greco-romane. Nu-l mai întâlnisem mai înainte pe Cernea, nu aveam cunoștințe printre sportivi și nici nu era celebru, pe urmă a devenit campion mondial, în 1964.

Pentru toată lumea o spun: Ion Cernea a fost singurul partener din viața mea! Că multă lume m-a măritat, m-a combinat cu unul sau altul, de nu știu câte ori! Aveam douăzeci și patru de ani când l-am cunoscut. N-au fost deloc scântei, nici vorbă de așa ceva! Ion era la locul lui, în banca lui, te puteai baza pe el, ceilalți erau mai aiuriți. Avea o garsonieră vis-a-vis de Cinema Patria unde mergeam eu, Benone și gașca noastră să ne distrăm, ca la un fel de ceaiuri, cum se făceau atunci.

Într-o seară m-am dus la el. Ne dăduseră concediu de la ansamblu, iar eu așteptam un telefon de la Benone, de la Siriu, că nu știu ce trebuia el să mă anunțe

în legătură cu un turneu la care trebuia să mergem în țară. Mi-a zis că mă sună la Cernea la telefon si m-am dus la el. L-am găsit singur acasă. Pentru faptul că a stat în banca lui l-am apreciat foarte mult. Am stat vreo trei ore la el și se uita așa la mine, mă mai fixa, era clar că mă place, dar bunul simț era mare.

Între timp a intervenit o nenorocire în viața mea, a început să mi se facă rău pe stradă, făceam distonie neurovegetativă. Mă apuca atunci când îmi era lumea mai dragă și intram într-o panică greu de explicat. Aproape nu știam cum să-i spun doctorului ce simptome am, apărea o încordare dintr-o dată a organismului, a capului... Odată mi s-a făcut rău pe Magheru aproape de garsoniera lui si m-am dus la el. Noroc că l-am găsit acasă. A fost foarte grijuliu, foarte afectat de felul cum arătam. Mi-a spus: *„Hai la spital"*. Și m-a luat și m-a dus la o policlinică cu mașina. Acolo mi-au făcut o intravenoasă cu calciu. Am spus care e situația, era prima mea vizită la doctor.

Pe urmă a doua oară, tot cu el am fost la doctor. Luase bilete la teatru, țin minte, parcă la *Comedie de modă veche*. El avea invitații la teatru pentru că o învățase pe Carmen Stănescu să se lupte, o învățase niște mișcări ca să poată să trântească spectaculos pe cineva la pământ. Pe la jumătatea piesei mi s-a făcut rău și eram doar cu Ion. Iar am ajuns la doctor, care îmi zice de acolo: „Tot fată mare mi-ai venit?". Ion a auzit... Doctorul mi-a spus în continuare: „Eu cred că trebuie să-ți rezolvi întâi treburile astea că altfel o să continui cu stările de rău. Păi, ce dracu faceți, măi, oameni buni? Țineți fata asta mare?", a zis doctorul în bășcălie. L-a luat la ceartă sub formă de glumă, bineînțeles. Iar mie mi-a zis: „Uite ce e, îți dau niște pastile și să mă suni într-o oră să-mi spui cum te simți." Eu locuiam cu colega mea pe Ana Ipătescu și el avea deja apartament pe la Podul Izvor. Eu nu aveam telefon acolo unde stăteam cu colega mea. Am dat să plec, mi-am luat la revedere de la Ion, începusem să-mi revin. Ion mi-a zis: „Ți-a spus doctorul să dai telefon și tu acasă nu ai telefon." „Într-adevăr, nu am." Iar el continuă: „O să fie prea târziu să te duci la telefon public. Hai la mine!" Și m-am dus la el și așa a început relația noastră. Nu pot să spun că eram îndrăgostită de el, dar devenise prietenul meu. Răul a continuat, eu locuiam tot cu colega mea și m-am internat la un moment dat la spital, pentru că deja îmi era foarte-foarte rău. Am apreciat la Cernea foarte mult faptul că venea la spital la mine, țin minte, cu mâncare în sufertaș, din acela cu trei etaje. Se ducea la restaurant și comanda el ce aveam voie să mănânc și venea la mine în vizită aproape în fiecare zi. Mă îngrijea cu multă tandrețe și devotament. Într-una dintre zile îmi zice: ***„Știi, dacă ar fi să mă însor, parcă cu tine m-aș însura"***. Parcă cu tine... Nu mă lua cu diplomație și cu complimente. Așa a fost de simplu, cum și eu sunt de fapt. ***Căldura sufletului său, grija și bunătatea m-au convins în timp că am ales ce trebuia!***

„Fetelor, mă ascultați, măi/De mici, nu vă măritați, măi,/Cele ce n-au ascultat, măi/Numai de necaz au dat,/Degeaba s-au tot căit, /Ce-au pierdut, n-au mai găsit,/ Fetelor, nu fiți cu grabă/Alegeți un om de treabă/Degeaba este frumos,/Dacă nu e inimos,/Omul când îmbătrânește/Frumusețea-l ocolește!/Fata care stă și-ascultă /Ia bărbat cu minte multă/,Ia om bun cu judecată/Să rămână împăcată/Și trăiesc cu

bucurie/Și se iubesc pe vecie!!" Iată sfatul meu dat fetelor care vor să se mărite și poate vor înțelege povața mea și vor alege ce trebuie în viață ca să poată crește copii frumoși cu doi părinți, așa cum este datina lăsată, în respect și liniște sufletească. Să împartă binele și răul cu alesul inimii, pe toată viața!

Multe momente grele am depășit împreună cu soțul meu! Trecem și noi prin aceleași nenorociri și greutăți cum trec toți oamenii, nu te naști artistă și vii și stai la fereastră! Prima dată am fost internată la Spitalul M.A.I-ului. El a venit la mine în vizită și urma să plece într-un turneu în Franța. Am apreciat așa de mult! Mi-era foarte rău, aproape că n-am putut să vorbesc cu el. Când a ajuns în Franța m-a sunat la spital să vadă cum mă simt! Asta a fost pentru mine ceva extraordinar! Din Franța, să se intereseze cum mă simt eu, dacă mi-am revenit din răul în care mă lăsase...

Era o doctoriță bătrână la spitalul M.A.I.-ului care mi-a zis: „Domnișoară, pentru stările pe care le ai tu, trebuie să te duci la Spitalul Central pentru că numai acolo există tratament pentru durerile astea mari de cap. Acolo se fac investigații să „vadă ce ai la cap, de ce ai toate stările astea." Atunci am sunat-o pe sora mea, pe Margareta, și mi-a trimis pe cineva care m-a luat de acolo. Mama a aflat că eu sunt în spital, sosise deja la sora mea și a venit cu mine la Spitalul Central. Acolo prima dată am început să mă urmăresc singură, să văd dacă nu sunt și eu ca bolnavii pe care i-am văzut acolo! Câți oameni suferinzi ! Prima dată nu mi-au găsit loc, eram cu doamna Retezeanu, o doctoriță în vârstă cu care vorbise sora mea să aibă grijă de mine. Mi-a zis că nu are loc la o rezervă, dar o să mă bage la un salon până a doua zi. Erau vreo 20-30 de bolnavi într-un salon. Mi s-a făcut și mai rău de la atmosfera de acolo și mi-am zis atunci că înseamnă că sunt ca ei! M-am așezat într-un pat cu încă o bolnavă și mama săraca la picioarele mele! Pe ea nu au putut să o mai dea afară de lângă mine!

Femeile pe acolo erau tare bolnave. Se scoală mama la un moment dat, stătea așa pe pat, și vine una, cu ochii mari către mama și îi zice: „Iiii, mi-ai furat mălaiul! Dă-mi mălaiul! Mi-ai furat mălaiul!" Se ridicase cu niște ochi, intrase în criză. Îi zice mama: „Ești nebună, ai înnebunit? Aoleo, maică! Aici e la nebuni! Acesta e spital de nebuni!". Se duce apoi direct la doctorița Retezeanu: „Doamna doctor, vă rog frumos! Mutați-mi copilul de aici!". A făcut doamna ce a făcut și a obținut o rezervă pentru mine.

Nu mi-au găsit absolut nimic! Nu mi-au pus niciun diagnostic. Eu am spus : „Doamna doctor, găsiți și spuneți-mi că am cancer, să știu ce am! Faptul că merg pe la toți doctorii și nu aflu nimic mă înnebunește..." Doctorița mi-a spus: „Dragă, din punctul meu de vedere, nu ai nici pe dracu'! Dar ca să te convingi trebuie să te duci să faci insuflații". Era un doctor Crețu, singurul care făcea insuflații, la un alt pavilion. M-am dus pe picioarele mele, bineînțeles, dar era pregătită o targă să mă ia de acolo. Mi-am dat seama imediat că era o analiză foarte grea. Îmi spusese o profesoară cu care stăteam în rezervă că totul e să nu mișți nici din cap și nici din mâini, după analiza aceasta. Mi-a zis: „Două zile după insuflația asta să nu care cumva să te mișți, că altfel rămâi cu dureri de cap toată viața!" Am ținut minte ce mi-a zis această doamnă și m-am dus la analiză. Aveam o teamă! L-am întrebat pe doctor ce îmi va face. Mi-a spus: „O să îți dau o injecție, bag aer, desprind pielea

capului de craniu, ca să vedem dacă există vreo tumoare. Chiar dacă este cât firul de păr o văd". Mi-a făcut insuflația și m-a dus apoi la un alt pavilion, unde mi-a făcut radiografie la cap, deci cu pielea aia a capului desfăcută și aveam niște dureri groaznice! M-a așezat pe un scaun, m-a legat de mâini, m-a legat de picioare și mi-a spus să țin capul în jos. În momentul când să-mi bage acul acela în golul capului, doctorul a trântit seringa și a zis: „Fir-ați ai naibii de nenorociți!". A avut această reacție pentru că seringa era nefiartă și avea deja ceva infecție, iar el a văzut-o. Dacă nu era atent și îmi băga seringa aceea în cap, eu muream pe loc! Am trecut printr-o cumpănă mare! Când am auzit așa ceva, am spus: „Gata, domnul doctor! Desfaceți-mă, vă rog foarte mult!". „Nuu, domnișoară, aici rămâi! Îmi pare rău că s-a întâmplat așa ceva, că nu trebuia să auzi tu." Le-a zis asistentelor: „Mă băgați în pușcărie, nenorocitelor!". M-au luat și mi-au făcut insuflația, care a fost groaznică: când mi-a băgat aerul acela și desprindea pielea de pe craniu era ceva groaznic, ceva foarte greu de suportat! Apoi m-au luat două femei de serviciu cu targa de-acolo, dar nenorocirea mare a fost alta. Mie nici pe-acolo nu-mi tăcea gura și le spuneam bancuri și una și-a adus aminte de bancul pe care i-l spusesem eu și zice: „Ia uite ce am râs noi ieri și uite acum cum o ducem!". Eram albă la față, aproape mi-am pierdut cunoștința, așa de rău mi-a fost. Și a început aia să râdă că și-a adus ea aminte de bancul pe care îl spusesem eu. A început să râdă în așa hal că m-a scăpat. Cum era la capul meu, mi-a săltat capul așa de tare și de acolo mi-am pierdut cunoștința. M-a dus la salon, iar profesoara aceea care era cu mine acolo, mi-a spus: „Mă auzi? Nici degetele de la mână nu le miști! Să stai așa, să nu te miști absolut deloc." Mă iubea foarte mult. Am stat toată după-amiaza așa. A venit Cernea la mine, bineînțeles. Îmi adusese mâncare. Nici vorbă de așa ceva, că nu m-a lăsat profesoara asta deloc să mă mișc, a zis: „Nu, nu mănâncă nimic. Trei zile trebuie să stea așa". În aceste trei zile fusese Paștele, iar doctorița era plecată. Cred că ea aștepta să vină și să mă vadă pe mine lungită și nemișcată după insuflație. Eu două zile sau o zi parcă am stat nemișcată și bineînțeles că mi-am revenit, exact cum spusese profesoara. Când vine doctorița să mă vadă – trebuia o săptămână să stai țeapănă acolo – eu mergeam deja pe hol, de am dat nas în nas cu ea: „Ptiu, drace! Nu ți-ai făcut insuflația?" „Ba da." „Păi și nu zaci?" „Nu!" La analiza aceasta nu mi-au găsit nimic, așa că am suportat toată nenorocirea degeaba.

Asta a fost legătura mea de început și atracția mea față de Cernea. ***Am descoperit un suflet deosebit la el***. După ce m-am externat, m-am întors la el. Mă internam, iar mă externam și astăzi se mai repetă din când în când aceste crize. După vreo zece ani de stat împreună ne-am luat. L-am dus la părinți, le-am scris mamei și tatei că am cunoscut pe cineva și că aș vrea să mă căsătoresc cu el. Și m-am dus cu el acasă. M-a văzut o vecină, țața Leanca. Mama discuta cu ea că Irina urmează să se mărite. Țața Leanca zice: „El e?" „Da!", iar țața Leanca îmi zice: „Ia-l, făi, maică, așa mi-a zis mie o vorbă de mi-a mers la suflet: Săru-mâna!". Cernea, când a intrat în casă, s-a așezat cu fundul în coșul cu lemne, nu s-a așezat pe pat. Mama se uita foarte mirată și a ieșit afară, am ieșit și eu după ea și am întrebat: „Ce zici, mamă, îți place?" Iar mama mi-a răspuns: „Ei, e curățel așa, dar parcă-i fătat de tine!". A vrut să spună că e mai mic ca mine la înălțime. S-a dovedit în timp că mama și cu Ion s-au împăcat extraordinar de bine! Mama l-a iubit foarte mult, ca orice mamă care își vede fata respectată și tratată așa cum se cuvine și Ion nu a fost mai prejos. Zicea:

„Ginerele meu! Ce om bun, ce om extraordinar!“ „Atunci ce mi-ai zis, că parcă-i fătat de mine?“, am întrebat-o eu, la care ea a răspuns: *„Ee, lasă mamă, că și plopul e înalt, dar își face cioara nevoile în el!“* Ce bine zis! Cum știau țăranii, oamenii simpli, să exprime toată filozofia! Vezi, în ziua de astăzi ai scrie nu știu câte pagini, ca să spui ceea ce spunea țăranul în câteva cuvinte! Practic nu e important să fii înalt, că până la urmă valoarea unui om nu constă în înălțime, ci în ce are acolo în suflet, în ceea ce nu se vede!

M-a dus apoi la părinții lui, mama lui era din Dâmbovița, Râul Alb, lângă Malul cu Flori. Munteni din ăștia buni la suflet! Dar nu faptul că eram Irina Loghin i-a determinat să mă primească așa frumos, ci faptul că eram o străină la ei acolo. Oamenii erau foarte sufletiști, toată familia lor. Sunt patru frați la părinți și toți m-au iubit foarte mult. Mama lui, cel puțin, a ținut la mine extraordinar de mult, nu știa ce să îmi mai facă!

Nu ne-am cununat atunci, ci după mai mult timp! Am aranjat să ne cunună la Sfat, acolo, pe 6 martie. Când m-am trezit în dimineața aceea, venise mama la mine, fratele meu, să mergem la cununie. Eu am zis răspicat că nu mai merg! Visasem noaptea un taur negru și credeam că e un semn rău. Vorbisem cu Miron Olteanu, președintele Federației de Sport, pe care îl chemasem ca naș. Sora mea cea mare era și ea prezentă acolo. Când i-am văzut pe toți am zis: „Nu mă cunun!“ Iar mama mi-a spus: „Hai, fată, la cununie!“ Iar eu nimic! Și eram însărcinată în șapte luni cu Ciprian! „Hai, fată, la cununie, că ești borțoasă! Să zici mersi că te ia!“ M-am dus până la urmă, că erau toți pregătiți. Vine și sora mea cea mare și-mi zice: „Ești nebună, cum să nu te cununi?“ În sfârșit, am facut-o și pe asta! Pe urmă am dat o masă la Capșa. Cine credeți c-a aflat? Cea mai apropiată colegă și cea mai bună prietenă de-atunci, ***Ileana Sărăroiu! Mă trezesc cu ea la Capșa. „Ia-ți, mireasă, ziua bună,/ De la tată de la mumă“...*** Cânta cu vocea ei de vis la ușă *„Ia-ți, mireasă, ziua bună!“* Am crezut că mor! Eu aveam tristețe în suflet pentru că nu voiam cununie... ***Sufeream de nehotărârea fetei care încă nu știa dacă e bine ce face.***

Eram însărcinată de-acum. Am stat împreună necununați vreo șapte-opt ani, chiar mai mult. De ce nu ne-am căsătorit?! Am zis că nu contează, că nu ne țin actele. Nu am tânjit neapărat după certificat de căsătorie. Asta contează? Nici vorbă! În momentul când devii oficial soț și soție, lucrurile se schimbă. Când încă nu ești căsătorit, parcă ești tot timpul la început. Odată cu certificatul între cei doi intervin și alte obligații. Contează, până la urmă, omenia și respectul. Ăsta e un paradox la mine! Deși sunt fată de țărani, crescută în respectul acela al unor instituții – biserica, Dumnezeu, căsătoria – totuși nu am fost tributară acestui mod de a înțelege viața și relația cu un bărbat. Căsătoria însemna pentru mine a monopoliza pe cineva, aveam poate senzația că mi se limitează libertatea ! Pentru mine a fost important să mențin respectul și, în permanență, interesul pentru celălalt. În momentul în care ești sigur de cineva, deja îți schimbi atitudinea, începi să-l simți ”în raft” și el pe tine la fel.

În prezent, trăiesc împreună cu soțul și cu cei doi copii ai mei într-o vilă frumoasă. Înainte am locuit într-o casă din apropierea parcului Herăstrău, pe care am cumpărat-o cu mari eforturi și sacrificii prin anii 1975–1976. Nu am avut toți banii când mi-am cumpărat acea casă deși, pe vremea aceea, dacă mi s-ar fi plătit drepturile de autor cuvenite pe milioanele de discuri ce se vindeau din înregistrările mele,

ar fi trebuit să fiu miliardară și să nu fie nicio problemă în a-mi cumpăra un bloc de lux cu multe apartamente sau vile și vile...

Vă mai povestesc ceva din care anumite persoane vor înțelege ce trebuie... Ion a făcut la un moment dat o vizită cu sportivii în Suedia, la un meci al lor și m-a luat și pe mine. O româncă era măritată cu președintele luptătorilor din Suedia, doctorul Stroembek îl chema. Și ea lucra tot pe la Federație. Intenția ei era să mă oprească acolo și să mă mărite cu un milionar. Eu nu eram măritată cu Ion, dar eram împreună. Sportivii și-au terminat meciurile și au plecat în țară. Eu am rămas acolo și româncа a dat un dineu la ea acasă, unde a venit și milionarul cu pricina, într-adevăr foarte frumos, care m-a și plăcut. Și milionar și frumos! Asta e culmea! Și să refuzi asta...

Am refuzat. ***A fost să fie domnul Cernea bărbatul vieții mele!***

CIPRIAN și IRINUCA, Comorile Sufletului Meu

Să le dea Dumnezeu salba norocului!

O familie fericită

Mereu vorbim despre momente importante din viața noastră, unele fericite, altele triste. Amintirile ne rămân lângă noi când anii trec... Lumea dorește să ne cunoască pe noi artiștii așa cum suntem în viața de cu toate zilele, să găsească în persoana noastră un exemplu demn de urmat. Hai să vorbim despre copiii noștri. Cum au venit pe lume îngerașii? Cum am înțeles rolul de mamă? De mamă de copii la grădiniță? De copii la școala primară? De băiat și de fată, că există o diferență. Ca mamă de băiat trebuie să ai un anumit comportament, ca mamă de fată, altul. Este o altă relație, o altă grijă, pentru că fetițele sunt mai sensibile, mai gingașe, mai vulnerabile.

Mi-am dorit foarte mult să am copii și nu reușeam! Pentru mine a fost groaznic! Măcar doi, trei îngerași... Dar nu a fost să fie așa de la sine. Pe la treizeci și cinci de ani, când m-am dus într-un turneu la Cluj, m-am interesat ce pot să fac, aflasem că la aici sunt profesori foarte buni. M-am dus la un profesor ginecolog să îmi facă un consult. Mi-a dat un tratament de șase luni, mi-a făcut histerosalpingografia. Trebuie să explic acest lucru ca să mai învețe și alte tinere. Mi-a spus că este foarte grea analiza, dar trebuia facută. M-a internat vreo două zile ca să poată face această analiză. Îți introduce un lichid, o soluție în uter, care este înfiorătoare, ustură așa de tare! După ce se introduce soluția asta în uter, se vede tot ce este în neregulă acolo. El a observat că am avut o răceală în copilăria mea, foarte puternică și netratată la timp. Această analiză era și un tratament deoarece îmi introdusese lichidul acela și am devenit fertilă. Imediat, la nicio lună de zile, am rămas însărcinată. Ce bucurie am avut când am văzut că îmi întârzie ciclul. Am știut din prima zi că sunt însărcinată. Grețurile au început la două săptămâni, grețuri puternice. Am avut sarcini toxice grele.

Tandrețe maternă

Prima dată am rămas cu Ciprian. Era în 1976.

În timpul sarcinii vorbeam cu copilul mereu seara, înainte de a mă culca, îi spuneam povești. Cine mă asculta, zicea că m-am țicnit de-a binelea, că am luat-o razna! Vorbeam cu el toată ziua! Îl certam că de ce îmi e rău, să vină mai repede pe lume! Nu i-am cumpărat abso-

lut nimic până nu a venit pe lume, așa știam din bătrâni. Când le văd acum pe majoritatea fetelor că abia rămân însărcinate și încep să facă pregătiri și altele… La noi e obiceiul să nu cumperi nimic până ce nu se naște copilul și mama nu mă lăsa să fac altfel ! Nu știam dacă va fi băiat sau fată, nu am făcut ecografie, nici nu voiam să știu! Eu mi-am dorit fetiță, dar a fost băiat iar în momentul în care s-a născut… Ai văzut leoaicele alea care își apără puii?! Așa devenisem eu!

Cum a reacționat soțul când a devenit tată?... Să spun adevărul?!... Ca mai toți bărbații: s-a făcut mangă! De-abia a așteptat. A venit la maternitate și nu l-au lăsat să intre. Mi-a și zis: „Nu mă lasă ăștia să intru, sunt niște nenorociți! Eu sunt colonelul Cernea!“ Zic: „Poți să fii tu oricine, mai bine du-te acasă!“. „Nu, dom'le! Că eu vreau să îmi văd copilul!“ A fost o mare fericire! Mama venise la mine să mă îngrijească după ce am ieșit din maternitate și mi-a spus cum a reacționat Ion: „Când a aflat că e și băiat, m-a luat în sus, maică!“ Așa s-a născut Ciprian...

Ține cont de faptul că noi suntem șase frați și toți au făcut numai băieți! Câte doi băieți, câte trei băieți. Și eu iată am făcut băiat și pe urmă, la a doua sarcină, am avut fată.

Am rămas însărcinată a doua oară fără tratament la un an. Iar am avut sarcină toxică, îmi era mai rău, nu mai știam ce să fac! Simțeam că mor, vomitam pe stradă, pe unde mă duceam. Să nu uit să povestesc o întâmplare haioasă de-atunci cu țambalistul meu. M-am dus la o nuntă și salivam groaznic, nu se mai oprea. Tot timpul trebuia să am un prosop la mine, să îl țin legat, că nu se putea, era groaznic. Era duminică și era o caniculă afară! Iar eu am uitat să îmi iau prosopul pe scenă. Mă duc în față și încep să cânt. Încă nu se cunoștea burtica, măcar să știe lumea din ce cauză sunt așa și să mă scuze. Eram iar slabă moartă și eram în luna a doua sau a treia. În timp ce cântam mi se umpluse gura rău de salivă și îi fac semn soacrei care trecea prin fața scenei să îmi dea și mie un prosop de urgență, că mă țineam de gură. Îmi aduce femeia prosopul și eu m-am întors către țambalist. Țambalistul era în spate și eu nu am mai apucat decât să îmi pun prosopul la gură. Omul se uita la mine într-un ochi așa și a vomitat și el pe țambal, mai mult decât mine. M-a pufnit râsul, deși îmi ieșiseră ochii. Dar ce-i ieșiseră lui, voma mai mult ca mine, a împroșcat pe tot țambalul. Eu măcar am avut prosopul. Și mi-a zis:

Irinuca, zâmbetul inocenței

„Ce-ai, mă, tăticule, mâncați-aș, ce ai?“ „Sunt însărcinată!“ , i-am răspuns. Asta am pățit-o cu Irinuca. M-a ținut starea asta până a mișcat. După ce a mișcat, am mai vomat pe la șapte luni. Am vrut să mă duc să o dau afară, că nu mai puteam, nu mai rezistam. Pe la două luni și jumătate, am zis gata! M-am dus la soră-mea, la Văleni, și i-am spus: „Soră-mea, mă duc să îl dau afară, nu mai pot!“ Florica și cumnatul meu mi-au spus: „Imaginează-ți că te-ai chinuit două luni și jumătate. Știi cât mai ai? O lună! Lasă sarcina! Dacă o fi fetiță?“ „Nu mai pot! Îmi este rău!“ Eram distrusă! Nu mâncam nimic! Țipa la mine sora mea să mănânc ceva: „Nu mai vorbesc cu tine! Măcar mănâncă covrigul ăsta!“. Nu puteam să înghit nimic! După ce am împlinit trei luni și mi-am dat seama că nu mai puteam să fac chiuretajul, mi-am zis că sunt un om nenorocit! Cert este că am dus-o atunci greu. Dacă cineva îmi spunea că a mâncat pui sau mă servea, numai faptul că îmi zicea cuvântul pui, ma făcea să vărs și mațele din mine. Nu am mai avut episoade cu pantalonii roșii, dar era ceva groaznic! Să se fi dat cineva cu parfum, era cel mai mare dușman al meu. În casă se dădeau toți cu spirt după bărbierit, că dacă s-ar fi dat cu parfum mă nenoroceau. A dat Dumnezeu și am trecut și peste asta! Am născut la termen amândoi copiii.

Când am născut-o pe Irinuca am făcut anestezie generală și când m-am trezit doctorul mi-a spus: „Haideți, să vă dau întâlnire cu o domnișoară!“. Atunci când mi-a adus-o, cei de la spital mi-au spus: ***„Doamna Irina, e cea mai frumoasă fetiță și cea mai fină!“***

Ciprian era și el foarte frumos cu niște zulufi blonzi! În perioada asta pe Ciprian l-am ținut mai mult la țară la sora mea pentru că a treia zi după ce am venit de la maternitate asta mică plângea și am găsit-o cu gura îndesată de pâine. I-o îndesa Ciprian pe gât. Zicea că îi e foame și îi îndesa miez de pâine în gură. Mi-am dat seama de pericol, nu puteam să am grijă și de el. Iar el făcea tot felul de trăznăi pentru că avea doar doi ani. L-am găsit cu ea fugind în brațe, o lua și fugea cu ea. Iar fetei îi atârna capul. Dar nu puteam să stau nici fără el, tot îl duceam și îl aduceam de la sora mea. Îmi plăcea tare mult să merg la pădure cu ei. Eu plecam de dimineață, mă duceam la Pădurea Băneasa și venea Cernea seara să mă ia. Acolo alăptam și stăteam la aer curat. Simțeam nevoia să stau acolo, așa i-am învățat până în ziua de azi. Lui Ciprian i-a intrat în sânge treaba asta: îi place să se plimbe în aer liber. Nu a fost așa de ușor! Nu i-am luat niciodată cu mine la nunți, la cântat. Nu am vrut să-i obosesc acolo, am avut grijă de ei, să nu

Irinuca și Ciprian

le lipsească nimic. Pe unde plecam, simțeam că mor de dorul lor.

Am vrut să văd dacă au pasiune pentru muzică. Mai întâi le-am cumpărat viori, dar nu s-a lipit cântatul la vioară de ei nici cât apa de fulgi, apoi am chemat o profesoară să-i învețe să cânte la pian. Ciprian nu se omoară cu poveștile astea de sensibilitate muzicală. Lasă, poate să cânte mama... E de-ajuns un artist în familie. În schimb, s-au lipit de engleză. Iris citea și citește romane în engleză, așa de bine a învățat. Când nu aveau chef de engleză inventau motive, tot felul de povești și șmecherii de-ale copiilor când încearcă să scape de lecții și de meditații.

Ciprian a terminat Liceul „Jean Monnet" din București și ulterior a studiat facultatea A.S.E., l-am băgat forțat să facă armata șase luni, chiar dacă el nu a vrut. În prezent se ocupă de o firmă de construcții.

Irinuca a terminat și ea tot Liceul „Jean Monnet", apoi a urmat Facultatea de Litere, dar și Facultatea de Drept, ocupând de 11 ani funcția de director la Romtelecom.

Îmi iubesc foarte mult copiii și mă bucur enorm de toate reușitele lor în viață.

Peripeții cu Ciprian și Irinuca

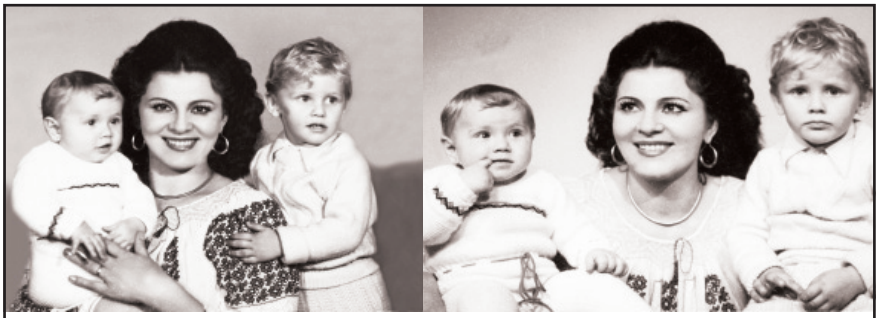

„Leoaica" și puii săi

Pe copilașii mei i-am crescut singură, cu ajutorul surorii mele, Florica. Mai venea o prietenă de la Baia Mare să mă ajute, însă doar ocazional. Nimeni nu a venit să mă ajute permanent. Scena când i-am luat pe sus pe copii să-i duc la doctoriță este memorabilă. Trebuia să ajungem urgent la control, așa că i-am luat de la sora mea, Florica, și m-am trezit la doctoriță că Ciprian avea un ciorap roșu și altul verde și era îmbrăcat în izmene flaușate. Am înlemnit în fața doamnei doctor. Mă rog... ciorapii erau sănătoși la purtat și curați, dar nu se prea potriveau la culoare. Acum lumea umblă pe față cu șireturi de două culori și nici la ciorapi de culori diferite nu renunță cine vrea să fie la modă...

Cernea le aducea bomboane din străinătate de prin turnee. Irinuca le punea la păstrare sub pernă, la capătul patului. Ciprian își ascundea comoara peste tot: sub

pat, sub saltea, sub mese. Găseam ambalaje de la gumele de mestecat, foiţe de staniol şi resturi de celofan, pe unde nici nu gândeam. Apoi îi lua Irinucăi bomboanele ca să i le păstreze cică, adică să le vină tot el de hac. Irinuca era mai sensibilă, aşa s-a maturizat. Mi-am dat seama şi din jurnalul ei, îmi citea uneori din el. Suntem tare apropiate, precum mama a fost de mine, pot spune că sunt şi prietena ei... Îmi place s-o coafez de câte ori merge la vreo ocazie, are încredere în gustul meu şi mă simt apreciată!

Când erau mici mergeam în vacanţă cu ei la mare şi apoi la munte, unde stăteam câte trei săptămâni. La mare mergeam desculţi pe plajă de-a lungul ţărmului, de la un capăt la altul. Marea mea problemă era că nu ne plăcea niciunuia mâncarea de la restaurant, aşa că, vai de capul meu, plecam în vacanţă cu tuciul de mămăligă după mine, trebuia să le fac cartofi prăjiţi, una, alta...

La cinci ani Ciprian schia, Irinuca de la doi ani era deja pe schiuri. Mergeam şi stăteam cu soţul meu la munte pe toată perioada cantonamentului. I-am dus pe copii şi la solar, i-am uns cu nămol. Mă unsesem şi eu, când Irinuca a urlat ca din gaură de şarpe. Până ce nu ne-am spălat de nămol, nu s-a oprit din urlete. Cred că se speriase să ne vadă aşa negri sau poate că nici nu ne mai recunoştea...

La un moment dat a trebuit să mă rad în cap, purtam turban. Îmi bărbierisem scalpul de tot ca să se regenereze părul. Ciprian se juca în legea lui cu jucăriile şi, dintr-odată, văzându-mă cheală, a început să urle: „Mamă, unde eşti?“. Bietul copil chema altă mamă, nu mă mai recunoştea cu acel cap de Kojac...

N-am să uit o scenă de tot hazul, când am dat peste Irinuca în oglindă, încălţată cu pantofii mei cu tocuri, se mişca în ritmul unei melodii şi zicea că sunt eu sau că ea e mama care cântă, lua perdeaua de-un colţ şi şi-o punea pe post de maramă pe creştetul capului. Sunt vârste când copiii ne imită de zor, apoi îşi iau zborul şi îşi urmează propria cale în viaţă. Mă uit la fotografiile lor la diverse vârste şi nu îmi vine să cred câtă bogăţie de emoţii şi bucurii mi-au dăruit cu fiecare an care a trecut de când i-am adus pe lume.

Irina Loghin, Publicul, Muzica şi Scena

”Eu nu îmi aparţin mie, eu aparţin publicului!”

„Câte flori mi-aţi dat voi mie/Nu pot creşte pe câmpie /Vă dau şi eu cântecul/ Odată cu sufletul!”

„Cântecul şi viaţa-mi place/ Şi duşmanii n-au ce-mi face/ Doinele sunt sus la stele/ N-ajung duşmanii la ele.“

Dragii mei, toți cei care m-ați iubit atâția ani, mi-ați ascultat muzica și m-ați purtat în gândul vostru când v-a fost mai greu sau când ați sărbătorit cu apropiații voștri, aș vrea sa vă spun cu lacrimi în glas că niciodată nu o să vă părăsesc!!! Vă voi cânta și dincolo de neființă, iar palmele mele muncite se vor ruga pentru fiecare în parte la răsăritul și plecatul soarelui... Nu vreau să fiți triști citind spusele mele, adesea sper să vă fac să zâmbiți măcar și să închinați încă un pahar pentru clipele de viață dăruite de Dumnezeu!

La început de drum, privind spre noi orizonturi

De câte ori am fost plecată în străinătate îmi era așa de dor de publicul român! Era o durere din aceasta care mă ustura la suflet! Nici nu pot să exprim în cuvinte! Toată viața mi-am iubit poporul, identificat cu publicul meu adesea, și îl voi iubi până când o să închid ochii! Mi-am iubit și respectat Publicul și numai el decide cine este cel mai mare și mai îndrăgit artist! Aș vrea să vă fac să înțelegeți că minunile nu trebuie comparate, că marii artiști își au locul lor bine pus, fără o ierarhie anumită. Tare mult îmi place în spectacol să intru în scena presărată cu florile interpretului de dinaintea mea, lumea să fie încântată de ce a auzit până la mine și să nu fac decât să continui frumusețea momentului. Caut să intru altfel în sufletul celor care mă ascultă. Oriunde m-am dus, în toate zonele din România sau în lume, am fost bine primită și discurile mele sunt cerute.

Țin mult să știe lumea, începând cu cei care citesc această carte, că niciodată nu am acceptat să mă umilesc, să mă comercializez, în sensul vulgar al cuvântului! Am făcut spectacol, indiferent că am fost la nuntă, la un concert sau la o deplasare într-un turneu, ***mi-am respectat condiția de artist!*** Un artist nu este la îndemâna oricui și își poartă demn condiția! Atunci când îmi încep programul spun: ***„Sunt, ca și dumneavoastră, fiică de țăran! Sunt de la țară, crescută cu toate greutățile pe care le-au avut atâtea familii, pe vremea războiului, pe vremea secetei. Sunt simplă ca toți oamenii!“.***

Datorită modestiei am câștigat, dar am și pierdut. M-am gândit că e mai puțin important cât câștig, ci unde și cui cânt. Eu plecam în străinătate pentru imaginea frumoasă a țării. În loc să păstrăm valorile țării, la noi sunt batjocorite, ceea ce nu este bine. ***Parcă suntem un popor blestemat. Prețuim valorile când nu mai sunt.*** Atunci ne aducem aminte de ele, dacă și atunci... Te descurajează reacția contemporanilor și a conaționalilor, pur și simplu! Eu am trăit o viață, am niște ani de muncă în spate. Ar trebui să luăm exemplul basarabenilor care își iubesc artiștii și îi consideră un bun național! Aplauze de așa intensitate și durată în puține locuri

am primit. La început de program mi-au dat lacrimile la vederea spectatorilor atât de entuziaşti! Sunt mândră că ***în Basarabia preşedintele m-a onorat cu titlul de ARTIST al POPORULUI***. Este o dovadă a respectului pentru munca mea de o viaţă, pentru cât serviciu am realizat poporului meu! Am primit un prinos al dragostei publicului meu acum, cât sunt alături de el în viaţă! Şi în America au fost sălile arhipline. Mulţi au spus că a fost o trupă bună: eu, Fuego şi Jean Paler. La New York a fost o mie de oameni la Revelion. Era o scenă frumoasă, luminată, iar eu am avut unul dintre cele mai reprezentative costume ale mele. La apariţia mea pe scenă toată lumea s-a ridicat în picioare! De ce se ridică oamenii aceia, că nu i-a rugat nimeni să o facă?!... Am cântat cu lacrimi în ochi! Ei plângeau, plângeam şi eu! Şi am început prima parte cu crâmpeie din melodiile care m-au consacrat pe mine în urmă cu patruzeci şi ceva de ani. A fost un delir în sală! După aceea am cântat şi melodii mai noi, adică treceam din una în alta, fiind în sală oameni de toate vârstele...

Primele Înregistrări

Am debutat la Electrecord în 1965, imediat după ce am făcut primele înregistrări la radio, după primele mele apariții la televiziune. Maria Banu m-a invitat la televiziune. La prima mea apariție televizată, am cântat melodia *„Uite, mamă, Ionel"*, pe care-o știam de copil. Am făcut înregistrarea cu orchestra Ansamblului „Ciocârlia", dirijată de Victor Predescu. Pe urmă a venit la un spectacol al nostru George Vancu, la vremea aceea dirijor al Orchestrei Radio, m-a văzut și m-a ascultat și rezultatul acestei vizionări și audiții a fost că m-a invitat pentru o serie de imprimări la Radio. Am avut atunci niște neplăceri în cadrul ansamblului unde eram angajată pentru că nu i-am informat și nu le-am făcut un raport cu privire la această colaborare, fiind vorba de Ansamblul Armatei care impunea o anume disciplină. Pentru mine colaborarea cu Orchestra Radio a fost extraordinară pentru că a dus la o adevărată explozie a carierei mele. Am înregistrat atunci cu Orchestra Radio melodiile *„Măi bădiță de pe Grui", „Ghiocel din deal adus", „Ce vii, bade, târzior", „De s-ar face dealul șes", „Mi-ai dat, mamă, cântecul"*. Atunci am lansat de fapt melodiile cu despărțirile de mamă, de părinți, care mă definesc atât de mult în interpretarea muzicii populare românești. Mi-aduc aminte cât de mult s-au chinuit cei de la televiziune, mai târziu, ca să facă acele emisiuni și înregistrări în care apărea și mama mea care se sufoca de plâns ascultându-mă. Nu puteau să filmeze, căci ea plângea tot timpul și totul se transforma într-o emoție nestăpânită. Și toate aceste opreliști care apăreau în calea unei filmări normale se întâmplau cu mama mea, pe care o știam un om puternic, cumpănit cu exprimarea fățișă a sentimentelor!

Înainte de 1989, înregistram cam câte un disc pe an și toate aceste discuri se vindeau pe sub mână. Vânzătoarele mi-au spus ce probleme aveau ca să ascundă și să creeze stocuri preferențiale cu aceste discuri, ca să poată răspunde publicului, audienței pe care o aveau interpreții cei mai îndrăgiți. Unul dintre discurile mele s-a vândut în peste un milion de exemplare, dar tirajele erau secrete. Noi, interpreții, ne dădeam seama de succesul înregistrărilor noastre când mergeam prin țară și când nu era localitate unde ajungeam în turnee să nu ni se ceară autografe pe discuri, cu nemiluita, mii și mii de oameni, în toate colțurile țării, ne cunoșteau melodiile pe dinafară. Am scos înainte de Revoluție vreo 25-30 de discuri care apăreau în continuări de tiraj, unele sub titluri noi, așa că nu le mai pot măsura numărul de exemplare. Pe vremea aceea nu se punea problema discurilor de aur sau de platină și nimeni nu raporta cifre de audiență, de vânzare, decât atunci când se refereau la industrie și la agricultură...

Ansamblul „Ciocârlia"

Doamne, ce repede se scurg anii… Țin minte că după doi ani de zile de canto cu Octavian Cristescu, mi-a zis : *„Ia stai puțin! Tu știi că ai o perlă în gât?Ai o voce extraordinară și un timbru foarte plăcut. Tu trebuie să mergi mai departe, nu trebuie să stai aici la Ploiești! Uite, eu sunt profesor și la Ansamblul «Ciocârlia» din București*

Irina Loghin, încântând audiența

și când o să fie un concurs acolo te chem!" N-a fost să fie așa, am aflat de concurs din ziar și m-am prezentat înainte să apuce să mă anunțe profesorul.

Mă întreabă multi spectatorii ce a însemnat intrarea mea la Ansamblul „Ciocârlia", cum s-a întâmplat lucrul acesta și ce a urmat după aceea. Vor să știe cum am dat eu concurs la Ansamblul „Ciocârlia".

Nu eram lăsată să plec de la fabrică fiindcă lumea ținea foarte mult să stau pe loc! Nu mi-a fost deloc ușor nici mie să mă rup de oameni, de locul în care mă obișnuiesc să stau... Fratele meu cel mare, Ionel, a venit prin București și a luat ziarul „Informația Bucureștiului". Acolo era anunțat concursul la Ansamblul „Ciocârlia", concurs pentru ocuparea unui post de solistă de muzică populară și scria „am dori din județul Prahova". Am citit anunțul și atunci nu știam ce să fac. Cei de la ansamblu mi-au luat-o înainte. Umbla o echipă – cu secretarul muzical, cu dirijorul Victor Predescu –, mergeau prin țară să caute talente. Căutau atunci o solistă din județul Prahova. Și au venit peste mine! S-au interesat la regiunea Ploiești, cum era atunci. Cei de-acolo i-au îndrumat zicând: „Avem o solistă foarte bună, ne-ar părea rău să ne-o luați de aici, se numește Loghin Irina. Și lucrează ca laborantă la

fabrica de geamuri din Scăieni. Vedeți, mergeți și vorbiți cu ea, dacă o să accepte...". Și au venit la fabrică. Eu eram de serviciu la laborator. Directorul a aflat că au venit cei de la ansamblu. A zis: „Țineți-i cât mai departe. Nu-i lăsați să vină aici, să vorbească cu Irina". Nu dorea să plec, mă prețuia ca artist. Cei de la Ansamblu au stat în gară dacă au văzut că nu se poate vorbi cu mine. Au făcut ei în așa fel încât m-au găsit la un interior, la telefon, că nu erau telefoane mobile pe atunci. Nu erau siguri dacă eu ies sau nu ies în seara respectivă. Am spus că da, ies la ora cinci, iar ei mi-au spus că mă așteaptă prin zonă. Unde credeți că m-au așteptat? În gară! Era dirijorul Victor Predescu... Marele dirijor! Mă așteptau vreo cinci personalități ale ansamblului. Printre ei, Eugen Gal, marele redactor la Televiziunea Română și Virgil Comșa, regizor la Ansamblul „Ciocârlia". Și i-am întâlnit în gară. Eu m-am dus să iau trenul către Văleni că făceam naveta. M-au recunoscut din câte fete eram și au zis: „Precis tu ești cea pe care o căutăm!" Eram cea mai înaltă dintre ele. „ Ne-am bucura să te cheme Irina!" „Da, eu sunt" „Cântă-ne și nouă ceva!" „Unde? Aici în gară?" „Aici! „ Și am început ca nebuna să cânt. Mi-au zis să vin la ansamblu la concurs, mă înscriu dânșii. Pe 2 martie a fost prima fază și pe 7 martie a doua fază. S-au împlinit mai mult de patruzeci de ani de atunci! Doamne sfinte, repede mai trec anii... Eram numărul 195 pe listă din două sute de concurenți. Atâția erau doar pentru un singur loc!!!

Când am ajuns la concurs era o mare de oameni pe holul ansamblului în Tei, sus, la Parcul Ghica. Era o clădire foarte mare, impunătoare. Eu am venit fără emoții, nu conta dacă iau sau nu iau concursul, îmi era indiferent dacă mă angajam aici sau nu, pentru că la fabrică aveam prietenii, viața mea. Parcă venisem așa, într-o doară, de gura altora. Dar pe cine am auzit atunci făcând vocalize? Se auzea puțin, că stăteam pe la ușă. Era ***Maria Ciobanu!*** Mi-am zis: *"E foarte bună și nu cred că am vreo șansă!"* Când am intrat acolo să cânt în concurs, am avut emoții. În juriu era floarea muzicii la acea vreme, cum v-am mai spus mai devreme. N-aveam cu ce să mă îmbrac așa mai special, mai de ocazie, chiar dacă eram eu salariată. Cu ce credeți că m-am îmbrăcat?!... Cu o rochie de la brigada din Scăieni, căci ne făcuse fabrica rochii de scenă, cu corset, ce marca talia. Boala mea, să fiu strânsă în talie! Erau niște rochii roșii, țin minte. Așa îmbrăcată cu rochia aceea am urcat pe scenă și am cântat... M-au pus să cânt, să solfegiez. Trebuia să ne alegem melodiile numai din zona din care proveneam. Și ce-a fost mai bine pentru mine era faptul că studiasem la Școala Populară de Artă la Ploiești. Juriul a luat în considerație teoria muzicală știută și repertoriul, dar a fost atent și la ținută. Mi-au zis: *„Îți spunem de acum, nu trebuie să mai vii să te uiți pe liste, ai trecut, dar mai este încă o fază a concursului. Pe data de 7, te prezinți din nou."* M-am dus la sora mea aici în București, la Margareta, am rămas la ea. Sora mea locuia încă de pe atunci în casa din care acum se intenționează să fie aruncată în stradă, nu vreau să vă zăpăcesc și cu astfel de povești, din păcate, triste și reale! În casa aceea, pentru care sora mea se luptă de atâția ani, m-am dus și am rămas acolo de pe 2 până pe 7 martie 1962. Am dat telefon la fabrică și am spus că Margareta are nevoie de mine încă șapte zile. Am uitat să vă spun că la concurs m-a adus chiar directorul fabricii, Vasiliu îl chema. Omul

nu știa de ce merg eu la București, și-o făcea cu mâna lui, mă pierdea de acolo... La a doua etapă a concursului mi-au zis: *„Dacă cei din comisie vor să te mai pună să cânți, bine, dacă nu, noi știm cum cânți și ești angajată la ansamblu"*. *„Pe lângă tine o mai angajăm și pe Maria Ciobanu"*. N-au putut să renunțe nici la mine, nici la Maria Ciobanu. La Ansamblu am început adevărata viață muzicală.

Aici am făcut adevărata profesie! Mi-au pus la dispoziție profesor de canto, profesor de istoria muzicii, profesor de folclor, adevăratul folclor autentic. Aveam cabiniera noastră, aveam costumele noastre, de la furou, până la chiloți. Cabiniera te controla, verifica să fie totul perfect. Cântam pe chei, jos, la Podul Izvor, vis-a-vis de Ministerul de Interne. Casa aceea de cultură mi se părea atât de mare și de somptuoasă, proaspăt ajunsă în București cum eram, direct de pe scenele de cămin cultural. De câte ori mă uitam la scenă, la cabinele cu oglinzi, îmi venea în minte invariabil ideea că ai fi putut întoarce pe acolo tractorul, fără să te chinui defel. Mă amuza comparația aceasta care ajunsese un fel de laitmotiv. Eram tot o țărăncuță, chiar dacă trăiam în buricul capitalei. Era impresionant pentru noi toți cei care eram angajații ansamblului, eleganța și disciplina domneau aici! Te îmbrăcau de la pantofi și până la maramă și la salbele vechi. Costumele erau alese și concepute cu grijă în așa fel încât să păstreze modelele specifice zonei. Era o școală a bunului-gust care îți intra în sânge, a respectului față de public, a spectacolului de înaltă ținută. Spectatorii au fost mai întâi cadre MAI, primeau invitații la aceste spectacole, vizionându-le pe gratis. Apoi au venit la spectacolele noastre oameni din toate categoriile profesionale și au început să se vândă bilete. Capetele de afiș erau numai nume de prima mână, artiști care fac parte din generația de aur a muzicii populare din ultima jumătate de secol. Angela Moldovan, Ion Cristoreanu, Benone Sinulescu, Aurelia Fătu-Răduțu, Maria Ciobanu, Maria Butaciu, Maria Păunescu, Dumitru Constantin, Pop Simion, mai târziu și Ion Dolănescu... și, mai apoi, Irina Loghin... Am început să dăm spectacole ce se desfășurau cu precădere în București, la Casa de Cultură, unde este acum Teatrul „Masca", vis-a-vis de Parcul Bazilescu, între Bucureștii Noi și Dămăroaia. Mai dădeam spectacole la Casa de Cultură „Grigore Preoteasa" de pe Calea Plevnei, iar vara în grădinile de vară „23 August", apoi la „Nicolae Bălcescu", dincolo de Gara de Nord, la Stadionul „23 August".

Am avut zeci și zeci de turnee în țară. Am mers în turneele Ansamblului „Ciocârlia" prin toate orașele țării unde exista o casă de cultură, un teatru, o scenă, o casă a sindicatelor. Dacă am alege un simbol pentru aceste turnee și am marca harta României cu el pentru a arăta unde au ajuns turneele și spectacolele noastre, am vedea cum întreaga hartă se umple cu aceste marcaje ca o livadă de florile primăverii. Se cereau câte două spectacole pe zi și se mai cerea să rămânem cu spectacolul două zile în loc de una, așa că aveam câte patru spectacole, care țineau fiecare cel puțin două ore, cu 15 minute de pauză. Acum spectacolele se lungesc inadmisibil de mult și ajung să dureze și peste cinci ore, ceea ce nu este firesc și nu contribuie la calitatea spectacolului și nici la aceea a receptării. Boala de a lungi un spectacol a devenit un soi de epidemie. Parcă am uitat vorbele din bătrâni: *puțin și bun*... La

spectacolele muzicale există tendința să se confunde arta, câtă există, cu guma de mestecat, observa dragul nostru Jean Constantin, mare artist al acestui neam.

Eram angajata ansamblului, iar ca să pot merge cu alte ansambluri trebuia să mi se dea aprobare. Era un tarif cu care te plăteau, de o sută cincizeci de lei pe spectacol. Pe acești puțini bani am cântat o perioadă foarte mare de timp. Pe urmă au mai inventat ei ceva, să ne poată reduce mai mult din tarif... Până la Revoluție, așa cum am mai spus, noi nu am avut posibilitatea de a ne putea face un rost, în afară de ceea ce câștigam de la nunți. Or acolo ne-am riscat sănătatea, așa am ajuns eu acum să nu mai pot dormi nopțile. Mi-a zis un doctor: dacă o viață întreagă v-ați pierdut nopțile, o noapte dacă nu o dormiți, vă dărâmă! Dăunează foarte mult! ***Știu cât mi-am consumat sănătatea pentru nunți!*** Erau oameni care te primeau frumos, alții mai puțin. Pe mine m-au primit foarte frumos, dar colegi de-ai mei au pățit multe pe la nunți. Nu poți să știi pe ce bătătură te duci... Este destul de greu pentru că omul te plătește, iar tu trebuie să fii supus atunci. De aceea învățam toate melodiile care apăreau pe piață. Ca un patron te tratează cel ce te-a angajat să vii la nuntă, ești plătit și trebuie să justifici suma prin modul cum te dăruiești și prin ceea ce cânți la nunta respectivă. Trebuie să stăpânești cântecul interpretat printre meseni, care nu sunt niște spectatori cuminți, mai beau, mai mănâncă, mai chiuie. Cântecul este ales de tine, cerut de miri, de nași, de părinți, sari uneori de la una la alta, ca lăcustele prin vie... Este un mare consum! Câtă ardere! Pentru că suntem ca niște flăcări care încălzim sufletele celorlalți. Am avut colegi care au murit pe scenă și la nunți: Maria Lătărețu, Felician Fărcașu, Ileana Sărăroiu. Până la urmă arta adevărată este o formă de sacrificiu și unii dintre confrații mei au plătit cu prețul vieții.

A fost destul de greu. De aceea nici nu am insistat s-o îndemn pe Irinuca să aleagă în viață drumul meu, pentru că voce ar fi avut. Nu am vrut asta pentru că știu prin ce am trecut eu. Nu mă refer numai la nopțile pierdute la nunți, ci la multe mizerii la care ești supusă ca femeie, mai ales. O perioadă în tinerețe am suportat, adică nu am simțit greutatea. Am început să o simt cam pe la cincizeci de ani și cu toate astea mă mai duc și în ziua de astăzi. De multe ori, după o pauză, îmi este dor

chiar de cea mai simplă nuntă. Vreau să îi distrez, să văd eu oamenii aceia simpli care stau cu gura căscată și se uită la tine de li se răcesc sarmalele în farfurie. Am avut nunți unde m-am simțit extraordinar de bine! Într-un anume fel eram mulțumită pentru că lumea era fericită datorită cântecului meu dar, pe de altă parte, ajungeam dimineața la șase-șapte acasă și nu mai puteam recupera noaptea respectivă. Oricum sentimentul că îi bucuri pe ceilalți te ține, îți dă putere. Așa, cu nunți și petreceri, am putut prinde un cheag și am putut să cumpăr o casă în regimul trecut!

Îmi aduc aminte cum plecam în turnee câte șase-șapte autocare! Ordine și disciplină! Ultimul profesor, care ne-a fost și dirijor, a fost Gheorghe Zamfir. Cu el ne trăgeam de curea în afara ansamblului, dar când era vorba de profesie era „nebun"! Cânta la pian o melodie și noi trebuia să o punem pe note. Dar cât de repede o cânta! Tare era drastic, nu ierta nimic!

Lumea mă întreabă dacă a fost școala mediul în care m-am pregătit să devin o importantă artistă. Răspund așa pe înțelesul tuturor: puteam să învăț eu de șapte sute de ori, fără mirul acela dat de către Dumnezeu nu ajungi pe culmi!

După un an de zile după ce m-am angajat la Ansamblul „Ciocârlia", când am văzut atâta invidie și răutate, parcă nu era lumea mea... Simțeam că mă sufoc, deși îmi plăcea pe de altă parte, fiind locul unde puteam avansa și mă puteam perfecționa! Mă săturasem așa de tare c-am fugit de la ansamblu! Mai făcusem și contract cu ei, nu știu, pentru vreo zece ani... Nu mai puteam, n-am mai rezistat și am fugit la Scăieni, acolo unde lucrasem la laborator, la oamenii de acolo. Da' ce, am scăpat? Nicio șansă! M-am întors și am perseverat în această societate diferită de aceea a copilăriei mele, suferind din cauza răutăților, a lipsei caracterului unora, a lipsei sportivității. Cred că înțelegeți cu toții ce vreau să spun aici fără a intra în prea multe detalii... *„Chiar dacă e greu/ Voi cânta mereu/ Din sufletul meu// Greu e departe de casă/ Dorurile nu te lasă/ Singur îți faci viața grea/ Când pleci de la casa ta..."*. Cât de ușor exprim ce simt prin cântec.

Încă de la primul spectacol la Casa de Cultură a MAI, am reușit. La apariția mea pe scenă – eram înaltă, codană, cu cozile pe piept – a fost o explozie în sală! Veneam cu alt stil de a cânta, pentru că totdeauna am avut personalitate în melodiile mele, n-am vrut să imit pe nimeni, am vrut să cânt ca mine. Din primul moment mi-am dat seama că am succes aici în București în ciuda tuturor opreliștilor din calea mea... Degeaba spuneam eu că mă bucur că este un succes spectacolul din care fac parte, că vreau să fie toți artiștii buni, să presărăm flori pentru apariția următorului solist...O spuneam din suflet!

La Ansamblul „Ciocârlia" am stat 12 ani. După ce s-a desființat acest ansamblu, prin 1974, am trecut la Ansamblul „Rapsodia Română", apoi la Orchestra „Barbu Lăutaru", care aparținea de Filarmonica „George Enescu". În cele din urmă am ajuns la Ansamblul „Ciprian Porumbescu" din Suceava și acolo m-a prins Revoluția. Dar, înainte de Suceava, am fost angajată și la Orchestra „Miorița" din Brașov, pentru doi ani de zile.

Din ”culisele” Ansamblului ”Ciocârlia”

O să povestesc o întâmplare mai neobișnuită pe care am trăit-o la Ansamblul „Ciocârlia“. A venit la un moment dat un impresar din America să selecționeze o solistă și un solist. Și pe atunci se umbla cu pile și cunoștințe... M-a selecționat pe mine, dar nici pomeneală să ajung în America. Regizorul Operei Române avea o studentă care semăna așa de bine cu mine! A fost trimisă ea în locul meu, dar impresarul și-a dat seama de schimbarea de persoane. Atunci m-a durut foarte tare! Nu trebuie să-i dau numele acestei soliste, până la urmă și ea era victima unui sistem prost întocmit, e din nou o problemă de educație, o spun cu tristețe... S-au tras sforile și n-am mai plecat. Directorul ansamblului m-a trimis s-o învăț la repetiții tot ce am cântat eu. Semăna cu mine, numai că era grasă! Fără să se țină cont că impresarul acela m-a ales pe mine, au luat-o pe fata asta în turneu, pe considerentul că este nepoata unui mare activist politic! Directorul ansamblului nu avea ce să mai zică! Așa m-am consumat de tare atunci din cauza acestei nedreptăți! Bineînțeles că acolo de la primul spectacol impresarul și-a dat seama că a primit o sosie, o altă persoană în locul celei alese de el, și a zis: *„Nu e solista pe care am ales-o eu!“* Și i s-a spus: *„A, ba da! S-a îngrășat între timp!“*. Asta m-a durut și atunci mi-am dat seama de falsitatea asta a celor din jur care te roade și care te poate marca pe viață! A fost nedrept ceea ce s-a întâmplat! Dar ai văzut că Dumnezeu reașează lucrurile... Fata aceea s-a împotmolit într-un sat, n-a făcut nicio carieră artistică.

Am trecut și prin multe situații amuzante. Făceam învățământ politic câte 20 de ore pe săptămână și, țin minte, la un curs de acest tip căscam de mama focului. Era într-o zi de luni și venisem după o nuntă, nedormită nicio secundă. Benone era tare hazos, văzuse că eu abia trăgeam de ochi. Tot am căscat, am căscat și m-am săturat să tot duc mâna la gură! Benone avea un bilet de tramvai în mână. Cum am căscat eu fără să mai pun mâna la gură, el mi-a aruncat biletul acela făcut biluță direct în gât! A căzut jos de râs, ceilalți la fel... figuri mari erau!! Făceam învățământ politic și cu cei din orchestră. Era unu, nea Nițu, tare haios, dar la cultură era mai slab. Intră lectorul în sală și zice: „Așa ,tovarăși, pe cine să ascultăm astăzi? Care vrea să răspundă primul?“ Nea Nițu, de colo: „Eu, eu! Eu m-am pregătit la punctul 1.“ „Da, tovarășu’ Nițu, ia zi!“ „Da, dom’le, vreau să zic și eu cu CAER-ul acesta, dom’le, că asta vorbeam cu Florica mea aseară.“ „Ce-i cu CAER-ul acesta, dom’le.“ „Păi da, noi le dăm țiței, le dăm cereale, da’ ei ce ne dă, dom’le, creasta?“ „Tovarășe Nițu, astea-s comparațiile dumitale. Ia spune, tovarășe Nițu! De ce suntem noi așa prieteni cu rușii?“ „Dă frică, să fiu al dracului!“ De fier să fii și tot izbucneai în râs, ăsta da învățământ politic!

Și tot cu nea Nițu o întâmplare haioasă. Eram cu Ileana Sărăroiu. Murise Gheorghiu-Dej și era doliu la ansamblu, priveghi la tabloul lui. Scena e demnă de

comedie, râd și acum când vă povestesc! Am avut o ședință solemnă, un moment de reculegere. Ileana a spus: *„Dacă s-o ridica nea Nițu și o zice o perlă de-a lui, s-o alege praful de tot doliul!“*. Pe noi ne-au anunțat să mergem în doliu, aveam eșarfe negre. Mergem noi la ședință. Tot ansamblul acolo, în frunte cu directorul, care a luat cuvântul: „Tovarăși, vedeți ce nenorocire s-a abătut asupra țării noastre! A murit tovarășul Gheorghiu-Dej. Acum care vreți să veniți să vă exprimați părerea de rău?“ Cine era primul? Evident, nea Nițu! Și a dat Ileana în hohot! Și zice nea Nițu: „Da, tovarășu', așa este! Dom'le! Pentru mine, el, cât a fost viu, a fost mai abitir ca Cristos, deoarece el se află într-o situație necorespunzătoare, la ora actuală“. A început Ileana să râdă: „Haa, haaa!“ S-a ales praful de tot momentul de reculegere. Tare mult ne distram, chiar și așa, cu securiști și mulți servitori răi ai regimului de atunci. Noi știam să ne păstrăm momentul de fericire poate și pentru că trăiesem greu în copilărie și strânsesem mult din dinți până să câștigăm un strop de bine!

Acum trec la ***ceva haios cu Ionel Budișteanu***. Am mers la niște spectacole la Viena, aveam 27 de ani. Cei de acolo ne-au făcut o invitație pentru un schimb cultural, era un ansamblu al tineretului. Pe noi ne-au trimis fără să își dea seama că cei de la Viena cereau niște copii, sub doisprezece ani. Ne-am dus eu, Maria Ciobanu, Benone Sinulescu, Ion Dolănescu, Ionel Budișteanu, cu tot ansamblul. Când ajungem acolo, cazarea era în niște cămine din alea făcute special pentru copii, erau niște pătuțuri mici! Nu am înțeles noi mare lucru, că nouă ne dăduseră dispoziție să mergem, iar când ne-au invitat la masă să mâncăm, ce râs pe noi! De la celelalte ansambluri erau numai copii, iar noi de douăzeci și șapte, douăzeci și opt de ani. Ne-au dat niște grișuleț cu lapte! Ne-am amuzat tare mult de turneul acela! Dar, până la urmă, a ieșit bine. Maestrul Ionel Budișteanu cam era cu ochii după fete... Tare i-au plăcut fetele, Dumnezeu să îl ierte! Era un om extraordinar și un mare artist! Am câteva melodii imprimate cu el și are niște aranjamente minunate! Și și-a pus el la Viena ochii pe una. Frumoasă foc, aranjată, a venit și la repetiție. Cu Budișteanu nu te mai înțelegeai, era cu ochii praștie pe tipa aia. Zicea: „Gata! În seara asta am luat-o! A mea e!“ „Bine, maestre! Nu ați fi dumneavoastră altfel!“ A doua zi, ne întâlnim cu el și ne zice dezamăgit: „Dacă ați ști ce am pățit...“ „Ce ați pățit, maestre?“ „Am luat-o și am dezbrăcat-o și... era băiat!“ Era travestit, homosexual, probabil. Și era îmbrăcat în domnișorică. Vai, cât am putut să râdem, tare mult îmi sună în minte râsul minunatei mele prietene, Ileana Sărăroiu! Și parcă vedeam cum „domnișorica” răspundea la toate avansurile maestrului Budișteanu!

Alta, tot într-un turneu. Ce, erau hoteluri pe vremea noastră? Ne duceam cu vagoanele de dormit în turneu. Ne trăgeau vagoanele pe linii moarte prin gări. În tinerețe era o frumusețe, acum nu m-aș mai duce așa! Și eram noi în gară la Sinaia. S-a convocat o ședință cu noi, cu toți membrii ansamblului. Era una, o doamnă de la estradă, care prezenta spectacolul. Ea mă deranja tot timpul diminețile pentru că se scula și făcea vocalize și se auzea tare în vagoanele acelea ale trenului. I-am spus de câteva ori, dar nu era chip să înțeleagă. Ne cheamă organizatorul de spectacole care răspundea de noi și ne spune: „Nu avem linie moartă, nu e decât linia principală în gară. Folosiți toaleta din gară pentru că nu avem altă linie și nu puteți folosi toaletele vagonului din cauza aceasta“. Zis și făcut. Seara avuseserăm două specta-

cole, am venit obosiți. Știam că nu puteam folosi toaletele vagonului. Dar dirijorul cu încă cineva nu participaseră la ședință. Când au venit să se culce în vagon s-au dus și la toaletă că nu știau ce se discutase în legătură cu toaletele. Era încuiat la toaletele vagoanelor. Eu i-am auzit zicând: „Fir-ați ai dracului, ați încuiat toaletele, fir-ați ai dracului!“ Și au luat un șperaclu și au deschis vreo trei toalete, printre care și toaleta soliștilor. Bineînțeles am folosit toaletele toată noaptea și eram mulți! Dimineața un acar pe peronul gării, cu un felinar în mâna dreaptă și în gură cu o scobitoare, mergea pe-acolo nervos. Nu era nicio mișcare pe la vagon. Aceea care se trezea și făcea vocalize a început să cânte: „Zorile, au apărut zorile!“ Și deschide geamul, iar acarul: „'Neața!“ „Bună dimineața!“ Ea era și responsabila soliștilor. „Cine e responsabil la vagoanele astea?“ „Eu!“ „Lasă zorile, cine s-a că...at acolo?“ Aoleo, tare am râs atunci! Întâmplările acestea făceau farmecul turneelor noastre. Era obositor, nu erau condiții ca în ziua de azi, dar eram și tineri și nu simțeam greul. Eram tristă când se termina turneul! Făceam turnee de câte o lună în țară. Înainte de a apărea copiii era mai simplu, după ce i-am avut, mi-a fost mai greu. Dar nu eram singura care avea copii și nu sunt genul acela de om care te bate la cap despre cât atârnă în balanță familia, cariera. Cuvintele mari ascund adesea multă goliciune sufletească. De aceea îmi plac pildele, întâmplările cu oameni simpli...

Dincolo de Bine și de Rău

Am încercat să ajut cu prestigiul meu personal acest neam intrând în politică, unde azi ești, mâine nu… Așa am înțeles ca să pot ajuta lumea amărâtă, să ascult necazurile oamenilor și să le pot da rezolvare, nu să mă căpătuiesc cu avantaje personale! În campania electorală aveam întâlnire cu bătrâne, femei de la țară, cu obrajii crăpați și mâinile la fel de crăpate de muncă. Când sărutam mâna unei țărănci sau îi pupam obrajii, simțeam că îi sărut mâna măicuței mele! Așa sunt eu! Așa de dragă îmi este sinceritatea și puritatea țărănească! Mulți mi-au spus că dacă ar fi fost mai mulți așa ca mine în politică lucrurile ar fi mers altfel, se mai făcea ceva, sufletul le lipsește multora care doresc să înfăptuiască bine pentru acest popor.

S-a găsit un ziar care m-a batjocorit pentru treaba cu semnatul în condică, iată ce interesează pe „intelectualii" țării! S-au convins toți că eram în sală, chiar și cei de la ziar. Eu nu bag toți ziariștii în aceeași oală, același lucru l-am spus și pe un post de televiziune. Sunt ziariști buni, profesioniști, care au condei și sunt alții care cred că, batjocorind un om, au crescut în ochii șefului lor sau vor fi plătiți mai bine. Mercenarii… ***Nu putem înlocui adevărul cu batjocura ori cu calomnia!*** Același ziar m-a solicitat să particip la o campanie organizată de o fundație condusă de un neamț. Fundația a ales cel mai sărac azil din nu știu ce localitate. Cert este că au venit bătrâni de la azil și am fost solicitată să merg să cânt acolo, pentru că au fost întrebați oamenii: „Dacă vă dăm o masă, cine vreți să vă cânte, pe cine preferați?" Iar bătrânii au spus: „Noi nu am văzut-o niciodată pe doamna Irina Loghin, am vrea să o vedem!" Iar cei de la ziarul acela au apelat la mine și m-au întrebat cât costă și le-am răspuns: „Nu doresc absolut nimic! Dacă e vorba de bătrâni, banii care trebuie să mi-i dați mie vă rog să îi folosiți pentru a le lua bătrânilor ceea ce credeți că au ei nevoie. Și vin cu cea mai mare dragoste". M-am prezentat într-o duminică la restaurantul „Riviera" din Parcul 23 August. După spectacol, vreau să spun că și președintele fundației și directoarea acelui cămin mi-au spus: „Doamna Loghin, sunt directoare de atâta timp, eu nu am văzut oamenii aceștia zâmbind niciodată! De când ați apărut pe scenă, o oră, oamenii aceștia au zâmbit și simțeau ritmul muzicii cu dumneavoastră! Nu vă dați seama câtă alinare ați putut să le aduceți acestor oameni!". Toți aveau un foc la inima lor pe care prin programul prezentat i-am făcut să-l uite, le-am alinat sufletul! Mă duc foarte des la aziluri de bătrâni, unde sunt primită într-adevăr cu multă bucurie. E nevoie de mine acolo pentru sufletul lor, asta am simțit. ***Câtă alinare poți afla în cântecul popular…*** Sunt atâția oameni pe lume care nu mai au dragoste, nu mai au familie, nu mai au viață! Ei așteaptă să vină clipa aceea în care să plece la Dumnezeu, să fie iertați… Faptul că vine un artist să le cânte este pentru ei nemaipomenit. Le răscolești tot trecutul lor, toată viața lor, clipele frumoase, fericirile și nefericirile lor. Trebuie să facem bine aproapelui nostru, să ne ajutăm unii pe alții. Am remarcat faptul că atunci când faci rău cuiva stresul e foarte mare și te întrebi mereu de ce nu i-ai făcut bine. Atunci când ai făcut un bine ai o inimă liniștită și un suflet liniștit. Eu nu înțeleg cum pot să fie unii atât de răzbunători că nu se lasă deloc până nu fac altora răul în cele mai urâte și crude forme?! Eu nu pot să îmi dau seama cum pot exista asemenea oameni, dacă se pot numi oameni… Fă bine în viață! Bucură omul cu ceva! Și o vorbă dulce e o bucurie pentru el. Dar nu cu vrajbă și cu răutate, nu! Iubește-ți aproapele, iubește-ți semenul tău! De exemplu, în meseria mea: cum eu mi-am dorit să fiu iubită și să am succes, de ce nu și-ar dori și o colegă a mea tot la fel?! Și ea vrea același lucru! Și, atunci, de ce trebuie să fii rău și invidios?! Dacă una are succes și este mai căutată, de ce trebuie să existe invidia?! Toți avem locul nostru în care ne așează Dumnezeu, nu acolo unde ne pun unii sau alții…

Unii cred că nouă, artiștilor, ne-a fost ușor, dar nu este deloc așa. În momentul când ai o sală de trei mii de oameni, cum veneau înainte la concerte, trebuie să îi mulțumești pe toți din fața ta. Ești unul singur privit atent de mulți spectatori și ar

trebui să ieși cu aplauze de pe scenă! Aparent zici că este ușor, dar este înfiorător de greu! Ai emoții când vezi atâta lume, atâta omenire, care așteaptă de la tine să îi mulțumești și să îi faci fericiți! Dar să fie fericiți, nu să înceapă să caște în sală și să plece pentru că i-ai plictisit, ci să nu știe cum trece timpul! Nu poți să-i judeci pe artiști dacă nu știi viața lor, drumul lung de la harul dat de Dumnezeu și până la succesul deplin, când publicul te așează primul pe podiumul preferințelor sale. Unii oameni cred că dacă ești artist, automat ești scos din cutie, ca iepurașul alb de către iluzionist, că viața ta e simplă. Ești artist, dar ești și om, cu greutățile tale, cu suișurile și coborâșurile unei existențe, cu toate pe care a trebuit să le înfrunți, cu bunătățile și răutățile pe care ți le servesc ceilalți. În lumea noastră, a artiștilor, sunt destule lucruri în neregulă. Dar toate astea fac parte din viață, până la urmă…

Lungul Drum al Evoluției Artistice

La TVR 1

Am muncit foarte mult pentru toate rezultatele obținute. Mi-am dat seama că am mulți admiratori și din rândul publicului tânăr... Îmi scriu că sunt cea mai frumoasă floare a grădinii cântecului ... Nu o spun eu, ci așa scrie într-un mesaj primit de mine de la Cornelia din București. Asemenea mesaje te motivează și te obligă

să fii mereu același artist care le bucuri sufletul, indiferent de starea ta, de problemele tale... Generații îmi mulțumesc pentru cântecele cu care au crescut, oameni de toate categoriile se declareă admiratorii mei pe Internet. Există mai multe Fan Club Irina Loghin care prezintă discurile de vinil Electrecord, casetele audio, înregistrările radio și TV, piese inedite înregistrate cu diverse ocazii, CD-uri Eurostar, CD-uri RBA, CD-uri Euromusic, albume de fotografii. ***Le mulțumesc din tot sufletul meu, fără ei nu existam! Vă spun toate acestea pentru că simt nevoia să fiu recunoscătoare tuturor celor care mă iubesc!***

Cred că lipsa educației în general a condus la o degradare a primirii artistului în public și, din păcate, cred că mai pornește și de la artist acest coborâș... Acum nu mai există nici educație muzicală. Înainte de '89 era promovată cultura, se înființaseră ansamblurile în toată țară, în toate județele, cu soliști profesioniști, cu orchestră! Ce-a fost după Revoluție, asta-i marea nenorocire și de aceea a ajuns cultura la pământ. Dacă stau să socotesc, un tânăr care avea la Revoluție un an, acum are 21 și a trebuit să se lupte tot timpul cu această lipsă de educație culturală! Pe toate posturile au pătruns mediocrități, care mai de care mai netrecute prin acea sită a calității! Și-au dat toți drumul la toate posturile de televiziune și cheamă soliști de tot felul. Aceștia își vând capre și oi, tot ce au, numai pentru a se vedea pe ecran! De aici începe nenorocirea... Eu cred că trebuie să se propună reînființarea acelei selecții prin care treceam noi la casa de discuri Electrecord! E vorba de alt fel de cenzură, de selecție și de promovarea calității, a valorilor autentice. Nu vreau ca lumea să înțeleagă că am nostalgia cenzurii ideologice, libertatea exprimării e o cucerire sfântă, dar în toate țările civilizate există comisii, concursuri, examinări, selecții foarte dure. Ăstora fără har, săracii de ei, care apar și nu au nicio vină, nu le spune nimeni: ***„Nu ai talent, stai acasă și nu-ți mai vinde calul, căruța și mai știu eu ce să te duci să plătești degeaba!"*** Când am dat concurs la Ansamblul „Ciocârlia" am trecut prin două etape. Prima dată erau douăzeci și patru de profesori de muzică, specialiștii din comisie, printre care toți marii dirijori: Ionel Budișteanu, Nicu Stănescu, Nicușor Predescu, Victor Predescu. Pe urmă erau profesorii de canto de la Filarmonica „George Enescu", directorul de acolo, mulți vestiți profesioniști. Apoi presa era un bun instrument de verificare a calității, jurnaliștii specializați scriau serios despre spectacole în presă, publicau cronici bine intenționate, chiar dacă erau critice! Se puneau afișe prin orașe și lumea venea puhoi să ne vadă. Dădeam interviuri la radio peste tot acolo unde existau stații locale și erau emisiuni la radio, care se ocupau pe larg de cântăreți, de regia spectacolului, de orchestră și de instrumentiști, de decoruri. Fără reclamă propriu-zisă, lumea venea la spectacole, era un nor de oameni. Spectatorii trăiau cântecele mele, se identificau cu ele, aveam sentimentul că nu cântam pentru o sală de chipuri rămase în întuneric, ci pentru fiecare spectator în parte, de parcă ne-am fi văzut față în față, ochi în ochi, suflet în suflet. Mesajul versurilor dimpreună cu muzica descătușa sufletul oamenilor, le vindeca în parte dorul. Astăzi poate doar în Basarabia nu auzi decât musca sau zborul unui fluture spre reflectoare. Aplauze de fier răsună cadențat, val după val, nu sună telefoanele celulare, nu sclipesc flash-urile aparatelor de fotografiat, nu se înălță peste capetele spectatorilor camerele de filmat. E nevoie de educație pentru ca oamenii care vin la spectacole să nu filmeze sau să înregistreze în loc să te asculte

în liniște, e nevoie de respect. Interpretul e bruiat de toate acestea, trebuie să facă mari eforturi ca să se concentreze.

Arta are nevoie de mister și de respect! Și intrarea actorilor și a cântăreților prin spatele scenei păstrează acest mister. Ce ar însemna dacă am traversa sala și ne-am duce îmbrăcați de stradă spre cabinele noastre, apoi să ne punem costumele. Distanța dintre artist și public este necesară, ca să se păstreze sărbătoarea, diferența dintre artă și realitate. Dacă nu se încalcă taina, granița dintre magie și realitate, nici nu e loc de agresiune, de violența cu care paparazzi le urmăresc pe vedete, de sufocarea și presiunea pe care și le permit unii fani, cronicarii de scandal, revistele mondene, care nu mai comentează talentul, ci toaletele, viața privată. Modul meu simplu de a fi este șocat uneori de anumite manifestări lipsite de educație. Eu mi-am păstrat sfiala față de public și nu am ieșit în față etalându-mi bunăstarea sau te miri ce. Toți ar trebui să ne comportăm cu respect față de celălalt, să simțim ce îl deranjează și să îi respectăm personalitatea.

Am ajuns să fiu întrebată în ce fel trezesc lacrimile și hohotele de râs de parcă aș apăsa pe butoane... Mă întreabă unii reporteri care sunt punțile pe care le înalț între glasul meu și publicul pe care îl electrizez. Păi, ei trebuie să explice asta, eu cânt și atât! Mă rog să îmi ajute Dumnezeu să pot cânta cât mai bine și mai adevărat. Numai în cântec este secretul meu! ***"Glasul să-ți fie precum cristalul pe ape, să ai veșnic sensibilitatea lui unică de cleștar și de foc totodată", așa mi-a urat marele poet Grigore Vieru. Mă înecă plânsul când realizez cum ne ducem cu toții, parcă ieri ne vorbeam și ne priveam ochi în ochi. Doar arta ruptă din Dumnezeu rămâne nemuritoare! Șlagărele fac nemuritor un interpret.*** Nu pot să nu mă gândesc la dragul nostru Dan Spătaru și la câte cântece are devenite aproape ca un folclor al nostru. Aici se vede popularitatea unui artist. Sunt mândră că și parte dintre cântecele mele au devenit șlagăre. Repertoriul meu cuprinde nenumărate piese, o grămadă de albume și un număr covârșitor de înregistrări rămase în Fonoteca de Aur de la Radio-Tv. ***Publicul meu, Dumnezeu să-i dea sănătate, numără milioane.*** În fiecare an mă umple de munți de felicitări, îmi scrie atâtea cuvinte frumoase. Publicul mă consideră o voce unică și o prezență pe care nimeni n-o s-o poată înlocui. Toate aceste laude nu m-au copleșit și nu mi-au clintit simplitatea, ambiția, dorința continuă de perfecționare, modul de a fi țărănesc și regal, totodată, pentru că ***o artistă trebuie să fie ca o regină***. Pe scenă am fost întotdeauna foarte pretențioasă! Sunt exigentă cu ținuta mea, cu mersul meu, cu toate toaletele mele, nu numai costumul popular.

Spectatorul trebuie să plece cu ideea: da, a apărut Irina și a dispărut ca un vis! Să nu simtă că-l sufoci, să fii distant, dar totuși aproape prin căldura sentimentelor transmise. În străinătate au fost situații mai ieșite din obișnuința mea. De exemplu, primul meu turneu în America a fost în 1989, înainte de Revoluție, la Los Angeles, într-o biserică, unde s-au strâns cel puțin o mie de români din diaspora! Acolo, într-adevăr, simțeam nevoia să fiu printre ei! După ce am terminat programul, ei au venit la scenă la picioarele mele și își smulgeau părul din cap! Eu cântam: *„Departe te-am lăsat, sătucul meu"* sau *„Satule, vatră frumoasă, departe mai sunt de casă!"* Era ceva de nedescris, că nu puteam să nu plâng și eu! Cântam și-mi tremura bărbia și lacrimile îmi curgeau, iar ei stăteau la picioarele mele! Atunci am simțit nevoia

s-o iau printre ei... Să-i iau în brațe pe toți, parcă să le alin durerea! Dorul de acasă, de România ! Veneau bătrâne să mă atingă, spunând: *„Doamnă, acum pot să mor că v-am văzut și v-am atins! Nimic nu este mai greu ca dorul de casă și de părinți"*. Acolo a fost cu totul altceva, fiindcă ei erau plecați din țară de douăzeci de ani, de treizeci de ani ...Nu e același lucru în țară, unde te vede lumea mereu. Și acum când am fost în turneu în America tot așa mi-au spus: *„Doamne, ce ne-ați făcut, ce ați făcut dumneavoastră pentru hrana noastră sufletească!"*. Una dintre dorințele mele ar fi să le pot cânta românilor plecați în toată lumea, de câte ori simt dorul de acasă. Știu că muzica pe care le-o cânt înseamnă pentru ei România. Marea mea dorință a fost să joc într-un film! Îmi doream să joc într-un film de dragoste. Am dat câteva probe pe parcurs, dar întotdeauna mă aglomeram și iarăși nu mai ajungeam. Deși mi-au propus mulți regizori din trecut, nu m-am ținut de treaba aceasta și tare aș fi dorit! La un spectacol înainte de Revoluție la Sala Polivalentă, cu Stela Popescu și cu Alexandru Arșinel, Puiu Maximilian mi-a făcut un text așa mai spre parodie pentru operetă... A fost frumos, un moment unic în viața mea! M-am îmbrăcat cu costume ale artistelor de la Operetă ! Am încercat să cânt și muzică ușoară. Era la modă melodia *Porom pompom*, am cântat-o, sau *Cazacioc*. Dacă îmi ies bine și văd că prind la public, le cânt cu multă plăcere; văd că lumii îi place foarte mult schimbarea aceasta! Am jucat și într-o piesă de teatru! Când jucam în piese de teatru, aveam senzația că asta e chemarea mea, să fiu actriță! Cred că talentul actoricesc te ajută să interpretezi în dialog melodii, cum am făcut eu cu Benone ani în șir, iar astăzi cu Fuego.

Eeee…, am atâtea să vă spun, cred că vă țintuiți locului de atâtea istorii, de-ale tinereților valuri. Pe toate aș vrea să vi le împărtășesc cu dragoste și cu tâlc, că am strâns atât de multă bogăție spirituală în mine și vreau să v-o dăruiesc vouă, celor care mă iubiți!

De la Ploiești am venit cu Medalia Muncii, pe care o am și azi, semnată de Gheorghiu-Dej. Aveam douăzeci și doi de ani pe atunci... Multe amintiri am legate de anii petrecuți la Ploiești. Am făcut Școala Populară de Artă trei ani! Am intrat prin admitere, deși eram deja cunoscută, participam la toate festivalurile din zonă și primisem foarte multe premii până atunci. Nu mai era o problemă admiterea, dar eu am luat examenul în serios. Am avut profesori deosebiți, nu vreau s-o uit pe Geta Mazilu, o profesionistă foarte bună! Așa de multe am învățat de la ea, făceam teorie muzicală și solfegii cu ea! Tot acolo i-am avut ca profesori de canto pe Octavian Cristescu și pe Anatol Albin. Același Octavian Cristescu era profesor și la Ansamblul „Ciocârlia" în București.

Am avut nenumărate spectacole, mergeam în toate comunele. De organizare se ocupa fabrica de geamuri de la Scăieni și „județul", mă refer la partea județeană de la Ploiești. Aveam un fel de ansamblu cultural acolo. Am făcut prima deplasare cu ei în Bulgaria! Pentru mine a fost extraordinar! Acea echipă era condusă la vremea aceea de doamna Capră, care avea să devină soacra lui Ion Besoiu. Era o instructoare de dans senzațională! Doamna Capră era și cântăreață, dar în principal era coregraf de dansuri populare. Îmi plac foarte mult și dansurile populare. Mâinile mele sunt foarte mari: nici mănușile nu-mi vin, orice măsură aș lua. Am o mână cu degete lungi. Operatorii îmi spun să le las la vedere să le filmeze, că sunt frumoase,

dar mie îmi vine să le ascund. Le țin în dreptul inimii. De când mă știu, mâinile mele și-au găsit ceva de făcut. Doar pe scenă și la înregistrări stau în dreptul inimii. Atunci când cânt mâinile parcă devin mai frumoase. Mi s-a întâmplat ca lumea să-mi spună că toată făptura mea se luminează atunci când sunt pe scenă. Așa mi se pare mie la biserică, dacă privesc lumea cum se roagă. Sau când privesc pe scenă un mare artist cum se apleacă în fața publicului, mulțumindu-i pentru furtuna de aplauze.

Irina Loghin, Interzisă de Ceaușescu

Exact când eram pe culmi ***un complot împotriva mea m-a obligat să trăiesc o perioadă nefastă când am fost interzisă și apăsată crunt de greutatea datoriilor.*** Voi consemna și acest episod trist din viața mea... Ce este esențial de înțeles ar fi că discreția mea ar trebui răsplătită la fel, nu prin agresiune și răutate... Hai să spunem ***adevărul despre perioada aceea din viața mea, în care am fost supusă unui regim de prohibiție.*** A fost o perioadă tare grea pe care nu i-aș dori-o nimănui! Nu se poate scrie o carte despre mine fără să lămurim câteva lucruri. Au circulat mai multe variante care nu m-au pus într-o lumină favorabilă, în care eram fie apărată, fie condamnată, fie ironizată. De la ce a pornit? Trebuie să știe totul cei care citesc această carte.

Eu făcusem socoteala anilor. Șaisprezece ani la rând am fost nelipsită și invitată la toate recepțiile. Ceaușescu, când dădea lista cu cei pe care dorea să îi aibă la petrecerea de Revelion întotdeauna mă alegea și pe mine. Șaisprezece ani nu am avut Revelion decât la Ceaușescu. La un moment dat voiam și eu să mai stau cu familia pentru că veniseră copiii, dar nu se putea că trebuia să fim acolo. Mă simpatiza din punctul acesta de vedere. Cum s-a ajuns la interdicție, nu pot să îmi dau seama nici în ziua de astăzi.

A apărut în 1980, în jurul anilor '80. Până în anul 1989 am fost interzisă. Nouă ani, enorm! Se dăduse sfoară în țară să nu mă primească prim-secretarii de

județe în turnee. Eu sunt de părere că invidia a fost la mijloc, așa cred. Primul semn de interdicție a fost la un spectacol la Vaslui, la Sala Sporturilor. Sala era arhiplină. Eram cu Ansamblul din Iași și mă pregătisem să intru în scenă. Mă îmbrăcasem și a venit șeful Miliției de acolo și mi-a spus – îi jucau ochii în lacrimi: „Tovarășa Loghin, dumneavoastră nu intrați în spectacolul acesta de azi." „Cum să nu intru? Eu sunt cap de afiș." „Nu intrați! Vă rog frumos să vă îmbrăcați și să vă duceți acasă". Așa a început interdicția mea. Bineînțeles că mi-a fost frică, aveam și doi copii, îmi era teamă să nu se întâmple ceva. Nu știam unde am greșit. I-am spus șefului Miliției: „Spuneți-mi ce am făcut, care e motivul? Mă duc la partid să mă lămurească". ***„Toate ușile sunt închise"***, mi-a zis. Și m-am dus la partid la Vaslui să întreb. Era seara, o secretară rătăcită mi-a zis: „Tovarășa Irina, nu insistați că nu aveți șanse. Aveți această interdicție de sus." Atunci am venit acasă, nu știu cum am ajuns, eram tare distrusă. Pe lângă faptul că îmi afectase cariera, copiii mei creșteau și mă întrebau: „Tu de ce nu cânți? Ești cântăreață." Îmi era foarte greu, Ciprian avea de-acum cinci ani. ***Mi-a fost teamă să nu mă omoare***, cine știe cum. ***Am auzit de vreo câteva ori și la Radio Europa Liberă că se spunea: „Irina Loghin a fost interzisă și să fiți atenți să nu fie omorâtă".*** S-a spus la un moment dat, nu știu dacă e adevărat lucrul acesta, că ar fi fost răstălmăcite o parte dintre versurile pe care le-am cântat și un „prieten" ar fi spus că de fapt referirile sau cuvintele ironice din niște cântece ale mele erau la adresa tovarășului sau tovarășei. În niciun caz, eu aveam alți destinatari în cântecul meu, nu mă interesa conducerea țării!

Mi-am continuat cariera și în perioada aceasta de interdicție, însă nu mai apăream la televizor, la radio, nu mai aveam voie să înregistrez, nu mai puteam să particip la concertele mari.

Înainte de a mă interzice m-a avertizat un securist în legătură cu ce avea să urmeze. M-am dus cu Ansamblul din Scorniceşti și am cântat la Neptun. Primisem flori, era o stivă de flori cât mașina, așa de multe erau. Era pe timpul gladiolelor. Atunci tovarășa a trecut pe acolo cu mașina, ea cu securistul care venise la mine. Zice ea: *„Ce-i, mă, acolo, ce-i aici? Că am auzit zgomot."* Nu aveai voie să cânți la ora aceea, era o oră interzisă petrecerii. Iar ea probabil a ieșit să vadă cine a deranjat-o atunci, că se auzea muzica în stațiune. Cert este că a văzut stiva aceea de flori aproape cât mașina. Securistul mi-a spus ulterior următoarele: „M-am dus și m-am interesat atunci ce se întâmplase și i-am spus tovarășei Elena că sunt florile Irinei Loghin care tocmai cântase acolo. Iar tovarășa a zis: *"Fir-ar ea a dracului să fie astăzi și mâine!"*. Iar el mi-a mai zis atunci: „Vreau să vă spun ceva. Eu și familia mea vă apreciem foarte mult. Vedeți că vă paște un mare pericol!" Securistul mă anunțase de atunci, iar eu când am fost la Vaslui la acel spectacol știam de treaba asta. Că de unde i-a venit, că de ce îi cășunase ei pe mine, văzându-mă atâția ani la Revelion, nu știu!

Știu că au fost probleme și cu soția lui Ștefan Andrei, Violeta Andrei, care in-

trase și ea în dizgrație, tocmai pentru că era tânără, frumoasă și talentată. Venea Violeta foarte des la mine în perioada aceea. Am jucat și într-un film amândouă în perioada de interdicție. Un film al lui Virgil Calotescu, am avut un rol destul de bun acolo, dar nu a apărut pe piață pentru că nu știu ce i s-a părut tovarășei că avea... Aș vrea să dau de filmul acela. Atunci am cunoscut-o pe Violeta. Pe Ștefan Andrei îl cunoșteam, era un mare iubitor al muzicii populare. Acum pot să spun, că nu e un secret, venea foarte des la noi acasă cu suita după el, făceam nopți albe, râdeam, spuneam bancuri! El a fost ministru de Externe mult timp, vreo opt ani, un tip așa de deștept! Și în ziua de astăzi am rămas prieteni. Oameni deosebiți!

Prohibiția asta a durat practic până în 1989, cum am mai spus. Nu mi-a venit ușor să mă văd interzisă de pe marile scene, să-mi văd blocată cariera, înregistrările, întâlnirile cu publicul care mă iubea. Un fel de domiciliu forțat în afara cântecului...

Eram la Slatina. Era perioada mea de interdicție și m-a invitat un secretar pe nume Călinoiu, de la Ministerul Culturii, să merg să particip la acel festival pentru că eram foarte-foarte dorită de către publicul din Slatina. I-am spus: „Dar nu știți că eu sunt interzisă, să nu aveți probleme!“ „Nu-i nimic! Vii pe răspunderea mea!“

Înainte de treaba asta mi-au auzit urechile ceva! Adică sunt sigură, nu mă iau după bârfe că vai, ce a zis unul sau altul! S-a discutat la o ședință la Ministerul Culturii cu câțiva soliști mai mari invitați acolo soarta mea... Una dintre soliste, pe care o iubeam foarte mult și pe care o să o iubesc până am să mor, a spus un lucru care m-a durut foarte tare! M-a rănit când am auzit ce a spus la acea ședință: „Ce facem, tovarăși, cu Irina Loghin? Că Irina Loghin poluează folclorul!“ Dar cineva a intervenit: „Cum? Irina Loghin? Ar fi bine să nu vă luați de ea pentru că Irina Loghin are un glas unic și un repertoriu nemaipomenit!“ „Naaa! Asta este un foc de paie, cu glasul ei și cu repertoriul, este un foc de paie Irina Loghin!“ Nu numai că și-a spus răutatea pe față, dar a pus întrebarea ce ne facem? Deci trebuia să se treacă la pedeapsă, la represalii! Să se ia măsuri de siguranță! Asta m-a durut tare. Acum să spun de unde a venit ideea cu poluarea folclorului. Normal că eram invitată să cânt la nunți, la petreceri, la câte o recepție. Chiar la unele recepții unde ne invitau cei de la Comitetul Central, ei ne cereau melodii de petrecere. Nu poți să cânți la o nuntă numai doine, de exemplu. Omul acela te plătește, m-am înțeles eu cu el cu bani puțini sau bani mulți, cert este că ai o responsabilitate care trebuie onorată. Publicul, oamenii de la nuntă, care mănâncă sarmale și beau atâta must, mai ales toamna, așteaptă muzică de petrecere! Nu poți să te duci să cânți o romanță sau o baladă! Poate că merge și aceea la deschidere, dar pe urmă trebuie să o dai pe melodii ritmate și nu poți să le spui că nu le știi! Apăruseră de-acum soliștii de muzică de petrecere: Gabi Luncă, Romica Puceanu, etc. Ne cereau melodii de-ale lor să le cântăm, îți era rușine să le spui că nu le știi. De exemplu, melodia „Codin, o, dragă, Codin“ apăruse și o cereau toți petrecăreții. O cântam, normal, nu puteam

să spun că nu o știu, pentru că ar fi fost rușinos! Numai la petreceri le cântam însă, nu pe scena oficială sau la televizor, la radio. Slavă Domnului, nu am dus lipsă de repertoriu niciodată! Iar cei care mi-au vrut răul au venit și m-au filmat la nuntă, dar de acolo nu reieșea că eu sunt la nuntă, la sarmale și la mici. Reieșea că Irina Loghin cântă...

Cu persoana respectivă pomenită mai sus am ajuns să fiu în juriu în perioada mea de interdicție, la Slatina, la spectacolul la care făceam referire mai devreme. Bineînțeles că publicul, după absența mea așa de lungă, a fost în delir la apariția mea. Am cântat prima dată două doine. Am fost invitată la recital atunci. În prima parte au fost concurenții, iar în a doua parte recitalul. Am cântat doine, romanțe, sârbele și horele mele. Publicul nu m-a lăsat să plec de pe scenă! Tot timpul a fost un delir, aplauze de fier! Am scăpat foarte târziu de acolo. Apoi m-a invitat președintele în sala unde era juriul și m-a felicitat pentru repertoriu. Atunci a venit și doamna aceea și mi-a spus: „Ai fost superbă! Ai fost într-adevăr foarte bună!“ Iar eu i-am zis: „Bine, dar vă mai amintiți când la o ședință ați spus: «Ce facem, tovarăși, cu Irina Loghin? Că Irina Loghin poluează folclorul!». Ea s-a roșit toată, i-a fost așa de rușine! Și i-am mai spus: „Să știți că am fost și sunt o mare fană a dumneavoastră și o să vă iubesc până la moarte. V-am respectat și vă respect! Am vrut să știți că știu ce ați spus despre mine atunci. Vă dau acum și un sfat, chiar dacă sunteți cu mulți ani peste mine! Să îmbătrâniți așa cum e mai bine, așa frumoasă cum sunteți, nu cu răutăți! Să îmbătrâniți iubindu-vă semenii și colegii. Să nu vorbiți în veci rău despre colegi!“. Mi-am respectat foarte mult colegii de breaslă, pe cei talentați și pe toți aceia care mi-au fost alături în cariera mea în atâtea locuri colindate și cântate!

Mi-a plăcut tot timpul să învăț, mai ales de la cei în vârstă. Bătrânul are întotdeauna o iscusință a lui și gândește numai pozitiv. Și numai pentru asta tinerii s-ar cuveni să-i iubească, să-i caute și să-i înconjoare pentru generozitatea și înțelepciunea lor.

Eu, dacă găsesc răutate sau aroganță, fug de tine, rămâi singur și îți va fi foarte greu să faci ceva, pentru că și ceilalți vor fugi de tine atunci când nu te simt cu inima curată. Nu înțeleg aroganța, aerele pe care și le dau atât monștri sacri, cât și oamenii simpli. Nu-mi plac cei care caută senzaționalul, cei care vor să dezinformeze și aruncă fumigene. Trebuie să te autoeduci, în așa fel încât, atunci când simți că va fi scandal, să te retragi. Eu asta fac: când simt că este rost de scandal, întorc spatele și plec pentru că nu îmi place să mă cert cu nimeni. Și eu, normal, nu sunt din beton. Mă enervez pe moment, dar decât să spun ceva și să explodez, prefer să întorc spatele și să dispar. Și este de o sută de ori mai bine că am evitat acel rău. Evit aceste lucruri rele pe cât pot, dar mă lovesc de ele de multe ori. Și dacă le dau curs am niște stări groaznice. Dat, cu timpul, am învățat să trec peste toate răutățile și obstacolele ce mi-au fost scoase în cale.

Muzica Sufletului Meu

Melodiile sunt o parte din viața mea, o parte din mine însumi. Ce sentiment am trăit, Doamne, când mi-am reînregistrat cântecele, după douăzeci-treizeci de ani? Am retrăit anii de început în vreme ce lucram la un nou CD? Firește. Cel puțin așa spun unii dintre tehnicienii sau membrii unor orchestre mari care m-au acompaniat după 1990.

Vorba cuiva, eram de douăzeci de ani „după treizeci de ani"... O să mă opresc la colaborarea pe care am avut-o cu orchestra dirijată de George Sârbu, un om extrem de sensibil, foarte priceput. Cu el am realizat înregistrări în mânăstire la Sucevița. El mi-a pregătit textele și melodiile din colecția lui de colinde. Mi-aș dori să mai pot înregistra colinde în lăcașurile monastice și în bisericile Moldovei. Colindul cântat și înregistrat în biserică, dacă se aude și corul, e ca o muzică îngânată de îngeri. Mesajul cântecelor creștine are o profunzime unică, fiind legat de Crăciun, de Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Dintre colinde mult mă impresionează ***Trei Crai de la Răsărit, O, ce veste minunată, Cetiniță, cetioară, dragă... Adam dacă a greșit***, care se cântă în seara de Sfântul Vasile, un cântec pe care mi-l amintesc din copilărie. Tot după 90 am înregistrat albumul „Copii orfani"... M-am gândit când am cântat astfel de melodii la cozonacul făcut de mama care creștea foarte mult și era pufos, plin de cubulețe de rahat și stafide... Orfanul nu își poate aminti așa ceva! Ar trebui să asculte acest album și toți părinții care pleacă să muncească în străinătate și să se gândească de multe ori înainte să facă pasul acesta, să cântărească dacă

tot ceea ce câștigi material poate răscumpăra ceea ce pierzi rănind adânc inima copiilor lăsați singuri acasă.

Publicul îndrăgește mult și înregistrările mele alături de alți cântăreți precum cele făcute împreună cu ***Ion Dolănescu*** și cu ***Nelu Vlad***. Avem împreună un CD, care se cheamă ***„Cântece de petrecere",*** produs de domnul ***Paul Stîngă***. Multe dintre CD-urile pe care le-am scos au ca producător Casa de Discuri Eurostar, manager Paul Stîngă. Publicul se bucură când ne aude și îi place să audă voci cu stiluri diferite, să gândească despre noi ca artiști că nu suntem invidioși, că avem sufletul bun, ca acela pomenit în cântecul popular sau de petrecere! Cântecul este ca un spectacol, cu regie, actori, scenografie; totul trebuie pus la punct pentru admiratori. Dacă intervine și umorul, spectatorul este în al noulea cer, melodia devine ca o scenetă, ca un banc cu o poantă haioasă spus de un om hâtru. *„Dar aseară, frățioare/ Ți-a ieșit ursoaică-n cale/ Tu ai tras foc după foc/ Vânător fără noroc// Dacă n-ai o pușcă mare/ Nu pleca la vânătoare..."* Nu-i așa că acest final de cântec închide gura oricărui seducător închipuit? E lesne de înțeles de ce publicul apreciază enorm duetele sau triourile de cântăreți . Era omor în sală când cântam cu Benone. Jucam un rol de îndrăgostiți care se hârâie ori se ceartă, ne împăcam, ne ironizam, ne trimiteam scrisori cântate, eu pe post de iubită ori nevastă care îl așteaptă să vină din cătănie, el jucând rolul militarului, al soțului, al iubitului ce-și ascunde trădarea sau focul iubirii. Mult îmi place dialogul meu cu Ion Dolănescu: *„La căsuța dobrogeană"*, cu strigături, chiuituri, pe muzică de joc. Sau *„Ține, Doamne, omul bun": „Ține, Doamne, frunza verde/ Și toamna să mai aștepte/ Că și lumea-i ca pădurea/ Bătrânețea-i ca securea// Că noi avem lăstari/ Unii mici, alții mai mari..."* Sau melodia *„La Constanța, nuntă mare"*, extrem de antrenantă. Se face inventarul darurilor – „șapte sute de oi, armăsari și iepe" și se prezintă mâncărurile „știucă și păstrugă" și „vinurile românești/ ca la curțile domnești", parcă te simți și tu nuntaș, omenit de eroii principali ai nunții.

Sub conducerea muzicală a lui Marin Ghiocel am înregistrat albumul *„La cârciumioara din vale"*, producător Paul Stîngă. Fotografiile de pe copertă mă reprezintă întrutotul, cu roata fântânii țărănești în spate. Marii lăutari știu că un cântec de petrecere veritabil este o fântână cu apă vie pentru public, nu ceva vulgar, plin de vicii. *„Primul pahar îl beau că mi-e sete/Al doilea pahar îl beau pe-ndelete/Al treilea pahar îl beau pentru muiere/Al patrulea pahar îl beau de plăcere"*. Am primit multe ecouri după ce am scos un album dintre cele editate cu Casa de Discuri ***Eurostar***, a domnului director Paul Stîngă, sub conducerea lui ***Dorel Mane***a. I-am pus ca titlu unul dintre cele mai tulburătoare versuri din cântecul popular românesc: *„Doamne, când ai făcut lumea"*. Printre piesele pe care le cânt, imortalizate de acest CD și care nu ar trebui să lipsească din casa niciunui român, e o melodie autobiografică, povestea destinului meu: *„Asta-i soarta mea"*. Începutul acestei cărți stă sub semnul acestor versuri: *„Frunză verde bob năut/ În rău ceas eu m-am născut..."* Am răscolit memoria și sufletul românilor plecați, le-am adus aminte de rădăcini, de părinți, de cântecul de acasă. Am trezit admirație și prețuire printre străini, scoțând din lada de zestre a poporului român melodii și ziceri nemuritoare. Am fost călătoare

și pribeagă în lume cu toate aceste sute de cântece din memoria mea împachetate cu multă grijă în bagajul nostru de suflet pe care nu îl detectează niciun aparat la vamă... Aur curat am strâns toată viața mea și l-am pus la loc sigur pentru acest neam pe care l-am iubit cu toată ființa mea! Mi-aș dori să citească această poveste mulți copii și tineri și să îmi caute melodiile, apoi și să mă asculte, să învețe să cânte cu mine. Prima dată timid, apoi cu curaj, până răsună valea!! Să compensez lipsa educației muzicale pornită din primele clase de la școală și continuată apoi cu dezastrul de la radio și televizor. Să ia exemplu acești tineri de la compatrioții lor de peste Prut care își promovează valorile naționale și își prețuiesc artiștii ca pe propria avere.

Costume Populare

O să vă țin un pic în loc să vă spun câteva vorbe despre minunatul nostru costum național. ***Am acasă un întreg muzeu de costume populare, vechi, originale***, dar foarte greu de transportat dacă îmi propun să le iau cu mine în turnee. Pentru că sunt și niște mari valori, dar sunt și foarte grele, că-s brodate cu firul acela metalic, nu beteală din aceasta care se poartă acum. Sunt cusute cu firul acela de metal, de aur sau argint, care nu se deteriorează niciodată. Am o ie din Argeș, are vreo două sute de ani. E brodată pe pânză albă, ca spuma laptelui, broderia bogată îmi taie respirația. Cu negru sunt cusute modelele, mii de cruciulițe ce prind cu acul două-trei fire cu galben de culoarea sunătoarei, e tăiat în relief modelul, iar paietele metalice sunt mici, cât gămălia acului, argintii ca zimții de lumină în apă. Parc-ar fi rouă împuținată de căldură. Nu ai să găsești pe costumul popular vechi strălucire năprasnică, paiete din acestea mari cât bobul învechit de mazăre. Sunt mici cum e

bobul de mazăre când abia ce se leagă în păstaie... Am și un ilic de catifea, cu broderie de fir de argint, cu flori stilizate. Ce catifea plină era pe vremuri! Ce calitate! Când îmbraci ilicul acesta, porți o catifea din care s-au croit costume ținute azi la mare preț, prin muzeele lumii.

Costumul popular românesc din vechime nu este cu nimic mai prejos de costumul nobiliar de la curtea domnească ori regală. Privesc aceste scoarțe țesute cu un model geometric. Sunt din Rucăr. Cât de frumos e galbenul metalului, al firului de aur de culoarea paiului de grâu. Modelul țesut stilizează decorativ bradul, pasărea, stâlpii de poartă. Când merg la mănăstiri de multe ori trag la maici și locuiesc acolo. Intru și în muzeele mânăstirilor și descopăr în cine știe ce veșmânt de domnitor sau într-o țesătură folosită în ritualul slujbei religioase motive de pe aceste fote. Chiar și în giulgiu ori la mânecuțele de costum, pe poala veșmintelor sau pe patrafire. Câte și câte motive luate de țărănci și țesute pe fotele, scoarțele sau iile lor. Fota aceasta din Rucăr poate să aibă și două sute de ani.

Sau fota aceasta pe negru care are brodat sau țesut cu fir de argint și de aur păuni. O minune...

Am ales costume populare care sunt unele de muzeu. Nu mă laud, dar aș vrea să știe tinerii ce minuni au ieșit din mâna țărăncilor din România. Am găsit un costum cu paietele mici, ca niște ochi de pasăre care se uită la tine. E neprețuit. Am un costum de Prahova, dintr-o zonă ce înaintează spre munte, are trandafiri viu colorați, cum sunt la Ploiești, și motive decorative. Le vezi cum se repetă la poale, dar și în cusătura de la umerii cămeșii, la îmbucarea de cusături, uneori sub braț, pe umăr, la baza gâtului. Țin mult și la scoarțele acestea colorate cu trandafiri din Muscel, cu broderie de mătase.

Am o grămadă de ii cu broderie pe pânză topită, pe borangic, pe marchizet, nu mă opresc la toate, aleg doar câteva. Am o ie bogat brodată cu negru, cu mărgele galbene cât sămânța de mușțar, cu paiete galbene cu patină, puțin ruginii. E cusută pe marchizet, un material răcoros, cu țesătura fină. Broderia e ca un goblen. Eu nu văd goblenul francez mai presus de arta cusăturilor românești...

Am și o ie cu panseluțe mici, din cele galbene cu mov. Parcă le-ai vedea răsădite pe mâneci și pe piepți, ca din grădină. Îți vine să le culegi. E din Oltenia. Ce râuri superbe de broderie are pe umeri. Cu fir galben, cu motive geometrice. Uită-te atent la ia aceasta din nordul Moldovei, brodată ca un goblen cu verde, cu mov, cu negru, cu grena. Culoarea vișinii putrede e de un mare rafinament și iile bogat brodate cu grena sunt la mare preț. Iată ia aceasta brodată alb pe alb pe marchizet, foarte bogat brodată. Poți s-o compari cu iile albe de artizanat lucrate la Breaza, care sunt foarte frumoase, dar care, dacă sunt comparate cu iile de acum o sută de ani, par mult mai sărăcuțe. Parcă și mătasea era mai înfoiată pe vremuri. Dar să nu credeți că nu prețuiesc ce fac la Breaza. Mi-am cumpărat multe ii de la ei. Cred însă că marchizetul dă contrast. Mai am o ie de la Târgu-Jiu, era o cooperativă care le făcea la Tismana înainte de Revoluție. Altă ie e brodată pe pânză mai groasă, cu strugurași și frunze de viță-de-vie, cu galben și maro deschis, cum e frunza ruginită. Culorile sunt rafinat alese. Broderia e bogată și motivul e unul tradițional.

Urmează ca o prezentare completă a costumelor mele populare să o fac într-o altă carte.

Colegii de Scenă

Am avut și am prieteni artiști și scriitori de mare valoare. ***Am o grădină de prieteni!*** Îmi place să mă înconjor de frumos și de bine!

Aș vrea să povestesc despre marii noștri artiști, unii plecați dintre noi, pe care i-am cunoscut la Ansamblul „Ciocârlia“ și nu numai.

Aș dori să încep cu ***Ileana Sărăroiu***. Cum era ea?!... Superbă! A fost o voce inegalabilă. Mai mare decât mine cu doi ani, de-o vârstă cu Maria Ciobanu, o fată

Cu Ileana Sărăroiu, jucând rolul a două țațe

extraordinară, cu un simț al umorului deosebit, deșteaptă și tare talentată. În plus, mai era și un prieten adevărat, rarisim între artiști de același gen. Când treceam prin stări depresive mă vindeca, pur și simplu. A venit la ansamblu dupa un an de zile de la angajarea mea, tot prin concurs. I s-a spus ***crizantema noastră de aur... Ce om era Ileana Sărăroiu!*** Am fost prima care m-am împrietenit cu ea și ne întâlneam foarte des. A venit și la cununia mea, țineam foarte mult una la alta, v-am povestit... Era mămoasă ca și mine, alerga să-și vadă mama care a zăcut în ultimii ani de viață și îșsi ajuta din toate puterile frații și părinții. Amândouă aveam cam același stil de a cânta, dar ea avea un alt timbru. Îmi plăcea mult și ca repertoriu: cânt cu mare emoție acum melodiile ei dacă mi se cer.

S-a născut la Râzvad, lângă Târgoviște, dar peste tot era știută ca Ileana din Valea Voievozilor. N-a avut copii, însă, din nefericire, a pierdut unul. Rămăsese și ea însărcinată atunci când eu eram însărcinată cu Ciprian, dar ea la șase luni a pierdut sarcina. Poate și avortul acela i-a dăunat... A murit, draga de ea, tare tânără, la 41 de ani. A făcut o comoție cerebrală la o nuntă în Călărași. Suferea de un anevrism cerebral și primul soț al ei povestește că ar fi dus-o la cel mai mare chirurg din vremea aceea, la profesorul Iacob și că i-ar fi spus să se opereze. Avea migrene cumplite, când o durea capul abia dacă se putea mișca. Era la începutul lunii mai, în 1979. S-a prăpădit pe 12 mai. Am vorbit în dimineața respectivă și mi-a spus: „Am nuntă lângă Călărași". Și eu aveam o nuntă, la vreo treizeci de kilometri de Slobozia. În ziua aia când m-am dus la acea nuntă, a fost o vijelie așa puternică de scotea copacii din rădăcini. Am întâlnit multe obstacole din astea pe șosea, o zi groaznică. Mi-a spus de dimineață: „Mă duc, da' nu știu ce am. Mă ustură un ochi foarte tare, am senzația că am un ac înfipt în ochi." „Și nu te-ai dus la doctor?", am întrebat-o. „Păi nu mai am timp că trebuie să plec la nuntă." Și a plecat. Pe la ora trei noaptea, era ultimul meu program pe scenă, ***să vezi empatia între două persoane legate prin sinceritate!*** Am iubit-o foarte mult, era valabilă și reciproca! Dacă nu ne vedeam o zi, ne era dor una de alta! Era un om plin de vitalitate, aducea tot timpul bună-dispoziție... Atunci, în acea noapte, cântam pe scenă și pe la 3 dimineața mi s-a făcut rău. Fratele meu era la stația de amplificare, dar aveam și un acordeonist care cânta lângă mine, Ștefan Mireuță. Acordeonistul s-a uitat la mine și a văzut cum mă albesc și cum îmi apar broboane de apă pe față. Îmi zice: „Aveți grijă că vi se face rău". L-a anunțat repede pe fratele meu. Eu cântam în fața oamenilor, sala arhiplină. Fratele meu a venit repede și a stat la spatele meu, măcar să termin melodia aia. Nu am mai terminat-o că a văzut că îmi este foarte rău, m-a scuzat el la microfon și m-a dus într-o cameră. Îmi era așa rău că îmi pierdusem cunoștința. S-a dus și a întrebat la microfon dacă este cineva care cunoaște medicină. Exact asta i s-a întâmplat și Ilenei la nunta respectivă! Era o doctoriță din Brăila care mi-a zis: „Nu aveți tensiune, ce simțiți?" „O încordare a capului, a creierului, îmi este foarte, foarte rău". Intrasem deja în panică. M-a dus la cabinetul medical de-acolo, mi-a făcut calciu intravenos și mi-am revenit foarte greu. Nu am mai cântat, am strâns

tot și am plecat. Când am ajuns acasă, Cernea aflase de Ileana. Primise telefon că s-a prăpădit! Mie îmi era încă rău, am luat ceva și m-am culcat. El știa că o să reacționez urât dacă aflu de moartea ei și tot timpul a stat acasă și a răspuns el la telefon.

M-am trezit pe la ora unu și el tot încerca să îmi spună: „Să știi că Ilenei i s-a făcut rău la nuntă." „Aoleo! Și mie mi-a fost rău! Și unde e?" „E la spital." „Unde la spital?" „La Călărași". În realitate o duseseră la morgă! „E așa de rău? Dar nu pot să vorbesc cu Mircea?" „Nu, nu! Că este acolo cu ea și nu ai cum. Dar am vorbit eu." Nu mi-am dat seama ce se întâmplase. Avea migrene cum v-am spus, două zile nu ieșea din casă, trăgea draperiile și așa stătea. A fost predispusă să facă acest accident vascular congenital… Poate dacă s-ar fi operat nu murea... Simțeam că trebuie să mi se întâmple ceva rău, să aflu ceva. Și sună telefonul. Era nașa mea: „Ce faci, Irina?" „Ce să fac?" „Bine." „Ai auzit de Ileana?" „Da, am auzit." „Ce ai auzit?" „Că este la spital la Călărași." „Nuu! Am auzit la radio că s-a prăpădit." „Ei, vorbe, zvonuri!", am zis, „I s-a făcut puțin rău la nuntă și este în spital." „Nu, Irina! N-am știut că eu sunt prima care te anunț". Am sunat imediat la ea acasă și a răspuns cumnata ei. I-am spus: „Ce-i cu Ileana?" „S-a prăpădit". Atunci am făcut un șoc. A venit Ion acasă, că fusese după pâine, era înnebunit că de unde am aflat! Cine mi-a dat vestea așa de brusc. Mie îmi era foarte rău, am urlat ca o fiară! Săraca de ea, Dumnezeu să o odihnească acolo unde o fi, în Rai mai mult ca sigur pentru cât de bun om a fost! Ileana s-a dus la nuntă, deși nu îi era bine, a cântat, a făcut primul program, s-a retras, apoi l-a făcut pe al doilea. La cel de-al doilea, în timp ce ea cânta, trecea socrul prin fața scenei. Soțul ei era la stația de amplificare. Ileana i-a spus: „Socrule, ține-mă că am să mă prăbușesc!" Au dus-o în casă. Acolo la nuntă nu era decât un doctor veterinar și nenorocirea a fost că au luat-o de acolo din casă, că au mișcat-o. A urcat-o bărbătu-său în mașină să o ducă la spital. Care era cel mai apropiat spital? Călărași! În mașină s-a prăpădit. La ora trei fix, Ileana și-a dat duhul...

Multă vreme în popor s-a zvonit că Ileana Sărăroiu ar fi avut moarte clinică și că s-ar fi trezit... Nu este adevărat, doar îi făcuseră autopsie și nu avea cum să mai învie! După ce am aflat că a murit, ne-am dus către Călărași cu Maria Ciobanu. M-a sunat Maria, zicând: „Mergem la ea la Călărași". Când am ajuns, mașina mortuară ieșea cu ea de la morga de acolo, noi am venit în spatele mașinii până în București. De atunci nu ne-am mai despărțit cât a stat ea depusă la priveghi. Am umblat după loc de veci și ne-a ajutat cumnata Ceaușească, madam Adela, soția lui Bărbulescu. Am găsim un loc de veci la Sfânta Vineri, chiar lângă toaletă. Ea ne-a spus că nu avem ce face și că o vom îngropa acolo, dar cu timpul o să facem rost de alt loc. Au îngropat-o acolo și pe urmă au găsit un loc mai bun. La înmormântarea Ilenei mi-am dat seama cât de mult o iubea publicul. Era atâta lume! ... Ea arăta ca Ileana Cosânzeana, așa era de frumoasă! Ioana Bogdan, de la Televiziune, o fardase foarte frumos, am ajutat-o și eu. Avea părul lung, blond. Doamne, ce păr frumos... Toți care veneau ziceau: „Doamne, ce frumoasă e! Nu e moartă! Noi am văzut mulți morți, dar ea e prea frumoasă!" Poate și de aici a ieșit legenda asta. Așa

s-a prăpădit... mare păcat! Mare artistă! Și una dintre puținele mele prietene cu care făceam nopți albe în turnee, povesteam câte în lună și în stele, parcă îmi mai trecea de dorul de casa mea atunci când râdeam cu ea... Timpul parcă era scurt în apropierea ei, treceau clipele frumoase așa repede! Una după alta...precum viața... ***Nu puteai să fii tristă cu Ileana Sărăroiu niciodată. Tare mult am ținut una la alta !***

Cu ea am niște amintiri foarte frumoase, pe unele vi le-am povestit, altele sunt de când mergeam împreună la teatru. Cum apărea o premieră, noi eram prezente. Avea un râs molipsitor, chiar deranjant pentru unii spectatori. Țin minte la „O scrisoare pierdută" cum râdea într-un asemenea hal, că piesa avea multe faze comice. Actorii știau că mergem la final să-i felicităm și apoi mergeam împreună să petrecem. Restaurantul nostru preferat era „Capșa". Și ne duceam cu Dinică, (Dumnezeu să-l ierte), cu Draga Olteanu Matei, cu Florin Piersic... Ileana era foarte bună prietenă cu ei. Ea a jucat în câteva piese radiofonice! Când mergeam cu ea la teatru, de multe ori, actorii chemau oamenii de ordine și le ziceau: „Duceți-vă și scoteți-le pe nebunele alea două din sală! Pentru că noi nu mai putem să jucăm!" Altădată, tot la teatru... Ileana era măritată cu Mircea, tot un sportiv. Mircea și Cernea, soțul meu, nu prea se înțelegeau cu teatrul și nici nu le ardea după atâtea antrenamente. Ne aflam la una dintre piese care se chema „Comedie de modă veche" cu Carmen Stănescu și Mișu Fotino. Mișu ne dăduse invitații în față pe primul rând, iar ***sportivii noștri nici n-a început bine piesa că s-au pus pe un sforăit!...*** Măcar de erau mai feriți! Ion într-o parte, Mircea în alta... Eu și Ileana nu mai știam ce să facem de atâta râs! Era sala arhiplină și nu știu dacă în tot acest timp cât am râs, spectatorii se mai uitau pe scenă sau la noi două cum râdeam și la cei doi sportivi cum sforăiau! Am încercat să-l strâng pe Cernea de-un picior, dar am băgat de seamă că el se credea în pat. Înainte să se termine piesa obișnuia să se plimbe luminile în sală și noi am zbughit-o afară cu toții. Cu timpul am renunțat să-i mai luăm la teatru, era un chin pentru soții noștri.

Maria Ciobanu este o persoană frumoasă, sensibilă și inteligentă, cu care m-am împrietenit de când am luat concursul în Ansamblul „Ciocârlia". N-am invidiat-o, deși ea a fost primită cu mai multă căldură, în vreme ce eu am fost primită la primele repetiții cu o anume răceală și rea-voință. Maria s-a integrat mai ușor poate și pentru că erau mulți olteni. A ajutat-o și firea pe care o are. Mie mi-a fost mai greu și am suferit că mă puneau pe mine să deschid programul, publicul fiind la început mai rece, neîncălzit. Apoi trebuia să mă obișnuiesc cu mersul în autobuze în turnee, sunt certată cu mirosul de benzină. M-am așezat odată în față, să nu simt mirosul de benzină, să scap de răul de mașină. A venit unul dintre soliștii ansamblului și plin de el a dat drumul la un puhoi de mojicii: „Ce, s-au ocupat locurile din față? Ei, fetelor, mai duceți-vă în spate, duceți-vă la măturat și după aceea să vă așezați aici, în față." M-am ridicat de pe scaun și m-am dus în spate plângând. Ea s-a făcut că nu aude. ***Maria Ciobanu este foarte ageră la minte și gândește foarte frumos.*** Este tot timpul scufundată în rugăciuni, așa își liniștește ea sufletul. Mergem împreună și în

stațiune la Covasna, urcăm pe munți, ne plac drumețiile și natura, libertatea pe care ne-o oferă aceste ieșiri. Eu și cu Maria am dus dorul locurilor natale și am avut în vine sânge țărănesc fără de care nu poți doini și iubi trilul păsărilor...

Am fost colegă cu mari personalități! ***Maria Lătărețu***, de exemplu. Ce femeie bună și mămoasă era. Prin simplitatea ei, aveai așa de multe de învățat de la ea ca om. Am fost în turnee cu dânsa în țară. Cum era Maria Lătărețu? ***O femeie deosebită, foarte generoasă, foarte caldă, un izvor de înțelepciune.*** Era din Bălcești, de pe Valea Gilortului, fiind mai mare cu mulți ani decât mine căci făcea parte din promoția marilor interpreți născuți la începutul veacului douăzeci, născută fiind în 1911. Iubea florile și țin minte că povestea despre căsuța ei mică și săracă unde văzuse lumina zilei, care avea doar două încăperi, precum locul unde am copilărit eu. Povestea de gardul cu stoburi de nuiele din jurul casei, de florile din grădină, nalbe, gherghine, garoafe, de trandafirii și liliacul din curte. Așa erau grădinile țăranilor pe vremuri, bogate în flori precum grădinile îngrijite de la mănăstiri. Nu vedeai buruiană sau ceva lăsat de izbeliște. Mama ei era dintr-o familie cunoscută de lăutari. S-a căsătorit de tânără cu un viorist și cântăreț, pe numele lui Tică Lătărețu și i-a purtat numele. Nu era niciodată cu nasul pe sus că e Maria Lătărețu! A fost modestă și foarte iubită de toți colegii. A avut o voce de calibru și un stil inconfundabil!

A prețuit-o mult Constantin Brăiloiu care a adus-o la București pentru înregistrări de folclor. Am ascultat și eu înregistrările din arhiva de folclor a Societății Compozitorilor Români și pe cele de la Institutul de Folclor. Erau imprimări pe cilindri de fonograf, apoi au fost și discuri. Din aceste arhive mi-am adunat piese străvechi și mi-am strâns un repertoriu autentic. Maria Lătărețu a cântat cu prima orchestră de muzică populară creată de stat care s-a chemat „Barbu Lăutarul". Cronicarii, publicul care o adora, îi spuneau ***privighetoarea Gorjului...*** A murit tot în timpul unui spectacol. A făcut un stop cardiac fulgerător pe scena căminului cultural din Românești, aflat în județul Botoșani. ***Inima ei s-a oprit în vreme ce aplauzele și ovațiile nu mai conteneau.***

Nimeni nu știe ce consum este pe scenă, ce ardere! Noi suntem asemenea unor flăcări care ard în fața spectatorilor. Și unii dintre noi ard până se sting. Cum s-a stins și Ileana Sărăroiu. Sunt meserii care presupun un consum extraordinar, o dăruire totală până la sacrificiu! Fiecare spectacol al nostru e ca o jertfă pe altarul dăruirii pentru ceilalți, pentru frumos. O jertfă care se finalizează uneori din nefericire cu drame de genul celor pe care le-am evocat înainte.

Și pe ***Maria Tănase*** am cunoscut-o, dar mult mai puțin decât pe celelalte mari artiste despre care v-am vorbit.

Am întâlnit-o la un spectacol pe lângă București, unde era cu Fărămiță. ***Știa să poarte costumul popular ca o regină***, având costume inestimabile. Se spune că această mare cântăreață, care a cântat și în fața președintelui Americii, Hoover, se uitase atent la felul în care impusese familia regală costumul popular ca vestimen-

tație de protocol. Era o femeie foarte frumoasă și generoasă, de-a dreptul risipitoare. Spre deosebire de alții, ea nu-și strângea bănuț peste bănuț în batistă. Dădea mese copioase și de băut la lăutari. Cântecele Mariei Tănase au prins mult în zona unde m-am născut. Avea un repertoriu foarte bogat, cules din toate zonele țării, o prindea orice melodie pentru că știa s-o îmbrace în interpretarea ei originală. Eu venisem abia de un an în București la ansamblu și eram prea tânără, la începutul carierei, iar ea era deja fulgerată de boala ce i-a curmat zilele. S-a știut că este foarte bolnavă și s-a stins în plină glorie. Era o femeie curajoasă, care nu se temea să spună lucrurilor pe nume, chiar dacă era în turnee sau la mese mai speciale nu s-a sfiit să rostească adevăruri usturătoare. ***Era un om foarte liber***. Am un CD cu Maria Tănase care cântă *„Uhăi, bade!"* în limba franceză și, ascultându-l, mi se pare c-ar fi franțuzoaică de când lumea. Ar fi fost o șansonetistă extraordinară care ar fi răscolit malurile Senei tot așa cum i-a vrăjit și pe mulți străini care au avut norocul s-o asculte și s-o întâlnească. A murit în 1963. ***Era o legendă. A avut o viață demnă de un roman.*** A devenit celebră cu un an înainte să mă nasc eu, în 1938, când a înregistrat cântecele ei nemuritoare cu Societatea Română de Radio. Apoi am aflat mult mai târziu că aceste înregistrări au fost distruse pe timpurile Gărzii de Fier, când s-au scos cântecul de petrecere și muzica populară din grădini și restaurante... ***Chipurile, era pornografică...*** Am auzit că țigăncile își făceau piepteni din discurile ei distruse, lovite cu toporul și că vindeau acești piepteni... ***A fost prietenă cu marele sculptor Constantin Brâncuși, a cântat la Marea Expoziție Mondială*** unde a reprezentat România alături de marele sculptor. A fost prietena unor mari actori care povestesc despre ea cu admirație. A murit tânără din pricina cancerului la sân descoperit târziu. A aflat că este grav bolnavă într-un turneu, dar nu l-a întrerupt. Mi s-a povestit că ***ultimul spectacol l-a dat în Hunedoara, când a spus publicului că n-o s-o mai vadă niciodată, căci i se apropie sfârșitul, iar publicul a izbucnit în lacrimi și a plâns toată Hunedoara de jalea ei. Cum să nu iubești și să nu respecți un asemenea public până la ultima suflare!Când el îți dăruie nu numai admirația, ci sufletul întreg, plânge și râde cu tine!*** A admirat-o și marele George Enescu, mari intelectuali, dintre cei adevărați, care nu strâmbă din nas la muzica populară. Maria Tănase a avut ceva ce eu prețuiesc foarte mult: umorul, limba iute, hazul, nu era o mironosiță, era naturală! Un caricaturist a scris că era un drac în ea...

Iar ***Fărămiță Lambru***, care a cântat cu Maria Tănase cântece de neuitat, *„Trei focuri arde pe lume", "Bălălău", „Foaie verde mărăcine"*, era și el tare natural, autentic. Era cântăreț și acordeonist. Tare haios, tot timpul era din poantă în poantă. Ne duceam cu mașina la spectacol la Ploiești . El în spate, Horia Șerbănescu la volan și eu în dreapta lui Horia. Era ceață și în fața mașinii un cârd de ciori. Dar multe, foarte multe! Era aproape neagră șoseaua de ele. Era toamna, când umblă ele înfometate. Horia se uită la mine și zâmbește, iar Fărămiță: *„Ce râdeți, măi, ce râdeți? E garda mea! Pe mine și pe Ceaușescu ne mai conduce până la Ploiești!"* Sau alta: ne duceam la un magazin la Constanța, la un shop, cum era atunci, unde puteai cum-

păra numai pe dolari. Intrăm acolo, iar Fărâmiță zice: „Bună dimineața! Vreau și eu un cartuș de Kent". „Păi nu avem." „Cum n-aveți, că e raftul plin!" „Aaa, acelea sunt pentru străini!" ***„Păi, eu nu sunt străin? Nu sunt țigan?".***

Era un lăutar foarte mare cu o voce superbă, de țigan autentic! *„La crama din Drăgășani", „Bălălău", „Inel, inel de aur", „Șapte văi și-o vale-adâncă", „Cine are fată mare", „Coboară, puică, coboară", apoi mai multe hore, toate creațiile lui, „Hora lui Oneață", „Hora lui Fărămiță", „Horă argintărească", „Hora lui Stere", „Sârba de la Turnu Măgurele..."*. Ce bijuterii de piese!

Altădată am avut iar un spectacol la care participase și el. Se terminase spectacolul mai devreme. Ne-a trimis impresarul cu o mașină mică și ne-a spus: „Hai, plecați, Irina, Fărămiță și Mihaela Păsărin. Duceți-vă că aveți camere la Casa Partidului, la Constanța, acolo dormiți". Noi ne-am dus, intrăm în hotelul acela al partidului. Un portar la recepție dormea. Am zis să nu îl mai deranjăm, era ceasul unu noaptea. Am intrat așa încet și am urcat scările, știam care sunt camerele și, de regulă, la Casa Partidului erau cheile în uși. Urcăm noi așa, eram obosiți. Pe scări nu știu ce a zis Fărămiță, că am început să râdem. Deja apucaserăm să urcăm primul etaj și se trezește cel de la recepție și spune: „Alo! Cine urcă, dom'le, acolo? Măi, tovarăși! Care ați intrat, dom'le? Păi, io ce sunt aici? Care sunteți?" Și vine la scări și se uită. Și Fărămiță se uită în jos așa. „Bă, țigane! Ce dracu cauți? Unde te duci , țigane?" Nu l-a recunoscut pe Fărămiță. Și-i zice Fărâmiță: „Arză-te-ar focu' și facere-ai spume! Da' nu știam, mă, că sunt țigan? Trebuia să mă faci și tu?" Când a vorbit, portarul l-a recunoscut! „Aoleo! Mă iertați, domnul Fărămiță. Nu v-am recunoscut! Dom'le, da' la televizor parcă ești mai alb!" „Da, sunt mai alb decât bivolul". Era foarte spontan și natural! Odată tot mâncam covrigi și-mi zice: „Irino! Hai să coborâm din mașină. Ne ducem colea în pădure, mâncăm și noi niște covrigi d-ăștia, pă îndelete, așa. Și vezi și tu odată negru pe alb". Foarte multe amintiri am cu Fărămiță. De pildă, aceea cu ștersul ochelarilor. Maria Lătărețu își ștergea ochelarii în cabină cu hârtie de ziar. Iar Fărâmiță zice: „Eii, coană Mario! Ce faci acolo? Vezi, bre, că să zgârie ochelarii cu hârtia aia!". Și se desface la pantaloni și către Măria: „Ia colea pielea asta de căprioară și șterge-i!". Ce am putut râde! Și Maria : „Aoleu, maică, ce neagră și urâtă este!"

Fărămiță a avut diabet și își făcea singur insulină. S-a prăpădit în 1983, tânăr, dacă avea vreo cincizeci de ani. I s-a făcut de câteva ori rău, tare milă îmi era de el. A orbit întâi și pe urmă s-a prăpădit.

Mare succes la public avea ! Să fie acompaniate la acordeon de către Fărămiță a fost una dintre bucuriile unor mari interprete precum Maria Tănase, Ileana Sărăroiu, dar și multe altele. Să-l asculți doar pe el desfăcând instrumentul miraculos ca pe un evantai fermecat a fost o mare desfătare, un privilegiu. Simțeai că trăiești, că te lași pradă fericirii sau suferinței, furtunilor din suflet.

Ion Dolănescu a fost bunul meu prieten și coleg. Dumnezeu să-l odihnească! Nici nu-mi vine să cred că a plecat și el ...Pe Ion trebuia să îl cunoști foarte-foarte bine, îi intrai foarte greu în grații. Aveai sentimentul că era un om rece, distant, dar

nu era așa. Era foarte sufletist. El a avut grijă de Ileana Constantinescu, care era mai mare decât noi. Dânsa avea dioptriile acelea foarte mari, a ajuns să-și pună lentile la ochelari de doisprezece și se chinuia cu vederea. Ion a luat-o lângă el, a avut grijă de ea, a luat-o și prin turnee cât s-a mai putut, să nu-i lipsească nimic. Și nu numai de Ileana a avut grijă. Și de ***Ioana Radu***, care era nelipsită din casă de la el. S-a zvonit că Ioana Radu i-a lăsat și o casă. Nici vorbă, povești! El s-a dus la ea la spital tot timpul pentru că se legaseră sufletește unul de altul. Ion era un om foarte generos și tare bun! Când termina spectacolele, lua toată orchestra și se ducea la restaurant să le dea muzicanților să mănânce. În luna ianuarie erau numai sărbători la el acasă: de la Sfântul Ion, ziua lui de nume, și până la 25 ianuarie, când s-a născut, acolo în Perșinari, în Dâmbovița, loc care a dat multe voci cântecului popular. Masa era tot timpul încărcată, chema lumea la el, le cânta și toți petreceau. Are și fini foarte mulți, enorm de mulți. Încă o dovadă că nu a fost așa cum a avut lumea impresia. Nu era un om orgolios și cu nasul pe sus, ci popular, dar nu știa să-și arate la prima vedere bunătatea sufletului său. ***Era popular, nu populist!***

Ion Dolănescu nu m-a scos din regină până în ultima lui zi de viață. De fiecare dată când ne vedeam îmi spunea: „Ești ca o regină!". Era în armată când mi-a scris la ansamblu că el cântă melodiile mele, are voce și iubește foarte mult melodiile mele și pe mine ca artistă. Ne-am trezit cu el la ansamblu, militar în termen. Bineînțeles că nu a mai făcut nicio zi de armată, imediat l-au luat ca solist. Nu a mai trecut prin concurs pentru că era soldat. L-au luat în turnee, nenorocire ce succes avea! ***Vocea lui era magică***. O vor păstra discurile, CD-urile, va trăi în amintire vie, în auzul și sufletul celor ce l-au admirat... Am ascultat un interviu al lui acum vreo câteva luni și un CD cu melodiile lui vechi. A avut un repertoriu extraordinar ! El avea darul de a compune melodiile și textele. L-am cunoscut foarte bine cât am fost deputați și am stat mai mult lângă el pentru că noi nu am făcut multe turnee împreună. Eu eram cu Benone parteneră de scenă, el cu Maria. Dar, la Parlament, ca deputați, ne-am cunoscut mai bine și l-am apreciat foarte mult pe Ion. S-a retras din politică atunci când a simțit că are probleme cu inima. ***A făcut politica binelui pentru oameni și întru iubire necurmată pentru România!*** Albumul lui ***„M-am născut lângă Carpați" e cartea sa de vizită și testamentul lui.*** Parcă îl aud cântând cu Maria Ciobanu *„S-a pus luna-n cireșar"*, o melodie a iubirii de o dulceață și o cunoaștere a sufletului omenesc nesfârșită. Am povestit odată cum i s-a făcut rău și s-a retras în dormitor. Eram cu el la masă, unde stătea lângă un preot. Așa a început sfârșitul și medicii, în acea zi nefastă pentru muzica populară, nu au mai putut să-l resusciteze. Era fericit că fiul lui și al Mariei , Ionuț, le-a îmbrățișat talentul și dragostea pentru cântecul popular. Au rămas după el peste cincizeci de albume. ***Poetul Adrian Păunescu l-a socotit un cântăreț total. Cânta ca și cum ar respira, fără nicio sforțare.*** L-am prețuit enorm pentru că a ales, ca și mine, să-și lege glasul și talentul de inima românilor.

Am pomenit pe alocuri un nume de care se leagă tinerețea mea, o parte din primele mele succese. ***Benone Sinulescu*** și cu mine eram din aceeași zonă folclo-

rică: eu din Văleni, el din Siriu. Benone era deja la ansamblu când eu am venit de la Văleni: îl vedeam la televizor și era deja lansat. A avut o vogă extraordinară, un succes la public pe care îl păstrează și astăzi! Voce foarte bună și un băiat școlit, avea liceul de muzică. Nici nu-mi venea să cred când l-am văzut pe holurile ansamblului deoarece eram o admiratoare a lui și a melodiilor sale. Când am venit la ansamblu el s-a bucurat și asta m-a mirat fiind din aceeași zonă cu el. ***La el n-am simțit niciun pic de invidie, din contră, simpatie și generozitate!*** Dacă stăteai cu el trecea timpul foarte repede! Profesional, avea un avans de cinci ani sau șase ani față de alții, având studii muzicale serioase. El înainte de toate în majoritatea spectacolelor venea și făcea vocalize. Zicea: „Hai la vocalize, imediat!". Mă chema și făceam vocalize cu el înainte de a intra în scenă, când e obligatoriu să-ți pregătești vocea să n-o ia razna. Este un coleg foarte bun! Vocea lui interesantă, duioasă, melodiile foarte frumoase, ce repertoriu… !

Publicul mi-a tot repetat după spectacole sau oprindu-mă pe stradă că eu și Benone suntem, în felul nostru, unici. Că sunt și alți cântăreți, că sunt și ei buni în felul lor, dar nu se individualizează prin ceva anume. Trebuie să ai personalitatea ta, să nu imiți pe cineva. Eu puteam foarte ușor să vin să-l imit pe Benone că era din zona mea, dar nu am făcut-o. Pe urmă am început să cântăm împreună, născută fiind ideea aceea a dialogului muzical. Gheorghe Zamfir ne era profesorul. În afara ansamblului eram niște nebuni, care mai de care, o echipă de trăzniți! Mergeam împreună la plajă, Zamfir era așa de simpatic. Era mai mic ca mine cu trei ani, făcuse Conservatorul, avea două licențe: Conservatorul și Pedagogia. Mergeam în turnee și începeam să cântăm în mașină. Odată am început să cânt așa cum se cântă la noi pe uliță, tare cât mă ținea gura. Benone m-a întrebat: *„de unde ai învățat să cânți așa?"* I-am răspuns: *„la noi se cântă în grup, toamna"*. Când plecau băieții militari ieșeam la curățat de porumb și știam băieții care plecau recruți. Atunci ne strângeam la clacă, băieții într-un grup și fetele în alt grup. Ei cântau în grupul lor, iar noi le dădeam răspuns. „Păi și la noi se cântă așa", a spus Benone. „Ce-ar fi să cântăm împreună?" Și, gata, am făcut dialogul muzical. Am cântat *„Cine bate seara la fereastra mea"*, el a venit cu melodia! Iar primul test l-am făcut pe scena de la Oltenița, în turneu cu ansamblul. Dialogul nostru muzical a fost înaintea celui dintre Maria Ciobanu și Ion Dolănescu. ***Noi suntem primul cuplu de dialog muzical.*** În zonă la noi s-a cântat și încă se mai cântă așa! După noi în ziua de azi toți au făcut astfel de dialoguri muzicale. Eu și Benone avem datele imprimate în televiziune, la Electrecord, avem discuri, dovezi care vin și confirmă faptul că noi am fost primii. Mulți ani am fost așa, vreo patru-cinci ani, singurii care cântam în duet. A durat mult timp, vreo douăzeci de ani, că ne dorea publicul! Cum mă dorește acum să mă audă cântând cu Fuego, fiul meu adoptiv, cum ne-au spus cu toții. Oamenii ne prețuiau mult și pe mine și pe Benone. Toată lumea credea că sunt amanta lui Benone sau chiar soția lui, după cum spuneau melodiile. Ei nu voiau să înțeleagă că într-o piesă de teatru sau un film trebuie să te săruți cu un partener pe care poate îl vezi prima dată… Publicul ne voia împreună. Mama lui mă plăcea mult și m-ar fi vrut ca noră, o adevărată mamă! Dacă-și comanda o mamă, nu era așa de perfectă

cum a fost mama lui. Așa era de bună, darnică, ageră la minte, așa în simplitatea ei de țărancă și frumoasă! El a iubit-o enorm. Cam târziu s-a însurat și el, pe la 45 de ani… nu însurătoarea îl interesa pe artistul Benone Sinulescu, ci cum să cânte pentru publicul lui! Toate fetele îl răsfățau, cum se întâmplă cu marile vedete. Noi eram diferiți în felul de a fi. El mă prețuia ca prietenă, mă lua peste tot pe unde putea, îi plăcea că eram glumeață, că aveam o ținută frumoasă, dar atât! Benone mă simpatiza ca și companie, să fiu în gașca lui, mergeam împreună în turnee, prin oraș, dar... ***numai ca prieteni, camarazi***. Cu atât mai mult prețuiesc toate aceste cântece pe care le-am cântat în dialog când mă gândesc la anii aceia și cum am știut amândoi să păstrăm o camaraderie frumoasă.

Cântecul duce viața noastră dincolo de toate zăgazurile. Omul nu poate împlini tot ce poate trăi prin cântec, iar partea de viață netrăită își află o altă împlinire în atâtea melodii ...Taina unui solist este parte din el, important este admiratorul care te aplaudă și poate broda fericit povești de dragoste minunate, așa cum și le-ar fi dorit în realitate. Sunt fericită că am făcut să viseze atâta lume… înseamnă că nu am fost degeaba pe marea scenă, mi-am atins idealul vieții mele de artist!

Un loc aparte îl ocupă albumele înregistrate cu Fuego, Paul Surugiu.

Paul este un mare talent. El poate cânta și alte genuri de cântece, i-a scris marele Grigore Vieru versuri și a luat niște melodii de la un compozitor de la Chișinău foarte frumoase! Stilul acesta pe care i l-a creat Grigore Vieru este superb. Și melodia *Casa părintească nu se vinde* tot de la Chișinău o are. Aș vrea să precizez un lucru: faptul că nu eu l-am lansat, ci ne-am susținut reciproc. El a apărut înainte de a-l cunoaște eu, cu repertoriu de muzică ușoară. Nu îl cunoșteam personal, dar îl urmăream pentru că îmi plăcea cum cântă. ***Eu am venit cu stilul meu, iar el cu***

al lui. A venit să mă cunoască personal, ca să îmi propună apoi să particip la videoclipul lui la colindul ***Împodobește, mamă, bradul***. Ne-am întâlnit la Neptun, în vara anului 2000. Familia lui m-a primit la Turda, înconjurându-mă cu dragoste. Bunica tânărului nu știa ce să-mi mai facă. Paul era foarte fericit. Ideea de mamă a apărut din momentul în care m-a invitat și am intrat în rolul din videoclip. Se întâmpla asta într-o casă mai veche din București și el venea și îmi cânta pe genunchi, cu vocea lui superbă. El a interpretat tot colindul, iar când și-a pus capul la mine în poală nu m-am putut abține din plâns. O tot luau de la capăt. Parcă îl vedeam pe fiul meu acolo și m-a impresionat foarte mult! L-am luat și pe ***Gheorghe Turda*** în rolul de tată. Și pe el l-a impresionat. Când m-a văzut pe mine plângând, plângea și el, ce bază să punem și în Ghiță! De atunci s-a născut ideea unui nou dialog muzical. Am fost împreună la un spectacol pe la Târgoviște. S-a auzit din sală invitația ca Fuego să cânte cu Irina ***Împodobește, mamă, bradul!*** Publicul ne-a dat ideea să cântăm în dialog muzical împreună, ca mamă și fiu.

Există și cântecul acela superb ***Mai întoarce, Doamne, roata...*** Paul este tot timpul vesel, are o voioșie care te molipsește și o voce caldă, te înfioară. Vreau să spun sincer că m-am lipit sufletește de el, mă simt ca o mamă, am emoții pentru el când îl doare câte ceva. În America i-am luat eu tensiunea și din cauza oboselii avea tensiunea puțin ridicată. Ce m-am îngrijorat! Nu știam ce să îi fac, nu știam ce să îi dau, mă durea treaba asta! Până nu s-a simțit mai bine nu m-am liniștit. Legătura dintre noi este extraordinară și sunt convinsă că și din partea lui sentimentele sunt ca de la un fiu adevărat. Iar când vine pe aici pe la noi, acasă, este o veselie extraordinară! El a terminat Institutul de Teatru și are atâta haz și atâta șarm când vorbește, Irinuca se satură de râs. Cu el am dat o mulțime de spectacole în țară și în străinătate, am avut multe emisiuni de televiziune, lumea ne-a ovaționat impresionată de duetul nostru. Iată că se pare că a rămas neatins sentimentul sfânt al familiei, că lumea își dorește astfel de eroi, că nu este cufundată în vulgaritate și desfrâu! Și colaborarea mea cu acest mare artist, Fuego, a fost dovada legăturii mele neștirbite cu publicul tânăr. De ce să nu recunosc cu emoție că atunci când este în preajma mea acest copil cu suflet mare uit de probleme, de trecerea anilor și zbor către pădurea mea înaltă din copilărie...

Cu ***Florin Piersic*** am avut, de asemenea, foarte multe turnee. Există în arhive multe înregistrări, între care și câteva melodii pe care le cânt cu Florin Piersic în duet *„Șapte văi și-o vale-adâncă", „Tudoriță, nene", „Ce frumoasă este viața"*. ***Eram înduioșător de tineri ...*** Florin purta o haină albă și o cravată cu buline, eu costumul alb cu broderii laterale fine, care stiliza comoara portului românesc. Am cântat în duet și cu **Ștefan Bănică senior**. Am fost plecată într-un turneu cu el, un om tare bun la suflet, foarte talentat, niciodată nu știam cum trece vremea în preajma lui. M-am simțit și mă simt foarte bine în lumea actorilor și m-am molipsit de la ei, așa că mi se întâmplă adesea să povestesc ceva și să imit, rând pe rând, personajele, să

joc o scenă din viață când o povestesc, să-mi schimb vocea, să fac grimase ori să mimez ticuri, intrând în „rolurile" celor pe care i-am cunoscut. Îmi plac glumele și să nu uităm că în vremurile dinainte de Revoluție circulau sute de bancuri și de povești comice sau care stârneau râsu-plânsu', vorba marelui poet Nichita Stănescu. Numai dacă ai fost pe scenă poți să înțelegi cât de mare este consumul emoțional și fizic la care este supus un actor, mai cu seamă când face parte din galeria celor mari. Câte vizionări, câte spectacole cenzurate! Au fost vremuri grele și actorii erau destul de prost plătiți, fiind și foarte solicitați. ***Ștefan Bănică senior*** avea un simț al muzicii și al scenei rar, ***purta fracul și floarea la butonieră ca un boier***. Am cântat „Cine bate seara la fereastra mea" și cântecul era joc de scenă și emoție comunicată prin gesturi, atitudine, o înțelegere între doi oameni, mai mult decât o partitură muzicală și un text. Am prețuit întotdeauna experiența marilor actori care pot adăuga sarea și piperul muzicii, dacă au și voce.

Și cu ***Amza Pelea*** am făcut foarte multe turnee. Cu el am avut o discuție odată, era înainte cam cu un an de zile de a se prăpădi și eram la Bacău. Țin minte că am făcut o vizită la abatorul de acolo. Era o plăcere să îl asculți vorbind. La un moment dat, după un spectacol la Focșani, o fină de-a mea a venit și m-a invitat la masă. Era prezent și Amza, l-am invitat cu noi la masă. Atunci am discutat cu el despre vânătoare. Zic: „Chiar așa, ai curajul să omori o căprioară?" „Da, pentru că și ele toată viața lor stau la pândă, să nu le atace vânătorul sau fiarele sălbatice. Ele stau cu teama asta, iar ***eu stau cu teama să nu mă atace vreun cancer*** sau vreo boală incurabilă." Până la urmă s-a adeverit! Mi-a zis el, printre altele tot așa, prin turneu fiind, de gută. Eu nu știam ce-i aia gută și mi-a zis că el are un început de gută. Pe urmă am aflat cât e de periculoasă. Era un om extraordinar și un mare actor. Pe lângă faptul că avea foarte mare succes, ***era domnos***, așa, un fel de gentleman. Adică era perfect și în rolul de țăran și în rolul de mare domn. După mine desăvârșirea personalității lui de artist a avut-o în filmul *Nea Mărin miliardar*. Mă refer la cele două ipostaze ale lui, că acolo l-a jucat și pe Nea Mărin, țăranul, dar și pe milionarul american, a interpretat un dublu rol. Și țin minte că ani de zile în tinerețea sau în copilăria noastră așteptam Revelionul ca să vedem momentul cu Nea Mărin, cu Sucă și cu Veta. Am cântat pe urmă un cântec pentru el, după ce s-a prăpădit, îi făcusem o melodie: ***„Nea Mărine, nea Mărine,/ cine-o mai vorbi ca tine?/ Și în prag de sărbători/ cine ne-o mai spune urări?"*** Frumoase versuri îi făcusem atunci! Pentru că îl cunoșteam foarte bine. Tudor Gheorghe i-a mai făcut un cântec cutremurător. Te înfiori! Parcă te trezești și din morți când cântă el „Nea Mărine", cu vocea lui extraordinară!

Iar lăcrimez, off... nu vreau să vă obosesc cu amintiri complicate, greu de urmărit... Am avut ocazia să cunosc și ***mari interpreți din străinătate***. O mare satisfacție din cariera mea a fost ***primul festival Cerbul de Aur de la Brașov*** în 1965. Am fost

trimiși de la ansamblu patru soliști, printre care mă număram și eu. Am văzut și eu concurenții, iar printre ei se afla și ***Julio Iglesias***. Nu a luat niciun premiu! Ce va să zică neșansa ori cei care erau în juriu nu și-au dat seama de talentul lui? Douăzeci și unu de ani avea. La recital a fost Amalia Rodriguez, iar din partea României la recital a fost ***Doina Badea***, Dumnezeu s-o ierte și pe această privighetoare! Am fost în foarte multe turnee cu Doina Badea. Atunci la Cerbul de Aur au cântat toți așa de frumos! Eram foarte încântată că reușisem să o ascult și să o văd pe ***Amalia Rodriguez***, mi-a plăcut mult genul acesta de muzică al ei. Ileana Sărăroiu învățase foarte mult din repertoriul ei, era cunoscută și în localuri cântând și muzică spaniolă. Prin Ileana am cunoscut-o și pe ***Sarita Montiel*** când a venit la noi în țară. După spectacolul de atunci de la Brașov toți interpreții au participat la o recepție, iar noi cei de la ansamblu trebuia să le cântăm la Aro, vestit restaurant. După ce am cântat vreo două melodii, Amalia a venit personal la mine pe scenă și mi-a zis: „Ai o voce foarte frumoasă, ești la început de carieră și o să ai o carieră foarte frumoasă. Nu ai vrea să vii la masă, să stăm puțin de vorbă?" Aveam un translator. Am fost așa de încântată! A doua zi a apărut în ziar, mi se pare că în Luceafărul. Amalia dăduse un interviu și a spus printre altele: „Mă bucur că am cunoscut o cântăreață de aici, din România, care are ceva din vocea mea. Pe undeva semănăm ca timbru, îmi place foarte mult vocea ei și va avea un viitor foarte frumos". Eram în 1965, la doi ani după ce mă angajasem la ansamblu.

Am strâns foarte multe articole, sute, care s-au scris despre mine, dar din păcate le-am dat cuiva și mi le-a pierdut. Se schița mai ușor o cronologie a spectacolelor și a turneelor mele. A dispărut o arhivă de documente, nu era doar arhiva mea, căci erau multe spectacole în care nu am fost singura interpretă. Era într-un fel și ***o istorie a cântecului popular românesc***, pilduitoare pentru toți cei care l-au slujit și îl vor sluji.

Un artist trebuie să fie generos și să nu se ferească să spună vorbe frumoase și aprecieri din inimă despre confrații săi. Generozitatea să se reverse de câte ori îi evoci pe artiști. I-am cunoscut pe mulți dintre cei ce sunt considerați reprezentanții promoției de aur din teatrul românesc, o generație din care fac parte ***Mariana Mihuț și Victor Rebengiuc, alături de regretatele Silvia Popovici și Gina Patrichi. Le-am admirat mult pe Mariana Mihuț și pe Maia Morgenstern, pe Florina Cercel, pe neobosita Stela Popescu, pe Draga Olteanu***. Am fost în turneu cu Draga Olteanu în Suedia. Mi-a lăsat atunci o impresie extraordinară pe toată perioada aceea de o lună când nu m-a dezamăgit cu nimic, căci unii ajung să ne dezamăgească dacă le stăm mai multă vreme în preajmă. Pe lângă talentul de mare actriță, ***Draga mai are și talentul de a fi un om adevărat.*** Sunt prietenă de familie de zeci de ani cu actorul Costel Constantin și cu soția sa, Mihaela. Costel Constantin a dovedit de-a lungul timpului că este un mare artist. Doamne, câte generații de

actori și actrițe de aur am avut! Mulți s-au prăpădit, căci făceau eforturi și sacrificii mari să-și câștige existența, mergeau în turnee și jucau în săli neîncălzite, apoi ca să câștige un ban în plus, făceau și compromisuri jucând în diferite șușanele, în spectacole improvizate. Dar întotdeauna am admirat la ei felul demn în care făceau față condiției lor și știau să încânte publicul și să-l respecte prin creații de mare valoare.

Am fost prietenă și cu câțiva scriitori, cu regretatul ***Ion Băieșu***, pe care l-am cunoscut prin Benone Sinulescu, și, la el acasă, l-am cunoscut pe ***Marin Preda***. Foarte buni prieteni și eu și soțul meu eram cu Ion Băieșu. Tot în casa lui l-am întâlnit și pe ***Nichita Stănescu***. În seara în care l-am cunoscut venise în vizită și Gheorghe Zamfir, care a început să cânte la nai, iar Nichita compunea poeme care s-au risipit din păcate. A fost un regal! Stăteam cu toții turcește pe podea și nici nu am știut când a trecut noaptea. ***Nichita era într-o formă de zile mari și îi veneau cuvintele pe gură ușor, de parcă le-ar fi știut de când lumea.*** Spunea versurile inventate ad-hoc ***așa cum un rapsod își cântă melodiile memorate în timp.*** Avea o voce uneori puțin cântată, un fel doar al lui de a-și spune poemele, care m-a impresionat. L-am cunoscut bine și pe ***Grigore Vieru***, l-am cunoscut și pe ***Adrian Păunescu***, am mers împreună în turneele Cenaclului „Flacăra", la care ne-a invitat pe mine și pe Benone Sinulescu.

Nu pot să nu evoc aici și câțiva dintre marii instrumentiști și dirijori care au fost alături de mine pe scenă. Marele ***Nicolae Botgros este vioara nepereche a neamului românesc,*** iar eu îl socot și ***bagheta nepereche a cântecului popular românesc de dincolo și dincoace de Prut.*** Are calitatea de a aduce pe scenă trei țambaluri, douăsprezece viori, pe care le dublează prin imprimarea lor anterioară, așa încât se aud douăzeci și patru de viori. Toți interpreții care vor să realizeze o orchestrație de calitate merg la Chișinău și colaborează cu Nicolae Botgros. Regretatul ***Toni Iordache*** a fost profesorul tuturor interpreților la țambal. El este etalonul când mă gândesc la acest instrument care ridică publicul în picioare, nu numai când îl asculți solo. Rolul instrumentiștilor de mare valoare trebuie întărit în conștiința publicului. Ce ar fi fost și ar fi muzica populară fără regretatul ***Ion Drăgoi***, cântând cu vioara lui în orchestra „Plaiurile Bistriței"? A fost un mare violonist, continuând linia marilor lăutari români, strânși într-o carte neprețuită de muzicologul Viorel Cosma. Ion Drăgoi a cântat și în formația lui Gheorghe Zamfir, până ce s-a prăpădit. Din zona Banatului și a Ardealului, ***Efta Botoca*** avea un stil aparte de a cânta la vioară. Când ascultam O mie de viori el era singurul care făcea bis, era un fenomen. Dacă mă întrebi de acordeon, imediat îmi vine în minte ***Vasile Pandelescu*** de la Găiești. Dacă mă întrebi de nai, primul nume ce-mi vine pe buze este ***Gheorghe Zamfir***, bineînțeles. Și a mai fost ***Simion Stanciu***, care avea o tehnică extraordinară, mi-a fost coleg în Ansamblul Armatei. Înaintea lui Gheorghe Zamfir a fost mare naist ***Damian Luca***. Firește, Gheorghe Zamfir se distinge prin complexitatea repertoriului.

Înainte de venirea mea la București, când eram acasă, mă acompania ***nea Măcinic din Văleni***, care cânta la vioară. Mai era ***Stângaciu la acordeon***.

Dacă este să continuu gândurile mele și să dau nume de instrumente și de mari interpreți, de virtuozi care nu pot lipsi din panoplia muzicii populare românești, n-aș vrea să-l uităm pe taragotistul ***Luca Novac din Banat***, care a fost un exemplu pentru toți! Apoi la fluier era o încântare să-l asculți pe ***Marin Chisăr***. Era destul de în vârstă când am venit la Ansamblul „Ciocârlia" și după el a venit ***Doru Zamfira***. În turnee cel mai mult impresiona parcă naiul. În primul meu turneu în afara granițelor, am fost invitații lui ***Marcel Cellier***, împreună cu Gheorghe Zamfir, care a avut mare succes. Nu aș vrea să-l uit pe ***Dumitru Farcaș***, un mare taragotist care cântă ardelenește. Este un mare profesionist, un instrumentist apreciat și iubit de public, cu studii superioare. Interpretarea lui împletește talentul, harul venit de la Dumnezeu, cu tot ce ține de cultura muzicală.

Frumusețea "ispititoare" a Irinei Loghin

V-am promis să vă povestesc multe întâmplări deosebite din viața mea și mă gândesc că prezintă interes și unele în care apar foștii noștri conducători.

Eram invitată la recepții când venea în vizită în România câte un conducător de țară. Unul dintre ei a fost ***șahul Iranului***. Aveam cam 27 –28 de ani, cam așa. Ne-am dus la recepție la casa lui Ceaușescu, în Primăverii. Se purta atunci părul strâns în coc, aici în spate si soția șahului avea coc. Sora mea văzuse primirea oficială la televizor si mi-a zis: „Dragă, eu am văzut-o pe soția șahului, vezi că semeni foarte mult cu ea! Te-a chemat la recepție?" „Da, acum după-masă." „Să știi că o să remarce mulți! Eu ca soră am remarcat că tu semeni foarte bine cu ea." Așa este, semănam ca două picături de apă! Aveam și eu făcut coc, aveam și costumul popular. Înainte de a începe să cântăm, apare Nicolae Ceaușescu

și Elena Ceaușescu. După ei, translatorul și șahul cu soția. Când a ajuns la mine, soția șahului s-a mirat foarte tare, el la fel. Exact remarca pe care o făcuse sora mea. Bineînțeles că am fost foarte încântată, iar când a înțeles ***Elena Ceaușescu*** de ce se oprește cuplul imperial la mine a zis: ***„Este cea mai bună cântăreață de folclor a țării noastre, Irina Loghin"***. „A! Extraordinar!". Și erau cu ministrul Finanțelor de la ei. A fost foarte încântată soția șahului si a început să mă studieze, să spună ce costum frumos am, s-a oprit foarte mult la mine, a discutat despre mine, din ce mi-a spus translatoarea. Mă studiau și comentau. Au trecut mai departe, i-a prezentat pe toți și a venit rândul să cântăm. Am avut niște emoții foarte mari! Apoi, de la recepție, ne-au mulțumit și au plecat. A rămas ministrul Finanțelor care a pus ochii pe mine! Ministrul a venit după mine și m-a luat la dans, orchestra și acordeonul erau lângă mine. Și a început să ne dea la bani! Câte un ban de aur! O activistă de la Ministerul Culturii vedea tot ce primesc eu de la acest ministru. La un moment dat nu știa el cui să i se adreseze, să îmi spună să mă duc la niște studii acolo. Se îndrăgostise lulea de mine... Nu mă mai lăsa să plec! După ce s-a terminat dansul, mă ținea de mână și nu știam cum să procedez, nu știam ce să fac! Era toată Securitatea acolo! Eram încântată că mă plăcea, dar nu știam cum să procedez! Era un bărbat frumos, brunet cu ochii verzi, cum sunt arabii... cel care l-a jucat pe Sandokan. A stat până pe la patru dimineața. După toată bucuria asta și plăcerea că mă ținea de mână și îmi ceruse să fac studii acolo, mi-a spus că el mă întreține, că el îmi asigură totul. Bineînțeles că m-am retras cu soliștii, noi aveam regula noastră. Atunci eram cu Angela Moldovan, mai în vârstă cu mult decât mine. Ea mi-a spus: *„Te-a plăcut foarte mult, mă bucur pentru tine! Am văzut că nu ți-a mai dat drumul deloc! Asta e tinerețea, Irino, și eu am trecut prin astea."* La un moment dat vine un securist și-mi zice: *„Haideți cu mine, lăsați bagajele undeva, am să vi le duc eu"*. Noi aveam un microbuz cu care veniserăm. M-a luat de acolo, din gura celorlalți soliști, din ochii lor și mi-a zis: *„Haideți că vă așteaptă în cameră sus"*. Mi-a picat ca un trăznet treaba asta, așa de tare m-a deranjat! Și am avut o discuție: *„Stați puțin, la cine vreți să mă duc?" „Păi, n-ați văzut? Vă așteaptă sus ministrul!" „Aoleo! Chiar așa? Nu mă gândeam că se întâmplă așa ceva! Domnule, nu știu ce grade ai mata, că ai grade sigur. Mata ești însurat?" „Da, sigur!" „Pe nevasta matale s-o duci! Pe mine nu mă duci, nu mă vinzi dumneata! Cheamă-ți nevasta și du-o acolo dacă vrei mata să vinzi pe cineva!"*. Parcă i-am dat foc! S-a înnegrit, era ca tuciul la față! Când m-a jignit cineva, n-am mai ținut cont de absolut nimeni! Și am spus în continuare: *„Dacă încă o dată mai insistați, a dracului să fiu dacă nu iau un scaun și vi-l dau în cap! În secunda asta!"*. Când a văzut că am așa o reacție, m-a lăsat în pace și m-am dus plângând la microbuz unde mă așteptau colegii. Și atunci Angela Moldovan mi-a spus: *„O să întâmpini multe de aici înainte, bine că ai avut reacție față de el!"* Bineînțeles a doua zi m-au chemat la Ministerul Culturii și am predat toți bănuții de aur pe care i-am primit...

Trec de la o amintire la alta...țin minte lucruri detaliate, mi-au rămas lipite de ochi anumite gesturi, scene, pe unele am vrut să le uit, dar nu prea mi-a reușit...

Doamne, ce ți-e și cu memoria noastră... Parcă văd un film, nu realizez că sunt eu personaj. Eram domnișoară și stăteam la mansardă pe Ana Ipătescu împreună cu o colegă de la ansamblu. Ea era la cor, ***Sofica*** o chema. Eram și prietene și m-a luat la ea să locuiesc în încăperea aceea prăpădită, plină de ploșnițe. Am aranjat-o ca lumea, era mică, dar era bine că eram singure...

Aveam o prietenă, o bătrână basarabeancă, tanti Lidia, care locuia în Piața Romană, la care ne duceam și ne cosea rochii de vară. Într-una dintre zile plecasem la tanti Lidia, era duminică. Am zis să o sunăm din drum, de la telefonul public, evident, ca să îi spunem că trecem pe la ea. Când am format noi numărul, apare unul care intră în cabina aia telefonică și stătea și aștepta. I-am spus lui tanti Lidia că venim să vedem un spectacol, *Cu mască sau fără mască*, pe care îl vizionam noi la televizor. Ieșim din cabina telefonică și individul acesta zice de colo: „Ce fete frumoase! Haideți la mine, că am televizor, să vedeți spectacolul *Cu mască, fără mască.*" Era bărbat frumos, blond cu ochii albaștri. Sofica, auzind asta, zice: „Hai și mierem", era moldoveancă. „Sofica, unde să mergem?", zic eu. Iar el: „Vai, domnișoară, da' se poate? Haideți la mine." Eu l-am întrebat: „Pe unde locuiți?" „Pe lângă Operetă", ne-a spus el.

Cert este că Sofica voia să meargă și nu puteam să o las singură, așa că ne-am dus. Am ajuns acolo, am intrat într-o curte, mai țin minte. Pe urmă era o ușă, am intrat printr-un gang, am dat la stânga, apoi la dreapta și din ce în ce se întuneca mai tare. La un moment dat, el fiind în spatele nostru, ne spune: „Hai mergeți, mergeți în față". Era întuneric beznă, o ușă deschisă și, în umbră, am văzut un chip care aștepta. Înăuntru era o lumină roșiatică. Și ăsta a venit de la spate și ne-a luat de cap. Mi-am zis că până aici mi-a fost! Cel care tăbărâse pe mine era cel care ne așteptase la cabina telefonică, iar celălalt a sărit pe ea. Norocul meu care a fost? Se purtau fustele foarte strâmte, aveam o fustă din gabardină, un material foarte în vogă pe atunci, o fustă conică, pe corp. I-a fost foarte greu să îmi dea fusta aia jos. Celălalt era pe Sofica, care voia să țipe. Nici nu știam unde ne aflam, habar n-aveam. Mi-am spus: „Doamne Dumnezeule! Ce să mă fac eu acum?". Am avut norocul meu că am fost și mai curajoasă, nu m-am lăsat până nu am prins „poziția"! Țineam picioarele strânse, el căuta să-mi ridice fusta, dar nu se putea că era strâmtă. La un moment dat căuta pe aici, pe sus, să mă desfacă. Am pus picior lângă picior, până când el a trecut cu piciorul peste picioarele mele. Norocul meu iarăși era că răsucise cheia, dar o lăsase în ușă și știam treaba asta. Când a tăbărât pe mine am ridicat așa de puternic picioarele și l-am lovit direct... în „familie". N-am auzit decât un răcnet de animal, era și voinic. Atunci am fugit repede la ușă și am început să țip în așa hal că toată lumea a ieșit! Trecuseră fracțiuni de secundă cât se întâmplase, un minut dacă a durat toată nenorocirea asta. Mi-am zis: „Doamne, cum am scăpat?" Sofica voia după ce am ieșit de acolo să îi arate legitimația, că-i pune ea la punct! Aveam legitimație de ansamblu. I-am zis: „Stai liniștită, ce faci cu legitimația? Cine te-a adus? Ce am căutat noi aici?" Noi eram vinovate, puteai să duci tu toate legitimațiile. La un an de zile în stație la Mitropolie, la tramvai, stăteam cu Ion. Venise să mă

ia de la o repetiție de la Casa de Cultură. Era o casă de cultură pe-acolo. Și am zis să mergem cu tramvaiul. În stație, cine crezi că apare? Individul acela blond. Zic: „Acesta este, Ioane!". Blondul când a auzit a luat-o la fugă în așa hal! A rupt-o din stație printre mașini! Ion îl bătea rău! Îi spusesem ce se întâmplase. ***Am făcut față unei tentative de viol până la urmă!*** Să învețe tinerele de azi să nu se ducă oriunde, cu oricine, chiar dacă persoana arată bine, nu știi ce să te aștepți de la unii oameni.

Dragostea pentru necuvântătoare

M-a ajutat Dumnezeu! Când mi-a fost greu, întotdeauna mi-am îndreptat privirea către El.

Mai am ceva tare drag sufletului meu: grija față de animale. Nu ești om dacă nu iubești foarte mult și animalele. De mic copil am avut multe vietăți în jurul meu. Mama scotea puișori, avea cloștile care scoteau pui, rațe și trăiam printre ele, printre aceste păsări și animăluțe mici, drăgălașe foc. Îmi era greu când ajungeau la maturitate și trebuiau sacrificate. Nu doream asta pentru că mă lipeam foarte mult de ele! Din curtea casei mele părintești nu au lipsit câinele, oile, caprele, porcii și tot ceea ce era necesar unei gospodării la țară. Iar eu eram printre ele, le făceam curățenie, le dădeam să mănânce. Și, pe lângă aceasta, ***m-am născut și cu sensibilitatea de a nu vedea un animal suferind.*** Îți dai seama ce experiențe am avut în viață, când am văzut persoane bătând și chinuind animalele. Este pentru mine un consum enorm! Dacă plec la drum de aici din București și merg la Botoșani, de exemplu, văd atâtea animale chinuite și atâția câini slabi, nenorociți, prăpădiți, fără stăpân! Asta mă doare cel mai mult! De multe ori îmi pun ochelari la ochi să nu văd așa ceva. Pentru că imediat îți apar în față tot felul de suflete chinuite: căluți bătuți, vite. Când era secetă erau vaci slabe, că nu aveau oamenii ce să le dea să mănânce și mă consumam tare mult! Îmi ziceam că aș vrea să sufăr eu în locul lor!

Dar, hai să vă povestesc ultima ispravă cu cățelușul pe care l-am găsit! Ca să înțeleagă lumea ce forme poate să îmbrace dragostea față de animale! Veneam de la tratament de la Covasna, era o zi ploioasă de toamnă și am văzut o mogâldeață alături de alt cățel care era mort, probabil mama lui. A trecut șoferul cu mașina și i-am zis să întoarcă pentru că am văzut ceva. Când m-am întors, am văzut acel cățeluș care își plângea mama probabil. Cred că nu avea mai mult de o lună și jumătate, două luni. L-am luat, era plin de ciulini, avea niște fire rare de păr, iar ciulinii parcă erau țesuți pe el, încâlciți. L-am adus acasă, i-am făcut toaleta. A trebuit să îi scot ciulinii și l-am dat și cu gaz, cu petrol. Dacă au fost și purici, s-au dus naibii definitiv. Când a venit doctorul l-am ținut internat trei zile cu perfuzii, ca să nu aibă ceva cu ficatul. Pe urmă mi l-a dat acasă și uite ce a ieșit din mogâldeața aceea de câine! Este așa de deștept și de recunoscător! Face tot felul de giumbușlucuri, ca și cum ar vrea să îmi arate cât de dator îmi este el mie pentru faptul că l-am salvat. Și asta nu e o exagerare! Atunci când întâlnești astfel de situații, nu poți să treci impasibilă pe lângă ele! Avem noi românii un cântec ***„Din bucata mea de pâine,/ Am hrănit și-un om și-un câine.“*** Da, este atâta adevăr în versurile cântecului popular ! Când mă mai duc la nuntă să cânt, mai comandă câte unul: ***„Fă-mi-l și mie pe acela cu cățelul!“…***

De fapt cred că din dragostea asta față de animale, într-un fel sau altul, a izvorât și repulsia mea față de carne și împărtășirea ***stilului de viață vegetarian*** pe care l-am adoptat de zeci de ani buni și pe care cititorii noștri trebuie să îl cunoască și pe cât posibil să îl urmeze. Un mare profesor doctor îmi spunea, la un moment dat, că ideal ar fi ca după 40 sau cel târziu 50 de ani cu toții să ne lăsăm de carne, iar dacă nu putem renunța la toată carnea, măcar la cea roșie să renunțăm. Să rămânem cu carnea albă, peștele și, poate, puțin puiul. Adevărul este că atunci când am mâncat carne, dar foarte rar, nu mi-a făcut plăcere niciodată! Pentru că știu că este dintr-un animal sacrificat. Pe mulți i-am întors de la carne pentru că în fond se consumă un cadavru! Ai omorât, ai sacrificat o vietate. Crești un vițel, apoi îl tai și îl mănânci! Nu suport treaba asta și nu o înțeleg! Dacă nu i-am tăia, ce am face? S-ar suprapopula pământul cu viței, cu purcei?! Poți să trăiești și fără carne! Am citit viețile sfinților, mi le dădeau tata și mama, că aveau aceste cărți. Iar acești sfinți nu știau ce e carnea! Erau pustnici și trăiau prin păduri, la schitul lor, și ajungeau suta de ani! Trebuie să luăm în calcul și lucrul acesta. Că poate mâncau și rădăcini fierte sau crude. Erau alte vremuri, natura nu era poluată! Nu știu... eu am rămas cu ideile mele. Poate că sunt exagerată, dar asta simt și nu mă pot adapta cu așa ceva.

Este evident că hrana contează mult în viață și, din păcate, noi mâncăm tot soiul de porcării, de chimicale, lucruri periculoase pentru organism. Din bătrâni, la noi porcul se taie în joia Crăciunului. Porcul simte că a doua zi va fi sacrificat și își varsă adrenalina în sânge, este toată noaptea agitat! Vărsându-și adrenalina, carnea devine infestată, nu mai este sănătoasă! Să nu mai vorbesc de vițelușii ăia care

plâng când sunt sacrificați! Nici nu vreau să discut! Mai bine mănânc pământ! Câte lacrimi varsă aceste animale nevinovate! Am asistat din curiozitate la o sacrificare și nu am mai fost apoi om mult timp! Când am văzut vacile cum plângeau precum copiii! Au niște lacrimi grele, că se și spune „lacrimi de bou"! Și atunci îți vine să mai mănânci carne? Nu îți vine nici să mai crești animale!

Oameni și Locuri, Aventuri și Experiențe de Viață

În fața iubitorilor de folclor

Noi am uitat să trăim frumos. Ne lăsăm împovărați de greul existenței noastre, de problemele care ne apasă, încât am uitat să trăim frumos. Și n-ar trebui! Înainte aveai anturajul tău cu care mergeai și te distrai. Acum nu mai există asta! Uite, Irinuca mea are anturajul ei. Cu toată oboseala de la serviciu ea, la sfârșit de săptămână, se duce și se întâlnește cu vreo două familii cu care se înțelege foarte bine. Se întâlnesc, râd și se simt bine. Când vine duminică seara acasă, îmi spune: „Vai, parcă mi-am încărcat bateriile, mamă! Așa bine ne-am distrat!" Ea vrea să aibă grupul ei! Eu am fost așa: să fie prieteni în jurul meu, să ne distrăm sau să ne împărtășim gândurile, problemele. La țară noi nu pierdeam nimic, nici chiar la înmormântare! De exemplu, când murea câte cineva, bătrânele erau primele care se duceau acolo și jeleau. Era una, nu bocitoare specială, dar știa toată lumea din comună că țața Floarea jelește. Chiar dacă nu era neam sau rudă cu cel care murea, ea se jelea. Era un anumit ritual al înmormântărilor, al nunților și ***oamenii simțeau***

nevoia să se bucure de viață și nu se prefăceau că trăiesc. Așteptau sâmbăta și duminica să se ducă la horă, la bal, nu numai tinerii, ci și oamenii căsătoriți, până la amurgul vieții. Cine erau cele mai bune prietene ale mele? Bătrânele, dada Ileana de exemplu. Dada Ileana se ducea la toți morții. O întrebam câteodată: „De unde vii dadă Ileană?“ „Eee, păi am fost, maică, colea, că știi c-a murit Frosina.“ „Aaaa, cum?“ Pe urmă a mai murit nea Grigore: „De unde vii, dadă Ileano?“ „Am fost, maică, la mort. Ce frumos era mortu'! Parcă dădea să râză!“. Era și hazlie! Iar când începea țața Sultana să bocească, când se ducea mortul spre cimitir: „Te-ai dus, mă, Niculeeeee! Vezi dracului să nu dea câinii în coliva aia! Măi, Niculeeee, de ce pleci, mă? Cui ne lași? Că uite, era strada plină cu tine! De ce pleci, mă?“. Sau când a murit tata mare... Eu eram mică. Noi pe tata-mare nu știu cât l-am iubit de mult, am iubit-o mult pe mama-mare care era de o bunătate rară, cum era și mama. Și nebuna asta de soră a mea care e mai mare, Florica, să vezi ce a făcut atunci! Ne-am zis noi că de nu plângem după tata-mare o să râdă lumea de noi. Tata-mare a fost mai bețiv și nu ne lipiserăm de el ca alți copii de bunici. El tot timpul era beat și o bătea pe mama-mare și nu-mi plăcea acest lucru. Când s-a prăpădit, mama se dădea de ceasul morții: „A murit tata, a murit tata!“ Soră-mea mi-a spus: „Ce facem, soro, dacă nu plângem, o să râdă tot satul de noi! Ia o ceapă“. A luat ea niște ceapă într-o batistă, în loc s-o pună în altceva s-o țină. Era căldură mare atunci, era foarte cald și s-a dus toată tăria! Vai, ce ne-am fleșcăit cu ceapa aia, mai ales când am ieșit la cimitir! Toată lumea zicea: „Aoleo, nea Ghiță!“ Noi nimic, nici vorbă de lacrimi! Soră-mea și în biserică s-a ținut de șotii. Era acolo un moș care ținea crucea aceea de lemn pe care trebuia să o ducem la cimitir. De fapt, crucea era a bisericii. Din florile alea care erau puse pe mort a ieșit un vierme mare de tot. Dada Ileana, vecină cu noi, îngenunchease la Evanghelie și, când se slujea acolo, sora mea a luat viermele acela mare în mână și l-a pus pe dada Ileana care a început să țipe ca din gură de șarpe: „Aoleo!“ Moșul care ținea crucea se sperie și dă drumul la cruce care cade babei după ceafă! Eu, stând în partea cealaltă, m-a bufnit un râs! Mai râzi, mai plângi... A fost de pomină!

Sau o altă întâmplare cu sora mea. După ce venisem în București, după o vreme, mă duc cu ea pe la Văleni. Mergea la un moment dat în fața noastră un țăran beat și muierea după el care-i zicea: „Dă-mi, mă, banii, că trebuia să mai luăm ceva, dă-mi, măi, banii!“. Erau din cine știe ce comună rătăcită. Eu mă duc la el și îi zic: „De ce nu-i dai banii nevestei?“. „Aaa, ce, maică! Crezi că eu sunt prima lui nevastă?“. Iar bătrânul zice: „Da nici ultima!“. Și ne ducem pe urmă în stație și mă întreabă: „Dar tu de unde ești?“. „De-aici, dintr-o comună.“. „Ești măritată?“. „Am fost.“ „Ai fost?“. „Păi, și de ce nu mai ești?“. „M-a lăsat. Am avut trei bărbați.“. Pe mine mă pufnește râsul. Și i-am spus: „Unul l-am lăsat că era bețiv. Bea mult și m-a deranjat“. „Și al doilea?“. „Al doilea, uite-așa ne-am despărțit“. „Al treilea?“. „Al treilea nu știu de ce m-a lăsat!“. „Eeei! Ai tu vreo bubă în cap!“. Îmi place foarte mult să intru așa în vorbă cu oamenii simpli, le simt sinceritatea și pofta de viață.

M-am dus să cânt la o nuntă. Și vine țăranul cu nevastă-sa ca să vorbească cu mine cu vreo lună înainte, socrul cu soacra adică: „Doamna Loghin, nu facem nunta fără dumneavoastră, vă iubim foarte mult!". Am stabilit noi totul, inclusiv ce să-mi pună pe masă și mă întreabă: „Ce să vă facem de mâncare?" „Eu cu carnea sunt mai puțin, vreau lapte de acela de țară." „Am vacă, am tot. Eu vă fac și mămăligă. Gata, s-a făcut. Vreau să vă simțiți ca la dumneavoastră acasă". Vine și ziua nunții, ajung eu acolo, era puhoi de lume din nu știu câte comune! M-au întâmpinat la mașină, pusesem niște huse de blană sintetică. Și babele cum veneau le auzeai „Ia uite fă, au adus-o pe blănuri". De parcă era mare lucru! Vine soacra și mă primește: „Bine ați venit doamna Irina!". Eu întreb: „Unde să mă duc să mă schimb?". La care ea răspunde: „Eu trebuie să stau pe-acilea cu nuntașii, o luați așa pe-acilea, vedeți că ușa a treia este pregătită pentru dumneavoastră, vă duceți acolo și vă schimbați. În cât timp veniți?". „Cam așa în vreo jumătate de oră". Era caniculă afară și eram transpirată după drum. În camera unde mi-a zis să intru, la a treia ușă era unul trântit pe pat, mort de beat! Mi-am zis că acesta seamănă cu socrul. Mă gândesc, ce să fac? Mai erau două uși, dar erau încuiate, doar aceea era deschisă. Mă răsucesc eu, omul nimic: dormea și sforăia. Mă gândesc ce să fac, trebuia să mă îmbrac! Am început să îmi scot hainele cu care venisem, mi-am dat întâi rochița jos, sutienul, când să mă schimb de tot, am auzit o dată: „Ihiii..." Îl văd pe omul acela că înfige ochii la mine... Am înțepenit la perete, cu ce aveam pe mine! El se holbează... Eu, ce să zic, eram mai mult dezbrăcată. Și m-am întors cu spatele la el. Atunci s-a ridicat din pat și a ieșit nervos afară pe prispa casei, iar eu închid ușa după el. În curte erau nuntașii toți și el strigă: „Băăă! Fir-ați ai dracului să fiți! ***Cum dracu' ați băgat una despuiată peste mine în casă?!"*** Când a auzit soacra și-a dat seama cam despre ce e vorba și vine ea înnebunită: „Să te ia dracu', să te găsească! M-ai făcut de râs! Vai, doamna Irina, ce rău ne pare!". Eu râdeam cu lacrimi, cum socrul striga ca o fiară pe prispă!

Acum îmi amintesc altă întâmplare cu țața Leanca. Eu treceam pe stradă și trăgea clopotul. Și îmi zice: „Aaa, Irinuco! Cine a murit de trage clopotul?". Iar eu îi zic: „A murit țața Stana." Iar ea îmi trântește tam-nesam: „ Du-te dracu' !"... Vezi amestecul acesta între viață și moarte, plâns și râs, un mod de a vorbi în care Dumnezeu și dracul ies de pe buzele oamenilor în aceeași frază. Așa se obișnuia la noi! Ce simpatice, ***cât de înțelepte și afurisite la gură pot fi țărăncile!*** Dacă am putea să le și înregistrăm, că au alt farmec atunci tare aș vrea cititorii noștri să le audă.

Tot așa o întâmplare... Eram în concediu la țară. Și a început să mă deranjeze o măsea, aveam nevoie de stomatolog. Sora mea îmi spune: „Lasă că vorbesc eu cu asistenta, e o doctoriță aici". Trebuia să îmi pună un pansament. A sunat ea și i s-a spus că la ora două ne întâlnim cu doctorița. Ne-am dus la ora două. Ce era la ușă la ea! Erau vreo șaizeci de inși care așteptau. Asistenta m-a băgat înăuntru: „Poftiți, că doamna doctor are un pacient." Era unul pe scaun. Mi-a spus să iau și eu loc. Era o domnișoară bătrână doctorița, nemăritată, din aceea nervoasă. Stăteam

eu pe scaun, lângă mine mai era un taburet. Se deschide ușa și intră unul cu niște cizme de cauciuc, murdare de noroi, cu un basc pe ochi. Chior de beat, nu altceva: „Săru' mâna, doamna doctor!". „Te rog să ieși afară!". „Da' nu ies nici d-al dracu! Știi cine sunt eu? Eu sunt Gheorghe al Siței din Olteni". „Hai, ieși, domnule, afară, lasă-mă să lucrez". „Nu ies nici d-al dracu!". Și trage taburetul acela de lângă mine și se așează pe el: „Măi, zice, fii atentă ce îți spun eu! Eu te-am căutat de dimineață și nu te-am găsit. Eu nu știu pe unde umbli, nu mă interesează!". Eu eram vânătă de râs, eram pe jos! „Eu nu știu pe unde ai fost, eu te-am căutat!". „Și ce dorești, domnule, de la mine?". „Să-mi scoți și mie o măsea!". „Bine, urcă-te pe scaun!". Se urcă el pe scaun. „Deschide gura! Pe care să ți-o scot?". „Care-o fi! Dă-o dracului!". Foarte amuzant a fost!

La Bicaz am avut iar o pățanie hazlie. Începusem eu duetele cu Benone și lumea care mai de care, venea să ne vadă! Grămadă veneau oamenii! După ce ne terminăm noi spectacolul vine la cabină una care era cu bărbatul ei, cu doi copii, să-i dăm un autograf. Era așa de emoționată! Ne-a spus: „Doamna Irina! Dumneavoastră nu vă dați seama cât însemnați pentru mine! Doamna Irina, domnul Benone! Vă iubesc așa de mult că ***la cotoi i-am pus numele Benone și la pisică Irina!" Bine că n-a zis că la bou și la vacă!*** Da! Am trecut prin multe situații comice.

Și de la Câmpina am o amintire hazlie. Ne ducem noi la Câmpina, la un spectacol. Mai era vreo oră și ceva până a începe. Vine unul deschide ușa la cabina unde eram noi. Abia se ținea pe picioare de beat ce era, cu o burtă pe-afară, cămașa nu știu pe unde îi era... Și vine, nici „bună ziua" nu ne spune! Eram toți soliștii. Eu croșetam într-un colț. Croșetez și acum! Este o terapie extraordinară. Bețivul dă ușa de perete și întreabă: „Care e Irina Loghin de aici?" Eu îl întreb: „Matale care zici că e?" Eram îmbrăcată de stradă, nefardată. Se uită el la toate și spune: „Nici una nu e! Unde e, domne, Irina Loghin? Cântă în seara asta?". „Cum să nu! Cântă, sigur că da!" „Unde e Irina Loghin?". „E plecată pe-aici să vadă orașul". „Da' cântă?". „Cântă!". Începe spectacolul și zice prezentatoarea: „În acest spectacol vor cânta: Natalia Gliga, Benone Sinulescu, Ionel Pop și Irina Loghin." Și a început spectacolul. Și intră toți pe rând, eu rămân ultima. Intru să cânt. Bețivul care venise la cabina

noastră era în rândul din față. Stătea răsturnat pe scaun și nu s-a mișcat. Cânt eu vreo trei sferturi de oră și termin de cântat și ies din scenă și bețivul vine după mine și îmi spune: „M-ați mințit". „Păi, de ce, bre? Nu ți-a plăcut spectacolul?". „Nu că nu mi-a plăcut! Păi cântă ăla, intră aia, intră ăla și Irina... ciuciu!! ***Unde e Irina?!... Da' să fiu al dracului dacă nu mi-a plăcut mai mult de tine decât de Irina Loghin!"***

Odată, vroiam să mai fac o pauză de câteva zile pentru că mă simțeam obosită și am plecat la stațiune. Doctorul chiar îmi spusese să mai îmi protejez și vocea. Pentru asta, nu doream să se știe că sunt în stațiune. Mi-am luat niște ochelari de soare și un batic în cap. De obicei, luam mâncarea în cameră. Mai eram acolo cu o cunoștință. Totuși, într-o zi, am hotărât să ies puțin, pentru că stătusem mai mult izolată. Într-una din zile, deci, așa, mai mult acoperită, stăteam la masă cu cunoștințele mele. La o masă apropiată de noi erau doi bărbați destul de bine îmbrăcați, puțin "afumați". Zice unul către celălalt: *„Ai aflat, mă, că e în stațiune Irina Loghin?"* *„Da, mă* – răspunde celălalt -, *dar face pe simandicoasa. Nici la masă nu vrea să vină. Chiar că face pe simandicoasa. Am văzut-o la o nuntă, odată, băuse mult și se lua de cei cu care cânta*" Eu, care în viața mea nu am fumat, nu am băut și nu beau cafea, am simțit că, la un moment dat, am început să fierb în mine. Nu am putut rezista, m-am ridicat frumos de la masa mea, m-am dus și m-am așezat la masa lor și le-am vorbit: *„V-am auzit discutând despre Irina Loghin*". S-au uitat la mine și nu m-au recunoscut pe moment. *„Da"*, zice unul. *Domnule* – zic- *de unde o cunoști dumneata pe Irina Loghin?"* În momentul acela s-a uitat mai bine la mine, m-a recunoscut și s-a făcut roșu ca un rac fiert. *„Cea din fața dumitale* – adaug eu – *este tocmai Irina Loghin care de când a făcut-o măiculița sa nu a băut. Când m-ai văzut dumneata vreodată pe mine beată sau certându-mă cu cei din orchestră?"* A început cu totul. Într-un târziu a bolborosit decât: *„Îmi cer iertare!"* Măcar a avut bunulsimț să recunoască faptul că a greșit. Într-un fel, îmi era milă de starea penibilă în care se afla. Și nu e singurul caz…

La o nuntă în județul Dâmbovița, după ce am cântat trei sferturi de oră, am zis să iau o pauză pentru a mă pregăti de al doilea program. Nu terminasem ultima melodie de la primul program că intră pe ușa cortului amenajat pentru nunta cu pricina doi bărbați. Amândoi erau așa de beți că se sprijineau unul de altul. Și vin la scenă. Între timp terminasem melodia și unu din ei îmi zice: „Irino, îmi cânți și mie melodia asta **Mă uit pe Gilort în sus** a Mariei Ciobanu? Da, o știi?" Și răsucea o bancnotă de o sută de lei. „ O știu. Dar nu o cânt acum". „Dar, de ce?". „Păi, sunt obosită!". „I-auzi măi, e obosită...Eu am venit de la Cotul Donului pe jos și nu am mai obosit..." Când am văzut eu că nu scap de belea, îi zic: „Hai bre, că ți-l cânt!" Și am început eu să cânt și am greșit versurile. Da' el: „Nu-i așa!". M-a pufnit râsul în așa hal că abia am tras de melodie până la final. Mi-a dat unul dintre cei doi suta de lei și mi-a bătut obrazul: ***„Să-mi dai 25 lei înapoi că te-ai încurcat la melodie."***

O altă întâmplare hazlie datează de la o nuntă tot într-o comună, nu mai țin minte unde. Cântam pe o scenă destul de înaltă și îl urmăream pe unu care servea la mese, care alerga ca o săgeată cu farfuriile pline printre meseni. Când am început să cânt o melodie hazlie, ceva cu „mama ta când te-a făcut, te-a făcut în ghinion, în

ghinion te-a născut, te-a născut la 7 luni...." el s-a amuzat așa tare că nu a mai fost atent la ce făcea. S-a oprit în loc cu tava plină de sarmale aburinde, exact deasupra unei zone unde se afla nașa. Aceasta avea o pălărie foarte mare cu voal... Atent la mine, ***„titirezul" care servea la mese a înclinat mâna cu tot cu tavă și toată grăsimea de pe sarmale s-a dus direct în pălăria nașei și de acolo a început să curgă pe umărul ei și pe piele! Nașa striga ca din gură de șarpe că s-a fript!*** Eu am văzut scena de sus și m-a pufnit râsul așa tare că nu am mai putut cânta.

Ajung cu un spectacol la Arad la Sala Filarmonicii. Ca să ieșim din sală trebuia să trecem printr-un hol unde ne putea vedea toată lumea. Oamenii stăteau să ne mai vadă o dată înainte de plecare după spectacol. Apare un admirator cu niște scrisori care fusese la tata. A început să strige în gura mare: ***„Oameni buni, am venit să mă însor cu Irina...".*** Am tras concluzia încă o dată că omul nu era zdravăn... El striga în continuare, în timp ce lumea îl înjura, iar eu încercam să fug de el. M-a luat cineva și m-a condus împreună cu impresarul și câțiva colegi către hotel. Când am ajuns a scos un carnet și m-a rugat să-i dau un autograf. L-am întrebat pentru ce familie, iar el: „Cum adică pentru ce familie? Eu vreau să fac familie cu dumneata!". Impresarul nostru, simpatic, zice: „Ce-aveți domne, sunteți toți țicniți. Ia uite domne și ăsta e nebun..."

Mi-a plăcut foarte mult la Târgul de Fete de pe Muntele Găina: nu am văzut muntele, ci muntele de oameni.

Am ținut atunci să merg neapărat pe jos, deși ni se pusese la dispoziție un autocar. Eram împreună cu Maria Ciobanu, cu Benone Sinulescu, cu Maria Butaciu. Fetele veneau acolo de pe toate plaiurile să-și găsească perechea în viață. Am dat atunci un spectacol cu Ansamblul "Ciocârlia". Era în 1963. Erau venite vreo douăzeci de tulnicărese. Prima oară parcă m-a speriat sunetul și am tresărit auzindu-l. Avea ceva dramatic, sfâșietor, ca o chemare din rărunchii lumii. Apoi, mi-a plăcut tot mai mult să-l aud, să-i înțeleg locul lângă alte instrumente, să simt muzicalitatea aceea baritonală care topește în ea stihiile lumii și glasul unui inorog din vechime. M-a izbit asemănarea acestui instrument cu un corn lung de tot ce împodobește licorna, animalul acela ca un cal alb din basme, cu un corn lung în mijlocul frunții. Apare în picturi, în tapiserii creștine celebre care o reprezintă pe Sfânta Fecioară. Este extraordinar să vezi la Târgul de Fete de pe Muntele Găina acel șir de tulnice din care cântă tulnicăresele din Abrud… Atât de mult îmi plac instrumentele încât am învățat să cânt la fluier doine culese de pe dealurile noastre, de pe când eram o copilă. Știu să cânt și la muzicuță sârbe, hore, îmi place sunetul săltăreț, parcă fără griji, pe care-l scoate micul instrument care încape într-un buzunar, de unde poți să-l scoți și să tragi oricând o cântare.

Acum o scenă foarte hazlie care s-a petrecut în America cu unul dintre marii noștri actori, ***Jean Paler***. Am făcut cu el neuitate turnee prin umorul și prin frumusețea comportamentului său. În America am fost împreună la sfârșitul anului 2007, intram în anul 2008 și am făcut Revelionul acolo. Pe Jean l-am avut mai mult timp lângă mine pentru că ne-am deplasat sute de kilometri în mașină. De la New

York până în Florida am mers cu mașina și ce poți să faci câte douăzeci de ore pe zi? Jean mi-a făcut cele mai frumoase zile! M-a făcut să nu simt greutatea acelui drum pentru că tot timpul a vorbit și a spus tot felul de glume. Și nu vorbesc numai de bancuri. El este un om foarte reconfortant, numai când îl auzi vorbind începi să râzi. Nu se poate abține să nu vorbească, să nu povestească una sau alta și se revarsă ca o cascadă umorul lui. Este înzestrat de Dumnezeu! Ei, și mergem noi de la New York către Atlanta, unde aveam spectacol. Din Atlanta trebuia să ajungem în Florida la o distanță de opt sute - nouă sute de kilometri. Ajungem în Atlanta, cu peripeții pe drum, obosiți... Am ajuns cu un sfert de oră mai devreme de începerea spectacolului. Ne-am îmbrăcat noi foarte repede ca să nu aștepte lumea, sala arhiplină. Eu eram prima, deschideam programul. După ce am cântat eu vreo trei sferturi de oră, a venit un om din sală care mi-a spus că e oltean și m-a rugat să îi cânt „*M-a făcut, muica, oltean*". Am început să îi cânt acest cântec, iar el între timp a început să chiuie de mama focului în fața spectatorilor. M-am amuzat și, după ce am terminat melodia, vine și îmi întinde o sută de dolari. Jean, care urma după mine și pe care trebuia să îl prezint eu, era aproape, fiind pregătit să urce pe scenă. A văzut tot ce s-a întâmplat cu olteanul. Jean își punea întrebarea: oare ce o face Irina acum, refuză sau nu refuză? Și nu am avut ce face, pentru că era așa de drăguț olteanul, l-aș fi jignit dacă îl refuzam. Eu așa, mai cu jenă, iau banii, el îmi mulțumește și după asta îl prezint pe Jean: „Și acum, Jean Paler, marele nostru comic, să râdeți, să vă înveseliți cu Jean Paler. Jeane, te rog să poftești pe scenă!" Și vine Jean pe scenă. Până am coborât eu, a și trântit trei, patru poante, de era lumea pe jos de râs. Olteanul se amuza foarte tare, când l-a văzut că are atâta șarm și haz, apoi se duce spre scenă și îi dă lui Jean douăzeci de dolari. ***Jean ia banii, se uită la ei și zice: lipsesc optzeci.*** Bineînțeles că ne-am amuzat cu toții! Olteanul, până la urmă s-a prins despre ce e vorba, a băgat mâna în buzunar... și i-a dat suta! Spontană poanta, nu banii au contat bineînțeles! M-am amuzat așa de mult!

Noi, cântăreții, educăm oamenii prin folclor. Care ar fi valorile importante: dragostea de natură, de oameni, de bătrâni, iubirea de aproape! Iubirea e un sentiment pe care nu oricine poate să îl trăiască în plenitudinea lui! Iubirea aceea înțeleaptă, frumoasă, caldă, responsabilă se desprinde din cântecele noastre. Dragostea de animale! Are foarte multă filozofie cântecul acela! Unii oameni sunt incomparabil mai răi decât animalele. Un animal din acesta poate da lecții unui om prin faptul că se dăruiește stăpânului! Este ceva fantastic... poate că, dacă ar vorbi, nu i-ar ieși așa de convingător, cum o face prin gesturile lui și prin manifestările lui! Vreau să spun că am citit într-o carte despre pisici că, în momentul în care îți este rău, iar pisica toarce în apropierea ta, numai faptul că o auzi te face să îți treacă durerea de cap și migrenele. Se spune că pisicile simt locul unde ești bolnav, se așează acolo și parcă îți iau cu mâna durerea. E foarte interesant! Ce comuniune există între om cu natura și animalele! Când mă trezesc dimineața cu un disconfort, ies afară în curte

și mă uit la cățelușul acesta pe care l-am adus de la Ploiești, Lupu, care are doi ani și ceva. Nu îți dai seama cum poate să se joace! Dacă stau și privesc o jumătate de oră, mă deconectez, sunt alt om. Extraordinari sunt! Și pisicile prin casă la fel! E exagerat să îți iei zeci de pisici, cum fac unii, dar cu două suflețele în casă simți că nu ești singur. Irinuca mea e moartă fără animăluțele ei, nu doarme fără ele! Ea este mai exagerată decât mine! Când ne plimbăm prin pădure și vede un greieruț, se duce și îl ia de pe potecă să nu îl calce cineva! Așa este de sensibilă! A moștenit de la mine sensibilitatea aceasta exagerată... acum, ce să zic, sper să nu aibă de pierdut în viață,eu am suferit adesea și am fost zdrobită de mitocăniile din jur, de minciunile care lovesc sub centură, de lașitățile multora din drumul meu. Am fost singură printre străini când mi-a fost greu, dar am știut să mă ridic și să privesc drept în față să nu mă las doborâtă de micimea celor care îmi doreau răul! Partenerul meu de viață care niciodată nu m-a trădat a fost CÂNTECUL ! ***„Toate cântecele mele/ Eu mi le cânt cu plăcere/ Și le cânt cu mare dor/ Și la greu și la ușor/ Am să cânt pân' am să mor/ De dragul oamenilor// Când ai dat de supărare/ Cântul ți-a fost alinare/ Iar când ai dat de necaz/ Și-aveai lacrimi pe obraz.../ Câte flori sunt pe câmpie/ Toate ți le-am cântat ție,/ Ai fost bună, ai fost rea,/ Lume, lume, draga mea,/ Și-am adus cântece multe/ De la Vălenii de Munte,/ Locul unde m-am născut și am învățat să cânt..."***

Irina Loghin, Călător prin Lumea Dezlănțuită

„Lumea ne desparte și ne-adună iar/ Valurile vieții noastre nu mai au hotar/ Ai plecat, copile, tot printre străini/ Ce amară-i pâinea, mamă, printre mărăcini."

Am zis să consemnez aici și locuri prin care am călătorit cu cântecul popular. Este o mândrie pentru un român să ajungă în atâtea colțuri ale lumii cu folclorul lui sfânt. Mulți spun că am fost un fel de ambasador al poporului meu în lumea largă.

Primul turneu în afara țării la care am luat parte a fost cel din ***Iugoslavia***, unde am plecat împreună cu Teatrul „Ion Vasilescu" în 1964, împreună cu Rodica Paliu, care era solistă din partea teatrului. Eu fusesem invitată din partea ansamblului. Am fost în multe orașe din ***fosta Iugoslavie***, la Titovo- Ujice, în Serbia, în Muntenegru, în Macedonia, în Croația. Am avut odată un spectacol pe o insulă, iar publicul era dincolo de apă. Nu poți să-ți imaginezi ce minunăție a fost acel spectacol, apa dintre noi și public nu ne despărțea, ci reflecta în oglinda ei luminile, alămurile orchestrei, mișcarea de pe scenă, decorul. Luciul apei amplifica în vrajă spectacolul, dar și aplauzele, valul uriaș de simpatie și admirație care venea înspre noi dinspre public. Venise în turneu cu noi și ***Gică Petrescu***, ce a cucerit cu vocea lui auditoriul!

N-au fost doar aplauze și bisuri, ci și mulți ochi umezi de emoție în rândul publicului. Erau și mulți tineri și, deși se spune că sârbii sunt de oțel, nimeni nu s-a rușinat să-și arate tulburarea din suflet la auzul cântecelor noastre. Mai cu seamă că folclorul trece granițele și poți să recunoști orchestrații și anumite linii melodice ori ritmuri din țara ta în sud-estul Europei, în Israel, unde au emigrat sute de mii din România, în America, mai știu eu unde. Mi-a povestit o prietenă că a văzut un film la ambasada Israelului din București, un documentar care vorbea de influența doinelor, sârbelor și a horelor românești în muzica evreiască și cum a ajuns să se răspândească ea și în America, unde au ajuns evreii cântăreți de doine, cu cuvintele în ivrit cântate pe veche muzică românească.

Am fost la Festivalul Dunării de la Novi-Sad prin anii 1972–1973, unde participau în concurs cântăreți din țările riverane, traversate de Dunăre sau mărginite la hotare de fluviul care a inspirat atâția compozitori și mari interpreți. Eram împreună cu naistul Damian Luca, am cântat atunci *„Triști și negri rămân norii,/Hai, Dunărea mea“* și am obținut locul întâi.

Am fost în ***Israel*** unde merg cei mai îndrăgiți cântăreți de muzică populară. Am avut foarte multe turnee în Israel, acolo m-am simțit întotdeauna ca la mine acasă căci întâlneam din valul acela de sute de mii de emigranți născuți în România, atâtea amintiri și un dor de acasă neștirbit, o emoție care ne umplea ochii de lacrimi.

Prima oară am mers cu Ansamblul „Ciprian Porumbescu” prin ’75, cu o mulțime de dansatori și cu o orchestră condusă de Ionel Budișteanu, pe care n-o poate uita nimeni dintre cei ce-au ascultat-o. A mers împreună cu noi și Margareta Pâslaru, care cânta tot muzică populară. Turneul a fost organizat foarte bine și am avut concerte în toate orașele mari: Tel Aviv, Ierusalim, Beer Sheva. Succesul a fost răsunător, iar emoția covârșitoare. Am întâlnit-o în Israel pe prietena mea Ileana Sărăroiu, care avea un contract și cânta într-un restaurant, asaltat de românii care emigraseră în Israel. A mai fost în acel turneu și Viorica Flintașu.

Am mers atunci la Sfântul Mormânt, unde m-am rugat de mai multe ori, pelerinajul acesta mi-a curățat sufletul, mi-a așezat în el ca o lumină. Apoi am avut trei turnee în Israel cu Teatrul „Constantin Tănase“, care a prezentat în Israel mult îndrăgitele lui spectacole de revistă și varietăți. Erau vedete de primă mână pe afiș: Stela Popescu, Alexandru Arșinel, Jean Păunescu, Cristian Popescu, Păunița Ionescu, Cleopatra Melidoneanu. Bițu Fălticineanu era un regizor extraordinar care știa să ne țină în frâu pe toți, care stăpânea fiecare rotiță din marele angrenaj al scenei.

El controla totul la sânge: decorurile, regia tehnică, muzica și costumele, felul în care ne îmbrăcam și apăream pe scenă. Răspundea de calitatea spectacolului și făcea acest lucru cu multă imaginație, cu un profesionalism de invidiat. Nici vorbă de compromisuri, improvizații, nu era loc de șușe și „bâlbâieli artistice". Totul trebuia să fie perfect!

Ultima dată am fost în Israel în 1996, când a mers și ***Daniela Condurache***. Atunci am ajuns, în fine, și la Marea Roșie, unde totul mi s-a părut ca în vis. Mă uitam în jur și parcă eram pe alt tărâm, parcă murisem și înviasem. Mă atrăgeau ca o Fata Morgana dunele acelea nesfârșite de nisip, lumina de aur care incendia zimții frunzelor cu o aură, oazele, grădinile de cactuși uriași și înfloriți, plasele acelea subțiri cât degetele de la mână prin care era irigat pământul atât de setos de apă. Am văzut haite de lupi, șiraguri de cămile acoperite cu țesături viu colorate, precum cireșele mari și vișinele din iunie răscoapte. În Israel am mâncat curmale atât de dulci cum n-am mai întâlnit nicăieri. Deșertul parcă se topea sub soarele torid. Mi-a rămas întipărit în ochi ca o minune, ca o încercare... ***Nu-l vedeam decât pe Iisus cu crucea în spate, un sacrificiu pentru oameni al Dumnezeirii care era fără margini***, precum nisipul acela vălurit, care nu avea hotare.

Am avut norocul să fiu acolo de Paște odată, când m-a ajutat Dumnezeu să iau lumină din stâlpii aceia de fier. Am ascultat povestea măicuțelor, am luat lumină din stâlpii multiseculari, afumați de la milioanele de flăcărui ce i-au atins. În Israel amuțeam adesea, stăteam mută mai tot timpul de uimire, de smerenie, de milă pentru suferința lui Iisus, de rușine pentru păcatele fariseilor și ale fățarnicilor, cum îi strigă Apostolii în Evanghelii pe cei ce L-au dat suferinței și mormântului pe Iisus. Am intrat de zeci de ori la Sfântul Mormânt. Mi-am scos acolo lanțul de aur de la gât, un lanț greu și frumos și l-am lăsat la Sfântul Mormânt și m-am simțit ușurată, invadată de o sfântă bucurie.

Cum spuneam, am fost trei ani la rând în Israel cu Teatrul „Constantin Tănase", ultima oară am mers împreună cu Jean Constantin, Ghiță Turda, Daniela Condurache. Veneau la spectacolele noastre și foarte mulți muncitori români, care lucrau pe șantiere. Au fost peste 11.000 de spectatori. Mulți dintre ei lucrau în condiții mizere ca să aducă un ban acasă, la familii. Era o căldură toridă și ei sudau, puneau cofraje, zideau cărămizile fierbinți de la soare. Locuiau mulți în barăci de scânduri arse de soare, nici vorbă de aer condiționat, se topea de căldură asfaltul, smoala pe cartonul de pe acoperișurile acelor barăci, aveai senzația că poți să începi să arzi ca o torță de atâta căldură. Dar acești bărbați plecați din România la lucru, mai ales pe șantiere, aveau și drag de viață și demnitate și o bucurie de a trăi care le strălucea în ochi la spectacole. Erau și atât de mândri de noi și de generoși ! La Marea Roșie

au pus mână de la mână și cu banii strânși ne-au oferit câte o bijuterie de aur, mie mi-au dăruit o brățară și m-am simțit onorată de darul lor! Nimeni nu le-a impus acest lucru, a fost alegerea lor și nu știau cum să ne arate câtă bucurie le-am adus cu cântecele și spectacolele noastre.Am atâtea cântece care sunt doine de pribegie, de dor de acasă. Cred că publicul venit la spectacolele în care cântam aceste cântece sau romanțe era copleșit de nostalgie, de amintiri... Am și atâtea cântece care te îmbărbătează, melodii care cântă bucuria de a petrece... Am întâlnit în turneele mele un public minunat. ***Am simțit că mă contopesc cu publicul, că sunt o ființă cu el !***

Turneele din ***Basarabia*** sunt de o mare frumusețe și pline de o emoție unică. Basarabenii, frații noștri de peste Prut, au un cult pentru muzică, stau la spectacol ca niște sfinți, ca niște îngeri. Eu nu am mai întâlnit nicăieri un asemenea public care respectă artistul și trăiește emoția artistică de parcă și-ar ține pe toată durata spectacolului răsuflarea. Nu auzi niciun sunet, niciun fâșâit în sală, nicio mișcare.

Am făcut turnee la începutul anului 1989 și era la ei o bogăție, aveau de toate, basarabenii sunt gospodari, oameni harnici... Pământul Basarabiei este bogat, fertil, cresc vii vestite pe dealuri și livezi cu poame cu o dulceață care-ți rămâne pe cerul gurii și după ce te-ai înfruptat din ele. Înainte de 1989, chiar cu câteva luni înainte de Revoluție, aveau mesele pline de bucate, gospodării cu animale și păsări, cum nu mai rămăseseră multe în România după colectivizare. Comunele erau pline de colb, dar casele de cultură în care cântam erau curate ca un pahar de cristal. Femeile erau foarte frumos îmbrăcate, cu părul coafat, iar bărbații erau ca niște cavaleri și mari patrioți. Nu auzeai musca în sală și pe toată durata spectacolului publicul din fața noastră se contopea până în adâncul sufletului cu artiștii de pe scenă. Am cunoscut mulți scriitori, mulți artiști și profesori care veneau la spectacolele noastre, poeți a căror poezie se hrănea din doinele noastre și din cântecul popular strămoșesc. Am rămas prietenă cu unii dintre ei, ne întâlnim și la spectacolele din România. Grigore Vieru este un mare poet care s-a aplecat cu toată ființa lui asupra izvoarelor cântecului și ale folclorului românesc.

În anii de după 1990 am descoperit că sărăcia a invadat Basarabia, inflația a topit toate economiile oamenilor, fructele au intrat în concurență cu lăcomia importatorilor și merele localnicilor, fără niciun îngrășământ în ele, au fost puse în

umbră din păcate de fructele tratate, parcă de ceară, aduse din import care după două-trei zile au miezul putrezit sub coajă. Parcă trecuse invazia lăcustelor din cronicile moldovenești, a fost o sărăcire a populației premeditată, o hărțuire voită pentru că omul când aleargă prea mult după pâine nu are vreme să viseze sau să lupte pentru România Mare. Nimic însă n-a alterat calitatea artiștilor și profesionalismul orchestrelor de muzică populară din Basarabia, bunul gust care nu se lasă călcat în picioare de pseudoartiști fără voce și cultură muzicală. În Basarabia l-am cunoscut pe Nicolae Botgros, care conduce cea mai bună orchestră.

Am pus prima oară piciorul în ***America*** când am mers într-un turneu în Detroit unde am stat atunci o lună de zile și m-am întâlnit cu români. A fost o experiență extraordinară. M-am dus în America însoțită doar de un acordeonist, ***Ștefan Miriuță***, și am dat spectacole live care durau două ore. Este un acordeonist desăvârșit și simte acest instrument care dă farmecul și specificul cântecului nostru popular.

Am fost apoi în Cleveland, am stat o lună, apoi la Chicago, la New York, în California. Am stat cam vreo trei luni, căci turneul s-a prelungit, dat fiind numărul mare de spectatori și sălile care nu puteau face față atâtor solicitări de locuri. Am dat o mulțime de concerte și uneori parcurgeam și peste cinci sute de mile pentru spectacole unde eram invitată să cânt. Se dusese zvonul că sunt în America și oamenii aflaseră de interdicția mea, de faptul că intrasem în dizgrația Elenei Ceaușescu. Se uitau la mine ca la o minune, unii mă atingeau, îmi strângeau mâinile și mărturiseau copleșiți de emoție că li se pare totul un vis și nu aievea.

Am avut un concert în California în curtea unei biserici, unde se strânseseră o mulțime de oameni. Când le-am cântat *„Departe te-am lăsat, sătucul meu“* sau *„Satule, vatră frumoasă“* parcă intraseră cu toții în delir, era o emoție care ieșise din orice matcă, căci la vremea aceea românii plecați în exil nu mai vedeau vreo posibilitate să-și revadă țara, locurile de obârșie, rudele. Plângeau cu toții, izvoare de lacrimi pe toți obrajii și plângeam și eu cu ei și cântam… Oamenii aceia, cât frunza căzută în pădure, își smulgeau părul din cap și tot dorul lor de țară se revărsa fără zăgazuri. N-am crezut că voi primi viza să pot pleca în America, dar spre surprinderea mea am obținut-o ușor.

După 1990 am trecut de șapte ori oceanul și am cântat în turnee nenumărate, pretutindeni unde am fost invitată și mi s-au organizat concerte. Într-unul dintre turnee am luat-o și pe Irinuca mea. Ne-a invitat o româncă din Banatul sârbesc pe nume ***Connie***. Ea ne-a trimis în mai multe turnee pe mine, pe Florin Axinte, de la „Vacanța Mare", pe Irinuca mea, pe Marinică Mihalcea, de la Orchestra „Doina Argeșului" din Pitești. Ne-am întâlnit pe parcurs cu trei instrumentiști care erau deja în Atlanta, un taragotist din Baia Mare, un organist care era stabilit acolo și într-o lună am făcut 35.000 de kilometri, străbătând America. Ne-am închiriat o mașină și ne-am dus să dăm spectacole în locurile organizate de Connie, prin telefon, unde erau comunități românești fericite să ne asculte. Atunci am văzut Arizona, am văzut deșertul, am întâlnit locuri despre care aflasem că există din filmele lui Elvis Prestley, celebra peliculă *Întâlnire la Acapulco*.

Am o fotografie, care imortalizează o întâlnire de-a mea cu un cangur dintr-un turneu în ***Australia*** din 1996. Eu am mare spaimă de avion, așa că mi-a trebuit mult curaj să stau în aer, sus la mii de kilometri altitudine, cu două escale, să fac un drum care durează vreo treizeci de ore. Am stat acolo șase luni, în loc de două luni, cât fusese prevăzut inițial. Formația de instrumentiști era alcătuită dintr-un acordeonist și o vioară și mai era cu noi și o solistă tânără, Cristina Turcu Preda. Am început turneul cu orașul Melbourne, apoi am fost la Sidney, la Brisbane, la Gold Coast, în Adelaide. Stăteam mai mult, câte o lună, în orașele mari, dormeam pe la diverși români, care se băteau pe noi ca să ne ia în casele lor unde să stăm, să mâncăm, să dormim, ne ofereau tot confortul.

Copiii mei, Ciprian și Irinuca, erau în țară și, dacă scădem anii ce ne despart astăzi de acest turneu, o să înțelegi de ce le dădeam zilnic două-trei telefoane și eram mereu cu gândul la ei și acasă. Simțeam nevoia să-i aud, să știu ce fac, să mă liniștesc că totul e bine. Irinuca, mare iubitoare de animale, ca și mine, nu m-a mirat s-o aud că mă roagă să-i aduc un pui de cangur din Australia. Și eu îmi doream să pot atinge cu mâna un pui de cangur, să-l pipăi, să-l mângâi, să văd de aproape ochii. Așa că ne-am dus într-o bună zi într-o pădure să-i vedem, nu într-o rezervație. Era un cârd de canguri acolo într-un luminiș. Eu nu știam mai nimic despre aceste animale atât de agile, mă gândeam mai degrabă la canguri ca la un fel de căprioare exotice din Australia. Nu știam că sunt violenți și m-aș fi dus către ei fără nicio spaimă, fără să știu că ar putea să mă bușească, să mă trântească la pământ. Fotografia cu cangurii am făcut-o atunci. Îmi sugerează de câte ori o privesc ***încrederea mea nețărmurită în bine***, nu doar iubirea pe care o port animalelor, păsărilor, naturii în care am trăit și trăiesc și pe care o cânt cu toată bucuria. Câte nu mi s-au întâmplat prin turneele mele prin lume!

Să vă relatez o altă istorioară din sutele de povești pe care le-am trăit colindând lumea cu cântecul. Eram la Melbourne și stăteam la o familie de români, oșeni de felul lor, stabiliți acolo. Aveau o casă pe care o țineau ca pe un muzeu după ce se prăpădise mama lor. Era ceva în genul celor pe care le întâlnești pretutindeni în Europa și în America, în zonele verzi, cu vile mari și grădini, din care nu lipsește casa de oaspeți, uneori un apartament sau mai multe, construite peste garaje, lângă piscina acoperită, o casă frumoasă, în toată legea. Mama gazdelor mele se prăpădise, dar casa era păstrată așa cum fusese aranjată când ea trăia. Într-o seară au plecat la un restaurant ca să sărbătorească onomastica, ziua de nume a gazdei mele. Au venit a doua zi, iar eu am dormit în casa mai mică, a mamei. Numai că, după ce au plecat la petrecere, pe mine m-a apucat groaza și nici nu e de mirare, căci se auzeau tot felul de zgomote stranii din pod ca în filmele cu fantome ce bântuie prin castele... Am trăit o noapte albă care părea să nu se mai termine. Aveam senzația că bântuie strigoi prin preajmă. M-am plimbat toată noaptea prin fața casei... Sclipea ceva în

fața ochilor mei... Mi-era mai bine afară. M-am dus să văd de unde vine lucirea aceea și am găsit o bijuterie de aur, o brățară foarte frumoasă de aur, de peste 50–60 de grame. Apoi am adormit liniștită. Gazdele mele s-au întors pe la 5–6 dimineața, s-au culcat și ne-am trezit cu toții pe la prânz. Amfitrioana mea mi-a spus că este tare supărată căci nu știe unde și-a pierdut brățara, descompletându-și un set de valoare. Eu m-am ridicat de pe scaun și i-am adus-o și fruntea ei s-a descrețit de bucurie. Era tare fericită, nu-i venea să creadă când i-am adus brățara și am văzut cât de mult a apreciat gestul meu.

Am multe amintiri din turnee și cred că, stând între atâtea familii de români, am putut să înțeleg condiția celui care a imigrat pe atâtea meridiane. Dovada că niciun român nu-și uită țara unde s-a născut. Am fost invitată pretutindeni de comunitățile românești ca să le vindec de dorul și nostalgia după România cu cântecul.

Eu am trăit la modul real întâmplări miraculoase, parcă luate din basme... Stăteam la o familie care mă găzduia, la un avocat pe nume Puiu Chira, însurat cu o unguroaică. Dimineața pe la orele 5 veneau niște papagali viu colorați. Năvăleau și se urcau în vârful capului, iar eu le dădeam să mănânce miere pe pâine cu unt. În casă locuia o doamnă bătrână tare slăbită care-și pierduse pofta de viață. Gazdele unde stăteam au plecat pentru o vreme de-acasă, iar eu am rămas singură cu bătrâna. Am început să gătesc și-i dădeam bătrânei mâncare așa cum se pregătește la noi în România. Când au revenit din călătorie românii unde stăteam aproape că nu au recunoscut-o pe bătrână. Eu sunt vegetariană și am fost atentă cu ceea ce-i dădeam să mănânce și am reușit s-o reechilibrez pe femeia aceea în vârstă, s-o vindec de problemele ei de nutriție. Să fi fost și gustul mâncărilor românești, așa cum le preparăm din bătrâni, la vremea posturilor, înainte de Paște, de Crăciun, când vegetalele țin locul bucatelor „dulci"... A fost ca un miracol felul în care și-a revenit bătrâna aceea, cu bucătăria țărănească de vegetale, care are valoarea unui regim nutritiv benefic, de care n-ar trebui să uităm. Sunt convinsă că i-a făcut bine și prezența și firea prietenoasă, omenoasă, respectul pe care îl arăt bătrânilor în care văd mereu un părinte căruia se cuvine să-i dăruiesc dragoste și multă înțelegere.

Am o altă poveste cu un român ploieștean plecat de ani buni din România, nea Costică. Avea cancer într-o fază avansată și a spus alor săi că nu vrea să moară până ce n-o mai vede și o ascultă pe Irina Loghin. M-au chemat și nea Costică stătea și mă privea fericit. Datorită lui am prelungit turneul din Australia până la Gold Coast. Eu sunt un om curios și mă interesez de o mulțime de lucruri, câte-n lună și stele. Am citit și eu cum citise și soția lui nea Costică despre papaia și am aflat că este o plantă bună în procesul de vindecare al cancerului. I-am făcut lui nea Costică ceai din frunze de papaia, a fost o cură de papaia și nea Costică a urmat-o cu multă seriozitate. Nea Costică a băut acele ceaiuri, și-a revenit și, de unde, înainte

să vin, toți îl socoteau pe moarte, el și-a revenit și spunea că sunt trimisă la el de Dumnezeu, că i-am adus sănătatea. Avea o vilă construită pe un deal, chiar lângă vila Victoriei Principal, actrița ce o interpreta pe Pamela din serialul Dallas. Venea la vila ei de două-trei ori pe an și eu mă tot uitam să văd dacă nu apare pe proprietatea ei de lângă nea Costică. Mergeam de multe ori pe jos și când mă întorceam acasă strigam: „Nea Costică, hai c-am venit!" Am uitat să spun lucrul principal: nea Costică s-a vindecat.

Câte întâmplări extraordinare nu am trăit. Un fan al meu din familia Popa a venit la aeroport să mă aștepte cu mașina plină de straifuri pe care era tipărit numele meu, Irina Loghin, și ne-a oprit un polițist care nu mai văzuse asemenea caroserie pictată, dar nu l-a amendat pe proprietarul care-și transformase automobilul într-un soi de banner pe roți. A simțit și polițistul că se întâmplă un eveniment extraordinar și că nu e vorba de încălcarea regulilor rutiere, ci de dragostea și prețuirea arătate unui artist.

Mi s-a întâmplat să-mi petrec Crăciunul sau Paștele pe un alt continent, departe de țară și de familie, de mai multe ori, căci toate comunitățile românești răspândite în toată lumea vor să ne aibă în mijlocul lor de sărbători. M-a prins seara de Crăciun în Australia, la Gold Coast, o stațiune extraordinară, eram la familia Chira care a invitat multe familii de români. Formația plecase la Melbourne, iar eu am rămas singură cu gazdele mele și mulțimea de musafiri pe care-i chemaseră la ei de Crăciun. Mai era invitată la ei o nepoată de-a lui Zavaidoc, pe care o chema Victoria, care m-a acompaniat cu o scripcă. Au fost o sumedenie de pregătiri pentru Crăciun, dar afară erau 40^0 Celsius, o vreme de foc, iar eu am plâns vreo trei-patru zile ascultând și cântând colinde, sufocată de dorul de acasă, de starea aceea de perplexitate pe care-o trăiam ***împodobind „bradul de iarnă" în plină canicula estivală***. Plângeam cu capul în pernă. Mi-era atât de dor și am înțeles de unde vine sentimentul acela că

acasă, ajungi să-ți iubești și dușmanii și de unde vine pacea sărbătorilor din sufletul românilor, dacă ți-e dat să le trăiești împreună cu ai tăi.

În Adelaide am stat la o familie de români, ea pe nume Margareta, el Gore, niște oameni cu un suflet extraordinar. Mergeam împreună la ocean, ne lăsam scăldați de apele lui și de aerul curat. Australia este o țară tare curată și aerisită, cu spațiile vaste. Mie îmi place sălbăticia, să văd pajiștile întinse până în linia de orizont, turmele de oi, cirezile de vite, pâlcurile de vaci care rumegă maiestuoase, atât de frumoase, pe tăpșanuri. În Melbourne sunt foarte mulți români și este emoționant să-i întâlnești, să le cânți cântecele populare românești, romanțele, să le aduci în suflet odată cu muzica o părticică din universul patriei aflate atât de departe. Sunt foarte mulți români realizați material, care și-au făcut o situație extraordinară, dar, oricât de bogați ar fi, le lipsește ceva... România. Eu le-am adus-o în suflet și în ochii lor înlăcrimați în toate concertele pe care le-am susținut în turnee și, chiar și atunci când nu cântam, doar prin prezența mea, prin costumele mele populare, prin viu grai, când le tot povesteam de una și de alta, ce mai este nou pe acasă.

Eu sunt de când m-am născut îndrăgostită de natură, cercetez toate speciile de păsări care îmi ies în cale, mă uit la flori și la ierburi, peste tot în turneele mele descopăr altă și altă minune lăsată de Dumnezeu pe pământ. ***Am văzut un pom mare așa, precum teii bătrâni, plin de flori roșii imense, nu știu care e numele lui, dar pentru mine Australia se leagă de imaginea acestui arbore cotropit de flori roșii uriașe.*** Am văzut ursuleții panda care hibernau, nu făceau nimic altceva decât să doarmă tot timpul, erau o mulțime de ursuleți cât să explodeze bucuria copiilor. Am vizitat plantații, una de banane și alta de ananas... Una este să vezi fructele pe tarabe, aduse din import în România sau oriunde, și alta este să vezi bananele crescând cu zecile la subțioara pomului sau fructele de ananas ca niște candele mari zimțate. Mi-au plăcut mult și pomii pitici cu crengile lor de lemn tare, căci sunt meniți să reziste și să poarte atâta greutate...

M-am îndrăgostit de papaia și îmi doream foarte mult să se poată planta și în România, dar am aflat că există în cazul acestui pom un soi de dependență, ca la gemenii univitelini. Orice pom papaia trebuie să-și aibă frățiorul și nu ai de unde ști dacă pomulețul pe care vrei să-l plantezi nu este la cincizeci de metri distanță de fratele lui, pe care ar trebui să-l plantezi de asemenea în altă țară. Iar dacă nu sădești copacii gemeni, fratele plantat fără fratele geamăn se usucă, nu supraviețuiește înstrăinării și singurătății. Câte minuni a lăsat Dumnezeu pe pământ!!

Am fost în ***Germania*** de nenumărate ori invitată de românii și de sașii care vin la spectacolele noastre cu mic, cu mare. Pentru turneele din Germania îmi aleg piese de repertoriu din melodiile bănățene, ardelenești, din zona Sibiului, a Brașovului, a Făgărașului. Mi-aduc aminte că în anul 2000 sloganul anului și cântecul aflat

în vârful topului era *„Ca floarea de trandafir"*. Melodia pe versurile celebre *„Noi suntem români"* înflăcărează publicul pretutindeni. Ardelenilor și bănățenilor le plac foarte mult doinele, așa că mă bucur că pot cânta în aceste turnee multe doine, piese străvechi, cu versurile actualizate sau rămase intacte, precum în culegerile și transcrierile aflate la Institutul de Etnografie și Folclor, de pe vremea lui C. Brăiloiu sau de pe vremea profesorului Mihai Pop.

Îmi plac mult autostrăzile din Germania, vegetația abundentă, salba de păduri neatinsă ca o podoabă de preț. Nimănui nu-i trece prin cap să defrișeze cum se întâmplă la noi în țară, unde apar tot mai mulți munți și dealuri golașe de pe care au dispărut păduri seculare, rămânând în urma lor doar cioturile arborilor retezați de drujbe ucigașe. Nemții, austriecii, elvețienii își țin pădurile în sălbăticie, ca pe un rai ecologic. Eu n-am stat la niciun român cu prilejul acestor turnee fără să fie în preajma casei unde eram găzduită o pădure, un plămân de oxigen. Mi-e greu să înțeleg cum am putut noi să distrugem și continuăm să distrugem mii de hectare din patrimoniul nostru verde și ne mai mirăm de inundații care pustiesc gospodării, de atâtea boli și suferințe care ne încearcă. Ai văzut că aproape nu există cântec popular care să nu înceapă cu „frunză verde", să nu vorbească de natură, de frumusețea pădurilor și a izvoarelor, a florilor din bătătura țărănească, de mirodenii, de animalele gospodăriei, sau să compare frumusețea chipului omenesc cu frumusețea naturii. În cântecul românesc e cuprinsă această străveche înțelepciune: omul trăiește binecuvântat de Dumnezeu în Natură. ***„Foaie verde măr domnesc/ Codrule-mpărat ceresc/ Și iar verde frunzuleană/ Dă-mi, codre, o buruiană/ Să mă leg cu ea la rană// Mai dă-mi, Doamne, codru verde,/ Unde neica nu se pierde/ Cum se pierde luna-n nor/ Și apare la izvor."***

Și cel mai de preț în viață este să ai credință în tine. Nu sunt vorbe goale, chiar nu vreau să explic așa ceva, cântecele mele religioase spun suficient... Omul simte uneori un dor de ducă, să rămână doar cu el însuși și Cel de Sus. Mult îmi place să merg așa, fără un scop anume, să respir aerul curat, să simt pământul sub tălpi cum alintă ... Îmi vine în minte o întâmplare de acum câțiva ani din Germania. Eu tot ies la plimbări, oriunde aș fi. Și în America, când stăteam la diverși români, ieșeam la plimbare, că dacă nu merg șapte-zece kilometri pe zi, nu sunt eu. Ieșeam și puneam semne la toate străzile pe unde o luam. Că nu-mi place să mă fâțâi într-un singur loc, îmi place să mă duc drum lung, dar să îmi pun eu semne pe unde merg să știu să mă întorc. Toată viața mea am fost așa! Acum patru ani mă duc în Germania. Mă cazez la o româncă, Florica din Banat, o femeie vorbăreață și generoasă. Ea a cerut neapărat să stau la ea la Gumenbach, un oraș mai de munte. Am întrebat-o: „Tu te plimbi?" Era mai plinuță. „Aaa, nu!" mi-a zis. I-am spus că eu vreau să mă duc la plimbare. Avea și o pisică. Era într-un cartier numai de blocuri construite la fel, toate semănau. Era o zonă destul de mare așa, ca întindere, iar blocurile erau așa

cum sunt A.N.L.-urile la noi. Am zis: „vreau să iau pisica cu mine". Afară ninsese și era superb, foarte frumos. Era ceasul opt seara. Am luat pisica, dar nu a mai vrut să vină, că simțise zăpada, așa că am dus-o înapoi. Florica de colo, așa în treacăt, îmi zice: „Vezi pe unde te duci!". Era așa de frumos și un aer așa de curat! Am luat-o pe o stradă destul de lungă. Am văzut RO scris pe o mașină și dedesubt nu era zăpadă. Asta o fi a unui român, am zis eu și am trecut mai departe, dar nu îmi puneam semne pe unde mă duceam.

După ce am mers ceva drum, am dat de o pădure. Erau alei prin pădure și am urcat. Am luat-o și prin pădure... m-am tot dus vreo oră și jumătate, de la ora opt până pe la nouă și jumătate. La nouă și jumătate zic: „Hai să mă întorc". Am mers până la un moment dat pe drumul pe care venisem și nu am mai știut pe unde să o iau! Nu aveam nici pașaportul, nici telefonul, nici adresa femeii la care stăteam, nimic! Limba germană nu o cunoșteam. Am început să mă învârt, tot întrebându-mă: „Unde sunt? Ce fac? Dacă mă găsește cineva? Ce fac eu seara?". Era nouă și jumătate. M-am învârtit până pe la doisprezece noaptea de nu mai știam ce să mai fac. Mai trecea câte o persoană mai departe, dar ce să fac, nu puteam să spun nimic. La un moment dat nu mai era nimeni, decât eu. Mă învârteam și mă sufocam de spaimă. Am început să mă sufoc și în momentul acela am îngenuncheat și am început să plâng! În mâini plângeam de mi se rupea sufletul... Am spus atunci: „Doamne, ajută-mă!". Am îngenuncheat în zăpadă și m-am rugat la Dumnezeu să mă ducă acolo de unde am venit. Era ora douăsprezece noaptea! Florica, cea la care eram cazată, nu știa unde m-am dus… Unde să mă caute? M-am rugat la Dumnezeu: „Ajută-mi, Doamne! Fă ceva și îndrumă-mă pe drumul cel bun!". Începuseră stările acelea de rău.

Unde văzusem mașina aceea? Știam că am văzut-o la capătul străzii. Când, deodată, am zărit-o. Zic „Doamne!", din nou am îngenuncheat. Știam acum unde mă duc. Atunci am remarcat că toate blocurile și toate scările erau la fel. Ce am văzut?... Ghearele de pisică. Atunci când am ieșit din casă, pisica s-a opintit și așa am știut că aia e scara. Că la plecare nu m-am uitat să văd cum arată scara și să pun un semn. Când m-a văzut gazda, cu sufletul la gură îmi spune: „Irino, chiar acum am vrut să anunț Poliția, să văd ce-ai făcut! Doamne, ce-ai făcut?"… „M-am rătăcit!" „Doamne Dumnezeule, dar nu ești zdravănă la cap, până la ora asta?!" „Eu m-am plimbat până la nouă și jumătate, bine mersi, am zis că toată lumea e a mea. Era frumos, superb, treceam prin câte o pădurice, iar ieșeam, iar intram și la un moment dat nu am mai găsit drumul și m-am învârtit, până n-am mai putut și m-am întors înapoi și asta este...!" Iar Florica a leșinat de râs!

În ***Italia***, țara turismului și a artei, m-a impresionat să văd cât de atentă e lumea să nu distrugă natura, peisajul colinelor, stilul tradițional al caselor din satele răsfi-

rate... Sunt o mulțime de români care au ajuns în peninsula scăldată de mări și sper ca atunci când se vor întoarce în România să aducă și aceste frumoase obiceiuri de civilizație.

Am fost în Italia invitată să cânt de comunitățile românești. Primul turneu în Italia l-am avut acum patruzeci de ani, când am fost împreună cu Emil Gavriș și un ansamblu foarte bun. A venit cu noi și Damian Luca. Eram mult mai tânără și o personalitate politică foarte importantă din Italia se îndrăgostise de mine, făcuse o mare pasiune și a fost din acest motiv o cumpănă pentru mine acest turneu din Italia. Am mers la Roma, la Veneția... Nu veneau doar români la spectacole, nici nu erau atât de mulți precum în ultimii ani. Veneau și italienii să ne asculte. Eram cu soția lui Damian Luca, o chema Venera, și, pe neașteptate, ne-au chemat să mă întâlnesc cu acest bărbat cu o înaltă funcție politică din Italia. La ce încercări ne supune viața și cum o decizie rostită într-o clipă ne poate schimba total destinul! Eram împreună cu un reprezentant de la Consiliul Culturii, eu cu părul împletit în cozi și îmbrăcată în costum popular. Italianul se uita la mine ca la Dumnezeu și voia să rămân cu el de a doua zi. Dar am refuzat această invitație și m-am întors în țară, ceea ce nu știu dacă ar fi făcut altă femeie în locul meu mai ales acum, în zilele noastre. ***Nu poate nimic să-mi smulgă rădăcinile*** și să mă întoarcă de pe drumul meu. Nici dragostea, nici avantajele, nici banii sau privilegiile puterii.

Am avut bucuria să pot vizita Italia, să-i văd operele de artă răspândite la tot pasul, bisericile, campanilele, universitățile și marile piețe publice, palatele, Colosseum-ul, statuile și fântânile, chiparoșii pe dealuri, leandrii la porțile de intrare, livezile și viile, iarba crescând pe ruine, vestigiile creștinismului.

Am fost și în ***Spania*** de când au plecat atâția români să lucreze acolo, nu numai la cules de căpșuni… e aproape un exod. Am cântat în aceste turnee prin lume și romanțe, un gen foarte iubit de public. Prima romanță pe care am cântat-o se chema ***„Departe te-am lăsat, sătucul meu“*** și a fost compusă de un dirijor de la Ansamblul din Bacău, care a scris-o special pentru mine. Cântecul acesta a prins foarte mult și a cucerit inimile publicului. Am îndrăgit foarte mult romanțele și le-am cântat cu mare plăcere, iar specialiștii mi-au spus că vocea mea se potrivește cu genul acesta de muzică plin de nostalgii de nevindecat. O altă romanță pe care publicul meu o cerea la spectacole, dar și atunci când cântam la evenimente importante, în casele oamenilor, este ***„Ai și venit la mine, toamnă“***, unde descoperi trecerea timpului necruțătoare, ca în mai toate romanțele. Și romanța ***„De ce oare eu te-am cunoscut“*** a fost îndrăgită de admiratorii mei, care m-au îndemnat s-o cânt adeseori. Am cântat romanțe mai mult în străinătate, dintre piesele clasice ale genului, precum *„Pe lângă plopii fără soț“*. Când zici romanță, spui negreșit ***Ioana Radu***. Nu știu dacă va mai fi cineva în stare s-o egaleze. Îi sfătuia pe cei mai tineri cum să cânte, ce să facă, îi îndemna să se autoperfecționeze. Eu primeam cu

mult drag sfaturile Ioanei Radu, fie că era vorba de interpretare, de repertoriu sau de costume. Erau sfaturi sincere, dăruite din inimă și am ținut cont de tot ce mi-a spus. Era o femeie foarte glumeață, hazoasă, avea și o ținută impecabilă pe scenă, de la coafură la rochiile de mare doamnă, ca o regină. ***Vocea ei guturală era parcă în sine vocea toamnei. Parcă auzeai cum se frâng crengile și cad frunzele în ea, cum se învolburează vinul din strugurii viilor, era o voce extrem de senzuală, de melodioasă***.

Am plecat și în turneul de spectacole din ***Mongolia***. Ce amintiri mă leagă de Mongolia! Poți să crezi că mirosul seului de oaie mi s-a întipărit în memorie, ca o emblemă? La Ulan Bator, am întâlnit pentru prima oară mirosul acesta, deși aveam oi și acasă, în copilărie, în cătunul unde m-am născut. Venisem aici pentru un schimb cultural. Intram într-o lume cu totul nouă pentru mine. Nu puteam să suport să beau laptele sănătos de iapă cu care ne îmbiau nici eu, nici Benone Sinulescu. Venise cu noi și marele Gheorghe Zamfir, care vrăjise auditoriul cu naiul lui fermecat.

Acolo toată populația purta un soi de uniformă, așa că nu-i de mirare că într-o zi țambalistul a exclamat: „Ăștia dacă te bat și te omoară nu mai poate să-și dea seama nimeni cine e de vină că toți arată la fel la față și poartă aceeași uniformă!“ Dirijorul ansamblului nostru era Florian Economul. Magazinele erau goale-goluțe precum si magazinele noastre în anii ’80. Am prins ziua de 23 august în Mongolia, când se sărbătorea ziua națională a țării noastre, ziua eliberării de sub jugul fascist, cum se spunea atunci. Era o zi însorită, cu soare puternic. Și ce ne-am zis: „Hai să mergem la Ambasadă, să mâncăm și noi ceva de ziua națională.“ Zis și făcut! Soțiile diplomaților ne-au primit cu multă căldură, au fost drăguțe cu noi, mie mi-au făcut o ciorbă de legume, mi-au prăjit niște pește. Am cerut voie să stăm în grădină și ne-au dat niște pături pe care ne-am lungit și am ațipit. După o oră ne-am trezit înghețați, cu obrajii acoperiți de țurțuri de gheață, căci în Mongolia schimbările de temperatură sunt foarte bruște. Așa se explică de ce mongolii au pielea de pe față, de pe obraji, intens vascularizată, cu multe vase fine sparte ca o purpură. M-au impresionat toate aceste diferențe de mentalitate, de climă, de vestimentație. Dar pe lângă obiceiurile noi dictate de puterea în exercițiu, mai puteai să descoperi și vestigiile tradiționale. Mai erau încă la modă încălțările acelea care fac piciorul mic, deformându-l îngrozitor, o modă veche de milenii și mi se părea teribil contrastul între uniformele cenușii-maronii și acele calapoade miniaturale. Una peste alta, ce îmi aduc aminte este că mie mi-a picat foarte rău seul acela de oaie care se punea în mâncare. La aeroport când m-am întors acasă, nu m-a recunoscut nimeni din pricină că slăbisem rău de nemâncare, ajunsesem ca o scândură. Într-o zi am dat peste o bancnotă de a lor și am vomitat… până și hârtia banilor mirosea a seu de oaie.

Nu aveau șosele, nu aveau drumuri, am mers la nesfârșit peste niște poiene cu dâmburi și am ajuns până la iurtele lor care păreau de departe niște stupi de albine. Translatoarea noastră era o fată de demnitar mongol care studia în România. Am aflat multe de la ea, printre care și faptul că se încălzeau cu balegă. La un moment dat am ajuns undeva unde am fost aplaudați cu aplauze de fier, cum le spunem noi, aplaudau continuu, cu cereri insistente de bis-uri. Am aflat de la directorul adjunct al Filarmonicii „George Enescu" explicația acestui succes imens pe care l-am avut. Ajunsesem cu turneul într-un loc unde erau români și basarabeni deportați de ani și ani. Prin câte trecuseră și mai treceau oamenii aceia, frații noștri, parcă nimeni nu a pus pe hârtie povestea lor, încă o pagină de istorie tragică.

ÎL IUBESC PE DUMNEZEU

„Cântecul mi-a fost speranța/ Cu el mi-am îndulcit viața/ M-oi duce și eu ca mâine/ Că sunt muritoare, lume// Când am fost la grea durere,/ Dumnezeu mi-a dat putere/ Când m-am văzut părăsită/ De El am fost sprijinită/ Ce minune-n ajutor/ Este Domnu-îndurător."

„Iartă-mă, Iartă-mă, Iartă-mă, Dumnezeul meu"

Poate greșesc, dar cred că mai puțină lume știe de înregistrările mele cu ***cântece religioase***. În 28 noiembrie ***1994***, am înregistrat mai multe piese cu orchestra dirijată de ***George Sârbu***, pe albumul ***„Către Dumnezeu Atotputernic"***. Lui George Sârbu nu i-a trebuit mult să mă convingă să înregistrez în mânăstire, se aud clopote, se aude corul .O adevărată minune este acest disc, sunt fericită că am avut șansa să am un astfel de disc. Mi s-a cerut să cânt cântec religios la nunți?! Cum de nu! Mi-au cerut să cânt ***„Îngerul a strigat"***. Nu se auzea nici musca... O minune de cânt religios.

Îngerul a strigat
Către cea plină de daruri,
Curata Fecioară,
Bucură-te
Și iarăși zic, bucură-te,
Că Fiul Tău a înviat a treia zi din morți
Și pre mulți i-a înviat
Veseliți-vă noroade, noroadelor

Mie îmi place foarte mult să ascult muzică religioasă. Când au venit studenții de la Institutul Teologic cu colinde de Crăciun aproape că nu m-am putut opri din plâns. ***Muzica religioasă are o profunzime sfâșietoare și vindecătoare.***

În zona în care m-am născut sunt schituri și mânăstiri, unele foarte vechi. Îmi vine în minte mânăstirea Crasna de călugări, din satul Schiulești, în comuna Izvoarele, unde ajungi plecând dinspre Vălenii de Munte. Are catapeteasma lucrată la Viena, acoperită cu foiță de aur. Mai în nord este Cheia, tot de călugări, făcută în stil muntenesc, cu pridvorul deschis și cu picturi minunate. Mânăstiri de maici sunt Suzana și Pissiota, de la ctitorii ei, Nicolae și Zoe. Iubesc să ascult muzica de toacă, sunt atâtea feluri de a bate toaca. Sunt și concursuri internaționale de muzică de toacă. Sunt și copii și adolescenți care merg la aceste concursuri și unde au fost premiați. Cinste lor!

Am ascultat de multe ori acest album. Începe cu bătăi de clopote care te înfioară , starea de sfințenie te cuprinde ca o vrajă. Se aude vocea mea apoi, care sună grav și mărturisește: ***„Iubi-te-voi, Doamne, Virtutea mea,/ Domnul este întărirea mea/ Și scăparea mea/ Și izbăvitorul meu“***. Urmează un cântec de mărire și de fericire către Maica Dumnezeului nostru, ca o adorație: *„Te fericim, născătoare de Dumnezeu și-apururea fericită/ Și prea nevinovată/ Și maica Dumnezeului nostru/ Ceea ce este mai cinstită decât heruvimii/ Și mai mărită fără de-asemănare/ Decât serafimii/ Care fără stricăciune/ Pre Dumnezeu Cuvântul L-ai născut,/ Pre Tine, ce cu adevărat,/ Născătoare de Dumnezeu,/ Te mărim, Te mărim“*.

Îmi place să stau de vorbă cu preoții dăruiți cu har de la Dumnezeu, să ascult pildele și învățăturile mărturisitorilor, mă impresionează evlavia, smerenia, gândul curat. Străbat uneori câte un drum forestier care mă duce la o mânăstire. Se întâlnește lucrarea oamenilor cu lucrarea lui Dumnezeu. Păsările cântă în pădure și la mânăstire se aud clopotele și toaca, dacă mă nimeresc la ceasuri anume. Descopăr o bisericuță de lemn, mă adăpostesc într-o chilie, mă scufund cu ochii în grădina mânăstirilor: zeci de soiuri de flori, iar la geamurile chiliilor alte și alte flori. Mă impresionează că Sfinții Părinți nu sunt lăudați și că nu se plâng de suferințele pe care le îndură. E un loc în care se plâng păcatele, se luptă cu neputințele, e multă răbdare, e un izvor de milă pentru aproapele nostru, smerenie și

multă silință de a face fapte bune. Simți pretutindeni nădejdea mântuirii. Lumea noastră, în schimb, e plină de suferință, de tragedii, de răutate, de minciună, de împotrivire la bine.

„Luminează-Te, luminează-Te-n noi/ Ierusalime,/ Că slava Domnului peste noi a răsărit/ Și te bucură, Sioane,/ Iar tu, curată, născătoare de Dumnezei,/ Veselește-te întru Învierea Fiului Tău/ Fiului Tău".

Câte rele se întâmplă în zilele noastre și m-am tot gândit ce să spun despre condiția artistului și a artei, despre educație, despre politică. Cred că spun totul dacă o să citez dintr-un „Psalm": ***„Când oamenii de nimic se ridică sus, nelegiuiții mișună pretutindeni"***. Există zilnic tendința să se amestece binele și răul, să se facă mereu confuzie între victime și călăi, între chinuit și chinuitor. Tinerii bogați din zilele noastre nu se mai întreabă precum cel din Evanghelia lui Matei: „Ce bine să fac ca să am viață veșnică?"

Pe acest album cu muzică religioasă l-aș dori editat, dacă s-ar putea, în milioane de exemplare. Deși, tehnic vorbind, câți oameni simpli, câți țărani ar ajunge la ele, căci le-ar trebui un CD-player... Am descoperit o melodie populară excepțională: „O, Iisuse, lume dulce".

„O, Iisuse al meu, Ai murit pe sfânta cruce/ Și te-ai dat în chip de slugă/ Și ne-ai scos pe noi din muncă/ Și te-ai dat în chip de-argat/ Și ne-ai scos pe noi din iad./ O, Iisuse-al meu/ Doamne Iisuse Cristoase,/ O, Iisuse-al meu/ Ești ca roze luminoase/ Și soarele luminos,/ O, Iisuse-al meu./ Să ne fie de folos,/ O, Iisuse al meu." Ce simple sunt cuvintele și ce adâncă încredere și credință în lumina lui Iisus!

Merg la părintele meu duhovnic cu mare credință în Dumnezeu și mă rog să aud din gura părintelui voia Lui. E bine să ai duhovnic, să te spovedești nu numai în posturi sau când ai un necaz. Noi am fost mulți copii în familie, alte familii aveau și mai mulți copii. Toți trăiam simplu, nu eram stresați, nu mergeam la psiholog, nu aveam consilier de cuplu. Tot ce ieșea din mâna femeilor, broderie, țesătură, macat, ogheal, straiță, totul era frumos și simplu. Tot ce ieșea din mâna bărbaților era la fel... Simplitatea ne ajuta să trecem peste toate, să înfruntăm bolile și temerile de marele Întuneric! Cum ne feream de fulger? Puneau oamenii o coasă cu fierul în jos să atragă fulgerul. Ne duceam prin ierburi, prin brumă, pe dealuri. Știam plantele otrăvitoare, pe cele ce vindecă, eram învățați de mici să fim responsabili. Știam că ăsta-i burete otrăvitor, că asta e pălăria șarpelui, că asta e ciuperca de pin, că ăsta e râșcov, că asta e pâinișoară. Noi, copiii, eram socotiți un dar. De la tata, care era atât de primitor, am învățat că omul nu trebuie să-ți plece din casă fără vreo firimitură în barbă, adică cinstit, dăruit, omenit. Cuvintele acestea sfinte a omeni, a cinsti, le folosim prea rar acum, cred că de asta ne bate Dumnezeu...

Ascultă ***„Marie, maică Fecioară"***. Vorbe de adorație, simple, puține, care se

repetă ca un canon, ca un continuu refren. Rugăciunea cântată este, poate, cea mai profundă formă de muzică: „*Maică Fecioară/ Gândul meu la tine zboară/ Marie, O, Marie/ Maică Sfântă/ Ție toată lumea îți cântă./ Marie, Marie/ Marie, Marie*“. Te umple de mângâiere, te îmbogățește, dar nu în sensul îmbogățiților prin mijloace necinstite care uită proverbul „Cum nu trece cămila prin urechile acului, așa nu va trece bogatul prin Poarta Raiului“.

Am aflat de un cântec-rugăciune intitulat ***„Slavă întru Cei de Sus“***, care e atât de întăritor pentru oamenii ce simt nevoia de miluire. Spunea ***Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel*** că mai importantă decât zidirea de ziduri de biserici este zidirea de biserici în sufletele noastre. Așa îmi pare mie acest cânt de slavă dumnezeiesc. Această rugăciune se încheie în bătăi de clopote.

„Troparul Nașterii Domnului“ este o scurtă cântare bisericească de laudă în cinstea Nașterii Domnului.

Dialogul cu corul este extraordinar!! Știți ce văd când cânt aceste cântece religioase? Satul unde m-am născut, biserica, oamenii în biserică, bărbații de-o parte, femeile de alta, icoanele, porțile împărătești, altarul, căsuțele înșirate pe drum, mici ca de turtă dulce, de unde ieșeau gazdele și ne pofteau să colindăm. Te izbea când intrai mirosul de busuioc, de cozonac. În casele acelea mici, cu lavițe mici, cu toate țesute de mâinile femeilor, totul era frumos precum înlăuntrul oamenilor. Mă văd acasă în pace și armonie cu ai mei, cu acea bucurie a oamenilor ce trăiesc unul pentru altul. ***Mă văd postind, având frică de Dumnezeu, dar mai presus de orice mă văd iubindu-l pe Dumnezeu!***

M-am bucurat mult când am înregistrat albumul ***„Cântece creștine“***. Pe copertă este chipul meu luminat de credință, cu palmele lipite în rugăciune, înveșmântată în alb într-unul dintre costumele mele albe de scenă, pe fundalul de frescă al unei biserici reprezentând-o pe Maica Domnului cu Pruncul cel Sfânt. Pe coperta cealaltă apare alt portret al meu, transfigurat de rugăciune și cu capul acoperit, precum scumpa mea mamă. Nu se cuvine să intrăm în biserică să ne rugăm așa cum mergem pe stradă, cu creștetul capului descoperit, cu pletele sau cosițele în vânt. Oamenii cred că dacă trec din lumea satului în acea a orașului trebuie să se modernizeze, să se „elibereze“ de vechile obiceiuri. Abandonează astfel rădăcinile, așa ca un pom smuls de vânt sau de ape. Pomul acesta se va usca încet -încet ... M-a impresionat să văd la Ierusalim strictețea pe care o impun bisericile celor ce intră în ele și faptul că nimeni nu poate trece pragul lăcașelor sfinte dacă nu poartă veșminte decente, dacă nu respectă pudoarea, deși căldura este mistuitoare în Israel ...

Înainte să se bucure de „*Cântecele creștine*“, ascultătorul aude vocea mea gravă și blândă îndemnându-și semenii: „*Cântați Domnului o cântare nouă...*“ „*Cântați Domnului toți locuitorii pământului*“, „*Cântați Domnului/ Binecuvântați numele Lui*“, „*Vestiți din zi în zi mântuirea Lui/ Amin*“. M-a cutremurat acest CD. Am înre-

gistrat piese tradiționale creștine și câteva creații precum ***„Nu pierde zborul către cer", „Binecuvântat să fie Domnul", „Fiecare strop de rouă"*** și ***„Întoarcerea fiului rătăcitor"***, folosind textul și muzică lui Ovidiu Liteanu. Sunt și piese pe muzică de orgă, un instrument pe care nu-l aflăm la ortodocși. Vioara la care a cântat Ștefan Marinache e impresionantă... Cântecele creștine înregistrate aici sunt ale iertării și împăcării: *„Fiule rătăcitor, ușa-i descuiată/ Vino-acasă, nu mai sta/ Tatăl tău te iartă"*. Sunt preamărite mângâierea mâinii lui Iisus, vocea lui iertătoare, ochii lui atotștiutori și blânzi...

Ne regăsim cu toții în aceste cântece . ***„Lângă Iisus am găsit eu pacea sfântă,/ Scut ocrotitor,/ Brațul lui cel tare/ Mi-a fost salvator.../ Lângă Iisus astăzi nu am nicio teamă.../ Lângă Domnul trăiesc viața cu plăcere/ Lângă Domnul Iisus veșnic eu voi fi."*** . Cât de înălțător sună îndemnul: *„O, suflet, ține-te curat/ Căci poți cădea oricând"*. O înțelegere nouă poți să găsești în cântecele ***„Fiecare strop de rouă"*** și ***„Suferința lui Iisus"***. E multă, multă gingășie în aceste cuvinte și imagini, parcă vezi roua pe potirul florilor sau în lacrima picurând pe obrazul mamelor, în jurămintele fierbinți, în nădejdea, lumina și iubirea ce ne vin dinspre Rai, căci spun versurile: *„Fruntea ne-o putem pleca la sânul Domnului în liniște"*. ***Suferința lui Iisus ne-a adus vindecare, iertare, mântuire, împăcare. „Prin moartea Lui pe cruce ne-a iertat".***

Am fost fericită să pot înregistra aceste cântece. Uite, versurile la ***„Un suflet te cheamă să vii, o, Iisuse"***. Ele vorbesc despre vindecarea prin credință și rugăciune, despre credința care va primi biruință de la Iisus, despre Iisus care va lua povara credinciosului: *„Un suflet în noapte te-așteaptă mereu/ În grea încercare/ Să-i dea alinare/ Un suflet te roagă, te cheamă, Iisuse/ Suspină și plânge în ceasuri târzii/ Te-așteaptă-n durere, Iisuse, să vii."* Eu am avut multe momente de cumpănă și m-am rugat fierbinte și parcă s-a deschis o fereastră. Am povestit cum m-am rătăcit într-o noapte în Germania și cum după rugăciune mi s-a arătat drumul. Chiar așa simt... Mă rog și mi-arată calea.

„Chinul de pe Golgota" are și muzica și versurile așezate ca o împletitură, cum e firul de mărțișor răsucit din lână sau mătase albă și roșie. Pe de o parte cânt povestea sau balada martiriului, pe de alta sunt versurile care redau cuvintele lui Iisus: *„Iisus a zis «nu mă plângeți pe mine»/ Eu vă spun curat"*. Ideea finală e un îndemn: *„Smerește-te"*.

Unul dintre cele mai zguduitoare cântece pe care le-am cântat este ***„M-a găsit, m-a salvat Dumnezeu"***: *„Amăgit am fost de lume/ Până-n ziua mare când m-a găsit Dumnezeu, lui Iisus inima i-am predat/ Aleluia îi cânt, sunt salvat"*. Refrenul *„M-a găsit, m-a salvat Dumnezeu"* e de o frumusețe sufletească unică. Eu știu că pentru noi toți fiecare întâlnire cu credința reprezintă o primenire. Ultima piesă înregistrată pe acest CD se numește ***„Iartă-mă"***. *„Iartă-mă,/ Iartă-mă, Dumnezeul meu/*

Pentru gândul nesfințit,/ Pentru vorba fără har,/ Pentru timpul meu trecut/ Fără rodul ce l-ai vrut,/ Fără dragostea cu jar,/ Doamne, iartă-mă tu iar." Pacea Raiului este pusă sub semnul iertării: „*Iertarea ce mi-o dai*" devine al păcii Rai. Așa m-am simțit din copilărie, așa am simțit toată viața, de câte ori am fost iertată de părinți, de cei dragi...***Ce e clipa de fericire? Un fel de pace a Raiului***. „*Dă-mi răbdarea ce-ai trăit*". Vezi cum afli ce ne lipsește pentru a trăi fericiți? Răbdarea dacă o ai, ajunge la tine și mângâierea Lui. Trebuie să ducem cu răbdare întregul nostru destin în spate, să nu renunțăm la luptă și să devenim mai buni și mai toleranți pe măsura ce îmbătrânim. Pentru tot ce am săvârșit rău să cerem iertare și să nu mai repetăm pe cât posibil greșeala!

Ca picătura de rouă e trecerea noastră prin lume... Poate mâine nu vom mai fi aici sau poate ne vom trezi și nu vom mai găsi pe unii dintre dragii noștri. Vom regreta tot ce nu le-am spus la timp, tot ce am amânat sau ce nu am avut curaj a săvârși. M-am gândit adesea că aș înnebuni dacă mâine nu aș mai putea auzi. Auzul a fost un prim drum între mine și ce mă înconjoară. Auzul a trecut prin sufletul meu, a cutreierat cele mai tainice cotloane și a evadat prin glas! Astăzi îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru marea șansă pe care mi-a oferit-o dându-mi glas! De nu mă voi trezi mâine, îi voi lăsa iar mulțumire...

Luați aminte, iubiții mei copii, dragii mei născuți demult sau mai curând !

Mărturisiri

„LEGENDA IRINA"

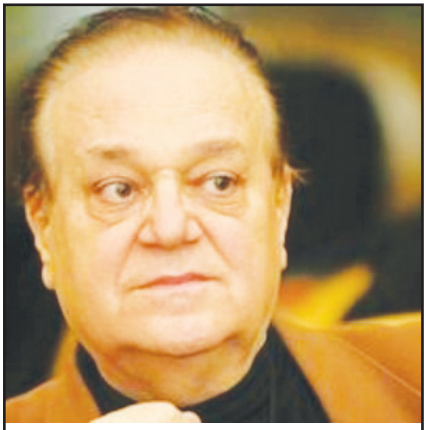

Aristide Buhoiu

După mii de ani, trebuie să recunoaștem că Hipocrate avea dreptate atunci când afirma că viața este scurtă, dar arta este lungă. Adică, atunci când e adevărată, ea nu dispare odată cu noi... acum ceva timp, m-a emoționat o știre pescuită pe Internet, prin care aflam că au fost descoperite în Marea Mediterană rămășițele avionului Lighting P38, identificate acum științific ca aparținând aparatului cu care celebrul autor al cărții copilăriei mele, „Micul Prinț", Antoine de Saint-Exupery, a efectuat ultimul zbor, în 31 iulie 1944, când se afla într-o misiune

de recunoaștere pentru debarcarea Aliaților în Provence. Despre drumul lui, început în Corsica, implicit un drum spre eternitate, nu am știut prea multe până azi, dar cartea sa a emoționat milioane de copii din întreaga lume, așa cum s-a întâmplat și cu mine. Omul s-a dus, legenda a rămas...

Extrapolând, încerc să-mi imaginez ce se va întâmpla peste câteva decenii, când cei ce vin după noi, asemeni pescarului din insula Riou ce găsise sub ape o brățara care aparținuse faimosului scriitor și o inscripție - care l-au făcut să plângă, tocmai pentru că își amintea de fermecătoarea lectură a copilăriei sale - vor descoperi o casetă audio sau un CD cu cântecele de lume ale Irinei Loghin? Vor fi nepoții noștri la fel de emoționați că pescarul francez? Vor asculta muzica aceasta fără interes? Poate doar dacă, continuându-se nenorocita politică de azi, artiștii vor fi ignorați de cei care au puterea sau sacii cu bani, creațiile acestora ieșind din conștiința publică încă din vremea când trăiau lângă noi. Mă gândesc cu tristețe că - din lumea muzicii populare românești - a plecat, uitat de toți, (poate într-o lume mai bună!) un trubadur al muzicii românești - cum a fost Alexandru Grozuța. Sau că s-au stins în uitare Măria Latarețu și Ion Luican. Noroc cu oltenii Gorjului care omagiază pe Măria cu un festival de cântec, pentru că altfel ea ar fi avut soarta Ioanei Radu sau a Miei Braia, a lui Luță Ioviță sau Toni Iordache.

La toate aceste lucruri mă gândeam miercuri seară, stând la taifas cu Irina Loghin, în compania faimosului campion mondial de lupte de pe vremuri, Ion Cernea (soțul ei) și a fiicei sale, care îi duce mai departe prenumele. Irina e încântată, desigur, de faptul că la Văleni, în fiecare toamnă are un loc un festival al cântecului românesc, care îi poartă numele, dar suferă pentru că, după ce fete și băieți extrem de talentați iau din mâna ei trofeele, aceștia nu au unde să-și continue drumul artistic. De ce? Pentru că majoritatea televiziunilor - cele care ar trebui să fie o rampă de lansare pentru tineri - ignoră obligația morală pe care o au pentru arta neamului din care s-au născut, inundându-ne în programele lor cu tot felul de improvizații, (importul străin e nepermis de mare!) în care analfabetismul muzical și lipsa de personalitate sunt dominante. Să fi ajuns românul atât de golit sufletește încât atunci când serbează în familie botezul, logodna ori nunta, sau când se întâlnește cu prietenii la o zi onomastică, să nu se mai bucure decât de hip-hop și muzică house? Să nu mai existe loc în inima noastră pentru o romanță, pentru o doină sau un cântec optimist de petrecere ?

Nu demult, în California, am rămas plăcut surprins să văd că în grupul fiului meu (la care se alăturau nu odată americanii și spaniolii) muzica românească, venită prin filiera genului de adaptare cu ritmuri moderne, (ritmurile generației lor), muzica românească e la mare preț...

Prezentă la întâlnirea mea cu Irina Loghin, Neli Cimpoca - solistă într-o trupă de muzică etno - s-a plâns că la ora actuală aproape toate televiziunile sunt indiferente la această muzică cu vibrații românești, preferându-se exchibițiile muzicalodance. Irina i-a ascultat cu atenție un CD și a avut o singură concluzie: da, se poate

cânta muzica noastră - și nu doar în tiparele știute - cei tineri având latitudinea să aleagă orchestrația și ritmurile timpului lor. Ceea ce, desigur, nu exclude difuzarea muzicii noastre tradiționale, așa cum ne-au dăruit-o strămoșii. E chiar o obligație!

"ESTE UN MIT"

Daniela Condurache

Ca să vorbești despre Irina Loghin este foarte greu. Irina Loghin nu este o cântareață oarecare, obișnuită. Este un mit și, ca orice mit, este ceva foarte complex. Am cunoscut mulți cântareți, am participat la sute de spectacole, dar la nimeni nu am întâlnit o asemenea „priză" la public. Dar, cuvântul „priză", la public este puțin spus. Irina Loghin radiază o fascinație inexplicabilă în inimile spectatorilor. Țin minte ... Era după Revoluție. Ca să poată intra la spectacole sau să iasă de la spectacole, se făceau coloane de polițiști. Brațe de flori mărturiseau dragostea nețărmurită a oamenilor pentru Irina Loghin. Și înainte de interdicție primea multe flori, dar acum parcă era cu totul altceva. Nu știu ce cuvinte ar putea reda aceasta. Eram la Chișinău. Se făcuse ora 24 si jumătate și noi nu începusem ultimul spectacol. Lumea aștepta afară neclintită, își astepta idolul. O așteptau pe Irina Loghin! Și Irina Loghin nu le-a dezamagit așteptările. Cu o vitalitate greu de înțeles era mai proaspătă ca oricând. Nu știa ce înseamnă oboseala. Se odihnea prin cântec. Poate cântecul, purtătorul unei inimi mereu arzânde, simbol al cinstei și corectitudinii față de spectator, era unica modalitate de odihnă. Nu se poate numi în cuvinte ce încărcătură emoțională era în sală, ce atmosferă crea prezența dânsei pe scenă. Pentru colegi, este o adevarată mană cerească. Veșnic preocupată să fie bine, mereu pusă pe șotii. Sinceră să fiu, nu o dată râd cu gura până la urechi de aceste șotii. Zău, nu știu de unde are atâta vitalitate. Mă bucur sincer că-i sunt aproape, că mă numește prietenă. Am avut multe de învățat de la dânsa, pentru că de la Irina Loghin, purtătoare de noblețe și profund spirit românesc, ai permanent ce învăța...

Fuego

"Publicul ne-a perceput ca fiind foarte adevărați pe scenă"

Am cunoscut-o pe doamna Irina Loghin la filmările videoclipului "Împodobește, mamă, bradul". Atunci a fost momentul în care s-a legat o prietenie deosebită și a luat naștere acest proiect. Am avut bucuria de a învăța de la un ar-

tist deosebit, cu o cariera impresionantã, ce însumează peste 45 de ani de cântec. Succesul acestui duet a venit firesc, ca urmare a faptului cã publicul ne-a perceput ca fiind foarte adevărați pe scenă, doamna Irina comportându-se exact ca o mamă adoptivă, iar eu ca un copil al dânsei. "Mama și fiul" s-a bucurat de o popularitate uriașă, atât in țară, cât și în afară, atunci când am cântat pentru românii din Diaspora. Sunt foarte fericit si onorat ca am avut șansa de a o cunoaște și de a colabora cu această doamnă a muzicii populare românești.

„Irina Loghin mi-a pus o pană la aripile cu care încerc să zbor"

Flroin Piersic

Eram foarte tânăr. Cred că intrasem în prima clasă de liceu. A doua zi după serbarea școlară, părinții mă duceau în gara Clujului, mă dădeau în grija unei familii care le inspira încredere și așa eram coborât din tren, dincolo de Gura Humorului, la Păltinoasa, unde verișorii mei, Mămuță și Nicuță, mă așteptau, cum așteaptă vrabia în cuib mâncarea, știind că vine verișorul lor Florinel, „băietul lui uncheșu' Ștefan".

Acolo, în sătucul Corlata, la un kilometru peste Dealul Stupcăi, vatra prințului viorii românești, Ciprian Porumbescu. Lângă Poiana de azi-dimineață, trăiam eu raiul vacanței mele școlare, cu vacile la păscut, la taifas cu Drăcoșii, țiganii din marginea satului, la cules de bureți, de zmeură și, noaptea, la furat de pește cu volocul, în iazul lui Hogea sau Victoria lui Damian. Seara, în podul grajdului, întins pe fânul proaspăt cosit, îmi înnodam lacrimile în barbă, ascultând cântecele „de jele" ce le fredona un băiat orfan de mamă – Nicu a lui Brânză. Mi-era dor de mama! *„Mamă, mamă, dor de mamă! Scoală, mamă, din mormânt și te plimbă pe pământ! Să vezi tata cum ne poartă! De la ușă pân' la poartă. Mamă, mamă, dor de mamă."* Acesta a fost primul cântec popular care mi-a rănit inima. Au trecut mulți ani. Eram actor. Într-o zi, am văzut-o și am auzit-o pe scenă, într-un parc, pe o femeie care mi-a luat respirația. Cred că, în ciuda faptului că nu eram atât de matur să pot judeca lucrurile la rece, m-am gândit și am simțit că așa trebuie să fie și să arate femeia româncă. Cântecul ei, vocea puternică și tulburătoare m-au aruncat, pentru câteva minute, înapoi cu aproape douăzeci de ani, în raiul copilăriei mele. Era clar, femeia asta avea în voce, în atitudine, pe chip, sunetele ce-mi tulburaseră inima când eram doar o crenguță de piersic care înmugurește. Am întrebat pe cineva cine-i țăranca asta româncă care nu mă lasă să trăiesc? Mi-a răspuns: ***Irina Loghin***.

De atunci, așa cum leg numele lui Calboreanu de Ștefan cel Mare, numele lui Beligan de Caragiale, numele lui Tănase de Revista „Cărăbuș" sau numele lui Amza Pellea de Mihai Viteazul, așa e portativul notelor cântecului popular românesc, pe

care nu văd scris decât Irina Loghin. Așa de tare îmi plăcea, că mi-ar fi plăcut să-mi fie și nevastă!

Iar au trecut anii. O ascultam, o vedeam la televizor, mai ales la televizor, pe Romînca mea. Într-o seară, un coleg, un prieten, îl numesc Costel Constantin, mi-a spus că Irina e-n sală. Ce-am simțit? Treaba mea, asta chiar nu pot să v-o spun. Dar cred c-am jucat ca niciodată. Doream s-o impresionez, să vadă și ea că nici eu nu sunt de colo. La sfârșit, la aplauze, m-am uitat în ochii ei. Și ea în ochii mei. Da, era limpede, mă plăcea. O iubeam. Dar, *„lung e drumul Clujului,/ Dar mai lung al dorului!"*

Și iată au trecut iar câțiva ani. Și într-o zi mă pomenesc în inima Basarabiei, la Chișinău. Ea cânta într-un spectacol, eu jucam într-altul. În penultima dimineață a ședерii noastre acolo, am fost duși la o întreprindere de aparate tehnice. Să ne căpătuim și noi dând niscai ruble pe niște lucruri trebuincioase gospodăriei. I-am spus: *„Să nu cumperi aspirator de praf că briciuiește covoarele"*. Stătea așezată în fund pe iarbă, țărancă dulce, așa cum o știam, și cu o privire pură, de viței înjunghiat, m-a întrebat: *„De ce?" „De-aia, că aspiratoarele astea au niște cuțite de rămâi în câteva zile fără covoare."* Și ea a zis: *„Atunci, hai acasă."* Da. De netăgăduit o iubeam, dar n-aveam curajul să-i spun. În ziua aceea am râs mult. Era și spirituală. Isteață. Comenta orice, avea replică la orice. Nu mă înșelasem. Era cum mi-ar fi plăcut să fie. Într-o zi, pe un hol al Televiziunii, într-o emisiune pe care n-am s-o uit niciodată și pe care și azi o caut în fonotecă, am filmat cu ea și am apărut alături cântând muzică populară. Eu am jucat sute de roluri, dar parcă niciodată nu s-a comentat atât de mult ca și apariția mea ca partener al ei. Sunt sigur că l-am făcut gelos atunci pe Benone Sinulescu. De soțul ei nici nu mai vorbesc!

Ați înțeles ce este Irina Loghin pentru mine? Ea a fost și va rămâne ***dulcea doină a tinereții și a împlinirii mele ca artist.*** Mi-a pus o pană la aripile cu care încerc să zbor! Irina, îți mulțumesc!

Carmen Aldea Vlad,
poet membru al U.C.M.R. / A.D.A

„Măiastra"

V-am spus, zile și nopți vă pot povesti despre Irina, artist ce se poate identifica inconfundabil numai cu numele...

Suntem la confluență de milenii și secole; astfel, pe la finele secolului douăzeci (mai precis deceniul al șaptelea), în plină revoluție culturală, casele de cultură ale sindicatelor, recunoscute pentru generozitatea sălilor amfiteatru, au fost gazde-martori ale manifestărilor artistice de toate genurile (teatru, muzică ușoară, populară, operă, operetă, simfonică). Alături de aceste săli, concurau în interes stadioanele, arenele sportive, cinemato-

grafele–teatre de vară, în aer liber. Românii nutreau un apetit fără limită pentru cultură, venerându-și până la idolatrizare artiștii.

Din galeria giganților interpreți ai melosului popular, doamna cântecului muntenesc prahovean ocupă cel mai înalt loc pe podium. Înzestrată cu un timbru cald, cât se poate de personal, ajutată de dicția clară, transparentă ca apa de izvor, Irina unica, adorata muzelor, dar și a zeilor, a pornit încă de la începutul carierei, pe sub poarta tăcerii către coloana infinitului brâncușian, pe un drum cu porți deschise de miraculosul trifoi cu patru foi, ce i-a marcat fulminantul succes.

De-a lungul vieții contopite cu muzica poporului care a dat-o lumii, nu a fost singură; au însoțit-o și acompaniat-o artiști de o valoare certă. Dintre aceștia, prietenul și partenerul de duet, Benone Sinulescu, își amintește: *„Suntem primii care au cântat în duet, în 1963". Piesa lor, „Eu ți-am iubit ochii tăi..."* (și ce ochi, completez cu admirație...) a înălțat publicul pe culmile adulației.

*Nu au trecut decât patru decenii de atunci și iată Irina recidivează, angajându-se într-un alt dialog muzical, de această dată într-un registru dramatic sau comic, mamă-fiu. Pentru că a simțit, ca un fin seismograf, pulsul spectatorului, admirator al valorilor fundamentale ale societății, cum ar fi cea mai sensibilă, familia (ea însăși mamă excepțională a doi copii pe măsură – Irinuca și Ciprian), a propus tânărului actor-muzician și regizor al propriilor spectacole, Foc Viu, după cum îl trădează pseudonimul scenic Fuego – Paul Ciprian Surugiu, un parteneriat artistic, care s-a dovedit a fi excepțional.

Vedeți dumneavoastră, ambii băieți (și cel natural, dar și cel dobândit) sunt tizi – Ciprian. Îi aduc Irinei împlinirea maternă, stare pe care, împreună cu Fuego, reușește să o transmită ascultătorului, de pe scenă, ecran TV, suport magnetic, CD, depășind pragul psihologic dintre scenă și sală. Aceasta este cheia cifrului strict secret – măiestria interpretativă a Irinei Loghin.

Această doamnă, a cărei desăvârșită frumusețe dăinuie și astăzi, a reușit să aducă prin sinceritatea și căldura glasului neasemuit, prin repertoriul cu adânci rădăcini românești, prin impecabila distincție cu care știe să-și pună în valoare întotdeauna ținuta, portul (unul din multele, aflate în garderobă, toate autentice, toate onorate, prin trecerea timpului), bucuria în casa fiecărui român. Doamna Irina Loghin ne oferă de fiecare dată o clipă de eternitate, celor care o prețuim ca pe o veritabilă piatră prețioasă.

*

În mod cert, stăruie în mintea fiecărui cititor, invariabil, întrebarea: cine este de fapt ***măiastra***? Înainte de toate, un ***om***, deloc complicat, pe care valurile vieții când l-au urcat, când l-au coborât, și căruia, în mărinimia Sa, bunul Dumnezeu i-a făcut parte din darul divin ***glasul***!

S-a născut la confluența semnului astral a Vărsătorului de apă cu cel al Peștilor, într-o zi de 19 a lunii februarie. Tenacitatea, voința, perseverența, tăria de caracter constituie careul de ași pe care îl ține permanent în mânecă. Cerebrală, și-a impus un regim de viață riguros, trecând, de câțiva ani, la regimul dietetic vegetarian (renunțând definitiv la alimentația care presupune produse din și pe bază de carne).

Este destul de riguroasă cu ordinea strictă între orele de somn și activitate, acesta fiind și unul dintre secretele frumuseții, lăsând la o parte și zestrea genetică

primită de la părinți. Ceea ce puțini știu, frumusețea interioară îi dă acea luminozitate sidefată a tenului, ea socializând perfect cu omul obișnuit, locuitor al satului, de unde își trage seva, sau cu orășeanul invadat de freamătul, de tumultul vieții citadine, lângă care viețuiește.

Și nu m-a surprins deloc descoperind fațeta omului politic, alesul obștei, în rang de senator.

Istoria antică au dus-o cu ei aezii!
Istoria medievală, menestrelii!
Istoria actuală, rapsozii!

Irina este vocea nemuritorului povestitor, râul Prahova, ce și-a împrumutat numele văii, martoră atâtor evenimente ce ne-au făcut părtași pragului dintre mileniile II și III, secole XX și XXI, din zbuciumata istorie a Europei și a omenirii. Irina este exponentul omului simplu, onest, care se exprimă prin cântec, încercând, cu forțele sale, să facă lumea ceva mai bună, înțelepțind-o.

Dacă prin truda ei va reuși de pe marea scenă a vieții să creeze starea de bine, atunci rostul ei pe pământ este acela de misionar. Și, în acel moment, poetul din mine (care în stadiu latent există în fiecare gânditor al planetei) își pleacă fruntea înaintea celei care, cu modestie, își declină identitatea, Irina Loghin.

Irișii-nfloresc, ca din senin, de ziua ta
Rozele, parfumul și-l împrăștie în ea...
Intră primăvara-n suflet, în șir de cocori
Nopțile cu lună plină se ascund în zori
A stea toate duc cu ele semnul cel divin
Binecuvântat de Domnul,
Prin floarea de crin...
Sunt șase petale albe,
Ce-nseamnă: **L O G H I N**.

Acrostihul Irinei este omagiul adus prieteniei pe care, de atâta timp, mi-a dăruit-o și pe care, de câte ori am avut prilejul, i-am întors-o.

„Irina și cu mine am scris o filă superbă în folclorul românesc“

Pot spune, fără teama de a greși, că Irina s-a dezvoltat sub ochii mei. Atunci când a dat concursul pentru a intra la Ansamblul „Ciocârlia“, eu eram deja solist cu ștate la acest ansamblu, care se considera unul de primă mărime în lume... Așa a fost declarat Ansamblul „Ciocârlia“, ca fiind al doilea din lume după Ansamblul „Moisev“ din fosta URSS. Prin urmare, era un ansamblu de prestigiu și pentru orice solist era un titlu de mândrie să facă parte din el. Des-

Benone Sinulescu

pre concurs nu vreau să insist, pentru că s-a mai povestit, era pur și simplu un *puhoi* de băieți și fete, dornici de consacrare. Au intrat Irina Loghin și Maria Ciobanu.

Nu mi-a fost greu să observ că pentru Irina chiar de la început, eram un idol. Îmi știa cântecele, mi le cânta, întâlnirea cu Irina fiind o întâmplare benefică pentru folclorul românesc, așa cum avea să se dovedească mai apoi. Întotdeauna mi-a plăcut să-i ajut pe cei care au nevoie de mine și au avut încredere. Irina a știut să fie o bună colegă și prietenă, iar la rândul meu am ajutat-o foarte mult, cu cunoștințele mele în muzică, în folclor, am ajutat-o să persevereze, îndemnând-o spre radio, televiziune, imprimări muzicale pe disc... Aproape că nu exista spectacol, multe de-a lungul anilor, să nu fac vocalize cu ea, să mă îngrijesc de ținuta ei, de modul cum apare pe scenă, cum se manifestă pe scenă. Eram ca un frate mai mare, grijuliu la toate aceste aspecte. Repet, rezultatele au fost pozitive.

Dialogurile muzicale, care s-au bucurat de un foarte mare succes, la toate nivelurile și în toate colțurile țării, s-au născut în urma unor discuții avute cu Irina vizavi de obiceiurile și datinile ce erau în satele noastre, mai ales în timpul șezătorilor, clăcilor, la despănușatul și sfărâmatul porumbului etc. Se știe că noi aparținem cam aceleiași zone folclorice, doar munții ne despart, Carpații de curbură. Pot spune, fără falsă modestie, pentru că întotdeauna mi-a plăcut să fiu sincer, tranșant, să privesc cu un ascuțit spirit critic ceea ce mă înconjoară, că Irina și cu mine am scris o filă superbă în folclorul românesc prin aceste dialoguri. Este greșit să se spună că noi cântam în duet. Nu este adevărat. Când spui *duet*, neapărat te referi la o interpretare pe două voci. Dar noi cântam la unison. Noi dialogam muzical. Erau dialoguri muzicale. Ceea ce cântam era foarte sincer și această sinceritate plăcea atât de mult în toate zonele țării. Absolut în toate zonele țării. Este un lucru mare...

Foarte multă lume mi-a pus întrebarea dacă Irina și cu mine nu am fi putut realiza un cuplu dincolo de scenă, ori... Acum, când au trecut destui ani de la acea perioadă și s-au decantat atâtea lucruri, pot mărturisi că nu cred să fi avut sorți de izbândă această idee. Suntem două firi diferite, care scânteiază ușor, două caractere orgolioase, fiecare în felul său, și mai mult ca sigur, ceea ce a fost foarte frumos, acea superbă colaborare scenică s-ar fi destrămat lamentabil și era mare păcat. În schimb, pe scenă, eram un cuplu muzical perfect, ceea ce înseamnă foarte mult, atât pentru mine cât și pentru Irina, pentru folclorul nostru, în general.

Am petrecut clipe frumoase împreună, alături de ceilalți colegi și, pentru că am fost rugat să istorisesc câteva amintiri mai hazlii, iată-le în continuare...

Eram într-un turneu cu Ansamblul de la Constanța. Irina, Maria Ciobanu, Aurelia Fătu-Răduțu erau îmbrăcate în costumație de armată, de ofițeri, dar fără grade, așa cum se purta la ansamblu. La un moment dat, cum mergeam noi pe stradă, se apropie un colonel, un ofițer superior. Fetele începură un mers de marș, cadențat, ca pentru un salut milităresc, conform regulamentului. Când trecură pe lângă ofițer, acesta constată că nu au niciun fel de grade și rămase nedumerit de scenă. Abia după câțiva pași își dădu seama că fetele sunt puse pe glumă. În ceea ce mă privește, mie nu îmi plăcea așa. Mai bine mă omorai decât să mă îmbrac militar. Totdeauna eram civil, de aceea colegii îmi spuneau *frizerul*.

Și acum, o alta... Atunci când mergeam prin turnee, veneau admiratorii și ne aduceau fel de fel de atenții, de daruri. Odată, la Corabia, vine unul din sală cu o curcă albă, vie, parcă o văd și acum, alături de o plasă plină de compoturi și dulcețuri. El, cu toate astea pe scenă, să luăm și să luăm curca. Cum să luăm curca, că mai aveam de susținut un spectacol? Văzând că nu și nu, omul nostru s-a retras în sală și a stat cu curca în brațe până s-a terminat spectacolul. După aceea, ne-a urmărit pe drum spre restaurantul unde urma să mâncăm. Acolo, bucătarul a făcut ce știa cu curca, ne-a pregătit-o. Nu puteam să fugim de un asemenea admirator... La un moment dat, i se păru că nu a adus destul și că mai trebuie să aducă ceva. Dădu o fugă acasă și umplu o plasă cu găuri, cum era pe vremea aceea, tocmai cu nuci. Omul, pe drum, cum era grăbit și cam afumat, nu s-a mai uitat la plasă... Până la restaurant mai rămăseseră vreo 10–20 de nuci. Când să ni le dea, făcu ochii mari și spuse cu năduf: *„Ptii... mama lor de nuci!"* Și din acestea aș putea spune multe.

Revenind la Irina, pot să concluzionez că are un glas generos, un glas cald, frumos, un glas deosebit, că este o cântăreață cu state definitive în folclorul românesc, care și-a spus un mare cuvânt în acest folclor, cu armonice frumoase în glas, cu un repertoriu frumos. Referitor la acest repertoriu, jinduiesc după trecutul ei mai denceput. Pe ansamblu, rămâne un nume de referință și mă bucur că ani de zile am putut colabora, că am putut realiza ceva frumos împreună.

„Irina este demult o legendă"

Marioara Murărescu

Trebuie să recunoaștem că Irina Loghin este de mult o legendă. O legendă la care au contribuit în timp succese și interdicții, admiratori și critici, prieteni și...

Când a plecat de acasă, de la Vălenii de Munte, avea ca zestre tinerețea, frumusețea și cântecul. Cântecul acela de început al Irinei avea ceva cu totul deosebit. Era cântecul unei generații, al tuturor celor care, îndreptându-se spre marile orașe, păstrau în suflet satul, părinții și amintirile copilăriei.

Încă de la început, încă de la debut, Irina a avut șansa de a colabora cu specialiști și interpreți de marcă. Televiziunea era atunci un miracol. Și astăzi, prezentate pe scenă, promovate la radio și pe micul ecran, cântecele Irinei au devenit șlagăre. Iar fata frumoasă din Vălenii de Munte, adevărată domniță în portul ei de acasă o vedeți.

Timpul a început să țească legende. Lumini și umbre, succese și neîmpliniri, zâmbet și lacrimă. Dar, undeva, dincolo de aplauze și flori, acolo unde nu orice privire poate străbate, acolo există doar credința că lumina va învinge.

„Irina Loghin descinde din marile nume populare românești, Maria Tănase și Maria Lătărețu“

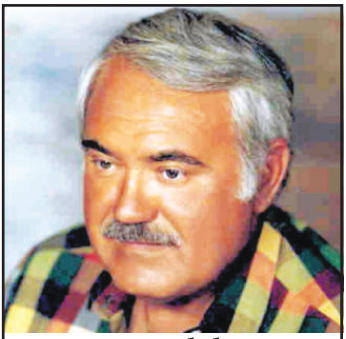

Dem Rădulescu

Despre Irina Loghin, ca om și ca artistă, se pot spune multe, dar mi-e teamă că, prin argumentele și motivația mea, să nu supăr în stânga și în dreapta. Ca o chintesență a ceea ce gândesc, afirm, fără teama de a greși, că Irina Loghin descinde din marile nume ale muzicii populare românești, Maria Tănase și Maria Lătărețu.

Sărut mâna în fața vocii sale melodioase, catifelate, o voce inconfundabilă.

„Irina Loghin... umor extraordinar, calități actoricești ieșite din comun“

Cristina Stamate

Puțini sunt oamenii pe care i-am întâlnit pe drumul vieții, care mi-au atins cu aura personalității lor, în egală măsură, și sufletul și mintea. Irina Loghin este unul dintre aceștia. Desigur că toată lumea o iubește și o admiră pe Irina, dar numai cei apropiați ei știu ce umor extraordinar are, ce calități actoricești ieșite din comun posedă această minunată interpretă a cântecului popular.

Eram într-un turneu în țară... Străbăteam o distanță mare într-un vagon de dormit și cred că am râs non-stop peste trei ore, cu Irina și de Irina. Imita magistral câteva țărănci cunoscute de ea. Una era babă, alta era țață, alta proastă și Irina le interpreta cu un talent de actriță adevărată, de parcă fuseserăm colege la Institutul de Teatru. De atunci încoace, de multe ori m-am întrebat cum Dumnezeu nu s-a gândit nimeni să o distribuie într-un rol care să-i scoată în evidență aceste calități rar întâlnite la o vedetă de muzică populară. Dar, așa e-n viață: nu toate trenurile opresc în gara noastră. Puțini sunt aceia care știu cât de generoasă e Irina și ce colegă admirabilă poate să fie, calitate atât de rar întâlnită printre artiști. Nu pot să uit o după-amiază, când eram într-un turneu într-un orășel mic de provincie, în acele nu demult uitate vremuri, când nu se găsea mai nimic, când Irina s-a întors cu o

grămadă de cumpărături pentru ea și pentru copiii săi. Găsise, numai ea știe cum, un magazin ascuns, cu niște treninguri foc de frumoase, acolo în oraș, dar pentru export, care costau, nu pot să uit, 240 de lei. Am admirat totul și nu mi-am putut ascunde regretul că am rămas în sala de spectacole și nu am fost cu ea în oraș să-mi cumpăr și eu. Atunci, deși era obosită de atâta tropăială, deși o așteptau două spectacole, în care era vedetă și în care cânta peste 45 de minute, a zis: *„Hai să mergem înapoi în oraș, să-ți cumperi și tu!"* Am ajuns... Vânzătorul tocmai închidea magazinul pentru că avea o nuntă în familie. Irina l-a întors din drum, omul a redeschis magazinul și mi-am cumpărat un trening roșu pe care l-am purtat foarte multă vreme, cu gândul ascuns că aproape îl am ca un cadou din partea Irinei.

„Ea este o legendă, un mit"

Alexandru Arșinel

Irina Loghin pare a se fi născut din seva cântecului popular. De o frumusețe desăvârșită și având un glas fenomenal, această interpretă nepereche a folclorului românesc se bucură atât de prețuirea specialiștilor în domeniu, care pun în evidență autenticitatea actului artistic, cât și a unui public extrem de larg, care-i admiră interpretei talentul, măsura și repertoriul.

Puțini artiști s-au bucurat în cariera lor de prestigiul și admirația de care a avut parte Irina Loghin. Ea este o legendă, un mit. Aparițiile sale constituie de multe decenii evenimente artistice remarcabile. Ea ridică sălile în picioare! Irina este înălțimea fără seamăn, pe care cântecul românesc urcă la cer.

"Doamnă mare a muzicii românești, modestă, iubitoare"

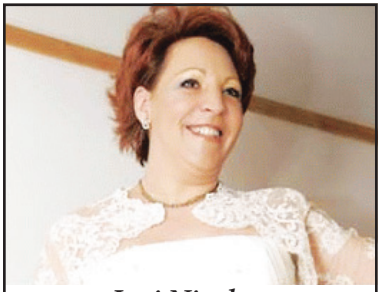

Jeni Nicolau

Am fost în nenumărate turnee alături de această mare artistă. Prima ciorbă de curcan, pe care am mâncat-o și cu ochii și cu sufletul și cu gura, a fost făcută de IRINA LOGHIN. Acest om minunat n-a ținut cont niciodată de faptul că dumneaei este IRINA LOGHIN, iar eu o actriță mai tânără, o actriță la început de drum. Într-un spectacol trebuia să intre după ce îmi terminam eu momentul cu Țiganca șu-

gubeață și a intrat puțin mai devreme. Este pentru prima dată în cariera mea, când, după ce am cunoscut foarte mulți artiști, un artist mare ca IRINA LOGHIN, a venit la cabină și a zis „Jeni, te rog din suflet, îmi cer scuze, am intrat mult mai devreme decât trebuia..." În fiecare zi îi mulțumesc lui Dumnezeu că m-a înnobilat cu prietenia dumneaei. Am văzut la New York un om care a venit la scenă în fața IRINEI LOGHIN, s-a așezat în genunchi și a spus „Acuma pot să mor. Am venit tocmai din Florida să vă văd, dar acuma pot să mor."

Aceasta este Doamna mare a muzicii românești, modestă, iubitoare!

„Darurile unei inegalabile prezențe"

Ileana Stana Ionescu

Nu e deloc ușor să cuprinzi în câteva cuvinte personalitatea uneia dintre cele mai mari interprete ale cântecului popular românesc, cunoscută în toată țara și nu numai.

Personal, ne-am cunoscut și ne-am împrietenit cu ocazia activității noastre comune în Comisia de Cultură a Parlamentului României. Eram puțin stânjenite de o activitate care nu ne era proprie, unde cunoșteam foarte puțină lume și oarecum copleșite de atmosfera degajată de această importantă instituție. Era curios cum o artistă care a slujit și slujește cu atâta talent, devotament și pasiune cântecul nostru popular își poate dărui forțele și altei activități, diferită de ocupația sa obișnuită.

Dar Irina Loghin face parte dintr-o categorie cu o personalitate complexă, energică, tenace, sensibilă, cu un farmec deosebit și o modestie proprie marilor talente.

Pe lângă toate astea, ea s-a instalat definitiv în sufletul și în viața noastră, ca o desăvârșită gospodină, *o regină a cozonacilor*, cozonaci moldovenești, uriași, pufoși și parfumați, pe care ni i-a dăruit cu ocazia sărbătorilor.

Mulțumesc, doamnă Irina, pentru tot!

Vă doresc o lungă viață artistică, să ne bucurați în continuare cu inegalabila dumneavoastră prezență pe scenă, să vă bucurați familia și prietenii!

„Coborâtă, parcă, din tablourile lui Nicolae Grigorescu"

Ca fost regizor la „Ciocârlia" și redactor la televiziune, mă mândresc cu faptul că am fost alături de Irina Loghin și, în prietenie și respect, am trăit emoțiile și succesele ei. Coborâtă, parcă, din tablourile lui Nicolae Grigorescu, Irina Loghin

Virgil Comșa

vine acum mulți ani, tânără copilă, ca solistă de muzică populară la Ansamblul Artistic „Ciocârlia", pe atunci cea mai prestigioasă formație artistică, unde eram regizor. Intrată în scenă și în viața artistică, la concurență cu soliști consacrați ai perioadei respective, ea se confruntă cu Angela Moldovan, Aurelia Fătu-Răduțu, Maria Ciobanu, Ion Cristoreanu, Benone Sinulescu. În scurt timp, prin repertoriu, interpretare și prezență scenică, îi devansează și devine capul de afiș. De atunci rămâne și numărul 1 în cântecele de muzică populară de la noi și de aiurea...

Irina Loghin este un artist în sensul cel mai larg al cuvântului. A știut să-și aleagă repertoriul și cântă așa, ca la Gura Vitioarei, de unde vine, fără artificii comerciale, cu inteligență nativă, fără compromisuri în acea perioadă pe care am traversat-o cu toții. Deși, se știe, a fost ignorată o bună bucată de vreme, din indicația cuplului prezidențial, publicul, oamenii, au iubit-o și o iubesc, o adulează. Cântecele ei nu făceau parte din acel folclor nou promovat de Festivalul „Cântarea României". În acest sens, a opus rezistență. Dacă răsfoim mapele cu cântece la radio și televiziune, nu o vom găsi în etichetările folclor nou. Din cauza aceasta nu a primit titluri și decorații. Ea cântă și a cântat pentru oameni. Nu a fost și nu este o cântăreață a puterii politice, indiferent ce culoare ar avea aceasta. Ea este a oamenilor, a scenei, este a celor care ascultă radioul, a celor care-i cumpără discurile. Ea este a omului de toate zilele, pe care-l cântă cu bucuriile și necazurile lui. Irina Loghin are în repertoriul său unele dintre cele mai valoroase cântece populare. Ea nu aparține unei zone folclorice. Ea este cântăreața întregii țări. Cântecul ei, deși pornește din Muntenia, este apreciat peste tot. Sigur că o artistă ca Irina Loghin trebuie să includă în repertoriu și romanțe și cântece lăutărești.

Ea va rămâne acea reprezentantă a cântecului popular românesc, cântec pe care, cu talent și dragoste, îl slujește cu cinste. Ca fost regizor la „Ciocârlia" și redactor la televiziune, mă mândresc cu faptul că am stat alături de Irina Loghin și, în prietenie și respect, am trăit emoțiile și succesele ei. Ne-am sfătuit de nenumărate ori în ceea ce este bun, spre binele ei și al cântecului popular.

„Rămâne o voce unică, inconfundabilă, de neegalat"

Prea Sfinția Sa Episcopul Teodosie Snagoveanul, București

Am cunoscut-o pe doamna Irina Loghin mai întâi din auzite, din felul cum s-a manifestat la radio, televiziune și în concerte. Am cunoscut-o ca pe o cântăreață cu calități vocale deosebite și, în același timp, cu o disponibilitate sufletească foarte

activă față de publicul care o admiră întotdeauna.

Eram în București doctorant, când a avut o perioadă de lipsă de pe scenă și, după ce a reapărut la Sala Palatului, am fost impresionat de primirea pe care i-a făcut-o publicul – aplauze prelungite, parcă pline de duioșie pentru această revenire. Știa întotdeauna pe scenă să îi respecte pe cei ce înțelegeau mesajul cântecului său și îi îmbrățișa parcă pe toți cu privirea și ar fi vrut să le dăruiască tot ce avea mai nobil în sufletul său, din elanul său de cântăreață. Cânta, într-adevăr, cu toată ființa ei.

Am cunoscut-o, apoi, în calitatea ei de creștină, crescută în frica de Dumnezeu de tatăl ei – cum spunea – care a fost chiar și viețuitor în mănăstire la început, și care le-a dat și ei și surorilor ei, fraților, o educație deosebit de aleasă și chiar severă. I-a învățat să cânte Sfânta Liturghie și chiar îmi mărturisea că, în copilărie, aveau corul familiei și că niciodată nu avea voie să lipsească duminica de la biserică. Chiar dacă s-ar fi dus la o petrecere, sâmbăta seara, duminica dimineața trebuia să fie prezenți la Sfânta Liturghie. Această educație a prins rădăcini cu adevărat, pentru că, la sfințirea bisericii din satul natal, în data de 8 noiembrie 1994, a venit nu ca o vedetă, ci ca o fiică a satului, care respecta pe părintele ei ce a ajutat-o în multe momente de cumpănă, își respecta sătenii și respecta biserica unde s-a născut a doua oară, prin taina sfântului botez. A făcut danii frumoase la acea biserică și și-a manifestat această legătură care rămâne înfiptă în satul Gura-Vitioarei, unde trăiește cu sufletul mereu. Chiar a amintit că, înainte de a cânta câteva bucăți religioase, specifice momentului, că atunci când era departe se gândea la sătenii ei și se simțea mai ușurată cu acest gând, venindu-i în minte toate amintirile și toți oamenii din acest sat.

Ca interpretă a cântecului religios, într-adevăr (pentru că i-au rămas în glasul ei acele ornamente pe care nu le execută decât acei cântăreți care se ostenesc mult pentru a pătrunde în tainele muzicii bisericești), Irina Loghin interpretează *„Axionul duminical"*, *„Iubi-te-voi, Doamne"*, colindele și alte cântări pe care ea le-a păstrat în zestrea sa de la tatăl său, cu acuratețe și originalitate, cum nu m-am așteptat. Și, sper că, de acum înainte, așa cum a și mărturisit, va valorifica acest potențial pe care-l are, de a pune prin glasul său mesajul divin, în modul atât de plăcut și fidel față de spiritualitatea noastră ortodoxă, ca acel mesaj să ajungă în casele celor ce au ascultat până acum numai cântece populare.

Într-adevăr, este o mare bucurie și plăcere să fii în preajma ei. Se poartă în mod foarte natural și nu pozează într-o ținută de vedetă, ci este foarte sociabilă și foarte apropiată cu toți aceia cu care vine în contact. Și trăiește momente de emoții până la lacrimi atunci când constată că sunt ascultate și receptate cântecele ei. Rămâne o voce unică, o cântăreață originală, inconfundabilă, de neegalat.

„Este o mare artistă, o plăcută și desăvârșită prietenă“

Prof. dr. Alexandru Pesamosca, Șeful clinicii de chirurgie și ortopedie pediatrică de la Spitalul clinic de copii Maria Sklodovska Curie din București

O cunosc pe doamna Irina Loghin de foarte multă vreme. Pentru că suntem îndrăgostiți de cântecul popular românesc, în general, și de cântecul Irinei Loghin, în mod special, am ținut neapărat ca, în momentele noastre de destindere, cum sunt zilele onomastice, s-o avem printre noi, să ne încânte cu vocea sa catifelată, izvorâtă dintr-un suflet nobil, cum este sufletul omului din popor. După cum am spus, ziua mea de naștere este un pretext. Atunci ne adunăm chirurgi din toată țara, iar distinsa doamnă vine cu regularitate la aceste întâlniri. Este o prietenă nu numai a mea, ci a tuturor chirurgilor de copii din România, care o iubesc, o adoră și o consideră doamna cântecului popular românesc.

La rândul meu, cum, de fapt, este și în viață, am știut să fiu aproape de problemele și necazurile dumneaei, indiferent că a fost vorba de familie, de rude sau de prieteni. Îi cunosc bine copiii, pe Ciprian și Irinuca. Sunt copii adorabili, cărora le urez multă sănătate și noroc, ca mama lor să se bucure alături de ei.

Suntem legați sufletește de modesta și distinsa doamnă Irina Loghin, care a știut întotdeauna să fie la înălțime, să ne dea prin cântecul ei un dram din neprețuitul nostru folclor. Noi toți o iubim, pentru că este o mare artistă, o plăcută și desăvârșită prietenă. Îi dorim numai bine, ani mulți cu sănătate, bucurie și fericire, să-și ducă mai departe misia de înnobilare a sufletelor, prin frumusețea cântecelor sale.

„Mesager strălucit“

Prof. univ. dr. Irinel Popescu

Reprezentantă de marcă a folclorului românesc, culegătoare și creatoare prodigioasă de artă populară specifică zonei subcarpatice a Munteniei, doamna Irina Loghin și-a asigurat prin muncă și seriozitate locul binemeritat în galeria marilor interpreți de muzică populară autentică.

Acuratețea cu care și-a selectat repertoriul și măiestria interpretativă a impus-o

în conștiința iubitorilor de folclor și nu numai a lor. Mesager strălucit al artei interpretative și al portului popular, doamna Irina Loghin a purtat cu cinste ștafeta culturală românească pe aproape toate meridianele globului.

Pe lângă excepționala carieră artistică, în cele două mandate consecutive de parlamentar, s-a pus în slujba cetățenilor, ale căror interese le-a reprezentat cu demnitate, adăugând încă o latură meritorie multiplelor fațete ale personalității sale.

„Dincolo de talent, o muncă enormă, un respect deosebit“

Ionel Loghin

Sunt fratele mai mare al Irinei. Ce aș putea spune doar în câteva cuvinte? Am însoțit-o la sute și sute de spectacole, am avut grijă de sonorizare, am căutat să-i fiu întotdeauna aproape. Am trecut prin atâtea împreună, că ați putea nota material cât pentru zece cărți. Irina este un om deosebit, este o soră deosebită, care și-a iubit foarte mult părinții și memoria lor, un adevărat exemplu pentru noi toți. Ne bucură nespus faptul că sora noastră a reușit să se facă atât de cunoscută, să o iubească atâta lume. Oricine s-ar mândri cu asta. Ca unul care o cunoaște atât de bine, pot spune că, dincolo de talent, Irina a depus o muncă enormă, peste care a așezat un respect deosebit față de oricine, așa cum am primit educația din fragedă pruncie.

IRINA, PASĂREA MĂIASTRĂ

Virginia Vedinaș

Orice metaforă aș folosi spre a o caracteriza pe doamna IRINA LOGHIN, nu cred că ar fi îndeajuns de potrivită cu ceea ce merită marea artistă sau de ceea ce reușește ea să trezească în sufletul oamenilor. Indiferent de genul, de educația, de mediul profesional sau social din care provin admiratorii ei, indiferent de cultura sau înclinația pe care o au spre folclor. Irina este personificarea pasiunii pentru ceva în viață. La ea, pentru folclor. Pe care îl iubește așa cum își iubește sufletul. Și căruia i s-a dăruit cu tot ce a avut mai bun și mai curat. Slavă Domnului că a avut ce să dăruiască. Preaplinul unei inimi veșnic îndrăgostite de frumos. Al unei vieți deloc ușoare, cu toate trăirile care ne încearcă, ne ridică și ne prăbușesc uneori, dar care împreună ne desăvârșesc. Cei mai mulți dintre noi, muritorii de rând, credem că a fi artist înseamnă neapărat a fi fericit, că în viața unui artist curge numai lapte și miere. Poate că noi credem acest lucru pentru că așa am dori să fie, pentru că un asemenea destin am dori pentru artiștii noștri, dar nu este nici pe departe astfel.

Viața unui artist este de cele mai multe ori o Golgotă, pe care o urcă cu trudă și sacrificiu, cu muncă sisifică, cu suferință, cu un amalgam de tristețe și bucurie, peste care se așează multă, multă dragoste și multă dăruire. Nici în cele mai îndrăznețe visuri ale mele nu aș fi îndrăznit să sper că va veni o zi în care voi fi colegă cu doamna Irina Loghin. Ea era pentru mine ca și pentru cei mai mulți dintre români, o icoană către care nu îndrăzneam să-mi îndrept privirea altfel decât cu sfială și cu emoția sentimentului curat și adânc. Dar minunea s-a săvârșit. Și s-a desăvârșit prin transformarea unei relații la început colegiale și relativ protocolare, într-o prietenie minunată care-mi umple viața și pentru care îi sunt de-a pururi recunoscătoare. O prietenie care s-a născut dintr-un sentiment de prețuire pe care fiecare dintre noi îl are față de valoarea celeilalte. Eu, pentru marele har în ale cântecului cu care a bine cuvântat-o Dumnezeu. Ea, pentru cunoștințele mele în domeniul juridic, pentru darul meu oratoric, pentru cultura mea juridică și politică, față de care are o admirație care mie mi se pare, adeseori, exagerată, dar care mă onorează și mă încurajează, în același timp. Cred că este cel mai minunat mod de a se apropia doi oameni, indiferent de tipul relației dintre ei, că este o simplă, curată și profundă prietenie sau că este vorba despre iubire. Ea se naște din respect și respectul este cel mai important într-o relație umană. Când dispare respectul, nu mai rămâne nimic. A trebuit să treacă tăvălugul vieții peste mine ca să înțeleg aceste lucruri, să mă încerce viața într-un mod dureros și iremediabil. Să mă lovească oameni cărora le-am dăruit o parte care le-a marcat existența. Din păcate trăim vremuri destul de îndoielnice și neașezate din punct de vedere al valorilor morale care ar trebui să călăuzească destinele umane. Tinerii tânjesc după succese fulgerătoare în viață, în profesie, în afaceri. Artiștii adevărați sunt din ce în ce mai puțini. Carierele, indiferent de tipul lor, nu se mai construiesc prin muncă, prin tenacitate, prin sacrificiu, prin dăruire. Se construiesc prin tot soiul de oportunități, în care ultimele care contează sunt valoarea adevărată, știința de carte sau talentul. Averile, cele mai multe dintre ele, nu se fac prin eforturi, prin muncă, titanică uneori, ci prin tot soiul de tunuri, de afaceri oneroase, de inginerii financiare sau comerciale. ***Pentru mine munca a fost întotdeauna o religie.*** Așa m-au învățat părinții mei și le mulțumesc pentru acest lucru. In același mod și-a călăuzit și doamna Irina Loghin existența. Poate că acest lucru ne-a apropiat atât de mult. Cine se aseamănă, se adună, spune un proverb întâlnit aproape la toate popoarele. Steaua care este acum marea noastră artistă s-a șlefuit de-a lungul timpului, așa cum se șlefuiesc diamantele. Rezultatul este cel care ne farmecă sufletul și trăirile. Îmi povestea cum într-o dimineață venea de la o nuntă, unde cântase toată noaptea de *simțea că are sânge pe gât*. Scena noastră artistică e plină de tot soiul de cântăreți de toate genurile muzicale care fac play-back de la cele mai fragede vârste. Ce să admiri la ei? Ce fel de artă este aceasta? E o pseudo-artă, o imitație, așa cum, din păcate, sunt multe dintre cele ce

se petrec în existența noastră zilnică. Românul a crezut întotdeauna că trebuie să fie *omul potrivit la locul potrivit*. „Locurile", adică diferite posturi și funcții, sunt deținute de tot soiul de personaje care nu au nicio legătură cu domeniul respectiv și nicio pregătire sau aplecare pentru ceea ce el impune și presupune. E suficient să fii băiatul primarului X, nașul, finul sau cumnatul președintelui Y, fiica, nepoata sau metresa altui om politic important, pentru ca să răzbești în viață. Noi nu ne-am format în astfel de vremuri, și slavă Domnului că nu a fost astfel.

Această carte ne-am dori să fie și o ***lecție pentru cum se izbândește în viață prin muncă, prin cinste, prin victorii obținute treaptă cu treaptă, prin dragoste de adevăr, de oameni, de tot ce este trainic și valoros în viață.*** Să fie o carte document despre destinul unui mare artist român. Prietenia mea cu doamna Irina Loghin este una din întâmplările cele mai minunate care mi s-au întâmplat în ultima perioadă a vieții mele. De aceea m-am hotărât să-i dăruiesc o parte din mine, din gândurile și din sufletul meu. Să-i ajut pe ceilalți să o descopere pe cea care este cu adevărat Irina Loghin, marea artistă,fiică și mamă, soție și iubită, prietenă și îndrăgostită. Iubitoare de oameni, de țară. Și nu în ultimul rând, ipostaza de om al cetății, de parlamentar. Pe scena politicii românești, doamna Irina Loghin s-a comportat cu aceeași demnitate și dăruire ca și pe scena artistică. De multe ori am auzit tot soiul de „ciocoflenderi", vorba altui mare artist, Florin Piersic, exprimându-se sarcastic despre faptul că în Parlament se află și cântăreți, cum ar fi Irina Loghin sau Ion Dolănescu. De fiecare dată m-am revoltat în mod justificat și am luat atitudine. Eu cred că în Parlament, organul reprezentativ suprem al poporului român, ar trebui să se regăsească toate categoriile prin care se exprimă identitatea acestui popor. M-aș bucura enorm dacă printre parlamentari ar exista și țărani autentici, nu fermieri sau îmbogățiți peste noapte din tot soiul de afaceri agricole. Țărani adevărați, dacă s-ar putea în opinci și-n straie populare, care să fi muncit ei și ai lor pământul, să-1 fi frământat ca să-și crească pruncii și să-i dea la școli să ajungă „domni". Îmi reproșa un țăran în cadrul unei întâlniri din Bihorul meu drag că *nouă, politicienilor, nu ne pasă nici de ei ,nici de vitele lor care înoată în noroiul până la uger pe drumurile înfundate și în veci nepietruite, dar lor le pasă, că după ele trăiesc.* În Parlament ar trebui apoi să se regăsească artiști din toate genurile prin care se exprimă spiritualitatea unui neam. Cine altcineva reușește să înțeleagă mai bine sufletul omului simplu, sufletul acela pe care 1-a alinat și 1-a tulburat de atâtea ori cu viersul sau cu glasul lui, cu modul în care întruchipează magistral diferite personaje, de comedie sau de tragedie. În Parlament ar trebui să se regăsească toate categoriile profesionale și sociale pentru că de la această instituție emană legile care guvernează toate domeniile existenței umane. De fapt în această carte vorbește Irina Loghin . Așa cum s-au așternut de-a lungul timpului în destinul doamnei Irina Loghin, au fost acum scoase și așezate în paginile acestei cărți multe amintiri. De

fapt, asta-i viața noastră: o ladă de zestre în care ne așezăm de-a lungul timpului bucuriile și tristețile, victoriile și înfrângerile, oamenii și lucrurile, tot ceea ce ne-a marcat în anii care se scurg din păcate mult mai repede decât ne-am dori să se întâmple. Și din care, ca să nu se aștearnă praful peste ele, mai scoatem din când în când un gând, o întâmplare, o poveste.

În această carte, povestea vieții doamnei Irina Loghin.

Galerie Foto

Familia

Poză de familie, împreună cu cei șase frați

Tata cu fratele său

Cununia religioasă, 1977

În curtea școlii, cu Ciprian premiant

„Leoaica” cu puii săi

Poză de familie,
cu Romica Puceanu

Tăiatul moțului, Irinuca

Masă festivă

Cu sora Florica și nepotul, 1967

La cununia
Ilenei Sărăroiu, 1974

La botezul lui Ciprian,1977

Gura Vitioarei,1965,
cu sora Florica,Titel și
nepotul

Botezul lui Ciprian

Bucuria de a boteza un prunc

Naşi de cununie,1978

Naşi de cununie, împreună cu toată familia, 1979

Împreună cu finii de la Botoșani

La munte

O familie fericită

Lassie

Tomy

Dezmierdând motanul

La Chișinău cu Daniela Condurache și Doina Moldovei

Israel,1980, în deșert

Nadia Comăneci și dedicație pentru Irina Loghin

Casa părintească: „ieri” și „azi”

Ciprian și Irinuca

Sensibilitate și inocență

Irinuca, în așteptarea lui Moș Crăciun

A sosit Moș Crăciun cu daruri

Irinuca, zâmbetul inocenței

Tandrețe felină

Artista Irina Loghin

La Ansamblul Armatei

Cu Vetuța, prietena din tinerețe de la Văleni

Cu Benone Sinulescu, 1968

Cu Daniela Condurache

Cu Benone Sinulescu și Mioara Velicu

Turneu în Italia, 1970

Spectacol, 1968

Lansare CD, anul 2000

Cu Cristina Stamate

Filmări TV, 2011,
cu Olga Ciolacu

Cu Fuego, Antena 1, Duminica în Familie

Aniversare

Cu Dana, MEGAFAN

Cu Corina Chiriac

2006

La ieșirea de pe scenă, 2004

Cu colegi de cântec, în frunte cu realizatoarea de emisiuni Elise Stan

Cu Aurel Tămaș, Crisitna Stamate și Corina Chiriac

Antena 1, 2008, Duminica în Familie

Drumurile cântecului, 2003

Comuna Drăgănești, Județul Olt, invitată la petreceri ale rromilor

La o casă țărănească în Dâmbovița, 1998

Cu marele poet Grigore Vieru

Cu Mioara Velicu

Cu Sofia Vicoveanca

Cu Mirabela Dauer

Cu Gheorghe Turda

Platoul TVR, 1990

Cu Sofia Vicoveanca și Petrică Mâțu Stoian

La TVR, cu Iuliana Tudor și Benone Sinulescu

Viață pastoral-idilică

Cu maestrul Botgros și Fuego

Poze făcute în diverse turnee, în Israel

Israel, cu Jean Păunescu și Păunița Ionescu

Turneu în Israel, 1978

Australia, 1996

Australia, condusă pe aeroport la plecare

Turneu în Italia, 1970

Turneu în SUA,1997, cu Ștefan Tapalagă, Ion Dichiseanu și soția sa

În Cleveland, SUA, 1989

Turneu în SUA

Turneu în America, 1989

În locul unde s-a filmat serialul Dallas, SUA

Turneu SUA, 1989

La cascada Niagara, 1994

Portret

Irina Loghin, 1964

Calendar, 1978

Vibrând sub emoția cântecului, 1979

Meditație...

Viitoare mămică, 1977

Irina Loghin, 1986, parodie la Operetă

Și sunt în pas cu moda...

Moda din 1964

Modelling

Schimbare de look

Dincolo de bine și de rău

În parcul Herăstrău

La început de drum

Primul disc

Parfum de femeie

Vine, sau nu vineee...

Poze haioase

Altfel decât o știm

Cu Jean Constantin

„Cocoțata" de la Gura Vitioarei

Cu Puiu Călinescu, 1982

Colegi de lupte ai soțului

Cu Mirabela Dauer

SUA, fotografie de epocă

Dans în doi

1975

Tatăl Irinei Loghin împreună cu un prieten pus pe șotii

Vrem bomboane

Ciprian și mama Irina, port țigănesc

Costume populare

Aici vă prezentăm doar o mică parte din colecția de costume populare a doamnei Irina Loghin.

Diplome și trofee

Vă prezentăm doar o mică parte din diplomele și trofeele primite de-a lungul timpului de către doamna Irina Loghin.

Discuri de aur

Premiu, Televiziunea Favorit

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

DECRET

privind conferirea titlului onorific „Artist al Poporului"
doamnei Irina LOGHIN și domnului Cristian-Dorin POMOHACI

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova decretează:

Articol unic. - În semn de profundă gratitudine pentru contribuția deosebită la dezvoltarea artei muzicale, pentru succese remarcabile în activitatea de creație și merite în promovarea spiritualității naționale, se conferă titlul onorific „Artist al Poporului" doamnei Irina LOGHIN și domnului Cristian-Dorin POMOHACI (România).

PREȘEDINTELE INTERIMAR AL REPUBLICII MOLDOVA

MIHAI GHIMPU

ARTIST AL POPORULUI, Republica Moldova

Diplomă de excelență TVR

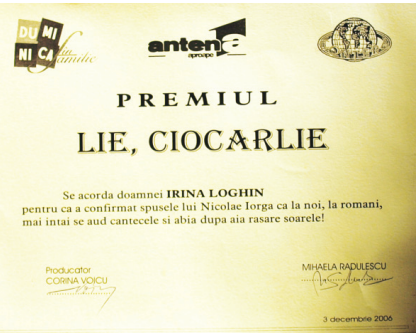

Premiu Antena 1

Irina Loghin, MegaFan

Medalie de recunoaștere

Gala Folclorului Românesc, 2002

Premiul pentru întreaga carieră, 2010

Gala Celebrităților, 2009

Cei mai iubiți, 2005

Cel mai iubit interpret de muzică populară

Steaua de mare, Calatis 2004

Trofeul Zece pentru România, 2005

Trofeul Confidențial, Secțiunea Folclor, 2010

I iubită
R recunoscută
I insistentă
N neînvinsă
A adorată
L luptătoare
O onorabilă
G generoasă
H hotărâtă
I iubitoare
N națională

Acest material a fost realizat cu sprijinul:

Doina Uricariu
Virginia Vedinaș
Ioana Sandu
Filip Mihai Leonard

Structura cărții este un concept:

Irina Loghin & Filip Mihai Leonard

Grafică, editare și tehnoredactare:

Bogdan Golat
Mihai Stroia
Adrian Dragomir
Sorina Koletka
Nicolae Țiu

Coperți:

Leonard Ionuț Corbeanu
Adrian Săftoiu

Cuprins

„Cântecul" Vieții Mele sau "Viața" Cântecului Meu... 5
Casa Părintească și Frații 8
Mama și Tata, Amintiri din Copilărie 12
Neastâmpărul Inocenței 23
Ale Tinereții Valuri 27
Atmosfera de Familie 32
Întâmplări haioase cu Mama 34
Părinții, Icoane printre Sfinți 36
ION CERNEA, Bărbatul Vieții Mele 40
CIPRIAN și IRINUCA, Comorile Sufletului Meu 45
Peripeții cu Ciprian și Irinuca 49
Irina Loghin, Publicul, Muzica și Scena 50
Primele Înregistrări 52
Ansamblul „Ciocârlia" 53
Din "culisele" Ansamblului "Ciocârlia" 53
Dincolo de Bine și de Rău 61
Lungul Drum al Evoluției Artistice 63
Irina Loghin, Interzisă de Ceaușescu 67
Muzica Sufletului Meu 71
Costume Populare 73
Colegii de Scenă 75
Frumusețea "ispititoare" a Irinei Loghin 89
Dragostea pentru necuvântătoare 92
Oameni și Locuri, Aventuri și Experiențe de Viață 94
Irina Loghin, Călător prin Lumea Dezlănțuită 101
ÎL IUBESC PE DUMNEZEU 115
Mărturisiri 120
Galerie Foto 139